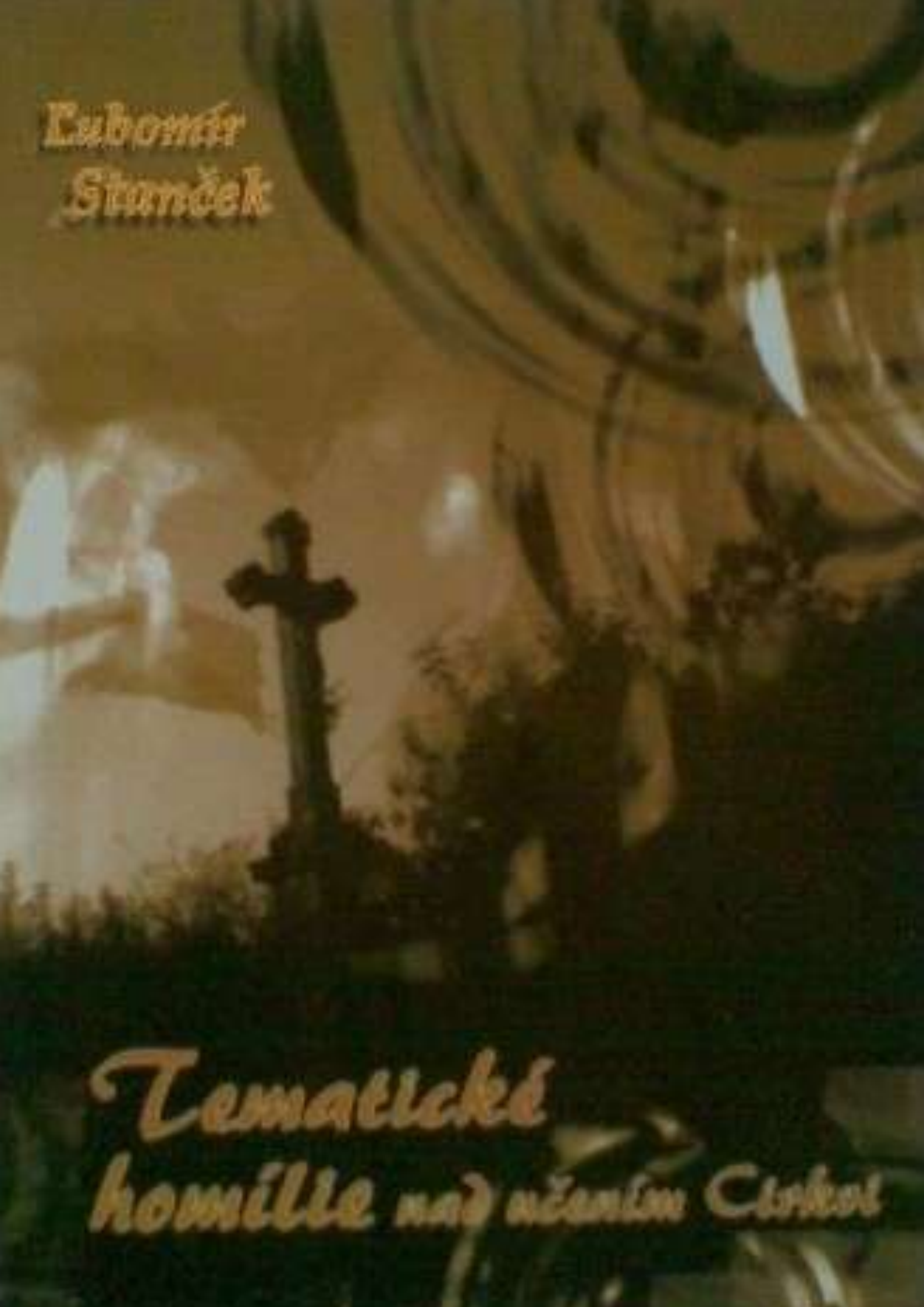

Lubomír
Štandek

*Tematické
homílie nad učeními Církve*

LUBOMÍR STANČEK

Ľubomír S T A N Č E K

Tematické homílie nad učením Cirkvi

Vydala
Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka
Spišská Kapitula – Spišské Podhradie
2009

NIHIL OBSTAT

Spišská Kapitula 27.1. 2008
ThDr. Štefan Vitko, PhD.

IMPRIMI POTEST

Bratislava 30.1. 2008
Č.19 /2008
ThDr. Stanislav Zonták
provinciálny superior

IMPRIMATUR

Spišská Kapitula 3.2. 2008
Č. 28/2008
Mons. prof. ThDr. František Tondra
sídelný biskup spišský

© P. Prof. ThDr. Dr. Ľubomír Stanček, PhD., CM
Jazyková úprava: Mgr. Alena Čejková

ISBN 978-80-89170-29-6
EAN 9788089170296

Homílie: Sviatosti

Krst

Mt 28,18-20

Krst

Vysvetliť zmysel a význam krstu¹

AI

V dnešnej dobe sa stretávame s mnohými informáciami, rôznymi názormi a mienkami, ktoré na každého vplývajú. S niektorými sa stretávame pravidelne, s inými zriedkavo. Každý z nás sa už iste stretol prostredníctvom televízie alebo časopisov s tým, ako moderní umelci, herci, speváci „krstia“ svoje CD, platňu, spisovatelia svoju knihu, v ZOO krstia zvieratá. Tu je potrebné položiť si otázku: Čo znamená sviatosť krstu?

KE

O krste sme počuli aj v dnešnom evanjeliu, keď Pán Ježiš povedal svojim učeníkom: **„Id'te teda, učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“** (Mt 28,19-20).

DI

Krst si nevymyslela Cirkev, biskupi alebo kňazi, ale pochádza z poverenia samého Ježiša Krista. On sám ich poslal ku všetkým národom, aby ich učili a krstili.

Pri stvorení človeka si Boh želá, aby žil šťastne a večne. Tento jeho zámer človek prekazil hriechom, následkom čoho sa odlúčil od Boha a musel opustiť raj. Jeho prirodzenosť sa priklonila k zlému. A každý človek prichádza na tento svet so škvrnou dedičného hriechu. Z otroctva hriechu nás oslobodil Ježiš Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním a ponúka nám účasť na Božom živote.

Prvým a priamym prostriedkom nášho oslobodenia z následkov hriechu a účasti na Božom živote je sviatosť krstu. Krst je najvzácnejší dar, ktorý môže Boh ponúknuť ľuďom. Je pre nás nesmiernou milosťou od Boha, lebo ním sa zotiera dedičný hriech, pri krste dospelého aj osobné hriechy a človeka navracia Bohu. Katechizmus Katolíckej cirkvi o tom hovorí: „Krst je základom celého kresťanského života, vstupnou bránou do života v Duchu, ako aj bránou, ktorá otvára prístup k ostatným sviatostiam. Krstom sme oslobodení od hriechu a znovuzrodení ako Božie deti, stávame sa Kristovými údmi, sme začlenení do Cirkvi a dostávame účasť na jej poslaní“ (KKC 1213).

Kristus určil krst všetkým, aby mali život večný. Krstom sme včlenení do Kristovej Cirkvi a poznačení nezmazateľným znakom. Každý je obmytý

¹ Porov.: BALOBA, M.: Seminárna práca z homiletiky. Spišská Kapitula : 2004.

kúpeľom znovuzrodenia, v ktorom sa človek znova narodí ako syn alebo dcéra Nebeského Otca a vstupuje do spoločenstva s Najsvätejšou Trojicou. Zrodenie v krste uvádza človeka do nadprirodzeného života. Túto silu má krst z veľkonočného tajomstva, zo smrti a zmŕtvychvstania Pána Ježiša. V krste sa naozaj pripomína a uskutočňuje veľkonočné tajomstvo, pretože krstom prechádzajú ľudia zo smrti hriechu do života milosti. Pôsobením Ducha Svätého je krst kúpeľom, ktorý človeka očisťuje, posväcuje a ospravedlňuje. Človek sa dostáva do užšieho spojenia s Ježišom Kristom. Týmto si človek zabezpečuje večnú spásu, ku ktorej je krst nevyhnutne potrebný.²

PAR

Z učenia Cirkvi vidíme, že krst je pre nás veľkou hodnotou a milosťou od Boha. Krst je aj záväzkom. Sme povinní usilovať sa o plnosť života s Kristom, ale aj ohlasovať to ďalej. V dnešnej dobe je v Cirkvi zavedený krst malých detí a potom postupný katechumenát, ktorý má trvať po celý život. Krst je vstupnou bránou do života v Duchu. Prvými svedkami viery deťom majú byť rodičia. K tejto svojej povinnosti sa zaväzujú pri krste. Rodičia sa majú snažiť o to, aby sami boli dobrým príkladom pre svoje dieťa. Majú mu byť pomocou v jeho ľahkých ale niekedy aj ťažších chvíľach života. Majú mu byť sprostredkovateľmi živého Krista.

Záväzok pomáhať rodičom plniť túto úlohu vzali na seba krstní rodičia. Majú im byť ochotnými pomocníkmi v tejto úlohe. Ak však vidia, že rodičia si neplnia túto svoju povinnosť, sami sa majú postarať o kresťanskú výchovu detí. Táto povinnosť nezaväzuje len rodičov a krstných rodičov, ale celá farnosť sa má zapojiť a snažiť sa pri kresťanskej výchove jej člena. Zo života farnosti musí vyzorovať, že jej členovia žijú podľa evanjelia. Všetci teda máme zodpovednosť, aby sa stal dobrým a plnohodnotným členom Cirkvi. Každý jeden z nás má k tomu napomôcť dobrou radou alebo napomenutím, ale hlavne príkladom života. Veď aj stará ľudová múdrosť hovorí: „Slová povzbudzujú, príklady priťahujú.“ Ak chceme byť vzorom pre iných, mali by sme sa sami snažiť o rozvoj svojej viery, o pripodobnenie sa Ježišovi, jeho bližšiemu spoznávaníu a uplatňovaníu jeho požiadaviek vo svojom živote.

MY

V starej židovskej povesti takto hovorí rabín Zuzija: „Na druhom svete sa ma nebudú pýtať, prečo som sa nestal Mojžišom. Budú sa ma pýtať, prečo som sa nestal Zuzijom. Nebudú sa ma pýtať, prečo som sa nedostal na stupeň, aký dosiahli najlepší vyznavači nášho náboženstva. Pravdepodobne sa ma budú pýtať, prečo som nedosiahol ten stupeň, aký mi Boh osobitne určil. Prečo som sa nestal tým, čím som skutočne mal byť.“³

2 Porov.: *Ordo baptismi*. Trnava : SSV, 1976, s. 9-11.

3 WOJTOWICZ, K.: *O kázni a dáždnikoch*. Bratislava : Lúč, 1992, s. 34.

Na druhom svete všetci budú vidieť znak, že sme prijali sviatosť krstu. Dnes si uvedomujeme, že je to pre nás výzva, memento, povzbudenie...

ADE

Krst nie je len nejaký prázdny úkon, ako to je pri „krstení“ CD, platní alebo knihy. Pri krste sme všetci dostali zárodok večného života, stali sme sa kresťanmi. Snažme sa o rozvoj svojej viery, aby sme rozvíjali život, ktorý sme dostali pri krste. Snažme sa, aby náš život bol povzbudzujúcim a žiarivým príkladom vzorného kresťana. O silu, aby sme to dokázali, prosme Nebeského Otca aj v dnešný deň.

Amen.

Birmovanie

Sk 2,1-13

Sviatosť birmovania

Prijatím sviatosti birmovania budeme naplnení Duchom Svätým, ktorý nás pretvorí na nových ľudí.⁴

AI

Dozrievanie obilia a iných plodov v prírode spôsobujú lúče slnka. Kresťan dozrieva vo svojej viere pod vplyvom Ducha Svätého, ktorého dostane pri prijatí sviatosti birmovania.

KE

V Skutkoch apoštolov čítame, že v deň Turíc sa zjavili na apoštoloch akoby ohnivé jazyky a „**všetkých naplnil Duch Svätý**“ (Sk 2,4).

DI

Po Ježišovom vystúpení do neba sa apoštoli modlili, ako im to Ježiš prikázal. Tu zrazu na nich zostúpil Duch Svätý, ktorý sa im zjavil v podobe ohnivých jazykov. Naplnil ich silou tak, že sa prestali báť. Zapálil ich aj láskou k Bohu a ku všetkým ľuďom a vyučil ich všetkej pravde.⁵ Príchodom Ducha Svätého apoštoli skutočne spoznali osobu a poslanie Ježiša Krista. Duch Svätý im odhalil význam Majstrových slov a priviedol ich k dôkladnému poznaniu pravdy o Ježišovi. Zmenilo sa ich kamenné srdce na srdce z mäsa: dostali srdce samotného Ježiša. Kristus už v nich žil prostredníctvom svojho Ducha. Ježiš sa stal stredobodom ich života. V ten deň apoštoli začali hlásať evanjelium s veľkým nasadením, konali divy a znamenania. Vždy a za každých okolností vzdávali Bohu vďaky, vo väzení spievali žalmy, pri bičovaní a prenasledovaní ďakovali Bohu. Vždy boli plní radosti Ducha Svätého, a to aj uprostred chorôb

⁴ Porov.: BENKO, F.: Seminárna práca z homiletiky. Spišská Kapitula : 2004.

⁵ Porov.: *Náš život s Kristom 4*. Spolok svätého Vojtecha : Bratislava, 1993, s. 83.

a protivenstiev. Od tejto chvíle sa začína rozvíjať mohutné dielo evanjelizácie, ktoré presahuje všetky hranice.⁶ Apoštoli sa pri zoslaní Ducha Svätého stali novými ľuďmi. Aj my pri sviatosti birmovania sa stávame novými ľuďmi. Duch Svätý nás naplňa Kristovým duchom a my spoznávame Ježiša ako Mesiáša a tento Duch v nás pôsobí, že chceme aj konáme to, čo sa jemu páči (*porov. Flp 2,13*) a prinášame ovocie Ducha ako je „lásky, radost', pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť“ (*Gal 5,22n*). Pri birmovaní Duch premieňa srdce človeka. Potom ten, kto koná pod vplyvom Ducha, koná z lásky, ktorá v ňom prebýva, a nie z vonkajšieho donútenia. Pri prijatí tejto sviatosti Duch zmení naše kamenné srdce stvrdnuté telesnými žiadosťami tak, aby mal silu uskutočňovať dobro. Duch Svätý je vnútornou silou, ktorá človeka mení a premieňa radikálnym spôsobom. V tomto spočívajú hlavné účinky sviatosti birmovania: patríme Kristovi a stávame sa úplne novým stvorením (*porov. 2 Kor 5,17*). Duch Svätý prichádza zmeniť človeka, pretvoriť ho na obraz a podobu samého Krista. Pri tejto sviatosti birmovania sa stávame dospelými kresťanmi, kedy nás Duch Svätý vyzbrojuje mocou z výsosti a my máme vydávať svedectvo o Kristovi na každom kroku nášho života svojím slovom a príkladným životom, aby všetci okolo nás mohli povedať, že Ježiš sa stal stredobodom nášho života.⁷

PAR

Zoslanie Ducha Svätého je vrcholom Kristovho spasiteľského diela. Aby sme mohli piť živú vodu, musíme splniť iba jednu podmienku: mať smäd. Len ten, kto je smädný, môže prísť k Ježišovi a prosiť ho, aby naňho vylial riekou živej vody, ktorá tryská z jeho otvoreného boku. Uznajme, že potrebujeme Ducha Svätého a verme, že Ježiš nám dá vodu večného života, ktorá utíši náš smäd. Aby mohol byť pohár naplnený, musí byť naozaj prázdny. Aj my musíme byť najprv prázdni, ak nás má naplniť Duch Svätý. Prázdni od seba a od každého hriechu. To však nie je všetko. Aj poháre bývajú malé, stredné, veľké a obrovské... Podľa toho, ako sa otvoríme a akú máme kapacitu, budeme naplnení Duchom Svätým. Boh ti dá celého Ducha Svätého, ktorého tvoje srdce potrebuje. Tým, ktorí potrebujú viac, dá viac. Každý dostane podľa svojich možností a kapacity. Čím je niekto otvorenejší a čím väčšiu potrebu pociťuje, tým viac dostane.

Pri sviatosti birmovania dostávame Ducha Svätého úplne zadarmo. Ježiš zaň zaplatil svojím životom namiesto nás. Jediné, čo sa od nás žiada, je – priblížiť sa k oslávenému Ježišovi plnému Ducha Svätého a prosiť ho, aby on sám otvoril naše srdce podľa našich potrieb a naplnil ho svojím Duchom Svätým.⁸

MY

⁶ Porov.: FLORES, J.H.P.: *Chodte a evanjelizujte pokrstených*. Réma: Prešov, 1997, s. 72 – 75.

⁷ Porov.: FLORES, J.H.P.: *Chodte a evanjelizujte pokrstených*. 1997, s. 69 – 72.

⁸ Porov.: FLORES, J.H.P.: *Chodte a evanjelizujte pokrstených*. 1997, s. 77 – 79.

Pozrime sa teraz ako si spomína na svoju birmovku svätá Tereza Ježišova: „Ó, ako plesala moja duša živou túžbou po príchode prisľúbeného Utešiteľa! Radovala som sa, že sa stanem dokonale vyzbrojenou kresťankou, že moje čelo bude pomazané tajomným krížom, zbraňou Kristových bojovníkov. Pri svätom birmovaní som síce nepočula zvuk vetra ako na Turice v Jeruzaleme. Duch Svätý vstúpil do mojej duše šumom tichého vánku. V ten deň som dostala dar sily, ktorý moju dušu vyzbrojil na utrpenie.“⁹

Aj nás Duch Svätý pri birmovaní naplní takými darmi, ktoré my potrebujeme. Pri prijatí sviatosti birmovania každý z nás sa stane dospelým kresťanom, zodpovedným za všetko svoje konanie. Keď príde do nášho srdca Duch Svätý, našou úlohou bude ohlasovať vieru svojím životom a povzbudzovaním, ohlasovať Ježiša Krista, lebo jeho znakom kríža budeme poznačení na čelo, to znamená, budeme patriť len jemu. A nemusíme sa báť, lebo Duch Svätý nás naplní takými darmi, ktoré práve my potrebujeme. Hoci naplnenie darmi nebude také mohutné a silné ako v Jeruzaleme, ale Duch Svätý príde do nášho srdca v tichom vánku a vo sviatostnom pokoji. Vtedy sa staneme novými ľuďmi, ktorí budú patriť Kristovi a budú plniť jeho vôľu.

ADE

Tak ako je slnko potrebné pre obilie, tak je Duch Svätý potrebný pre naše srdce. Čím sa viac otvoríme, tým nás Duch Svätý viac naplní a budeme vydávať viac ovocia. Tak sa otvorme Duchu Svätému a nechajme sa ním viesť.

Amen.

Eucharistia

Jn 6,32-58

Eucharistia - dar nad všetky dary“

Mať vždy čas a čisté srdce na prijatie Eucharistie.¹⁰

AI

Svet, v ktorom sa nachádzame, nie je len náhodný objekt, ktorý tu je a musíme ho rešpektovať. Svet je tu pre nás. Je tu preto, aby sme mohli žiť, aby sme mali podmienky pre život. Sme na ňom priam závislí a všetko, čo sa vo vesmíre deje, nás naplňa údivom. Ak sa nad tým hlbšie zamyslíme, zistíme, že každá časť kozmu nie je schopná existovať bez toho, aby nepotrebovala ostatné časti. Je to ako mozaika, ktorá vytvára obraz len vtedy, ak sú v nej poukladané

⁹ Dejiny duše.

¹⁰ Porov.: BOČA, M.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

spolu všetky časti. Každá časť má pre mozaiku svoj význam a je nenahraditeľná. Podobne aj náš život nie je možný bez závislosti na okolitom svete. Potrebujeme vzduch, potravu, ľudí a množstvo iného na to, aby sme sa mohli rozvíjať a plnohodnotne žiť. No cítime však, že to nie je všetko. Máme vzduch, potravu, ľudí, no vidíme, že to nás iba čiastočne naplňa a tieto veci, hoci sú veľmi vzácne a potrebné, nie sú zmyslom nášho života.

KE

Preto Pán Ježiš hovorí: „***Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohoto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta***“ (Jn 6,51).

DI

Chlieb bol už v Starom zákone považovaný za dar, ktorým Boh obdarúva svoj ľud, aby mohol žiť. Pripomínal závislosť na Bohu, ktorý sa stará o svojich vyvolených. Stôl podľa starodávnej židovskej tradície bol pokladaný za rodinný oltár. Sedieť s niekým pri stole a lámať chlieb bolo vrcholným symbolom bratstva a jednoty. Aj manna, ktorú dal Boh Izraelitom na púšti, sa nazýva chlieb, ktorý prichádza z neba (porov. Ex 16,14). Tak je manna predobrazom chleba, ktorý nám dáva Spasiteľ. Ježiš je pravý chlieb. On zachraňuje všetkých tým, že vydáva svoje telo a vylieva svoju krv na odpustenie hriechov. V Eucharistii je Ježiš skutočne prítomný pod spôsobmi chleba a vína. Je to najväčšie tajomstvo našej viery, ale zároveň najväčší dar, aký nám mohol darovať, svoje telo a svoju krv. Z nekvaseného chleba a vína sa na slová premenenia z týchto darov stanú Telo a Krv Krista. Nijaké slová nie sú bezpečnejšie dosvedčené ako slová premenenia pri Poslednej večeri: „Toto je moje telo... toto je moja krv...“ Tieto slová zostali natrvalo vpísané v srdci Cirkvi, ktorá tajomstvo poslednej večere už po stáročia denne sprítomňuje na oltároch celého sveta. Je tým najlepším pokrmom duše. Udržiava v nás nadprirodzený život, dáva silu, lieči choroby duše, lebo odpúšťa všedné hriechy a tresty za ne a spôsobuje duchovnú radosť. Je zárodkom nebeskej slávy a budúceho vzkriesenia. Kristova obeta a obeta Eucharistie sú jedna jediná obeta, lebo ten istý Kristus, ktorý sa obetoval na kríži, sa obetuje vo svätej omši. Eucharistická obeta nesprítomňuje len tajomstvo Spasiteľovho utrpenia a smrti, ale aj tajomstvo jeho vzkriesenia, v ktorom obeta nachádza svoj vrchol.¹¹ Spolu s Kristovou obetou sa spájajú nielen tie údy, ktoré sú ešte tu na zemi, ale aj tie, čo sú už v nebeskej sláve.¹² Eucharistická obeta sa prináša aj za našich zosnulých, ktorí sú v očistci, aby mohli vojsť do Kristovho svetla a pokoja. Tak celá Cirkev, putujúca a nebeská, vzdáva vďaka Nebeskému Otcovi, prosí ho, ďakuje mu a prináša mu zmiernu obetu v mene jeho Syna Ježiša Krista. Vďaka

¹¹ Porov. Ján Pavol II. *Ecclesia de eucharistia*. Trnava: Spolok Svätého Vojtecha, 2003.

¹² Porov. KKC, b. 1370

tejto obete, sme vykúpení a sme povýšení do nadprirodzeného života a Boh nás nazýva svojimi deťmi. V tejto línii je zrejmé ako učí Katechizmus Katolíckej cirkvi: „Kto si je vedomý ťažkého hriechu, musí skôr, ako pristúpi k prijímaniu, prijať sviatosť zmierenia.¹³ Nie je možné prijímať Eucharistiu s nečistým srdcom, lebo prijímame túto sviatosť svätokrádežne.

PAR

Kristus nám svojou veľkonočnou obetou zaslúžil možnosť dosiahnuť spásu, ktorú sme stratili neposlušnosťou prvých ľudí. No nemožno všetko vidieť iba v hriechu prvých ľudí. Prví ľudia sú predstaviteľmi celého ľudstva, ktoré denne uráža Boha mnohými hriechmi a zasluhuje si večnú smrť. Všetci máme palce v tom, že je vo svete toľko zla. Zlo je súčasťou nášho života a niektorým sa nechce proti nemu ani bojovať. Hovoríme a odsudzujeme zlo, ale nič proti nemu nepodnikneme, alebo len veľmi málo. Míňame svoju energiu na nepodstatné veci. Ak chceme účinne bojovať proti zlu, je potrebné, aby sme predovšetkým neboli jeho nositeľmi. Nie je možné účinne proti nemu bojovať, ak nemáme v sebe posväcujúcu milosť. Len človek s čistým srdcom má silu nielen proti zlu účinne bojovať, ale aj skutočne zvíťaziť. Túto posväcujúcu milosť treba udržiavať, a to predovšetkým sviatosťou pokánia a častým prijímaním Eucharistie, v ktorej je obsiahnuté veľa milosti. V nej nám Ježiš dáva účasť na svojom Tele a tým nám dáva silu bojovať proti zlu, aby nás neokrádalo o posväcujúcu milosť. Zvlášť mladý človek potrebuje prijímať Eucharistiu ako posilu v dnešnom nemorálnom svete, ktorý vyznáva svetské hodnoty a potláča pohľad na večný cieľ. Eucharistia je posilou tiež našim chorým a starým, ktorí prikladajú k Eucharistickej obete aj tú svoju. Ich posteľ, na ktorej trpia, je ich obetným oltárom, kde obetujú všetky svoje bolesti za posväcovanie Kristovho Tela Cirkvi. Eucharistia je veľkým darom aj našim dospelým, ktorí potrebujú na pracoviskách ale aj pri výchove svojich detí silu, aby mohli vyznávať svoju vieru a tak šíriť dobro, pokoj, spravodlivosť a lásku, ktoré z nej vychádzajú. Človek, ktorý prijíma pravidelne Eucharistiu, nie je možné, aby spáchal ťažký hriech. Svätý Otec napísal encykliku *Cirkev žije z Eucharistie*. Cirkev, to je Kristus a jeho údy. Ak sme údy Kristovho tela, tak sa snažme, aby sme boli živé údy. Centrom tela je Kristus, ktorý je jeho hlavou. Aby sme boli živé údy, je potrebné, aby sme prijímali život, miazgu, ktorá nám umožňuje žiť život podľa Evanjelia, na to je potrebná Eucharistia. Ona je tou miazgou, ktorá v nás rozohŕňuje krstnú milosť a robí z nás vernejších učeníkov Ježiša Krista, ktorý sa za nás denne obetuje. Je smutné, ak nás denne Kristus pozýva na hostinu, a my zostávame niekde pred dvermi kostola, alebo doma a hovoríme, že patríme do Cirkvi. Kto patrí do cirkvi, musí vykazovať úrodu, musí mať silu, ktorú ponúka Eucharistia. Bez tejto posily veľmi ťažko môžeme žiť ako praví kresťania. Kde je telo, tam majú byť prítomné aj údy. Ak sa nebudeme zúčastňovať Kristovej

¹³ KKC, b. 1385

obety a budeme to ospravedlňovať nedostatkom času, budeme suché konáre, ktoré pôjdu na oheň. Nestačí, ak si povieme, ja na sv. prijímanie chodím pravidelne raz, možno dvakrát ročne na sviatky. Nie je to málo? Môže takýto človek byť napojený na zdroj a centrum Cirkvi, môže čerpať po celý rok milosti ,ktoré mu Kristus ponúka. Tak potom pristupujeme k sviatostiam zo zvyku, vraj aby ľudia nepovedali...

Niektorí si povzdychneme a povieme:„ Znova prišli sviatky, treba ísť na spoveď, prijímanie a potom späť do starých koľají.“ U takýchto nie je snaha o zmenu života, ide tu iba jednoducho o zvyk. Záujem o milosť, ktorú nám Najsvätejší Spasiteľ ponúka, zostáva zdeformovaný, nedbáme o ňu a postupne v nás vyhasne a začíname páchať ťažké hriechy. Bez Eucharistie nie je možné, aby sme obstáli ako kresťania v každodennom živote.

MY

Jedna vedecká pracovníčka , ktorá pôsobila v medzinárodnej organizácii pre vedu a výskum, získala mnohé ocenenia v tejto oblasti. No jej prínos ju naplňal údivom nad množstvom procesov, ktoré vložil Boh do vesmíru. Verila, že všetko nemohlo vzniknúť náhodou. Čím viac sa venovala výskumu miniatúrneho sveta, tým viac žasla nad Božou múdrosťou. Jej spolupracovníci nechápali, kde berie takú silu a chuť pre svoju prácu. Jej pomocná asistentka sa jej raz pri jednej príležitosti spýtala na tajomstvo jej životného elánu. Ona len skromne odpovedala, že tú silu čerpá z Eucharistie. Ona je posilou pre jej každodenný život.

Snažme sa aj my žiť z našej viery, aby ľudia v nás videli, že máme v sebe silu, ktorá nie je iba chvíľková, ale je ako horiaca svieca, ktorá dokáže ožiariť celé naše okolie. Iba tak budeme ľudia, ktorí žijú opravdivý kresťanský život. Prijímajme Eucharistiu ako pokrm a zálohu večnosti, lebo odolať pokušeniam zlého môžeme, len ak budeme úzko späť s Eucharistickým Kristom.

ADE

Eucharistia je výzva, aby sme boli živými údmi Kristovho tela. Aby sme v Eucharistii videli Krista ako svojho Spasiteľa a Vykupiteľa, ktorý nám ponúka samého seba. Nech je Eucharistia centrom nášho dňa i celého života, života prežitého so svojím Spasiteľom, ktorý je stále s nami a čaká, aby sme ho prijali. Záleží iba na nás, či budeme odpovedať na jeho ponuku. Jeho ponuka má cenu života. Je to večný život.

Amen.

Pokánie

*Vysvetliť zmysel pokánia a motivovať k jeho uskutočňovaniu.*¹⁴

AI

V Písme nájdeme na mnohých miestach výzvu na pokánie. K pokániu nás vyzýva Ježiš, Ján Krstiteľ i apoštoli. K pokániu nás vyzýva aj Cirkev. Ale čo je to pokánie? Čo znamená a čo sa skrýva pod týmto pojmom? Máme správnu predstavu o pokání?

KE

Pán Ježiš začal svoje účinkovanie slovami: „**Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo**“ (Mt 4,17).

DI

Pre slovo „pokánie“ nájdeme v gréckom Novom zákone pomenovanie „metanoia“. Metanoia sa prekladá ako „obrátenie sa“. Označuje zmenu mysle, a to tým spôsobom, že intelektuálne, rozumovo, meníme svoju mienku v tom či onom bode. Novozákonné slovo metanoia sa vzťahuje na celkový postoj, celkové zmýšľanie človeka. Celkové zmýšľanie a postoj človeka sa musia zmeniť.¹⁵

Ježišova výzva na obrátenie a pokánie sa nevzťahuje predovšetkým na vonkajšie skutky, na pôsty a umŕtvovanie, ale na obrátenie srdca, na vnútorné pokánie. Bez neho skutky pokánia zostávajú neplodné a klamné. Naproti tomu vnútorné obrátenie pobáda k tomu, aby sa tento postoj prejavil vo viditeľných znakoch, v úkonoch a skutkoch pokánia.

Vnútorné pokánie je radikálne preorientovanie celého života, návrat, obrátenie sa k Bohu celým srdcom, zanechanie hriechu, odvrátenie sa od zla spojené s odporom k zlým skutkom, ktorých sme sa dopustili. Zahŕňa v sebe túžbu a rozhodnutie zmeniť život (porov. KKC 1430 – 1432).

Môžeme si položiť otázku: Je obrátenie dielom Božím alebo človeka? Obrátenie je predovšetkým dielom milosti Božej, ktorá spôsobuje, že sa naše srdcia vracajú k Nemu. Človek nemôže sám seba obrátiť, ale môže sa dať obrátiť. Naše Áno k Bohu pochádza jedine z Božieho Áno k nám. Naše Nie je však jedine našou vinou!

Povedané obrazne: Keď hodíme topiacemu sa záchranný pás a topiaci po ňom siahne a celou silou ho pevne uchytlí, nemôže potom povedať: „Ja som sa zachránil“, ale musí povedať: „Bol som zachránený.“ Zachránený však musí tiež priznať: „Keby som nebol chytil s celou vážnosťou záchranný pás, bol by som celkom sám vinný na svojej smrti vo vlnách.“ Teda byť zachránený je dar.

¹⁴ Porov.: HOLÍK, M.: Seminárna práca z homiletiky, Spišská Kapitula : 2004.

¹⁵ Porov.: RIENECKER, F.: *Evanjelium podľa Matúša*. Bratislava : CREATIVPRES, 1992, s. 51.

Utopiť sa, je však vina! Obrátenie sa nie je zásluha, ale dar! Len sa treba chytiť!¹⁶

PAR

Vnútorne obrátenie kresťana sa môže prejavovať veľmi rozmanitým spôsobom. Písmo zdôrazňuje hlavne tri formy: pôst, modlitba a almužna. Vyjadrujú obrátenie vo vzťahu k sebe samému, vo vzťahu k Bohu a vo vzťahu k iným.

Okrem týchto troch foriem sa v každodennom živote obrátenie uskutočňuje prejavmi zmierenia, vykonávaním a obranou spravodlivosti a práva, revíziou života, spytovaním svedomia, prijímaním utrpení. Každodenné obrátenie a pokánie nachádzajú svoj prameň a pokrm v Eucharistii. Ona je protilek, ktorý nás oslobodzuje od každodenných previnení a chráni pred smrteľnými hriechmi. Ďalej je to čítanie Svätého písma, modlitba, prijímanie sviatostí a každý úprimný úkon kultu alebo nábožnosti. Zvlášť sa odporúča robiť revíziu života počas Pôstneho obdobia a každý piatok. Najistejšia cesta pokánia je vziať každý deň svoj kríž so všetkými radosťami, bolesťami, trápeniami, povinnosťami a nasledovať Ježiša.

Svätica 20. storočia a učiteľka pokory a pokánia Matka Tereza z Kalkaty povedala: „Pokánie je pre nás nevyhnutné. Nejestvuje mocnejší prostriedok, ktorý by dokázal odstrániť z duše nezriadené vášne a podrobil prirodzené túžby rozumu.“

MY

Juhoamerický sociológ Camila Torresa rozprával príbeh: Po dlhom čase prišiel istý filozof do svojho rodiska, v ktorom žili zlí ľudia. Do kostola síce chodili zo zvyku, ale boli sebeckí, závistliví a nemravní. To trápilo filozofa. Vybral sa teda po svojom príchode do mesta. Prišiel na trh, kde predávali kone, ovce, osly a iné domáce zvieratá. Najviac sa zdržiaval pri osloch. Prechádzal sa medzi nimi a prezeral si ich, ako keby chcel jedného kúpiť. A keď už bol nápadne dlho medzi oslami, ľudia si ho všimli, zastavovali sa tam a jeden z nich sa k nemu prihovoral takto:

„Už vás dlho pozorujeme, ako tu chodíte a nič nekupujete. Čo hľadáte?“ Filozof odpovedal: „Hľadám jedného somára.“ A ľudia na to: „Veď ich je tu mnoho.“ A filozof pokračoval: „Lenže ja hľadám jedného zvláštneho somára. A to takého, ktorý by mal veľký, prekrásny vejárovitý chvost, aký majú pávy.“ Na to sa ľudia usmiali a povedali: „Aký to nezmysel chcieť somára s pávím chvostom!“ A filozof na to: „Máte pravdu, moji rodáci, je to nezmysel, ale chcem vás tým upozorniť, že oveľa väčšieho nezmyslu sa dopúšťate vy, keď sa nazdávate, že váš sebecký, závistlivý, nemravný život bude mať krásny nebeský koniec!“ Ľudia stíchli a zamysleli sa. Rozniesli to po celej obci a mnohí jeho rodáci si tak obnovili svoj kresťanský život.¹⁷

¹⁶ Porov.: RIENECKER, F.: *Evanjelium podľa Matúša*. 1992, s. 51.

¹⁷ VRABLEC, J., ŠURÁB, M.: *Hlásajte slovo*. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 1999, s. 118 – 119.

Tak ako sa ľudia z príbehu na zásah filozofa zmenili, obnovili svoj kresťanský život, tak aj my sa snažme prinášať ovocie hodné pokánia. Nestačí prijať krst, nestačí fakt, že Boh dáva Ducha Svätého. Nestačí povedať: „Verím v Krista.“ Milosť krstu treba žiť. Vieru musíme dosvedčovať skutkami. Treba sa usilovať o život plný darov Ducha Svätého.

ADE

Blahoslavený pápež Ján XXIII povedal: „Nie všetci sú povolani k mimoriadnym formám dobrovoľného a tvrdého umŕtvovania, avšak každý kresťan má konať pokánie krotením jazyka, hrdla, zmyslov a pýchy.“ Pokánie je istá cesta, ako sa dostať do nebeského kráľovstva a kedykoľvek sa smelo postaviť pred Božiu tvár. Amen.

Pomazanie nemocných

Jak 5,14

Sviatosť pomazania chorých

*Pripomenúť, že Kristus je blízko tým, ktorí trpia.*¹⁸

AI

Ľudský život sme si zvykli deliť na niekoľko častí. Asi väčšina z nás prežila bezstarostné detstvo, v ktorom sme boli zahrnutí láskou a starostlivosťou rodičov. Naša mládež je vo veku dozrievania, hľadania svojho miesta, formovania vlastných názorov. Vy, otcovia a matky máte vlastné rodiny, radosti a starosti. A sú medzi nami aj starí otcovia a staré mamy, ktorým s rokmi pribúdajú neraz aj choroby a zdravotné ťažkosti. Slovom – aj utrpenie je súčasťou ľudského života. Každodenná skúsenosť nás presviedča, že nielen života sýteho rokov, ale aj detí a mladých. A tak zvykli sme sa pozerieť na chorobu, starobu a koniec ľudského života ako na niečo nevyhnutné, čo si však vyžaduje veľkú silu ducha, aby tieto skutočnosti dokázal prijať a zmieriť sa s nimi. Cirkev už vo svojom počiatku vychádzala v ústrety chorým a sprostredkúvala im Božiu milosť formou pomazania. V Jakubovom liste to máme zachytené takto:

KE

„Je niekto z vás chorý? Nech si zavolá starších Cirkvi; a nech sa nad ním modlia a pomazú ho olejom v Pánovom mene“ (Jak 5,14).

DI

Z písma poznáme viaceré prípady, keď Kristus zázračným spôsobom niekoho uzdravil. V Matúšovom a Lukášovom evanjeliu v desiatej kapitole sa

¹⁸ Porov.: HRBČEK, Š.: Seminár. Spišská Kapitula : 2004.

u oboch píše o rozposlaní apoštolov. Okrem iného im náš Pán kázal kriesiť mŕtvych a uzdravovať chorých. Toto odráža jeho súcit s ľuďmi. A tak už v prvotnej cirkvi sa stretávame so sviatosťou pomazania chorých. Táto sviatosť je rovnako ako všetky ostatné sviatosti Kristom ustanovená. Tridentský koncil na 14. zasadnutí túto pravdu definoval týmito slovami: „Toto sväté pomazanie chorých ustanovil náš Pán, Ježiš Kristus, ako skutočnú a pravú sviatosť Nového zákona. Marek ju síce naznačil, (*Mk 6,13*), ale Jakub apoštol a Pánov brat (príbuzný), ju veriacim odporučil a urobil známou.“¹⁹ Pomazanie chorých je takým sviatosťným „dotykom“ uzdravujúceho Krista, toho istého, ktorý robil divy a znamenania, a taktiež ktorý nachádzal vierou pripravené srdcia ľudí.

Niekedy sa stretávame s dvoma omylmi, alebo nesprávnym chápaním tejto sviatosti. Jeden je dogmatický. Hovorí, že pomazanie chorých vlastne nie je sviatosť, ale len akási prax prvotnej cirkvi. Už som zdôvodnil, že tento názor nie je pravdivý. Druhý omyl je v rovine praktickej. Ľudia dlhý čas volali túto sviatosť „posledné pomazanie“ – teda, že po ňom príde už len smrť. A tak rovnako ako sa bránili myšlienke na smrť a smrti samotnej, bránili sa aj prijatiu sviatosti pomazania chorých. Toto chápanie nebolo správne, lebo títo ľudia boli ukrátení o mnoho milostí, ktoré mohli v tejto sviatosti obsiahnuť. „Pomazanie chorých nie je sviatosťou iba tých, čo sa ocitnú v posledných chvíľach života. Preto vhodný čas na jej prijatie je isto už vtedy, keď veriaci začína byť pre chorobu alebo starobu v nebezpečenstve smrti.“ (KKC 1514)

PAR

Prijatie ktorejkoľvek sviatosti môžeme nazvať aj stretnutím s Kristom. Vo sviatosti zmierenia sa stretávam s Kristom, ktorý mi skrze kňaza odpúšťa hriech, vo sviatosti manželstva zas posväcuje manželskú lásku, v birmovaní skrze Krista dostávam dar – Ducha Svätého a silu k vydávaniu svedectva o Eucharistii nehovoriac. Vo sviatosti, o ktorej si hovoríme, sa stretávame s Kristom, ktorý uzdravuje. V nej dostávame milosť posily, pokoja a odvahy na premáhanie ťažkostí, spojených s chorobou alebo starobou. Táto milosť je darom Ducha Svätého, ktorý obnovuje dôveru a vieru v Boha a posilňuje v boji proti pokušeniam zlého ducha, proti malomyselnosti a úzkosti pred smrťou. (porov: KKC 1520) V tejto sviatosti nám je Kristus blízko a účinky tejto sviatosti sú naozaj veľké dary. Uzdravenie a posilnenie duše v stave, keď sa človeka zmocňuje bezmocnosť, strach a úzkosť sú veľkou pomocou, nedoceniteľným darom. Uzdravenie tela nie je na vedľajšej koľaji, je to tiež dôležitá skutočnosť a účinok tejto sviatosti, ale je podmienený Božou vôľou.

MY

Prijímaním tejto sviatosti vyjadrujeme vieru v oživujúcu a uzdravujúcu prítomnosť Krista, lekára tela i duše. O duchovnom účinku tejto sviatosti nepochybujeme, len niekedy ako ľudia by sme očakávali viac toho účinku pre telo. Nie vždy sme ochotní prijať utrpenie ako Božiu vôľu. Týmto sa

¹⁹ Doctrina de sacramento extremae Unctione

ochudobňujeme, lebo Boh dopúšťa chorobu aj ako etapu duchovného rastu. Mal som veľmi zvláštny pocit pri čítaní súborného diela sv. Terézie z Lisieux, kde prosí Boha a túži po utrpení, prijatie ktorého by bolo pre ňu vyjadrením jej odovzdanosti k Nemu. Neskôr píše: „Už netúžim ani po utrpení, ani po smrti, hoci milujem oboje, ale priťahuje ma iba láska.“²⁰ Takto nejako vyzerá odovzdanie sa do Božej vôle. Nemusíme po utrpení túžiť ako veľkí svätci, Boh si veľmi cení, keď sa nebúrime a nereptáme²¹, keď nás podrobí takejto skúške, ale prijmem ako Boží služobník Jób zlé i dobré z Božej ruky.

ADE

Vieme, že utrpenie, choroba a smrť sú následkom dedičného hriechu a do určitej miery aj dôsledkom osobných hriechov. A tiež vieme, že Boh nás miluje a veľmi mu na nás záleží. Je len na nás, či stojíme o Božiu pomoc. Nebojme sa preto stretnúť s uzdravujúcim Kristom v tejto sviatosti. Amen.

Manželstvo

Mt 19,3-6

Hodnota manželstva

*Hodnota manželstva v perspektíve svetla Božieho milosrdenstva.*²²

AI

Stalo sa to počas vojny. Americké vojnové loďstvo sa chystalo na útok. Rozkazy rezali vzduch ako strely. Pod hrozbou trestu smrti nesmel nikto opustiť palubu bojového križníka. John, seržant a veliteľ jednej čaty, bol vzorným vojakom. Velitelia vedeli o jeho kvalitách, a preto mu dávali tie najťažšie úlohy. Aj teraz s jednotkou organizoval bojovú činnosť. Atmosféra na lodi bola napätá. Vtom bolo vidieť, ako niekto skáče do mora a z palubného mostíka zaznel výkrik: „Muž cez palubu!“ Rýchlo spustili záchranný čln a nešťastníka vytiahli. Na prekvapenie všetkých to bol seržant John. Nasledoval výsluch. „Prečo ste to urobili?“, pýtal sa ho prísny veliteľ. „Musel som“, odvetil seržant. „Viete John, čo vás za to čaká?“, „Áno, viem, smrť.“ „Prečo ste teda skočili do mora, nechápem. Bola to predsa hlúposť.“ „Pre vás áno, Pane, no pre mňa nie. Do mora mi padlo to najcennejšie, čo mám. Fotografia mojej manželky a mojich detí. Je to posledné, čo mi po nich ostalo. To som nemohol opustiť. Pán veliteľ, z mojej rodiny už nikto nežije. Táto fotografia je pre mňa cennejšia než môj život. Som pripravený zomrieť,“ dokončil seržant svoju reč a čakal, čo bude. Hlavný veliteľ sa mu dlho pozeral do očí. Možno mu pripomenuli lásku k svojej rodine. Potom povedal: „Nielen, že ste statočný vojak, ale

²⁰ TERÉZIA z LISIEUX: *Súborné dielo I.* Bratislava : LÚČ , 1997, s.213

²¹ Tu je možné doplniť najrôznejšie príklady **neprijatia utrpenia** – ako kontrast voči tomu, čo je správne.

²² Porov.: JURČÁGA, Pavol: Seminárna práca. Spišská Kapitula. 2004.

máte aj dobré srdce, ste slobodný, seržant, pokračujte v práci a fotku si lepšie strážte“, žmurkol na vojaka, rýchlo sa obrátil a odišiel, aby nebolo vidieť v jeho očiach slzy.

KE

Evanjelium nám dnes hovorí o hodnote manželstva: „***Preto muž opustí otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele, a tak už nie sú dvaja, ale jedno telo. Čo teda Boh spojil, človek nech nerozlučuje***“ (Mt 19 5-6).

DI

Svojou devätnástou kapitolou evanjelista Matúš naväzuje na Markovo evanjelium, ktoré mu neskôr poslúžilo ako základný prameň pre zostávajúcu časť spisu. O rozvode sa hebrejská Biblia zmieňuje len nepriamo. V knihe Deuteronomium sa hovorí o praxi druhého manželstva u ženy, čo sa vydala za iného muža (porov. Dt 24,1-4). Podľa tohto textu je jasné, že muž mal tú výsadu zahájiť rozvod a rozvod prebehol tak, že muž dal svojej žene rozlukový list a poslal ju preč. Literárny druh, v ktorom Matúšov Ježiš zaujíma svoj postoj k manželstvu a rozvodu, je debata nad Písmom. Tento argument vychádza z toho, že v knihe Genezis sa vyjadruje pôvodná Božia vôľa pre ľudstvo a že nepriamy popis rozvodu (porov Dt 24,1) bol len dočasným ústupkom. Ak sa pozrieme ďalej do evanjelia, čítali by sme stať o celibáte a následne o požehnaní detí.²³

PA

Otázky, týkajúce sa manželstva a rozvodu, celibátu a postavenia detí, zostávajú pre mnohých spornými dodnes. Občas tieto diskutované aspekty odvádzajú pozornosť od podstatnejších vecí Ježišovho učenia o týchto veciach. Idea manželstva ako celoživotného zväzku, v ktorom sa dvaja ľudia stávajú jedným, zostáva nádherným a pre mnohých často nedostihnuteľným ideálom. Úcta k deťom a ich schopnostiam symbolizuje náležitý prístup k Božiemu kráľovstvu. Toto všetko je zvlášť dôležité vzhľadom k nedávnym odhaleniam o zneužívaní detí.

Manželstvo v priebehu storočí prešlo početnými zmenami v rozličných kultúrach, sociálnych štruktúrach a duchovných postojoch. Pri týchto rozdielnostiach sa nemá zabúdať na spoločné a trvalé črty. Hoci inštitút manželstva sa neprejavuje všade s rovnakou jasnosťou, v každej kultúre jestvuje určitý zmysel pre význam manželského zväzku, lebo blaho človeka a ľudskej i kresťanskej spoločnosti úzko súvisí s priaznivým stavom manželského i rodinného spoločenstva. Náboženstvo hovorí, že Boh, ktorý stvoril človeka z lásky, povolal ho aj k láske, ktorá je základným a vrozeným povolaním každej

²³ Porov.: ZEVINI, G. : *Lectio Divina – Doba velikonoční*. Kostelní Vydání, karmelitánske nakladatelství 2003, str.301.

ľudskej bytosti. Lebo človek je stvorený na obraz a podobu Boha, ktorý sám je Láska.

Pretože Boh stvoril človeka ako muža a ženu, ich vzájomná láska sa stáva obrazom absolútnej a večnej lásky, ktorou Boh miluje človeka. A táto láska, ktorú Boh požehnáva, je určená k tomu, aby bola plodná a aby sa uskutočňovala v spoločnom diele ochrany stvorenia. V tejto súvislosti nemôžeme obísť aj hodnotu rodiny. Dôležité sú vzťahy rodičia a deti, ale úplne samozrejme aj deti a rodičia. Veď samotné štvrté Božie prikázanie hovorí: „Cti Otca svojho i matku svoju.“ Našou úlohou je snažiť sa vytvárať manželstvá, rodinne elementárne spoločenstvá ľudskej blízkosti prostredníctvom dôvery a lásky.

MY

Katechizmus Katolíckej Cirkvi o manželstve hovorí: „Manželskú zmluvu, ktorou muž a žena vytvárajú medzi sebou celoživotné spoločenstvo, zamerané svojou prirodzenou povahou na dobro manželov a na plodenie a výchovu detí povýšil Ježiš medzi pokrstenými na hodnotu sviatostí“ (KKC 1601). Od svojho začiatku až do konca Sväté Písmo hovorí o manželstve a jeho tajomstve, o jeho ustanovení a o význame, ktorý mu dal Boh, o jeho pôvode a cieľi, rozličných spôsoboch jeho realizácie v priebehu dejín spásy, o jeho ťažkostiach vyplývajúcich z hriechu a o jeho obnovení Pánovi v novej zmluve Krista a Cirkvi (porov. 1602). Jednota, nerozlučiteľnosť a otvorenosť pre plodnosť sú pre manželstvo podstatné. Práve samotné manželstvo sa zakladá na súhlase manželov t.j. na vôli vzájomne a definitívne sa darovať s cieľom žiť podľa zmluvy vernej a plodnej lásky (porov. 1662).

Kresťanská rodina je miesto, kde deti dostávajú prvé ohlasovanie viery. Preto sa rodina právom volá domáca cirkev, spoločenstvo milosti a modlitby, škola ľudských čností a kresťanskej lásky (porov. KKC 1666).

V rodine sa veľmi jasne uplatňuje aj krstné kňazstvo otca, matky, detí a všetkých členov rodiny prijímaním sviatostí, modlitbou a vzdávaním vďaky, svedectvom svätého života a školou plnšej ľudskosti. V rodine sa človek učí trpezlivosti a radosti z práce, bratskej láske, veľkodušnému a trpezlivému odpúšťaniu a najmä uctievaniu Boha modlitbou a obetou svojho života.²⁴

Duchovný spisovateľ Michel Quist v knihe *Prijať svoje manželstvo* napísal: Málo je takých ľudí, ktorí nemárnia čas nariekáním, že sú tým, čím sú, alebo že nie sú tým, čím by chceli byť. V manželstve býva príležitostí na nariekanie veľa. Mnohí manželia si myslia, že sa ich manželstvo nevydarilo, musia znášať jeden druhého. Prijať druhého takého aký je, ako sme ho poznali v priebehu dní, prestať sa vzájomne obviňovať, prekonať zdanlivý neúspech - to má byť rozhodnutie jedného aj druhého, ak chcú mať úspešné manželstvo.

²⁴ Porov.: MICHALOV, J., *Sedem sviatostí*. Bratislava, Lúč, s. 126.

Milovať muža, milovať ženu, znamená vždy milovať nedokonalú lásku chorého, slabého, hriešnika...Ak ho miluješ naozaj, vyliečiš ho, budeš mu oporou, zachrániš ho. Milovať, môže znamenať v krajnom prípade, trpieť celý život. Nech tí, čo sa rozhodujú pre lásku, uvažujú o tom prv ,ako sa zaviažu. Láska posvätila vaše spojenie, pomáha Vám ho každý deň uskutočňovať. V srdci vášho manželstva jedine vaša láska bude môcť vykúpiť svedectvo. Ale ak má k vám prísť, potrebuje dnes, takisto na začiatku, ako včera, vaše áno.²⁵

ADE

Milosť vlastná sviatosti manželstva je určená na zdokonaľovanie lásky manželov a na posilňovanie ich nerozlučiteľnej jednoty. Prameňom tejto milosti je Kristus, lebo ako kedysi Boh vyšiel v ústrety svojmu ľudu zmluvou lásky a vernosti, tak teraz Spasiteľ ľudí a ženích Cirkvi ide kresťanským manželom v ústrety sviatosťou života (GS 48).

Amen.

Sviatosť kňazstva

Mt 19,3-6

Kňazstvo ako dar

*O dar prosiť, za dar d'akovať, dar si chrániť.*²⁶

AI

Keby som sa hocikoho z vás spýtal, či sa stretol s kritikou, ktorá bola zameraná proti sviatosti kňazstva a konkrétne proti kňazom, určite by ste mi vedeli hravo odpovedať. Možno aj vy sami máte výhrady voči nejakým kňazom. Dnešná doba čoraz viac útočí na týchto služobníkov Cirkvi, či už pomocou masmédií alebo bulvárnej tlače. Je pravda, že z času na čas sa objaví na povrch aj nepríjemná pravda a zlyhanie niektorého z kňazov. Dnešný kresťan má čo robiť, aby sa vedel zorientovať v spleti všetkých týchto poznámok a obvinení. Stojí tiež pred konfrontáciou ideálu kňaza s realitou života. Toto všetko spôsobuje u dnešného človeka chaos a niet sa čo čudovať. V mysli sa mu vynára mnoho otázok, s ktorými si nevie dať rady. Aj napriek všetkému sa netreba poddávať pesimizmu, ale treba hľadať riešenia na tieto otázky.

KE

Jedno z riešení nám podáva dnešné evanjelium. Pán Ježiš si pre svoje pôsobenie na tejto zemi vyvolil pomocníkov, ktorí sú s ním a dal im svoju moc. Ak sa pozrieme na kňazstvo z tejto strany, otvorí sa nám obzor, ktorý sa dnes málokedy dostáva do popredia.

²⁵ Porov.: SUCHÁŇ, J., *Zrenie*. Bratislava, PS Mont, s. 124 .

²⁶ Porov.: HURÁK, J.: *Seminárna práca*. Spišská Kapitula. 2004.

M.,Potom Ježiš vystúpil na vrch, povolal k sebe tých, ktorých sám chcel, a oni prišli k nemu. Vtedy ustanovil Dvanástich, aby boli s ním a aby ich posielal kázať s mocou vyháňať zlých duchov...“ (Mk 3, 13-15).

DI

Keď sa bližšie prizrieme na Ježišovu činnosť, objavíme tam známky povolania a poslania. Ježiš si povoláva Dvanástich a následne ich posielal už za svojho pozemského života hlásať evanjelium, uzdravovať chorých, vyháňať zlých duchov, čo je predmetom aj Jeho osobného poslania na tejto zemi.²⁷

Voľba apoštolov je jednou z najdôležitejších udalostí v Pánovom pôsobení. On volá tých, ktorých chce. Nie sú vyvolení preto, že by azda lepšie pochopili Pánovo poslanstvo, nie, aj oni sú ešte často nechápaví, keď ide o Pánovo poslanstvo, ako to dokazuje mnoho miest z Písma. Jediným dôvodom pre tento výber je: „Povolal k sebe tých, ktorých sám chcel.“²⁸

Ježiš povolal Dvanástich, aby im zveril zodpovednosť za svoju Cirkev. On ich pripravil na službu slova, odovzdal im daktoré zo svojich moci, v posledný večer im zveril Eucharistiu. Práve to sú osobitné účasti na jeho kňazstve. Apoštoli veľmi dobre pochopili túto Ježišovu úlohu a tiež ustanovujú zodpovedných ľudí, aby pokračovali v ich činnosti. Z nich daktorí majú titul starší, v ktorom je pôvod pomenovania kňazov ako presbyterov.²⁹

Ježiš Kristus poveril týchto ľudí, aby spravovali a predávali ďalej Božiu pravdu (učiteľský úrad), dal im do správy sviatosťné pramene milosti (kňazský úrad) a majú viesť ľudí ku spáse (pastiersky úrad). Všetky tieto viditeľné prvky Pán Ježiš z vlastnej vôle vložil do Cirkvi pre všetky časy. Apoštoli a ich nástupcovia sú Kristovými poslancami, nie pánmi, Jeho nástrojmi, nie z vlastnej autority, a dávajú ďalej, čo sami prijali.³⁰

PAR

Evanjelium chce podčiarknuť jednu dôležitú vec. Kňazi sú vyvolení služobníci a vyvolení nie hocikým, ale samým Kristom. Nik z nás nemôže s určitosťou povedať: tamten alebo onen bude kňazom. Pán Ježiš si toto privilégium nechal pre seba a sám určuje, kto bude Jeho učeníkom. Prví učenici, ktorých si vyvolil, boli jednoduchí ľudia, zdatní vo svojom remesle. Títo ľudia nie sú známi vo svete, nemajú slávne mená, nie sú to boháči. Povedané dnešnou rečou, nie sú to nijaké hviezdy, superstars.

Ak si to premietneme do súčasnosti, ani dnes tomu nie je ináč. Boh vzbudí v človeku povolanie, dá mu schopnosť toto povolanie počuť a zareagovať naň. Vyvolení služobníci dneška tak isto ako apoštoli nie sú žiadne ideály. Majú

²⁷ Porov.: DUFOUR, X.: *Slovník biblickej teológie*. Dobrá kniha : Trnava, 2003, s. 623.

²⁸ Porov.: Wuppertálska študijná biblia. *Evanjelium podľa Marka*. Creativpress : Bratislava, 1993, s. 81.

²⁹ Porov.: DUFOUR, X.: *Slovník biblickej teológie*. Dobrá kniha : Trnava, 2003, s. 299.

³⁰ Porov.: HRBATA, J.: *Perly a chléb I*. Katolické nakladatelství COR JESU : Český Těšín, 1991, s. 225.

prirodzené schopnosti, sú intelektuálne zdatní, duchovne na výške, ale majú aj svoje chyby a nedostatky.

Dnešná spoločnosť má na kňazov veľké požiadavky, čo nie je až také zlé. Je to dobré pre ich rast. Ide však o to, či má objektívny pohľad na týchto ľudí. Táto doba vyžaduje od kňaza, aby bol ideálnym prototypom človeka. Má byť vo všetkom naj, má mať široký intelektuálny rozhľad, duchovnú výšku, nesmie mať žiadne nedostatky. Áno, kňazi majú nasledovať svojho Majstra Ježiša a čo najvernejšie sa mu pripodobniť. Určite každý z kňazov sa o to snaží, aj keď je pravda, že niektorí na tejto ceste k dokonalosti trochu vybočia. Aj sám Ježiš vedel, že táto úloha nie je ľahká a modlil sa za svojich učeníkov. Ešte pred ich vyvolením vyšiel na vrch a modlil sa za nich celú noc. Modlil sa aj za Petra, aby neochabla jeho viera. Pán Ježiš nám dal nádherný príklad, ako máme pomáhať kňazom, aby šli čo najkratšou cestou za svojím ideálom Ježišom Kristom, a aby z tejto cesty neodbočovali.

MY

O Jánovi Márii Vianneymu, kňazovi z Arsu, zo životopisu vieme, že mal veľmi veľké problémy pri štúdiu teológie, hlavne filozofie a latinčiny a jeho predstavení vážne uvažovali o tom, či sa takýto intelektuálne neschopný človek môže stať kňazom. Nakoniec ho pre jeho zbožnosť a usilovnosť vysvätili a Boh ukázal celému svetu, aké má zámery s týmto človekom. Nad jeho prirodzeným intelektom vyhrala jeho nábožnosť a Božia milosť. Pred spovednicou tohto jednoduchého kňaza stáli veľké rady veriacich, medzi ktorými boli aj najväčší intelektuáli tej doby a počúvali rady tohto svätého kňaza.

ADE

A preto bratia a sestry, nedajme sa zmiasť chaosom dnešnej doby. Majme stále na mysli, že kňazi sú vyvolení služobníci samého Krista, aj keď majú svoje ľudské slabosti a nedostatky. Práve tieto slabosti a nedostatky nám dávajú navzájom podnet k tomu, aby sme sa za seba modlili. Veď nie nadarmo sa hovorí-,, Takých kňazov máme, akých si vymodlíme.“

Amen.

Homílie: Sedem hlavných hriechov

Pýcha

Lk 18,9-14

Pýcha je prvý z hlavných hriechov

*Najväčším nepriateľom duchovného pokroku je pýcha.*³¹

AI

Zlo je vtedy najhoršie, keď berie na seba podobu nejakého dobra. Hriech je ohavnejší, keď sa pácha pod rúškom čnosti. Božie zjavenie, Sväté Písmo je knihou, v ktorej nechýbajú príbehy nebývanej intenzity, ktoré svojou silou a obsahom sú hlbokým zážitkom i zároveň dokumentom o prekvapujúcom a temnom živote. Na týchto stránkach nájdeme lásku, pomstu, odpustenie, utrpenie, smrť i oslobodenie. A pretože sa v nej píše o svete ľudí, sú jej postavy plné akejsi dvojznačnosti a nerozhodnosti, tragédie a protikladnosti.

KE

Myslím, že mi dáte za pravdu, keď tieto slová použijem na označenie podobenstva o farizejovi a mýtnikovi, ktoré nám ponúka stôl Božieho Slova dnešnej nedele. Boh ku každému z nás hovorí: „***Každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený***” (Lk 18,14).

DI

Lukášov výrok je známy ako podobenstvo o farizejovi a mýtnikovi. Hovorí nám o pýche a pokore, o vnútornej modlitbe. Farizej patrí do sekty oddelených, čistých, tých, ktorí si vzali za úlohu reprezentovať pravý Izrael dodržiavaním prikázaní a dobrými skutkami. Je pravda to, čo o sebe hovorí farizej, ale práve táto jeho spravodlivosť ho robí pred Bohom nečistým, pretože sa domnieva, že má právo súdiť druhých a vyvyšovať sa nad nimi. Mýtnik, nenávidený vyberač daní, je skutočný hriešnik. Dáva to najavo aj svojím postojom navonok. Netrúfa si v chráme pristúpiť dopredu a neodvažuje sa pozdvihnúť svoj zrak k nebu. Bije sa v prsia, pretože si je vedomý zla, ktoré skrýva ľudské srdce. Modlitba týchto dvoch mužov je vyjadrením ich života: na jednej strane sebestačnosť domnelej spravodlivosti, ktorá sa prejavuje povýšenosťou a dlhým zoznamom zásluh, na druhej strane hriech, ktorý človeka umenšuje pred Bohom i blíznymi a prejavuje sa jednoduchou prosbou: „Buď milostivý...”³² a my vieme, kto je Bohu milý a drahý jeho srdcu.

³¹ Porov.: JURČÁGA, Peter: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

³² ZEVINI, G.. *Lectio divina*.(Na každý den v roce 7). Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladatelství, 2003, s.207-208.

PAR

Podobenstvo o farizejovi a mýtnikovi budí v nás trochu aj rozpaky. My sa predsa nestotožňujeme s farizejom, ktorý je tak odpudivý svojím postojom voči druhým a snáď aj voči Bohu. Nestotožňujeme sa však ani s mýtnikom, pretože je obtiažne pripustiť si, že sme tak hriešni, aj keď podobne ako on túžime po odpustení. Celé rozprávanie má však aj tretiu postavu a tou je každý z nás. V mojom srdci nie je len farizej, či mýtnik, ale striedavo jeden, či druhý, niekedy obaja naraz. Túžime po tom, aby sme sa Bohu páčili, občas veríme, že sme niečo viac než druhý. A naraz prídu chvíle, keď skrze milosť vnímam, ako som ďaleko od Kristovho zmýšľania a nemám odvahu oči k nebu pozdvihnúť. Život Kresťana je boj.³³

Najväčším nepriateľom napredovania na ceste kresťanskej dokonalosti, na ceste svätosti je pýcha. Určite si spomeniete na svoje vedomosti, alebo hodiny náboženskej výchovy, kde sme sa učili, že pýcha patrí medzi sedem hlavných hriechov a je matkou všetkých hriechov. Pýcha nás vedie k tomu, že sledujeme napríklad v málo dôležitých veciach našepkávanie, ktorým satan zvädzal našich prarodičov: „**Otvoria sa vám oči a budete ako Boh poznať dobré i zlé**“ (Gn 3,5). Vo Svätom Písme sa taktiež môžeme dočítať, že pýcha človeka začína tým, že odpadneme od Boha (porov. Sir 10,12). Keď sa táto nerest v nás zakorení, ovplyvní celý život človeka a stane sa tým, čo sv. Ján nazýva životnou pýchou (porov. 1 Jn 2,16). Keď sa človeka zmocní pýcha, obyčajne za ňou prichádzajú ďalšie neresti: lakomstvo, smilstvo, závisť, nespravodlivosť. Pyšný človek sa márne snaží zbaviť Boha trónu, ktorý je milosrdný ku všetkým ľuďom, aby sa tam usídlil on, ktorý jedná nemilosrdne. Pýcha je zo všetkých hriechov najhoršia a zároveň najsmiešnejšia. Človek, ktorého dostane svojimi pomýleniami do svojej hrste, sa honosí iba akýmsi zdaním, naplní sa prázdnotou, nafúkne sa ako žaba z bájk, ktorá sa svojou domýšľavosťou tak nafukovala, až praskla. Pýcha je nepríjemná aj z ľudského hľadiska: ten, kto sa povyšuje nad všetkými a nad všetko, pozoruje stále iba sám seba a ostatnými pohŕda. Človek sa považuje za slnko a stred všetkého. Všetko sa musí točiť okolo neho.³⁴

Pýchu by sme mohli charakterizovať ako nezriadenú túžbu po vlastnej nadradenosti, ukazujúc tak svoju krásu, vznešenosť, bohatstvo a povýšenosť. Protiví sa čnosti pokory. Pyšný človek nepočíta s tým, že by mohol materiálne a mravne stroškotať. Preceňuje svoje schopnosti. Prehnané sebavedomie, nereálny odhad situácie, spoliehanie sa na vlastné sily, ignorovanie spolupráce s inými, snobizmus, pocit nadradenosti a ľahkomyselnosť uspávajú takéhoto človeka, vyvolávajú v ňom ilúzie a pripravujú mu životnú tragédiu. Pýcha sa

³³ Porov.: ZEVINI, G., *Lectio divina. (Na každý den v roce 7)*. 2003, s.208.

³⁴ Porov. ESCRIVÁ DE BALAGUER, J.: *Boží přátelé*. Praha: Zvon, 1999, s.123-124.

často nazýva matkou všetkých hriechov. Jej zvláštnymi dcérami sú opovážlivosť (púšťajúca sa do takých vecí, na ktoré nemá schopnosti) a ambícia (nezriadená túžba po hodnosti).³⁵

MY

Je výborné učiť sa Kristovej pokore. Svoje telo môžem v krátkom čase vysiliť pôstmi, ale nie je jednoduché pokoriť dušu tak, aby zostala pokorná. Naše srdce je dakedy celkom zatvrdnuté, pretože už nevnímame, čo znamená Kristova láska a pokora. Pyšný nepozná Božiu lásku a je od nej vzdialený. Jeho pýcha rastie, veď je bohatý, múdry, slávny, ale pretože nepoznal Boha, netuší hĺbku svojej úbohosti a skazy. Pán však prichádza na pomoc tomu, kto proti pýche bojuje, aby nad ňou zvíťazil. Pokorná duša je plná lásky a nevyhľadáva popredné miesta, ale praje všetkým dobro a je za každej situácie pokojná. Skrze lásku duše praje každému väčšie dobro než sebe, teší sa, keď vidí, že druhí majú viac šťastia a je skl'účená, keď vidí, ako druhí trpia. Duša pokorného človeka je ako more: hod' do mora kameň, hladina sa sotva pohne a kameň sa okamžite ponorí. Rovnako tak miznú zármutki v srdci pokorného človeka, pretože Pánova pomoc je s ním.³⁶

V 19. storočí žil v Mníchove katolícky kňaz, profesor a doktor teológie, doktor DOLLINGER. Kňaz vzdelaný a sebavedomý. Roku 1869 zvolal Pius IX. dvadsiaty všeobecný snem Vatikánu, aby tam boli prejednané súčasné páľčivé otázky sociálne a vieroučné. Na zasadnutie snemu bolo pozvaných mnoho vedcov, učencov a doktorov. Dollinger pozvaný nebol, hoci na to veľmi čakaľ. Urazilo ho to. Natoľko, že neuznal právoplatnosť snemu a ostro sa postavil proti jeho uzneseniam. Na vynesenie dogmy de Infallibilitate Romani Pontificis (o neomylnosti rímskeho pápeža) nepristal a na znak svojho protestu rozišiel sa s Rímom. Založil si novú cirkev: starokatolíkov. Jeho priatelia a oltárni spolubratia trpko to znášali a radšej by ho boli videli zmiereného s Rímom a s Bohom. Tak v Mariazelli jeden kňaz prosil každého - k milostivému Mariánskemu oltáru pristupujúceho - kňaza, aby vo svätej omši si spomenul na Dollingera. Prišiel do Mariazellu starý, skúsený kňaz. Keď počul prosbu za Dollingera, odpovedal zarmúteným hlasom: „Dollinger sa nevráti, lebo nectí Matku Kristovu...“

A Dollinger sa nevrátil. Umrel v r.1890 nezmierený, ako apostata a heretik. Hoci ešte na smrteľnej posteli upozornený na svoju poslednú povinnosť voči Bohu a Rímu, ľahostajne povedal: „Ja by som to urobil, ale čo by na to povedali noviny?“³⁷

ADE

Zapamätajme si slová dnešného evanjelia: „**Každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený**“ (Lk 18,14). O tom, že tieto slová

³⁵ Porov. TONDRA, F.: *Morálna teológia I*. Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 2003, s.251.

³⁶ ZEVINI, G.: *Lectio divina*. (Na každý den v roce 7). Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladatelství, 2003, s.209

³⁷ MÁCHAL, V. J. : *Regina cleri*. Žilina: 1941, s.33-34.

platia, nás presvedčil Ježiš tým, že sa ponížil, prijal podobu sluhy a bol poslušný až na smrť na kríži. Na začiatku sv. omše sme odprosovali Milosrdného Boha za svoje hriechy, ktorými sme sa voči nemu previnili úkonom kajúcnosti. Koľko bolo v nás v tej chvíli mýtnikovej pokory, úprimného uznania našich chýb a úprimnej viery v dobrotu a milosrdenstvo Boha? Ak zotrváme v Ježišovi a budeme voči nemu otvorení, určite pochopíme, o akej pokore učil Ježiš a splní sa na nás prísľub, ktorý dal Ježiš pokorným ľuďom.

Amen.

Lakomstvo

Lk 18,9-14

Hriech lakomstva

*Nebyť lakomý, ale dať všetko Bohu, ktorý sám človeku stačí, lebo chudobní v duchu budú vlastními Božieho kráľovstva.*³⁸

AI

„Drahý, všetko ti dám, len nie moju Siestu.“ Známa veta z reklamy. Aj my máme niekedy sklon k tomu, že aj my dospelí hovoríme, nielen deti: nepožičiam, nedám, aj ja to chcem mať... Chceme s tým niečo urobiť, či chceme zostať takými, ktorí zatínajú svoje dlane a pred nikým ich neotvorí, ale radi sú, keď im druhí dávajú všetko zadarmo?

KE

Ježiš nám na to hovorí: „**Blázon! Ešte tejto noci požiadajú od teba tvoj život a čo si nahonobil, či bude? Tak je to s tým, kto si hromadí poklady a pred Bohom nie je bohatý**“ (Lk 12,13-21).

DI

Byť bohatý pred Bohom sa prieči lakomstvu. Naša štedrosť, žičlivosť a im podobné nám prináša poklady, ktoré sa zhromažďujú v nebi. Jediné, čo si prinesieme do neba sú naše dobré skutky. Sv. Terezka hovorí, že ona bude mať prázdne ruky pred Pánom, jediné čo bude mať, je láska. Katechizmus Katolíckej cirkvi píše, že lakomstvo patrí medzi 7 hlavných hriechov, z ktorých sa plodia iné hriechy, iné neresti (porov. KKC 1866).

Milovaní, Boh nám daroval všetko, aby sme to používali pre seba, ale aj preto, aby sme tým slúžili iným. Aj v prvých počiatkoch kresťanstva sa o „svätých“ hovorilo, že všetko mali spoločné (porov. Sk 2,44). Aj keď máme majetok, nechceme mu obetovať svoje srdce. Boh od nás žiada chudobu v duchu (porov. Lk 6, 20), čiže slobodu srdca, ktoré chce patriť jedine Stvoriteľovi. Vo Svätom písme je lakomstvo nazývané aj ako chamtivosť.

³⁸ Porov.: KAČALJAK, M.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

Morálna teológia definuje lakomstvo takto: „Je to nezriadená túžba po majetkoch, peniazoch a iných materiálnych hodnotách. Nezriadenosť sa prejavuje v prílišnom lipnutí na hmotných veciach a nesprávnom spôsobe ich nadobúdania.“³⁹ Existujú aj pridružené hriechy, ktoré sa považujú za dcéry lakomstva, nimi sú:

- neustála nespokojnosť v získavaní a ochrane hmotných vecí,
- brutálna pribojnosť v hľadaní zdrojov bohatstva,
- úskočnosť pri obchodovaní,
- zradnosť pri spravovaní cudzích majetkov.

Lakomstvo je zvyčajne ľahkým hriechom, ale môže nadobudnúť aj hodnotu ťažkého hriechu, a to vtedy, keď poruší aj iné čnosti, najmä spravodlivosť a lásku k blížnemu.⁴⁰

PAR

Nebyť lakomý znamená nebyť sebecký. Mnohokrát sa nám možno stalo, že nejaká vec sa nám veľmi zapáčila, kúpili sme si ju, ale o požičaní či využívaní pre iných, či iným ju dať do rúk, o tom ani počuť. „To je moje a nech sa nikto neopováži si to požičať alebo zobrať!“ Prečo dokážeme byť takí?

Každý hriech má svoju vnútornú príčinu, svoj koreň, ktorý treba vyhubiť. Takýmto lakomstvom si nahrádzame to, čo sme nedostali doma. Láskou k veciam si nahrádzame nedostatok lásky od ľudí a zdanlivo si myslíme, že veci nás tak nezradia, ako nás zradili alebo sklamali ľudia. Bojíme sa, že tieto veci stratíme a preto nič nechceme požičať, rozdeliť sa. A to nám bráni, aby sme sa zameriavali viac na lásku k Bohu, lásku k blížnemu, ale chceme mať veľa vecí a čo najdrahšie, aké nemá nikto. Naše zranenie môže však pozostávať aj z toho, že sme sklamaní z ľudskej nevďačnosti. Dali sme alebo požičali sme niečo a za to nijaká vďaka, ešte viac sa ten človek od nás vzdialil. Alebo príde niekto za nami len kvôli tomu, že niečo potrebuje. Nikdy by sme veci nemali dávať alebo požičiavať veci zištne, očakávajúc vďaka. Sám Ježiš povedal v súvislosti s tým, že koho máme pozývať na hostinu: chudobných, mrzákov, chromých a slepých (porov.: Lk 14, 12-14), aby sme boli odmenení nebeským Otcom. Za našu štedrosť nech nás nie ľudia odmenia, ale Boh. U neho je najistejšia a najbohatšia odmena..

My sme Božie deti, sme deti všemohúceho Kráľa! On je najmocnejší, najsvätejší, načo žiarliť? Načo závidieť? Prečo byť lakomý a sebecký, keď my máme Boha?! Či nám nestačí Božia odmena, ktorá prišla v Ježišovi Kristovi? Sv. František Saleský hovorí: „Komu je Boh všetko, tomu je svet ničím.“⁴¹ Boh nás miluje viac, ako všetci tí, voči ktorým sme štedrí. Miluje nás a chce nás odmeniť za to, že u neho si zhromažďujeme poklady dobrých skutkov, poklady

³⁹ TONDRA, F.: *Morálna Teológia I*. Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka Spišská Kapitula, 1994, s. 267.

⁴⁰ Porov.: TONDRA, F.: *Morálna Teológia I*. 1994, s. 267.

⁴¹ SALESKÝ, F.: *365 myšlienok sv. Františka Saleského*. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 1996, s. 13.

preukazovania lásky iným. Boh nám sám stačí, on nám daroval všetko a aj my jemu chceme darovať všetko, aj cez svojho blížneho.

MY

Pri istej príležitosti Tom Forest povedal, že láska je túžba, ktorá vychádza odo mňa k tebe. To sa dá posúdiť aj pri tom, keď nie sme lakomí. Lakomstvo je aj istý prejav egoizmu, ktorý nemá záujem o druhých, nepozná čo je obeta. Egoista počúva len seba a hovorí len o sebe, zaujíma sa len o seba. To je naša rakovina srdca, s ktorou sa rodíme všetci, jej príčinou je dedičný hriech. Liek proti lakomstvu a sebecku pozostáva v zabudnutí na seba, v zapretí seba a v tom, aby sme zomreli sebe. To je recept Lekára na egoizmus. Láska je cestou k svätosti. My chceme priam stratiť život pre Krista, aby sme mohli s Kristom a v Kristovi žiť. Ak žijem len pre seba, tak som duchovne mŕtvy, Ježiš vo mne nežije. Ak budem žiť pre iných, pre Kristovo telo, vtedy budem a žijem život naplno. Sebecko, lakomstvo, chamtivosť a všetky túžby tela vytvárajú z nášho života peklo. Ak Ježišovi ponúkneme túto našu smet' slabosti, keď sme lakomí a vložíme ju do jeho Srdca, on ju premení na čnosť, na žičlivosť. Lakomstvo aj sebecko nikdy nevytrvá, lebo ono sa stará iba o svoje veci a človek si všima iba to, ako sa správajú k nemu iní.

Prečo nám Pán hovorí o tom, aby sme si nezhromažďovali poklady na zemi, ale nás upozorňuje, aby sme si dávali pozor a chránili sa lakomstva, chamtivosti. Tento príklad nám pomôže na to odpovedať:

„Bol to okamih. Chvíľka. Nechápali, čo sa okolo nich deje, ale zrazu nemali vôbec nič. Asi hodinu po polnoci zobudilo manželov Davidovcov vytrvalé búchanie na dvere. Keď p. Davidová otvorila, stáli pred ňou hasiči po pás vo vode. Kričali niečo o rozvodnenej rieke a neustále opakovali, že musia okamžite opustiť dom. Len tak-tak sa stačili vyškríabať na náprotivný svah. Potom už len pozorovali, ako rozbúrená rieka zhltna časť ich domu. Na okamih zahliadli na kakaovej hladine čelo manželských postelí. Keby tam ostali o pár minút dlhšie, dopadli by ako tá posteľ.

Na stráni, v bezpečnej vzdialenosti od besniaceho živlu, bolo už niekoľko desiatok ľudí – postihnutých, ktorí opustili svoje príbytky len tak naľahko, a potom tých, ktorí sa prišli dobre oblečení pozerať.

„Je to hrozné, čo sa dnes robí na tomto svete. Samé katastrofy. To Boh trestá zhubné ľudské plemeno. Než sa človek spamätá, nič nemá. Ono sa oplatí obetovať nejakú korunu a postaviť poriadny dom. Verte mi. Viem, čo hovorím. My sme tak urobili a pred vodou sme obstáli,“ dala sa do reči so šokovanou p. Davidovou postaršia žena v čižmách a nepremokavom plášti. „Mne je vás ľúto, ale bude to dobré, uvidíte. Keď je núdza najväčšia, Božia pomoc najbližšia,“ mlela ďalej piate cez deviate žena.

Jej monológ prerušila žena, ktorá stála nablízku a všimla si, ako sa p. Davidová chveje. „Musí vám byť zima. Veď ste iba v pyžame,“ povedala a bez čakania na odpoveď zobliekla svoj sveter. „A tu si vezmite moje topánky, nemôžete byť v tých rozmočených

papučiach,“ dodala vzápätí. P. Davidová bola tým všetkým, čo sa deje okolo taká ohrozená, že bezmyšlienkovite počúvla a ani nepoďakovala.

Po dvoch dňoch voda opadla. Začalo sa s upratovaním, spisovaním škôd a pomalými opravami. Ubehli ďalšie dva mesiace, keď p. Davidová medzi niekoľkými málo pármí topánok, ktoré jej ostali, objavila cudzie poltopánky. V mysli sa jej znova vybavil celý ten hrozný večer. Matne si spomenula i na dve ženy, z ktorých jedna jej požičala sveter a topánky. Uvedomila si, že dotyčnú ženu niekoľkokrát predtým videla v samoobsluže nakupovať. Predavačky hovorili, že sa s rodinou prisťahovala na horný koniec dediny.

„Ale oni tam už nebývajú,“ prehodila jedna z predavačiek, keď sa p. Davidová na rodinu spýtala. „Voda ten domček úplne zdemolovala. To ste nevedeli?“, zháčila sa žena za pultom, keď videla vytreštené oči p. Davidovej. „Niektorí hovorili, že teraz býva u sestry v Čechách,“ dodala a znova sa plne sústredila na rozvažovanie kvasníc. „To je jasné, že tu nezostanú, keď o všetko prišli,“ mrmlala si pre seba.

P. Davidovej sa podarilo novú adresu ženy vypátrať. Mohla jej teda poslať sveter i poltopánky a k tomu pripísať pár slov poďakovania. A tiež jednu otázku: „Prečo ste to urobili, keď ste na tom boli horšie ako ja?“

Za týždeň dostala pohľadnicu s krátkou odpoveďou: „Pretože ste to potrebovali viac než ja.“⁴²

Byť štedrý, nezištný, to robí láska, nie hocijaká, ale Božia láska, ktorú každý človek dostal pri krste. Láska, ktorá je dobrotivá, nezávidí, nie je sebecká (porov. 1Kor 13, 4-6). Keby bol nebeský Otec sebecký, nikdy by sme nemali šťastie, radosť, ani slobodu. V Ježišovi nám daroval lásku, nebol lakomý, a to nám zachránilo život. Ježišov kríž nám zachránil nielen krátky pozemský život, ale aj večný život. A to už je čo povedať.

Aj keď sa trápime s tým, že sme lakomí, chamtiví alebo sebeckí, Ježiš nás neodsudzuje, ale chce nám pomôcť zničiť v nás túto slabosť. Dáva nám pomocníkov. Ved' si len všimnime Pannu Máriu, ktorá sa dokázala zriecť aj svojho syna, svojho dieťaťa len preto, aby splnila Pánovu vôľu. Ježiš žiadal od nej, aby sa zriekla svojho materského puta a nasledovala ho ako učeníčka.⁴³

ADE

„Drahý, všetko ti dám, len nie moju Siestu.“ Bratia a sestry, toto my už nebudeme hovoriť, už nebude pre nás problém rozdať všetko zo srdca, pretože my sa posilňujeme sviatosťami, ktoré v nás zveľadujú boží život. Páter Pio hovorí, že Oltárna sviatosť je veľkou pomocou na ceste k dokonalosti. Ale je potrebné ju prijímať s túžbou a odhodlaním odstrániť z nášho srdca všetko, čo sa nepáči tomu, pri kom chceme spočinúť.⁴⁴

⁴² HOLČÁKOVÁ, R.: *Šťastie, smola, ktovie?* Trnava: SSV, 2004, s. 51-52.

⁴³ Porov.: SION, V.: *Cesta k duchovnému realismu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 183.

⁴⁴ Porov.: PÁTER PIO: *Vlastnými slovami*. Trnava: Dobrá kniha, 2002, s. 25.

Prajem vám všetkým, aby sa vaša štedrosť rozvíjala láskou a modlitbou, lebo ten, kto je lakomec, nebude dedičom Božieho kráľovstva (porov. 1Kor 6,10). A my nimi chceme byť. Nech nás Kristova láska posilňuje k tomu, aby sme vedeli premáhať lakomstvo, lipnutie na veciach tohoto sveta. Nám Boh stačí. Keď mám Boha, mám všetko.

Amen.

Smilstvo

Rim 12,1-2

Smilstvo je vždy hriech
*Krása čistoty a jej riziká.*⁴⁵

AI

Láska je hlavné a prirodzené povolanie každého človeka. Je potrebné ju chrániť úsilím o čistý a mravný život. V dnešnej dobe je zvlášť dôležité poukázať na dôležitosť čistej lásky a na nebezpečenstvá, ktoré ju ohrozujú.

KE

„Bratia, pre Božie milosrdenstvo vás prosím, aby ste svoje telá prinášali ako živú, svätú, Bohu milú obeť, ako svoju duchovnú bohoslužbu. A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé“ (Rim 12,1-2).

DI

Sv. Pavol nás vo svojom ďalšom liste vyzýva, aby sme sa chránili smilstva, pretože každý hriech, ktorého sa človek dopustí, je mimo tela; kto však smilní, hreší proti vlastnému telu. Smilstvo je telesné spojenie slobodného muža so slobodnou ženou mimo manželstva. Tento hriech narúša samotný obraz Boha v človeku, na ktorý bol stvorený a vylučuje schopnosť a morálnu zodpovednosť povolania k láske a spoločenstvu, ktoré Boh vložil do ľudskej prirodzenosti. Odmietajú vzájomnú záväznosť osôb, ktoré tým dokazujú nedostatok dôvery k druhému, k sebe alebo v budúcnosť. Duch Svätý nám hovorí, že naše telo je chrámom Ducha Svätého a že nepatríme sebe, pretože sme boli drahého vykúpení. Našou hlavnou úlohou je teda oslava Boha: ***„Oslavujte teda Boha vo svojom tele“*** (1 Kor 6,19). Sexualita má vplyv na všetky stránky ľudskej osoby v jednote jej tela a duše. Týka sa najmä citovosti, schopnosti milovať a plodiť a všeobecnejšie aj schopnosti nadväzovať spoločenské vzťahy s druhými. Dnes sa mnohí dovoľávajú akéhosi „práva na skúšku“ vtedy, keď jestvuje úmysel uzavrieť manželstvo. Nech je akékoľvek predsavzatie tých, čo sa viažu predčasnými pohlavnými stykmi, „tieto styky nemôžu zabezpečiť úprimnosť

⁴⁵ Porov. MÓRES, R.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

a vernosť osobného vzťahu muža a ženy a najmä chrániť ho pred nestálosťou vášní a ľubovôle“. Telesné spojenie je morálne oprávnené iba vtedy, keď sa utvorilo definitívne spoločenstvo života medzi mužom a ženou. Ľudská láska nepripúšťa „skúšku“. Vyžaduje úplné a definitívne vzájomné darovanie sa osôb (KKC 2332,2391). Častým problémom tohto hriechu je chýbajúca sebadôvera vyplývajúca z rodinného zázemia a výchovy a nedostatku, či nesprávnej rodičovskej lásky. Snaha niečo si dokazovať alebo potvrdzovať seba poukazuje na častý jav, ktorým je neprijatie seba, vlastnej sexuality, či vlastného tela. Aby sme pokojne prežívali dar čistoty, je vhodné zdravé poznanie, prijatie vlastnej sexuality.

PAR

Chcel by som, aby si miloval svoje telo! Je také ľahké odhodiť ho a pohrdať ním. Tvoje telo ti je zverené ako neoddeliteľný sprievodca na tvojej ceste. Bez neho by si nemohol byť tým, čím si! Uvedom si, že tvoje telo je majstrovským dielom! Niet nič väčšieho, nič krajšieho! Prevýši ho len ľudské srdce, pre ktoré je telo nádhernou schránkou. Nie si ním očarený? Nespaľuje ťa túžba lepšie ho poznať? Nechávajú ťa ľahostajnými tisícky nových objavov z oblasti lekárskeho vied a biológie? Alebo vzbudzujú v tebe chválu a radosť? Keď je tvoj normálny životný rytmus prerušený zranením alebo chorobou, uvedomuješ si, akým pokladom je pre teba zložitý, ale zároveň harmonický chod tvojho tela?

Ďakuješ Bohu často za nohy, ktorými beháš po horách, za oči, ktoré môžu pozorovať zapadajúce slnko, za ruky, ktoré môžu obrábať zem, za ústa, ktoré môžu bozkať dieťa, za hlas, ktorým môžeš spievať a za uši, ktorými počuješ tichý šum stromov? A čo dodať o mozgu? Vieš o tom, že máš sto miliárd neurónov a každý z nich môže zachytiť päť miliárd informácií?A akoby to všetko ešte nebolo nič, najúžasnejšia, najfantastickejšia, najneslýchanejšia, najneuveriteľnejšia a najnepochopiteľnejšia je skutočnosť, že prostredníctvom svojho tela môžeš dať život niekomu inému, ktorý ešte nikdy predtým nežil a ktorý môže žiť stále, naveky... A navyše robíš to v akte, v ktorom sa vyjadruje a dáva aj tvoje srdce- a tvoje telo sa stáva priesečníkom lásky a života- aká nádhera! Môžeš vôbec niekedy za toto všetko prestať ďakovať? Nič nie je také krásne, také veľké a také ohromujúce ako zdroj života! Tajomstvo, ktoré nás fascinuje, mátie, presahuje, ohromuje a naplňa obdivom. Nikdy, skutočne nikdy nám to nemôže zovšednieť! Skôr naopak, môžeme sa iba stále hlbšie a hlbšie ponárať do tajov života a dotýkať sa jeho nesmiernej vznešenosti. Iba Boh to mohol takto vymyslieť!⁴⁶

Chcel by som, aby si bol od radosti celý bez seba, že máš telo. Staraj sa oň. Nevynucuj si od neho nič! Neznásilňuj ho. Prijmi ho také, aké ti bolo zverené.

⁴⁶ Porov.: CANTALAMESSA: *Panenvstvo*.

S jeho obmedzeniami, postihnutiami a zraneniami. A keď spôsobuje trápenia, keď nekoná tak, ako od neho čakáš, chváľ Pána za svoje telo. Prijmi sa taký, akého ťa Boh vyformoval. Buď spokojný so svojou tvárou. Nesnívaj o inej. Nech by bola akákoľvek, objav jej krásu! Uvedom si krásu svojich očí, svojich vlasov alebo výšky tvojej postavy. Buď spokojný s tým, že si chlapec alebo dievča. Koľko ľudí zbytočne prežíva drámu kvôli svojej tvári alebo pohlaviu. Aké ťažké je radovať sa z darov, ktoré nám Boh dal!

Buď spokojný s prostredím, v ktorom žiješ. Tvoja rodina, tvoje okolie, tvoje mesto alebo dedina, tvoja krajina, tvoje dejinné obdobie, hoci aj popletené alebo nevydarené sú akoby pokračovaním tvojho tela. Poďakoval si Bohu niekedy za to, že žiješ tu a teraz?

Mojím snom je, aby som pomohol uzdraviť tvoje zranenia, pomohol ti priateľsky nažívať s vlastným telom, pomohol vyjadriť lásku a správne si zariadiť život, pomohol pozeráť nanovo do budúcnosti a tvoriť krásne veci.

Každému by som chcel povedať- ty si omnoho krajší, omnoho krajšia, ako si myslíš! Omnoho viac milovaný(á), než si vieš predstaviť. Si schopný(á) omnoho viac milovať a žiť, než by si tomu veril(a). A keď prídeš na koniec tejto knihy, z tvojho srdca sa ozve modlitba, ktorá zaznieva aj zo srdca Márie a Ježiša: „Aké je úžasné, že som!“⁴⁷

MY

Ako zjednotenie a vrchol všetkého je zvláštny prejav Ducha. Ak je panenstvo podstatne charizmou, je zvláštnym prejavom Ducha, pretože je v Novom zákone definované ako charizma (porov. 1 Kor 12,7). Ak je teda charizmou, potom je skôr darom prijatým od Boha, než darom daným Bohu. Zvláštnym spôsobom platia pre panny Ježišove slová: „**Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás**“ (Jn 15,16). Pre panenstvo sa nerozhoduje preto, aby sme vošli do božieho kráľovstva, ale pretože kráľovstvo vošlo do nás. Inými slovami, lepšie povedané, Pán sa nás zmocnil, on si nás vybral a my cítime potrebu zostať slobodnými, aby sme plne odpovedali na túto jeho voľbu, na tento Ježišov výber.

Z toho, čo sme doteraz povedali, vynára sa nevyhnutnosť obrátenia v prípade panenstva a celibátu. Toto obrátenie spočíva v prechode od postoja človeka, ktorý si myslí, že daroval veľký dar, k postoju úplne odlišnému, k postoju prijatia daru, ktorý dostal a nie daroval, veľkého daru, za ktorý by sa mal predovšetkým poďakovať. Musíme si priznať, že tento nesprávny, vyššie spomínaný pocit mávajú niekedy aj zasvätení. Naši ženatí priatelia niekedy oživujú toto presvedčenie poznámkami, hoci si to neuvedomujú, napríklad: Zriekať sa rodiny, žiť sám, sama, vzdať sa skvelej budúcnosti, zatvoriť sa do seminára alebo do kláštora- aké veľké zriekanie, aká odvaha. A my tomu

⁴⁷ Porov.: LAN, D.: *Tvoje telo je stvorené pre lásku*.

nakoniec aj uveríme. No ak je naše povolanie pravé, vieme, že pravý opak je pravdou a že by bolo treba povedať: Aké šťastie! Myslím si, že neexistuje osoba povolaná k tomuto typu nasledovania Krista, ktorá by nemala aspoň v niektorých momentoch, hlavne na začiatku, v zápale povolania jasno a ktorá by aspoň netušila, že to, čo prijala, bolo pre ňu najväčšou Božou milosťou po krste.

Teraz urobíme krok dopredu. Ak je panenstvo alebo celibát charizmou, musí sa prežívať charizmaticky, a to znamená veľmi zjednodušene, prežívať ho tak, ako sa prežíva dar. Teda hlavne v pokore!

Prvý spôsob je prežívať dar čistoty a pokory. Druhým je radosť a pokoj, pretože je napísané, že ovocím Ducha je láska, radosť a pokoj (porov. Gal 5,22). Ak je dokonalá čistota pre nebeské kráľovstvo charizmou, musí ukázať ovocie Ducha.

A konečne, ak je panenstvo charizmou, musí sa prežívať v slobode, pretože je napísané, že „kde je Duch Pánov, tam je sloboda“ (2 Kor 3,17). Je to sloboda vnútorná, nie vonkajšia, čo znamená neprítomnosť komplexov, rôznych tabu, stiesnenosti, strachu... Pravda, panenstvu sa v minulosti veľmi ublížilo, keď sa obklopilo množstvom strachov, podozrení, pozor na to, pozor na tamto, a takto sa z tohto povolania spravil istý druh cesty, kde všetky tabule upozorňujú: Nebezpečenstvo, nebezpečenstvo! To znamená „opakovať chybu lenivého sluha z evanjelia, ktorý prijal vzácny talent a zo strachu, aby ho nestratil, ide a zakope ho do zeme namiesto toho, aby ho využil.“

ADE

Umožnili sme svetu uveriť, že princíp, ktorý pôsobí vo svete je silnejší než ten, ktorý pôsobí v nás. A predsa sv. Ján hovorí kresťanom: „**Ten, ktorý je vo vás, je väčší než ten, čo je vo svete**“ (1 Jn 4,4). Aj stála pozornosť a oddanosť voči Márii je taktiež jednoduchým a účinným prostriedkom.

Amen.

Závisť

Jak 3,13-18

Závisť neprináša požehnanie
*Učiť sa bojovať proti závidi.*⁴⁸

AI

Máte skúsenosti so závisťou? Stalo sa vám už niekedy niečo také, niečo podobné, prežili ste chvíľu, keď ste sa pýtali – prečo mi závidia? Prečo mi nedoprajú? Ved' som nikomu nič zlé neurobil! Prečo mi závidia to, čo som si

⁴⁸ Porov.: PIATÁK, J.: Seminárna práca. Spišská Kapitula. 2004.

čestne nadobudol? A keby len to! Prečo mi to berú? No stáva sa, že sme aj na druhej strane a platí o nás:

KE

Prorok Nátan hovoril k Dávidovi: ... a jemu bolo ľúto vziať zo svojich oviec a zo svojho dobytku a pripraviť to pocestnému, ... preto vzal jedinú ovečku chudobného muža (porov. 2 Sam 12,4).

DI

Môžeme tu hovoriť o ozajstnej ľútosti? Môžeme hovoriť o ozajstnom smútku? Katechizmus označuje takúto ľútosť či smútok presne! Závist! Áno, ak pociťujem ľútosť nad tým, aký je ten druhý dobrý, ako sa mu darí, čo on všetko má a ja nemám, je to závist. Ak túžim, aby to stratil, aby to patrilo mne, je to závist!⁴⁹ Dávid nie je jediný v Písme, ktorý zhrešil závistou. Svätý Pavol píše: Aj my sme kedysi boli nerozumní a neposlušní. Blúdili sme, slúžili všelijakým žiadostiam a rozkošiam, žili sme v zlobe a závisti. Boli sme hodní opovrhovania a vzájomne sme sa nenávideli (porov. Tit 3,3).

„Závistou diabla prišla na svet smrť“ (Múd 2,24). Hriech neostáva sám. Dávidova závist neostala v myšlienkach sama. Čím viac sa pozerál na ženu Hetejca Uriáša, tým viac túžil po smilstve, nečistote. Tým viac rástlo jeho nepriateľstvo k Uriášovi, až ho dal zabiť. Čo bolo na začiatku? Len malá myšlienka! Len taká malá! Ale Dávid s ňou súhlasil!⁵⁰ Áno, závist môže priviesť k najhorším zločinom.⁵¹ Svätý Gregor Veľký hovorí: zo závisti sa rodí nenávisť, ohováranie, osočovanie, radosť z nešťastia blížneho, ale smútok z jeho šťastia.⁵²

PAR

Tak to v živote býva. Raz nám príde niekto povedať, že máme viac ako on, že sa máme lepšie; inokedy to povie iba za našim chrbtom. Vzbudzuje to v nás rôzne myšlienky. Je na nás, ako zareagujeme. Môžeme sa nechať stiahnuť k hnevu a rovnako zahorieť závistou. Môžeme sa nad všetko povzniesť a povedať si, nech sa stará o seba. Toto sú dve krajné možnosti. Ak chcem správne bojovať proti závisti, potrebujem sa najprv v pravde postaviť pred Boha. Hovoriť s ním a porovnať svoj život s evanjeliom. Mať jasné v tom, čo robím dobre a v tom, že mám aj chyby. Potom sa potrebujem postaviť v pravde pred seba. Prijatť sám pred sebou, aký som. Radovať sa z talentov, ktoré mi Boh dal a prijať aj to, že nie som dokonalý a svoje chyby chcem odstrániť. Takto pripravený sa môžem v pravde postaviť pred blížneho. Ak mi bude často niečo závidieť a povie mi to, napríklad: za posledný polrok máš už druhé auto, je tu najvyšší čas začať komunikovať. Prečo si to povedal? Mám nejaké dôvody na to, že som to musel urobiť? Rozprávajme sa o tom! Ak naše dôvody hneď neuzná, neurážajme sa. Rozmýšľajme, či nenarazil na našu pýchu, z ktorej

⁴⁹ Porov.: *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1999, 2539.

⁵⁰ Porov.: POPOVEC, A.: *Slovo pre každého*. Sereď, 2000, s. 114.

⁵¹ Porov.: *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. 1999, 2538.

⁵² Porov.: *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. 1999, 2539.

korení každý hriech. Možno nám práve jeho pýcha a závisť povedala aj niečo, čo nám dlho nikto nepovedal. Využime každé slovo na to, aby sme si preverili vlastné vnútro. Takto môžeme ťažiť z každého rozhovoru. Neurobme si hneď barikádu a nezatvorme sa. Ak pred Bohom a sebou vieme, že obvinenia nie sú namieste, nemôžu nás zlomiť. Kráčajme ďalej s pokojom v srdci a ostávajme otvorený pre dialóg. Dnes vám bez váhania mnohí povedia: Ty máš veľa, ja mám málo! To je nespravodlivé! A závisť je na svete! Majme odvahu a v pravde povedzme: Spravodlivo neznamená každému rovnako! Spravodlivo znamená dať každému, čo si zaslúži. Ak sa niekto snaží, chodí do práce, stará sa o rodinu, zaslúži si spravodlivú mzdu. Ak niekto do práce nechodí, len posedáva, aká je pre neho spravodlivá mzda? Boh nás v Desatore vyzýva k tomu, aby sme boli spokojní so svojím majetkom a doprali každému, čo jeho je. Každý človek má právo na tie peniaze, ktoré svojou prácou spravodlivo zarobí.⁵³ Svätý Pavol píše: **„Kto nechce pracovať, nech ani nejde. Lebo počúvame, že medzi vami niektorí žijú neporiadne, nič nerobia, iba sa zháňajú za zbytočnosťami. Takýmto prikazujeme a vyzývame ich v Pánu Ježišovi Kristovi, aby pokojne pracovali, a tak jedli svoj chlieb“** (2 Sol 3,10-12). Ak teda s istotou, s vierou v Božie slovo vieme, aká je pravda, môže byť ten, čo nepracuje plný závidosti, koľko chce. Nemôže nám nič naozaj vyčítať, ak žijeme podľa Božieho slova. No opäť; nejde tu len o nás! Pavol neláme palicu nad tými, čo nerobia. Prihovára sa im, vyzýva ich k práci.

MY

Preto aj my, ak nám niekto bude niečo závidieť, podajme mu ruku a pozvime ho k spoločnému dialógu a práci. Ak to prijme, ďakujeme Bohu. Ak to odmietne, pripomínajme mu pravdu v láske „vhod i nevhod“! Takto bojujme proti závidosti. Hovorím v láske, lebo v Katechizme sa krásne píše: závisť je jednou z foriem smútku, a teda je odmietnutím lásky.⁵⁴ Liečme teda láskou. Bojujme proti závidosti dobroprajnosťou. Chceš, aby bol Boh tebou oslávený? Môžeš to urobiť nielen cez svoje skutky, ale aj cez skutky a život blížneho. Ako? Teš sa, keď brat vyniká a Boh bude tebou oslávený. Teš sa z toho, že druhému sa darí. Teš sa a snaž sa aj ty ešte viac. Nechaj si poradiť. Spolupracuj s ním. Ak toto budeš robiť, potom budú všetci hovoriť: Nech je zvelebený Boh, ktorý má takých služobníkov, čo úplne premohli závisť a vzájomne sa tešia z dobra druhých.

ADE

A tak sa spoločne modlime: Pane Ježišu! Ďakujeme ti za našich blížnych. Za tých, ktorých nám dávaš každý deň. Pomáhaj nám, aby sme sa na ich život nepozerali so závidosťou, ale aby sme spoločne budovali tvoje kráľovstvo.

Amen.

⁵³ POPOVEC, P.: *Slovo pre každého*. Sered', 2000. s. 114.

⁵⁴ *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1999, 2540.

Mat' úctu k telu

Poučiť veriacich o hriechu obžerstva a ponúknuť spôsob jeho prekonania.⁵⁵⁾

AI

Opát Mojžiš, jeden z veľkých púštnych otcov, raz povedal: „Pre štyri veci sa človeka zmocní vášeň: pre hojnosť jedla a nápoja, pre sýtosť spánkom, pre záhaľku a zábavu a pre pestrosť šiat.“⁵⁶⁾

Témou dnešného príhovoru je ďalší zo série hlavných hriechov: obžerstvo. Bolo by veľmi zaujímavé dozvedieť sa, aké myšlienky a asociácie máte už pri samotnom počutí tohto slova? Väčšinou máme predstavu človeka, ktorý sa nevie kontrolovať pri jedle, jednoducho nepozná mieru a končí jesť len vtedy, keď sám cíti nevoľnosť. Možno aj preto sa nám zdá, akoby sa nás obžerstvo vôbec netýkalo. Skúsme sa hlbšie zamyslieť. Stále však majme na pamäti veľkú pravdu mníšstva: „Každá námaha je bez pokory márna.“⁵⁷⁾

KE

Pre naše spoločné zamyslenie nech nám poslúžia samotné Ježišove slová. On raz svojim učeníkom povedal: „**Dávajte si pozor, aby vaše srdcia neotŕaželi obžerstvom, opilstvom a starosťami o tento život, aby vás onen deň neprekvapil**“ (Lk 21,34).

DI

Pán Ježiš tu hovorí o hriechu oťaženia srdca, čo je vlastne najvnútornejšie vnútro človeka, kde sa stretáva so svojim Trojjediným Bohom. Takto sa môže obžerstvo chápať, ako nechota zrieť sa seba, ba priam problém zrieť sa nejakej vonkajšej veci. Vôbec to Pán nehovorí o prehnanom stolovaní či bezduchom pôste. Všetko máme robiť tak, aby nám srdce neotŕaželo. Vonkajšok nie je až tak podstatný ako vnútro, srdce človeka.

Je pravdou, učí Katechizmus Katolíckej Cirkvi, „že opakovanie tých istých zlých činov plodí nerest. Z toho pochádzajú zvrátené náklonnosti, ktoré zatemňujú svedomie a skresľujú hodnotenie dobra a zla“ (KKC 1865). Nebezpečenstvo obžerstva je preto v tom, že neviem krotiť svoje pnutia, svoje náklonnosti. Patrí do skupiny hlavných hriechov, lebo je podhubím a živnou pôdou, z ktorej vyrastajú a plodia sa ďalšie hriechy a neresti (porov.: KKC 1866).

⁵⁵⁾ Porov.: POLÁK, V.: Seminárna práca. Spišská Kapitula. 2004.

⁵⁶⁾ *Slová otcov púšte*. Z latinského originálu preložil Metod Lucký OFM. Bratislava : Serafín, 2003, s. 34.

⁵⁷⁾ Porov.: *Slová otcov púšte*. Z latinského originálu preložil Metod Lucký OFM. Bratislava : Serafín, 2003, s. 47.

Moralisti pri poučaní o obžerstve ako hlavnom hriechu hovoria o nezriadenej túžbe po jedle a nápoji.⁵⁸ Nezriadená túžba sa prejavuje aj v konštatovaní sv. apoštola Pavla v liste Filipanom: „Ich bohom je brucho“ (*Flp 3,18*). Je to už ťažký hriech, keď sa konzumuje potrava kvôli nej samej a nie kvôli posile tela, či načerpania nových síl. Tak sa jedlo stáva posledným cieľom človeka. Ale vieme, že našim posledným cieľom je sám Boh v troch osobách. Medzi prejavy obžerstva sa najvýraznejšie zaraďuje opilstvo. Čo je „dobrovoľné prestúpenie miernosti v pití alkoholických nápojov pre rozkoš až do pozbavenia rozumu.“⁵⁹ Dôležitým bodom je pozbavenie rozumu. Lebo Pán Boh nás stvoril na svoj obraz a tým nám dal rozum na správne užívanie a slobodnú vôľu, aby sme ho slobodne milovali a klaňali sa mu. Opilstvom strácame túto slobodu, lebo sa znižujeme na úroveň živočíšnu a konáme pudovo. Je to zapríčinené pozbavením správneho užívania rozumu, nadmierou alkoholu v ľudskom tele. Opitý je tak duchovne zmrzačený, lebo je zbavený jedinečnej vlastnosti, ktorou sa podobá svojmu Stvoriteľovi. Je pozbavený úsudku.

Autorom duchovnej literatúry, mystiky a askézy ide pri upozorňovaní na túto nerest skôr o duševné a vnútorné škody. Upozorňujú na dobrovoľné pôsty a umŕtvovania pre duchovný rast a napredovanie v čnostiach. Nestriednosťou sa prejavuje slabá vôľa a nezáujem o vyššie hodnoty. Kto sa nedokáže ovládať v takých malých veciach ako je odrieknutie si jedla a nápoja, ten skoro, ako sa obrazne hovorí, predá za šošovicu prvorodenstvo v Božom kráľovstve. Nestriednosť nazývajú «matkou smilstva», lebo opitý a prejedaný prejavujú tuposť mysle, neviazanú veselosť, prejavovanú vrieskaním a oplzlými rečami, táranie až šašovstvo, ba dokonca aj zmyselnosť. Teda niekomu požitie alkoholu zbúra hranicu slušnosti, a tak smeruje k úpadku aj múdry. Silná strava, pochopiteľne, živí telesné pudy a silné nápoje pritom zmenšujú pocit zodpovednosti.⁶⁰ Sv. Ján Klimak píše: „Presýtenosť jedlom je príčinou zmyselnosti, umŕtvovanie žalúdka vedie k čistote.“⁶¹

PAR

Ak viem, že tento kúsok torty mi spôsobí zdravotné problémy, tak ho radšej nezjem a pekne poďakujem. Ak viem, že z troch pív budem nevládnym, dám si len jedno. Lebo keď nepoznám mieru, ľahko sa môže stať, že pohorším niekoho, že mu ublížim, alebo vykonám niečo, čo potom budem ľutovať. Príkladov na to máme mnoho na stránkach Starého zákona. Napríklad pohoršenie Noema, ktorý v opilosti odkryl svoju nahotu a spal v stane. Tým

⁵⁸ Porov.: TONDRA, F.: *Morálna teológia I. diel, Princípy*. Spišské Podhradie – Spišská Kapitula : Kňazský seminár biskupa Jána Vojašáka, 2003, s. 253n.

„Nestriedmy je ten, kto prekročil správnu mieru v jedle a pití. Nie je, prirodzene, ľahké povedať, kde sa táto miera začína a končí.“ ŠPIDLÍK, T.: *Pramene svetla*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2000, s. 339.

⁵⁹ TONDRA, F.: *Morálna teológia I. diel, Princípy*. Spišské Podhradie – Spišská Kapitula : Kňazský seminár biskupa Jána Vojašáka, 2003, s. 253.

⁶⁰ Porov.: ŠPIDLÍK, T.: *Pramene svetla*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2000, s. 340.

⁶¹ Porov.: ŠPIDLÍK, T.: *Pramene svetla*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2000, s. 341.

pohoršil svojich synov po potope sveta (Gn 9,20–23). Či hriech Lótových dcér, ktoré opili svojho otca Lóta, aby s nimi obcoval a mali potomka (Gn 19,30–38).

V istej stredovekej knihe pre mníchov cisterciatského rádu je znázornený veľký boj medzi hlavnými hriechmi a najvyššími čnosťami. Je to vlastne pomôcka pre stredoveké vyučovanie katechizmu a usmerňovanie veriacich v ich viere pre rehoľu kazateľov, ktorej členovia z predpisov nemohli mať veľa vlastného majetku a vlastných kníh. Konkrétne túto knihu napísal opát pre svojich bratov, aby im uľahčil prípravu na nedele a sviatky. Cyklus boja je doplnený citátmi zo Sv. písma a dôležitými obrázkami. Znázornenia sa dali ľahko pochopiť a vyučoval aj obraz. Tak je na jednej strane znázornená nerest s jej vlastnými atribútmi a krátku text. Oproti nej je zasa postavená čnosť v plnej výzbroji božskej milosti a lásky. Už tradíciou sú vytvorené dvojice zápasu: proti pýche stojí pokora; proti lakomstvu štedrosť; proti smilstvu mravná čistota; proti závidi láska; proti hnevu poníženosť, trpezlivosť; proti lenivosti obetovanie a nakoniec proti obžerstvu miernosť.⁶²

Tým je naznačený aj spôsob boja proti neresti obžerstva či opilstva v našom živote. „Miernosť je morálna čnosť, ktorá zmierňuje príťažlivosť rozkoší a dáva rovnováhu pri používaní stvorených dobier. Zabezpečuje nadvládu vôle nad pudmi, udržiava túžby v medziach počestnosti. Mierny človek zameriava svoje zmyslové túžby na dobro, zachováva zdravú zdržanlivosť a nechodí za tým, po čom srdce túži“ (KKC 1809). V Katechizme je tak jasne naznačené podporovanie dobra a umenšovanie seba a svojich žiadostí pre Nebeské kráľovstvo. Aby sme nestratili boží obraz v nás a aby nám azda srdcia neoťaželi prílišnou starostlivosťou o tento svet. Preto žime počestne. Aj Pán Ježiš svojím povzbudením nám dáva usmernenie.

MY

Veľkými učiteľmi v otázke miernosti a pôstu sú otcovia púšte. Prví mnísi, pustovníci žili na pustatine ďaleko od ľudí a celkom sa venovali modlitbe a rozjímaniu o Božej láske. Existuje aj zopár zbierok ich výrokov a príbehov. Veľmi často sa dotýkajú pôstu a umŕtvovania. Dávajú príklad obety a zriekania sa.

Tak žil aj istý otec púšte a pustovník abba Zénón. O ňom sa traduje takáto príhoda. Keď raz prechádzal Palestínou, posadil sa taký vyčerpaný neďaleko políčka s uhorkami, aby sa tam najedol. Zrazu ho začala zvádzať jeho myseľ: „Odtrhni si uhorku a najedz sa. Na tom predsa nič nie je.“ On tej myšlienke odpovedal: „Zlodeji budú potrestaní. Vyskúšaj sa preto, či si schopný za taký skutok zniesť trest ihneď.“ Postavil sa teda a stál päť dní na slnku. Následkom toho sa spálil od slnečnej žiary a povedal si:

⁶² Porov.: MUNSCHKE, H.: *Die Concordantiae caritatis des Ulrich von Lilienfeld. Untersuchungen zu Inhalt, Quellen und Verbreitung, mit einer Paraphrasierung von Temporale, Sanktorale und Commune*. Frankfurt nad Mohanom : Peter Lang, 2000, s. 95. Pozri tiež: ROLAND, M.: *Die Lilienfelder Concordantiae caritatis*. Graz : ADEVA, 2002, s. 75.

„Nie som schopný zniesť za to trest.“ Otočil sa a povedal tej zlej myšlienke: „Keďže nie si schopný niesť následky, nekradni a nenapchávaj sa!“⁶³

Tak sa zahľadme do seba. Každý konkrétne do svojho svedomia – Ja, kňaz, ty, otec rodiny, matka, syn, dcéra. Pýtajme sa sami seba a dajme si odpoveď. Dokážem v sebe živiť „ducha obety“ a utrpenia? Skúsme aj my použiť tento tradíciou osvedčený prostriedok. Nie preto, aby sme dokázali, že nám to nerobí žiadny problém. Skúsme to skôr z vnútornej pohnútky. Prosme Boha, aby očistil naše srdce. Ja, kňaz, iste mám čo vylepšovať v čnosti miernosti, veď aj ja som len človek. Má to naozaj niečo do seba, keď sa ty, otec rodiny, v skrytosti dobrovoľne postíš, zriekaš sa hoci aj dovolených vecí, lebo chceš byť lepším otcom pre svoje deti a zároveň aj lepším synom Nebeského otca. Rovnako je pekné, keď to robíš ty, mama. Nie nadarmo sa hovorí, že práve tvoje materské srdce by malo byť zo všetkých srdiec najčistejšie a slobodné. Samozrejme aj ty, syn, dcéra, si pozvaný do školy sebazaprenia. Nemusíš mať každý deň niečo sladké, nemusíš hneď zjesť celú čokoládu. Učme sa všetci miernosti a skromnosti. Veď moja sloboda končí tam, kde začína právo druhého. K premáhaniu hriechu obžerstva nám v prvom rade pomôže pokora ako matka všetkých čností, ďalej miernosť a zdržanlivosť, no a potom ochota znášať aj obeť, znášať aj utrpenie, znášať a radovať sa z toho, čo máme, aj z toho mála. Využívať to pre správny cieľ, aby nám neotráželo srdce.

ADE

Povzbudení výzvou Ježiša Krista oddajme mu svoje srdcia a pozdvihnime myseľ. Nebojme sa obetovať a trpieť v maličkostiach akými sú nielen jedlo a pitie, ale aj ochota zrieknuť sa a poslúžiť, nehundrať a neodvrávať, ale ochotne pomôcť. Aby nám azda srdcia neotrážili a neboli by sme pripravení na príchod Pána slávy. On je náš Pán a my sa máme umenšovať, aby on rástol a širil sa do všetkých končín sveta.

Pozdvihnime svoje srdcia. Obetuje ich Trojjedinému, tak pokornému a milujúcemu Bohu. Nech ich formuje a pobáda k pokore. A nechajme už vlastný egoizmus a pýchu. Nasledujme pokoru a poníženosť, poslušnosť a miernosť.

Pane, zasväcujem Ti seba, svoje telo i dušu so všetkým, čo mám a čím som. Pretvor moje srdce a urob ho poslušným Tebe. Nech som pokorný a oddaný tvojmu dielu spásy. Nech Ti neprekážam svojimi hriechmi a zvlášť obžerstvom.

Amen.

⁶³ Porov.: *APOFHEGMATA – výroky a príbehy pouštných otců*. Z gréckeho a latinského originálu preložil Jiří Pavlík. Praha : Benediktinské arcidiecézní sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2000, s. 64.

Zrieknime sa každého hriechu hnevu

*Budme bratmi a sestrami v jednote a láske a neprechovávejme v sebe hnev a urážky.*⁶⁴

AI

Hnev. Poznáme to všetci, pretože každý z nás už viac či menej sa proti tomu previnil, či už voči svojim rodičom, priateľom, spolužiakom....

Niet teda divu, že naučiť sa zvládať hnev je úloha zložitá, ktorá sa ťažko podarí dovŕšiť skôr, než na počiatku dospelosti, prípadne až v strednom veku a veľa ľudí to nedokáže nikdy.

Sami sme už boli mnohokrát obeťami svojej dôvery, ktorú sme dali blížnemu. Môžeme si všetci povedať, sklamanie bolí, preto sa človek pre istotu radšej obraňuje nedôverou. A takto sa pre mnohých životnou filozofiou stáva veta: Radšej nedôverovať, ako sa sklamať a hnevať.

Kresťan sa smie a musí brániť, ak ho znevažujú, osočujú.... Jedno však nesmie, odplácať sa zlým za zlé.

KE

Ježiš nám dnes prízvukuje: „***Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá. Keď teda prinášaš dary na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a chod' sa najprv zmieriť so svojím bratom***“ (Mt 5,22-24).

DI

Už v prvých kapitolách Písma čítame: „***Kto preleje ľudskú krv skrze človeka, nech je preliata jeho krv, lebo na obraz Boží stvoril som človeka***“ (Gn 9,6). Kto zabije, prepadá súdnemu výroku a síce trestu smrti, ktorý sa vynesie v mene Boha, a tak v ľudskom súde sa koná súd Boží. Človek, aby sa mohol dostať do milosti, musí byť vytrhnutý z hriechu. Boh odsudzuje prudkú, násilnú reakciu človeka, namierenú proti druhému, či už je človek žiarlivý ako Kain (Gn 4,5), alebo zúrivý ako Ezau (Gn 27,44nn). Hnev plodí nespravodlivosť. Ježiš sa vyslovil ešte rozhodnejšie, keď prirovnal hnev k vražde, ktorá je jeho častým dôsledkom. Aj Pavol považuje hnev za nezlučiteľný s láskou, a tak hnev je číre a úplné zlo, ktorého sa máme chrániť najmä pre blízkosť Boha.

Čo znamená hnevať sa? Hnev u človeka sa môže prejavovať dvojako: dovnútra – je byť zatrpknutý, roztrpčený na svojho brata, prechovávať v sebe zlosť, nestýkať sa s bratom, oddeliť sa od neho. Hnev navonok: znamená byť rozčúlený, navonok vybuchovať, prejavovať nevlúdne zmýšľanie.... A tak u nás má byť nie zatrpknutosť, rozčúlenosť, závisť a nenávisť, ale láska, ochota

⁶⁴ Porov.: BEBKO, F.: Seminár. Spišská Kapitula : 2005.

a zmierenie majú byť vedúcim motívom nášho života. Kresťan, ktorý na hnev odpovie hnevom, pácha duchovnú samovraždu, zrádza Boha, aj keď si myslí, že ho obraňuje.

PAR

Ježiš nám dnes vysvetľuje, že hnevom, urážkami a pohrdaním prekračujeme medze zákona. Piate prikázanie sa netýka len toho, čo robíme, ale aj toho, ako myslíme. Ježiš práve nám kladie takýto dôraz, pretože sme synmi a dcérami Boha a navzájom sme si bratmi a sestrami. Ježiš nám hovorí: pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá. My máme prijať tieto Pánove slová, pretože sme jeho učeníkmi a byť učeníkom znamená tvoriť bratstvo. V tom bratstve nesmie existovať hnev. My všetci sme zviazaní mocnými putami, že každé narušenie jednoty škodí celému Kristovmu telu. Kto na úder odpovedá úderom, to je len fyzická ozvena. Kto úder nevracia a nepomstí sa, ale povie: „Začnime po novom“, ten tvorí čosi nové. Ľudia obyčajne vracajú úder za úder, a preto sa zlo v dejinách rozmáha. Vracať každý úder a každú urážku, to je úbohý začarovaný kruh tuposti. Práve na Ježišovi sa lámala všetka zloba. Často nás môžu zraniť aj nepatrné veci: nedostatok vďačnosti od ľudí za našu službu, odrieknutie, oprávnené očakávanie odmeny, nejaké nevhodné slovo vyslovené na našu adresu vo chvíli, keď sa cítime zle a sme unavení... Nech je už provokácia akákoľvek, ak máme spontánne odpustiť, neponechávajme si v srdci stopu urážky, potrebujeme sa odpútať od svojho „ja“ a mať široké srdce upriamené na Boha. Boh nás povzbudí aj k modlitbe za ľudí, ktorí nám nejakým spôsobom ublížili. Sám Pavol v liste Kolosanom hovorí: „Buď lekárom svojich nepriateľov. Dobro, ktoré im preukážeš, zapáli v nich oheň lásky.“ (porov. Kol 3.13). My si musíme uvedomiť, že Boh nie je Bohom hnevu, ale je Bohom milosrdným. Tresty, ktoré Boh zosiela v priebehu dejín, nie sú slastné tým Božím hnevom, čo vyničí a odstráni navždy, ale sú to iba podoby, ktoré ho anticipujú. Kto nosí vo svojom srdci hnev, dožičil by inému každé nešťastie, ba želal by si, aby s ním nemal vôbec nič do činenia, a aby pre neho vôbec nejestvoval. Či to nie je tak aj u nás? Nenachádzame sa my niekedy v takomto stave hnevu? Ak sme si všimli, v dnešnej časti perikopy hovorí sa časť o bratovi. Brat je muž rovnakého pôvodu, rovnakej krvi a rovnakej viery. A tu treba v našom bratstve, v našom spoločenstve vylúčiť akýkoľvek hnev. Práve na nás sa má ukázať a zakázať averzia hnevu a násilia. Naše svedomie by malo byť vychovávané presne a starostlivo a na vedomie by sme mali dávať porušenie tohto Ježišovho prikázania, prikázania „nezabiješ“. Aká silná by mala byť v nás snaha zadusiť všetko zlo (proti bratovi a sestre) už v prvom štádiu. Na to, aby sme Bohu mohli prinášať dary na oltár, je potrebné žiť v pokoji a vo vzájomnej jednote medzi sebou. Iba vtedy, keď dosiahneme zmierenie, sme schopní priniesť svoju obetu Bohu na oltár. Vzájomný pokoj je predpokladom pokoja s Bohom. Márna je naša snaha pred Bohom, ak sa nezakladá na bratskej láske

a jednote. Boh prijíma obeť iba z lásky a vzájomného pokoja. Boh od nás dnes žiada, aby sme otvorili svoje srdce nielen svojim dobrodincom, ale aj protivníkom. Kresťan, ktorý sa nedáva preniknúť nenávisťou, hnevom, pýchou.... víťazi nad zlobou sveta. A tak najsilnejšou zbraňou v rukách kresťana proti hnevu je odpúšťajúca láska.

MY

Pomponius Attikus sa chválil pri pohrebe svojej matky priateľom, že so svojou matkou sa nikdy nezmieril. Keď sa všetci zarazili nad jeho necitlivosťou, odpovedal s úsmevom: „Nikdy som nepotreboval sa s matkou zmierovať, pretože som ju nikdy v živote neurazil ani nerozhneval“.

Výzva, ktorá je krásna, keď ju máme osvojenú.

ADE

Teraz je čas na zmierenie, veď všetci sme na ceste v ústrety súdu. Preto neodkladajme a vynaložme všemožné úsilie, aby sme žili medzi sebou v pokoji! „Duchu Svätý, daruj mi túžbu po hlbokkej jednote s mojimi bratmi a sestrami. Zjednot' všetkých nás kresťanov v jednu rodinu a utvor medzi nami putá lásky, ktoré nebudú môcť byť nikdy zlomené“.

Amen.

Lenivosť

Mt 21,28-32

Pozor na lenivosť

*Poukázať, že lenivosťou človek nezískava, ale stráca.*⁶⁵

AI

V dnešnom svete sa často stretávame s ľuďmi, ktorí sa nudia, hlavne keď majú veľa času a nevedia, čo s ním. Stáva sa to teda najmä cez prázdniny. No nedivím sa im, pretože aj ja som sa v ich veku často cítil podobne... No prečo je to tak? Prečo človek niekedy nevie, čo s časom? Prečo sa človeku niekedy nič nechce?

KE

V evanjeliu o dvoch synoch, ktorých otec vyzval, aby šli pracovať do vinice, prvý povedal: „Nechce sa mi,“ ale potom šiel, a ten druhý sľúbil, že

⁶⁵ Porov.: RIMBALA, J.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

pôjde, ale nešiel. Na oboch z nich sa prejavila jedna nečnosť, či nedokonalosť a to lenivosť (porov Mt 21,28-32).

DI

Čo je vlastne tá lenivosť? Ako vzniká? Kde má korene? Čo proti nej robiť? Ako sa jej chrániť?

Grécke slovo pre termín lenivosť je “acedia” a má širší význam ako slovenské: “lenivosť”. Znamená všeobecný stav znechutenosti, unavenosti, nezáujmu alebo nudy. Tejto neresti vravia “poludňajší démon”, pretože pokúša na poludnie, keď už pominula prvá chuť do práce. Obrazne to platí aj o “poludní života”, keď už prešlo nadšenie mladosti, veľká horlivosť, chuť, elán a entuziazmus.

Evagrius hovorí, že to je “najnebezpečnejší démon”, lebo znechutený a lenivý človek mu nemá čím odporovať. Je to akoby sme mali bojovať vo vojne s holými rukami proti vyzbrojenej armáde a aj to s tým, že sa nám nechce...

Poznáme deväť prejavov tejto duchovnej lenivosti:

- neúnavný strach z ťažkostí, s ktorými sa stretávame,
- nechť začať čokoľvek, čo stojí námahu,
- nedbalosť v zachovávaní pravidiel, poriadku,
- nestálosť v dobrom a nedodržiavanie predsavzatí,
- neschopnosť vzdorovať pokušeniam,
- odpor k tým, ktorí sú horliví,
- veľká strata drahocenného času,
- sloboda, ktorú lenivosť dáva zmyslom a zvedavosti, čo vedie k hriechom a zanedbávanie hlavných povinností stavu, zabudnutie na cieľ života.

Je to červ na koreni. Zožiera zvnútra hlavné cnosti i keď je navonok všetko v poriadku. Vety ako: „Veď zajtra to urobím. Dnes si to ešte môžem dovoliť. Nechce sa mi. Dnes som unavený. Nemohlo by to počkať?...” pomaly človeka uspávajú a vnútorne rozleptávajú. Platí tu ľudové príslovie: „Tichá voda brehy myje.”

PAR

Ktosi povedal, že lenivosť a blahobyť vedú ku všetkým nerestiam. A sv. Bernard zas, že vlažnosť je tieňom smrti. Nedbalosť pripraví človeka o útechu a radosť z duchovného života. Zväčšuje tak námahu dňa a umenšuje pritom zásluhy. A tak sa pýtame: „Čo robiť proti takej zlej a ťažkej neresti, ako sa jej dá brániť?”

Každým hriechom si vlastne komplikujeme život, no na tomto hriechu to vidíme ešte jasnejšie. Sami sa ním pripravujeme o radosť a útechu. Častokrát si povieme: veď ešte trošku si poležím, ešte trošku si poleñoším, ešte mám čas... Takto si myslíme, že sa budeme mať dobre, no pocit pravého šťastia a radosti je niečo trvalejšie a stálejšie ako krátkych 5-10 minút. Pocit dobre vykonanej

práce, vedomie, že svoje utrpenie spojím s Kristovým a odhodlanie znášať kríž, aj keď sa mi nechce – to je základom pre pokoj, radosť či šťastie. A tak sa znova presviedčame a zakusujeme, že platí Ježišova výzva: „**Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké**” (Mt 11,30).

MY

Boh nás určil na to, aby sme boli šťastní. Celý svet stvoril “len” preto, aby sa podelil o nespočetné a nepredstaviteľné dobrodenia, ktoré sú v ňom. Vo svojej láske sa chcel s nami podeliť, chcel sa rozdať. Aká veľká je Božia dobrota. Mal, ale chcel, aby sme mali aj my. No dal nám slobodnú vôľu a tak nezáleží len od Neho, ale aj od nás, či sa otvoríme pre Božie poklady, ktorými nás chce obdarovať. No a isto sa pre ne neotvoríme tým, že budeme leniví a tým, že sa budeme vyhovárať: „Veď mám ešte čas, teraz nie, ešte počkám...” Pre Božie dary sa otvoríme svojou usilovnosťou, vnútornou pripravenosťou, ochotou a vytrvalosťou. Proste tým, že robíme všetko, čo je v našich silách.

Boh sa s nami chce podeliť o svoje šťastie, no keď mu stále hovoríme: „Nechce sa mi”, nemôže to urobiť - aj keď je všemohúci. Akú veľkosť a vznešenosť dal Boh človeku, keď môže “prinútiť” Boha, aby neurobil to, čo pôvodne chcel a stále chce urobiť - dať nám svoje dary. No tým človek vôbec nevyhral, ani nič nezískal a až vo večnosti spozná, čo tým vlastne stratil.

ADE

Teda človek má slobodnú vôľu a sám sa rozhoduje, čo si vyberie. Môže si vybrať záhaľku, pohodlie, ustavičný oddych a z toho vyplývajúcu nudu, nezáujem a takú tuposť. No tiež si môže zvoliť svedomitú plnenie svojich povinností, prácu a nepohodu z toho plynúcu, čestnosť či pomoc druhým. A práve to prináša pocit pokoja, radosti, šťastia a naplnenia a zaháňa to znechutenosť, pocit neužitočnosti, tuposti či nudy. Boh nás pozýva a povzbudzuje vybrať si to druhé.

Zamyslime sa hlbšie nad slovami Ježiša, keď hovorí: „**Kto nájde svoj život , stratí ho a kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho**” (Mt 10,39).

Amen.

Homílie: Šesť hlavných právd

Prvá hlavná pravda

Mk 12,28-34

Boh je len jeden

*Vernosť opravdivému a jedinému Bohu.*⁶⁶

AI

Niektorí ľudia obľubujú drobné predmety pre šťastie, amulety alebo talizmany, od ktorých očakávajú pomoc v živote. Potom máme ľudí, ktorých životným cieľom sú rôzne veci, ako je v dnešnej dobe televízia, auto, jedlo a to sa postupne stáva pre nich Bohom.

KE

Priznajme si však drahí bratia a sestry, že sa to niekedy stáva aj v našom živote. No dnešné evanjelium nám pripomína: „**Počuj, Izrael, Pán náš Boh je jediný Pán**“ (Mk 12,29).

DI

Ježiš v dnešnom evanjeliu nepovedal nič nové. Už v knihe Deuteronomium nachádzame, že Boh na hore Sinaj dáva Mojžišovi desatoro a zaväzuje izraelský národ, aby ich dodržiaval. Je to prvé a najväčšie prikázanie, ktoré dáva Boh ľuďom. Pán je Boh a máme ho milovať z celého srdca. V spomínanej knihe sa ďalej píše, že máme kráčať po tejto ceste prikázaní, aby sme mohli žiť a aby sa nám dobre vodilo (porov. Dt 5,33). A Boh sa zmilúva nad tými, čo ho milujú a zachovávajú jeho prikázania. Požehnáva toho, kto ho opravdivo miluje. Ježiš v dnešnom evanjeliu to potvrdzuje, keď odpovedá zákonníkovi: „**Nie si ďaleko od Božieho kráľovstva**“ (Mk 12,34). No na druhej strane sa už v knihe Levitikus píše toto: „**A osobu, ktorá sa obráti na vyvolávačov duchov a na veštcov a bude s nimi modlárčiť, proti takej osobe obrátim svoju tvár a vyhubím ju z nej**“ (Lv 20,6). Keď vyvolený národ prišiel do zasnúbenej zeme, našiel tam pohanské národy, ktoré vyznávali polyteizmus, okultizmus, veštenie, vyvolávanie duchov, čarodejníctvo a iné formy mágie. Mojžiš zakazoval tieto praktiky aj pod hrozbou smrti. Spomeňme si, čo urobil Mojžiš s ľuďmi, ktorí sa klaňali zlatému teľaťu. To všetko sa protivilo Bohu, pretože to urážalo jeho svätosť.

PAR

V Katechizme Katolíckej Cirkvi alebo na hodinách náboženstva sme sa učili, že jedine Bohu sa máme klaňať. Klaňanie sa Bohu alebo ináč povedané adorácia je hlavnou čnosťou nábožnosti. Ďalšími čnosťami sú modlitba, obeta,

⁶⁶ Porov. SAKMÁR, P.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

prisľúbenia a sľuby. V opozícii týchto čností stoja hriechy proti čnosti náboženstva. Sú nimi povera, modloslužba, veštenie, čarovanie, mágia, špiritizmus, ateizmus a neúcta voči Bohu, ako je napríklad pokúšanie Boha, svätokrádež, svätokupectvo. Tieto hriechy zámerne spomínam, pretože sa či už priamo alebo nepriamo dotýkajú aj nás. Aj v našom osobnom živote sa často-krát stáva, že máme obdobia veľmi dobré a inokedy zas také, kedy nič nevychádza a stíha nás jedno nešťastie za druhým. Vtedy akoby Boh neexistoval, my ho hľadáme a On sa ukrýva. Sme zúfalí, a tak hľadáme pomoc. Najprv možno u kňaza, potom u blízkych a priateľov a keď ani to nepomáha, chytáme sa aj tej poslednej slamky. Ideme za liečiteľmi, vykladačmi kariet, pýtame sa vyvolávačov duchov alebo navštívime okultistov, v domnienke, že oni nám pomôžu. Sú to ťažké životné chvíle. Inokedy to možno urobíme zo zvedavosti, len tak. A tak sa dostávame do moci temna a často to ani netušíme. Diabol je otec lži, plný nenávisti. Snaží sa nás oklamať, podviesť a tak nás pripraviť o milosti i v konečnom dôsledku o Božie kráľovstvo (*porov. Mk 13,12*). Keď navštívime takýchto ľudí z dôvodu choroby, často sa stáva, že sa ľuďom uľaví a cítia sa byť uzdravení. No po určitom čase začnú mať silné depresie, až zúfalstvo, ďalej psychické problémy a niekedy to vedie až k nutkaniu spáchať samovraždu. O to horšie je, keď to robíme zo zvedavosti, chceme vedieť budúcnosť alebo máme iné „čestné úmysly“. Tu sú najviac ohrození mladí ľudia a zistujeme, že to aj vtedy Diabol pôsobí. Je to, ako keď sa priblížime k zúrivému psovi, ktorý je priviazaný. Darmo, že máme ten najlepší úmysel, keď prekročíme hranicu jeho teritória, pohryzie nás.

MY

„Dvanásťročný chlapec je veľmi ťažko chorý. Trpí ťažkou kožnou a dýchacou chorobou. Lekári mu nevedia pomôcť, a tak jeho rodičia na odporúčenie známych navštívia mága, ktorý na chlapcovi vykoná okultný magický rituál. Po niekoľkých dňoch sa chlapec cíti veľmi dobre. Nemá žiadne zdravotné problémy. Lenže o niekoľko týždňov dochádza k nezvyčajnému javu. Chlapec začne demolovať zariadenie bytu a keď sa to opakuje a trest rodičov nepomáha, rodičia idú opäť k lekárom, ktorých nálezy sú negatívne. Matka dieťaťa sa po rôznych pokusoch obráti na katolíckeho kňaza. Ten požiada matku, aby ho privolala, keď sa agresivita dieťaťa opäť vráti. Po niekoľkých dňoch je kňaz privolaný, lebo dieťa opätovne zdemoluje byt. Kňaz nachádza dieťa v pokoji. Napriek tomu si ho zoberie do vedľajšej izby a začne sa nad ním modliť. Po chvíľke modlitby dochádza k obrovskej zúrivosti chlapca, ktorý tentoraz napadne kňaza. Vulgárne nadáva kňazovi, kope ho, škrabe a má takú silu, že naňho kňaz nestačí. Chlapec kričí a žiada pri modlitbe kňaza „neznámu osobu, o pomoc slovami: „,...neodchádzaj odo mňa, ...zostaň, ...ja ťa chcem, ...nech ťa nechá.“ Po hodine modlitieb dochádza k ukludneniu chlapca a silnému vyčerpaniu kňaza i chlapca.“⁶⁷

⁶⁷ KAŠPAROV, M.: *Základy pastorálnej psychiatrie pre spovedníkov*. Brno : Cesta, 2002, s. 140

Až tak ďaleko vie zájsť človek. Boh sa zjavuje človekovi, aby mu pomohol (porov. Dt 18,9-15). On nás nesmierne miluje a chce byť stále s nami. Úplne sa nám zjavil v osobe Ježiša Krista a tým nám dal všetko. Čo nám mohol dať viac? Dal sa nám celý. Je na nás, či mu dáme celé svoje srdce, či mu budeme celkom patriť, alebo sa budeme zháňať za niečím iným. Boh nám dal vzácny dar a ním je sloboda. Je na nás, ako ju využijeme. Poznáme Boha a jeho lásku k nám. Nasledujme ho vo vernosti, kráčajme s ním cestou života, aby nás požehnával vo všetkom, čo budeme robiť a konať. Nech je na nás vidno, že sme Kristovi, aby sme tak svedčili svojou vernosťou k nemu.

ADE

Opravdivé šťastie je len v Bohu. Pouvažujme počas týchto dní nad skutočnosťou, či môj život skutočne patrí len Bohu, alebo mám svojich „bohov“, ktorých sa len ťažko vzdávam.

Amen.

Druhá hlavná pravda

Lk 19,1-10

Syn Boží sa stal človekom, aby nás vykúpil

*Poukázať na Toho, ktorý v dejinách ľudstva ponúkol vykúpenie, ale žiada od ľudí spoluprácu na ich spáse.*⁶⁸

AI

V letných mesiacoch roku 2003 televízia uviedla film Spartakus, ktorý je spracovaný podľa historických udalostí z prostredia starého Ríma. História hovorí o Spartakovi ako o otrokovi, ktorý zorganizoval povstanie seberovných otrokov proti vtedajšej forme útlaku ľudskosti. Spartakus chcel poukázať na správny postoj voči ľudskému zotročovaniu a dôstojnosti človeka. Do určitej miery sa mu to podarilo formou sily. Avšak v tomto filme bola zároveň aj vyslovená myšlienka o záchrane človeka, ale inou formou ako je forma sily. Bola vyslovená myšlienka: „Musí prísť niekto na tento svet, kto nás vyslobodí z tejto biedy – otroctva“. Človek vnímal svoju situáciu a možnosti svojej záchrany pred zneužívaním, ale nedokázal to spraviť vlastnými silami. Úlohu záhrancu plní niekto iný.

KE

Ten, kto v meste Jerichu sa stretá a navštevuje mýtnika Zacheja. Na tohto záhrancu všetci prítomní šomrali: „Vošiel k hriešnemu človekovi!“ Ale On Zacheovi aj všetkým povedal: **„Dnes prišla spása do tohoto domu. Lebo Syn človeka prišiel hľadať a zachrániť, čo sa stratilo“** (Lk 19,1-10).

⁶⁸ Porov.: TONDRA, P.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

DI

O tomto mužovi – Synovi človeka píše autor prorockej knihy Izaiáš už v šiestom storočí pred Kristom: *„Hľa,... vyvolený môj,... Svojho ducha som vložil na neho... ...prinesie právo národom. „Nebude kričať ani hlučne volať, nedá na ulici počuť svoj hlas. Nalomenú trst' nedolomí, hasnúci knôtik nedohasí, podľa pravdy bude vynášať právo. Neomdlie a nepodlomí sa, kým nezaloží na zemi právo. Na jeho náuku čakajú ostrovy. ... Urobil som t'a svetlom pohanov, aby si slepým otvoril oči a väzňov vyviedol zo žalára a z väznice tých, čo sedia v temnotách“* (Iz 42,1-4).

Služobník dostáva dar ducha - výzbroj, ktorý je ako vietor. Vietor naznačuje silu, ktorá všetko mení, prevracia, nastoľuje. Aj duch tohto služobníka mení, prevracia, nastoľuje zmeny, aké človek nezažil. Zmeny vykonané iným spôsobom, než na aké je človek zvyknutý. Prináša právo a pomoc pre utlačaných. Ukazuje nádej hľadáajúcim, blúdiacim. Prichádza bez hluku, zbraní a kriku, na rozdiel od svetských vladárov. V tichosti a pokore. A predsa je to príchod s veľkou mocou, ktorú použije na záchranu nalomených v nádeji, zdraví, túžbach a dohorievajúcich vo viere v záchranu človeka. Jeho právo je podložené spravodlivosťou a jedinou Pravdou s veľkým „P“. Prináša svetlo Pravdy nielen pre Bohom vyvolený izraelský národ, ale pre všetky národy na zemi. Prichádza otvoriť oči a vyviesť z tmy na svetlo. Služobník je poslaný Bohom vidiacim, počujúcim a hovoriacim, ktorý nestrpí slepých, hluchých a nemých bohov. Tento živý Boh sa nemieni deliť o česť a úctu s drevenými, kamennými, železnými, zlatými, elektronickými, ekonomickými, politickými bohmi.⁶⁹

Dnes zažíva hriešny Zachej v Ježišovi služobníka ,o ktorom hovorí kniha Izaiáš. Dnes zažíva spásnu prítomnosť Mesiáša. A Ježiš ako Služobník živého Boha cíti a vníma, že musí zostať u tohto človeka. Taká je vôľa Boha v oblasti spásy. Ježiš zostáva, čím naznačuje a označuje Božie spoločenstvo s veriacimi hriešnikmi. Zachej to prijíma s radosťou, prejavuje ľútosť a potvrdzuje to svojím obrátením tak, že všetko vráti. Tu sa jasne potvrdzujú slová – „Nalomenú trst' nedolomí, hasnúci knôtik nedohasí“.⁷⁰

PAR

Meno Ježiš v hebrejčine znamená „Boh spasí“. To vyjadruje jeho totožnosť a jeho poslanie. Ježiša v takomto ponímaní možno v slovníku dnešnej doby nazvať misionárom. Misionárom, lebo prináša zvesť o Bohu. Priniesť zvesť o Bohu je výsadnou úlohou pre toho, kto je s Bohom podstatne zjednotený. Boh posielal toho, kto vie o ňom najviac, kto vie o ňom všetko. Posielal svojho Syna – Bohočloveka. Nemôže poslať na záchranu všetkých človeka, lebo človek nie je schopný zachrániť niekedy ani sám seba. A zároveň

⁶⁹ Porov.: STAROZÁKONNÁ PREKLADATEĽSKÁ KOMISIA: *Výklady k Starému zákonu IV.-Prorocké knihy*. Kostelní Vydří: Karmelitáne, 1998, s. 158-160.

⁷⁰ Porov.: MÜLLER G. P.: *Evangelium sv. Lukáše*. Kostelní Vydří: Karmelitáne, 1998, s. 141.

človek už Boha raz sklamal, a to v raji. Ježiš však prináša záchranu nielen pre telesnú stránku človeka, v oblasti chorôb či väzenia. Podstatou jeho záchrany je spása ľudskej duše. Lebo keď trpí duša, trpí aj telo. Ale keď trpí telo, duši je to len na osoh. A tak Boh prichádza zachrániť hodnotu s trvaním večnosti. Hodnotu, ktorej obsahom sme my sami a hlavne naše nesmrteľné duše.

Na druhej strane si však musíme uvedomiť, že aj keď nás Boh, Ježiš Kristus vykúpil bez nás, bez nášho pričinenia, ale nás nespasí bez nás. Na vlastnej spáse musíme pracovať aj my sami.

MY

Predstavme si športovca, ktorý chce získať medailu bez toho, aby tvrdo trénoval. Povedal by si: „Ved' nejaké tie svaly, šikovnosť a telo vlastným, tak nech sa postará, aby som zvíťazil.“ Dokázal by takýto športovec získať medailu? Asi ťažko. I on sám musí svojou vôľou pracovať na víťazstve.

Človek, ktorého volá Boh do spolupráce, je taktiež povinný vynaložiť všetko úsilie k dosiahnutiu vlastnej spásy. Áno, Ježiš nám otvoril bránu a ukázal cestu, ale nie je v jeho moci, aby nás prinútil prejsť cez túto bránu a kráčať po jeho ceste. To môžeme spraviť iba my sami. Áno, Boh nás bude zahŕňať svojou milosťou a pomocou. O koľko ľahšie sa nám musí kráčať po ceste, ktorou kráčal sám Boh – Spasiteľ. Aj my sme oslovení kráčať po ceste, ktorou šli mnohí ľudia pred nami. Ľudia, ktorí sa nebáli prijať výzvu k jeho nasledovaniu.

Môžeme sa pýtať: „Ako mám veriť, že tento Boh, o ktorom toľko počujem, je živý a pravý? A taktiež už bolo toľko rôznych náboženských vodcov, každý hlásal čosi iné, že radšej nebudem nikomu veriť, ved' aj tak nikto nežije to, čo hlása.“ Ježiš nielen hlásal, ale aj zomrel. Zomrel, lebo „**nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí svoj život za svojich priateľov**“ (Jn 15,13). Kto z nás sa vzdá všetkého, len aby potvrdil svoju pravdu? Veľký antický filozof Sokrates sa k tomuto ideálu priblížil. Priblížil sa i napriek tomu, že o Bohu pravdepodobne nič alebo len málo mohol počuť od neďalekého izraelského národa. Jeho prvoradou skutočnosťou v živote bolo odhaľovať pravdu postupným objasňovaním, poznať seba samého, svoju nevedomosť a prisudzovať poznaniu a morálnym zákonom absolútnu, objektívnu a univerzálnu platnosť. Zároveň sa rozhodol nepodporiť trest smrti pre tých, ktorým ho chceli udeliť len preto, že prehrali vojnu. Sokrata sa rozhodli pre tieto hodnoty odsúdiť na trest smrti.⁷¹

Áno, Sokrates nie je boh. Bol človekom, ktorý sa nebál položiť život za pravdu a za priateľov. A Ježiš – pravý Boh a pravý človek, o ktorom hovoril Boh prostredníctvom svojich ľudí už takmer dvetisíc rokov pred jeho narodením, obetoval svoj život nielen za pravdu, ale aj za každého jedného z nás. Obetoval, aby sme poznali pravdu nielen na zemi, ale žili v plnej pravde s ním vo večnosti a po celú večnosť.

ADE

⁷¹ MONDIN, B.: *Dejiny starovekej filozofie*. Spišské Podhradie : Kňazský seminár, 1996, s. 49 – 50.

Veľký muž s menom sv. Pavol, ktorý ohlasoval tohto Ježiša, píše v rokoch 49 až 57, čiže 16 až 24 rokov po Ježišovej smrti, svojim priateľom do Galácie: „*No vtedy, keď ste nepoznali Boha, slúžili ste tým, čo v skutočnosti nie sú bohmi. Ale teraz, keď ste poznali Boha,..., ...ako to, že sa znova vraciate k slabým a úbohým živlom a chcete im zasa slúžiť ako predtým?!“* (Gal 4,8-9). Nevracajte sa do otroctva, lebo „*už nie ste otroci, ale synovia; a keď synovia, tak skrze Boha aj dedičia“* (Gal 4,7). Veď „*keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy,..., ...aby nás vykúpil..., ...a aby sme dostali adoptívne synovstvo“* (Gal 4, 4-5).

Boh nás čaká! Prosme ho, aby sme sa mu dokázali otvoriť a prijať jeho ponuku. Ponuku skrze jeho Syna Bohočloveka, ktorého poslal, aby nás vykúpil.

Amen.

Tretia hlavná pravda

Jn 3,16-21

Syn Boží sa stal človekom, aby nás vykúpil
*Podľa vzoru Otca staňme sa nezištným darom pre svet.*⁷²

AI

Viete, koľko máme hlavných právd? Viete ako znie tretia? Nebudem vás trápiť. Radšej vám rozpoviem jednu príhodu.

Bol raz jeden veľký otočný most, ktorý sa klenul cez rieku. Väčšinu dňa bol otočený pozdĺž rieky a dovoľoval lodiam preplávať po jeho obidvoch stranách. Keď k rieke prichádzal vlak, vtedy sa most otočil naprieč cez rieku, aby vlak mohol prejsť.

V malej búde na brehu rieky sedel operátor, ktorý ovládal otáčanie mosta a jeho zaistenie závorami, keď mal prechádzať vlak. Raz večer čakal na posledný vlak. Pozeral zasnene do diaľky, až zazrel svetlá lokomotívy. Vykročil k ovládaču a čakal, až vlak bude v predpísanej vzdialenosti, kedy mal otočiť most. Urobil tak v rozhodujúcej chvíli, ale zhrozil sa, keď zistil, že mechanizmus nefunguje. Ak most nebude zaistený, znamená to, že vlak sa zrúti do vody. A to bol osobný vlak plný cestujúcich! Nechal teda most nastavený naprieč a utekal po moste na druhú stranu rieky, kde bola páka, ktorou mohol systém ovládať ručne. Náhle však počul zo strany od riadiacej budy hlas, pri ktorom mu stuhla krv v žilách: „Ocko, kde si?“ Jeho štvorročný synček prechádzal po moste a hľadal svojho otca. Najprv chcel na syna zakričať: „Uteč, uteč!“, ale vlak bol už blízko. Muž chcel pustiť páku, aby vybehol a zachránil svojho syna, ale uvedomil si, že už by sa nestihol vrátiť späť k páke. Buď zahynú ľudia vo vlaku alebo syn. Rozhodol sa v okamžiku. Vlak presvišťal svojou cestou a nikto v ňom netušil, že zrazil štvorročného

⁷² Porov.: BYSTRĚANSKÝ, J.: Seminár. Spišská Kapitula : 2005.

chlapčeka, ktorého telo roztrhané na kusy spadlo do rieky. A už vôbec nevedeli o nešťastnom vzlykajúcom mužovi, ktorý ešte stále visel na istiacej páke. Nevideli ho ísť domov tak pomaly ako nikdy predtým, aby svojej žene povedal, ako obetoval vlastného syna.⁷³

KE

Tretia hlavná pravda znie: „Boží Syn sa stal človekom, aby nás vykúpil.“ Boh nám dnes vo svätom evanjeliu o sebe hovorí: **„Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“** (Jn 3,16).

DI

Tieto slová hovoria o Božej láske, ktorú Boh prechováva k nám ľuďom. Je to nezištná láska Otca, ktorá ho prinútila ísť až do krajnosti. Zadarmo, slobodne sa Otec rozhodol, že nenechá ľudstvo v biede hriechu, ale pomôže mu vstať. Jeho zámer je očividný, zachrániť ľudstvo. Jeho láska je taká veľká, že neváha obetovať i svojho jednorodeného Syna. To znamená, že On v tomto dare dáva všetko. Nič si neponecháva. Dáva veľa, lebo dáva všetko. Je to čosi neslýchané. Boh predsa vie, že sa mu nikdy za to nebudeme môcť odvdáčiť. A práve v tom je tá nezištnosť. Otcov dar je daný zadarmo. Nemôže sa vrátiť späť. Aspoň nie v tej istej podobe.

Je to naozaj veľká vec, ak sa Boh, ktorý je všemohúci, rozhodol znížiť na úroveň človeka. Bolo to rozhodnutie, ktorým sa Boží Syn – druhá Božská osoba – stal človekom. Celkom sa nám ľuďom pripodobnil. Úplne vo všetkom, okrem hriechu, ako hovorí sv. Pavol. Vieme, že vtedajší ľudia v ňom videli predovšetkým človeka. Jeho poníženosť išla ešte ďalej, až pod úroveň človeka. Smrť na kríži bola v tej dobe považovaná za najpotupnejšiu a bola určená pre najväčších vyvrheľov spoločnosti. Boh vo svojom Synovi zašiel až do krajnosti. A to i napriek tomu, že musel poznať, ako my ľudia s jeho jedinečným Darom naložíme. A predsa to všetko podstúpil. Nezaváhal ani na chvíľu.

Prečo to všetko? Nebolo to zbytočné? Naivné? Pred týmto sa musíme v pokore skloniť. Je to pre nás tajomstvo. Naším ľudským rozumom je často ťažko chápať takú veľkosť lásky. Ťažko vieme porozumieť veľkosti takého nezaslúženého daru pre nás.

Dat' taký veľký dar ľuďom sa Boh rozhodol sám. Sv. Augustín nás upozorňuje slovami: „Boh ťa vykúpil bez teba, ale nespasí ťa bez teba.“ Je to veľký rozdiel dostať dar a prijať dar. Všetci sme boli vykúpení krvou Syna, ale nie všetci budeme aj spasení. Vieme, že budú aj zatratení. To budú tí, ktorí neprijali Krista do svojho života a tak nebudú mať účasť aj na jeho sláve. Tí, ktorí nebudú spolupracovať s Božou milosťou. Tí, ktorí žijú akoby Boha nebolo.

PAR

⁷³ JUDÁK, V., ARGALÁŠ, D.: *Pre nový Boží deň*. Nitra : Kňazský seminár sv. Gorazda v Nitre, 2002, s. 80-81.

Môžeme vidieť paralelu otca z príbehu na úvod s naším Nebeským Otcom. Ak si aspoň sčasti dokážeme predstaviť pocity, ktoré naplnili srdce muža z príbehu, môžeme začať chápať „pocity“ nášho Nebeského Otca, keď dal a obetoval svojho jednorodeného Syna, aby premostil priepasť medzi nami a večným životom. Obaja dali svojho syna, aby zachránili druhých. Bolo to obojstranne nezištné. Dali naozaj veľa, nie kvôli sebe, ale kvôli druhým. Aj napriek tomu, že vedeli, že ich úmysel nebude naplno docenený. Dávali veľký dar a dávali ho zadarmo. Nečakali odmenu, lebo taký dar sa ani nedá nijako splatiť. To nebolo požičanie, ktoré sa dá vrátiť naspäť. Bol to nezištný dar, ktorý dokáže dať len veľmi milujúce srdce.

V úlohe cestujúcich sa nachádzame my. Či už to chceme prijať alebo nie. Sme na ceste životom tu na zemi. Zatiaľ čo cestujúci vo vlaku si túto obeť vôbec neuvedomovali, lebo o nej ani nevedeli, my nemôžeme tvrdiť, že o vykúpení nič nevieme. V tom sa od nich líšime. Ale nie je to tak, že žijeme akoby sme o ničom nevedeli? Veď ak vieme o takom veľkom dare lásky voči sebe, prečo sa náš život nemení? Prečo sme voči sebe takí hašteriví? Prečo aj my navzájom nenapodobňujeme Otca v láske?

Hodnotu Ježišovho vykúpenia môžeme prijať alebo odmietnuť ako čosi vymyslené. Bud' – alebo, tretia cesta neexistuje. Bud' uveríme tomuto veľkému tajomstvu Božej lásky a podľa toho aj my budeme napodobňovať nášho Pána v láske, alebo to všetko odmietneme a budeme sa naďalej trápiť doma, v rodinách, na pracovisku, v školách...

MY

Zaiste sa pýtame, ako to vyzerá napodobňovať Otca v láske a pripodobňovať sa Kristovi?

O tom nám hovorí skutočná udalosť. Lekár cestoval okolo Afriky. Na lodi bolo aj niekoľko černocho, ktorých viezli do roboty. Jeden z nich ochorel. Náš lekár ho zdarma vyliečil. Keď potom opúšťal loď, lekár ho poprosil, aby mu odniesol list do mesta na poštu. „Odniesiem, ale zaplaťte!“ bola krátka odpoveď a spolu aj jeho povďačnosť.⁷⁴

Lekár ukázal, čo znamená deliť sa so svojou schopnosťou a byť darom pre druhého. Poslúžil nezištne, lebo vedel, že chudobný človek mu službu nemôže nijako zaplatiť. Druhý sa zachoval ako často aj my. Bol by pomohol, ale za niečo, vypočítavo. Jeho hlavným motívom bolo, čo z toho budem mať ja. Nie zadarmo, nezištne, ale za niečo, za peniaze.

Takto sa nebuduje lepší svet, ale svet hádok a nenávisti. Ukážme, že sme veriaci kresťania, že žijeme ako vykúpení ľudia, ktorí vedia, čo pre nich vykonal Boh. Prinesme aj my viac lásky do nášho okolia. Staňme sa darom pre druhého. Obetujme sa zadarmo pre druhých. Sme predsa nádejou pre tento svet.

ADE

⁷⁴ ŠICHTA, V.: *Tatranské jedle*, s 73.

PodĎakujeme sa pri tejto svätej omši za veľký nezištný Otcov dar, ktorý nám daroval vo svojom Synovi. Odprosme ho za toľkú našu nevšímavosť voči nemu i voči druhým a prisľúbme mu, že odteraz budeme nezištne slúžiť našim bratom a sestrám.

Amen.

Štvrtá hlavná pravda

Sk 17,30-31

Boh je spravodlivý sudca, ktorý dobrých odmeňuje a zlých trestá⁷⁵

Viem prijať spravodlivosť z Božích rúk už tu na zemi alebo čakám na večnosť?

AI

Predstavme si, dôjde za nami človek, ktorý sa v úvodzovkách „nehnevá“ na brata a povie: „Čo som mu spravil, že sa ku mne neozve?“ A ešte dodá: „Veď keď sa on ozve prvý, ja som starší, tak sa ozvem.“ Takto si predstavuje spravodlivosť.

O akú spravodlivosť ide z jeho strany? Zamyslime sa nad spravodlivým súdom, aby sme dokázali pochopiť štvrtú hlavnú pravdu: Boh je spravodlivý sudca, dobrých odmieňa a zlých trestá.

KE

Sväté písmo nám o tejto pravde hovorí v skutkoch apoštolov, kde čítame: ***„Ale Boh prehliadol časy nevedomosti a teraz zvestuje ľuďom, aby všetci a všade robili pokánie, lebo určil deň, keď bude spravodlivého súdiť zemekruh skrze muža, ktorého na to ustanovil a všetkým osvedčil tým, že ho vzkriesil z mŕtvych“*** (Sk 17,30-31).

DI

Povedzme si niečo o spravodlivosti, ako nás to učí Katechizmus Katolíckej Cirkvi a zamyslime sa nad tým, aká má byť spravodlivosť voči Bohu a voči nášmu blížnemu. Spravodlivosť je morálna čnosť, ktorá spočíva v stálej a pevnej vôli dať Bohu a blížnemu to, čo mu patrí. Spravodlivosť voči Bohu sa volá „čnosť nábožnosti“ (virtus religionis). Spravodlivosť voči ľuďom robí človeka schopným, aby rešpektoval práva každého a vnášal do ľudských vzťahov súlad, ktorý podporuje primeraný postoj (aequitas) voči ľuďom a voči spoločnému dobru. Spravodlivý človek, o ktorom sa často zmieňuje sv. písmo, sa vyznačuje stálou priamosťou svojho myslenia a správnosťou svojho správania voči blížnemu. „Ani chudobnému nenadŕžaj, ani zámožnému nechytaj stranu! Keď sa budeme snažiť o túto spravodlivosť, budeme sa blížiť k svojmu cieľu a na konci čias, kedy Božie kráľovstvo dosahuje svoju plnosť, po

⁷⁵ Porov.: REGEC, J.: Seminárna práca. Spišská Kapitula „ 20004.

všeobecnom súde budeme ako spravodliví naveky kraľovať s Kristom, oslávení na tele i na duši. Vtedy Cirkev „bude zavŕšená... v nebeskej sláve, keď... spolu s ľudským pokolením bude dokonale obnovený v Kristovi aj celý svet, ktorý je úzko spätý s človekom a skrze neho dosahuje svoj cieľ.“⁷⁶

PAR

„Ani chudobnému nenadŕžaj, ani zámožnému nechytaj stranu!“ A teraz kde je spravodlivosť, keď nemáme v sebe správne vŕštenú vieru? Máme predsudky voči ľuďom, hľadáme svoju pravdu, ktorá často naráža na odpor, čo je logické. Ako sa otvoriť spravodlivosti? V prvom rade musíme vyjsť zo seba, a to tak, že si seba začneme vážiť, prijmeme seba ako Boží dar, ktorý má tu na svete svoje poslanie. Nebudeme jeden druhého zosmiešňovať, ponížovať, potupovať, znevažovať a degradovať ľudskú dôstojnosť našich blízkych. Nás ako kresťanov častokrát prevyšujú nekresťania vo svojom prístupe k blížnemu. Prečo? Lebo si uvedomujú, že sú závislí jeden od druhého a jeden bez druhého na tomto svete nemá šancu. Pričom my, kresťania, si mylne vysvetľujeme náš vzťah k Bohu a z toho je odvodený aj náš vzťah voči našim blízkym. Tento vzťah k Bohu musí posúdiť každý jeden z nás. Na to, aby sme boli schopní tento vzťah správne posúdiť, snažme sa ho konfrontovať so životom Ježiša Krista. Až vtedy budeme schopní správneho vzťahu voči Bohu a ľuďom, ináč náš život bude prázdny a ten sa protiví aj Bohu aj ľuďom.

MY

Zamyslíme sa nad bájkou o medvedej rodinke, ktorá si začala vysvetľovať spravodlivosť po svojom. Žil raz jeden medveď s medvedicou a mladými medvedíkmi. Bola to ozaj skromná rodinka a veľmi obľúbená vo svojom zvieracom spoločenstve. Malé medvediatka sa hrávali s ostatnými zvieratkami a boli šťastné. No raz nastal zlom v ich živote preto, lebo začali riadiť svoj život podľa verejnej mienky zvieracieho spoločenstva. Veľmi im záležalo na verejnej mienke a začali podľa toho aj svoj život riadiť. Malé medvediatka sa dostali do zlej partie, ktorá naoko vyzerala dokonale, ale vo vnútri bola plná závesti, zloby, ohovárania, intríg a manipulovania, tak sa malí medvedíkovia naučili žiť svoj pokrytecký život. A rástlo to až do takých výšin, že začali byť pokryteckí aj k sebe. Začali súperiť medzi sebou, až sa znenávideli. Rodičia to súperenie videli, ale nechali to tak, lebo mali z toho prospech. Každé z malých medveďov sa im chcelo zapáčiť, tak im vždy niečo donieslo. Boli spokojní. A raz po dobrom obede si povedali, ako je nám len dobre, máme plné brušká a malých medvedíkov (grizlykov), ktorí sa starajú o nás. A povedali si, že dobre sme ich vychovali. Po nejakom čase sa z malých grizlykov stali grizly- medvede. Tu už rodičia zbadali chybu vo výchove medvedíkov. Grizly- medvede všetko mali, len jedno nedokázali- byť spravodliví. Neboli k tomu vychovaní a ani sami sa nechceli k tomu vychovať. Túžili po spravodlivosti, ale nevedeli, ako ju získať. Veľmi sa chceli zbližiť a byť znova malí medvedíkovia, ale to už nešlo. Vo svojom živote nepoznali spravodlivosť a nedokázali byť aj k iným spravodliví.

⁷⁶ Katechizmus Katolíckej cirkvi. SSV : Trnava, 1998, 1807

Nie sú tejto medvedej rodine podobné aj mnohé naše rodiny? Vždy sa snažíme vysvetliť spravodlivosť podľa našej dispozície, čiže, či je nám niekto sympatický, nesympatický, či nám preukázal lásku alebo nie, či nás urazil atď. Snažme sa toto všetko prekonať a hľadiť vo vzťahu k blížnemu na svoju večnosť. Majme na zreteli, že tieto žabomyšie vojny sú nič oproti večnosti. Z toho nebudeme súdení, ale zo vzťahu k Bohu a blížnemu.

ADE

Verím tomu, že nikto z nás nechce byť ako tieto medvede, ani ja, ani vy, aj keď máme k tomu sklon. Snažme sa byť malými medvedíkmi a pretvárajme svoj život vo svetle spravodlivosti. Toto svetlo spravodlivosti je Božia bázeň, nie strach a zbabelosť. Keď budeme mať vždy Pána Boha na pamäti, neodchýlime sa od spravodlivosti ani k nemu, ani k svojim blížnym. Konfrontujme svoj život so životom Ježiša Krista, posväcujme sa jeho Duchom. Aby sme mohli povedať: „Snažím sa byť spravodlivý.“ My vieme, že jedna z Božích právd je: Boh je spravodlivý sudca, ktorý dobrých odmeňuje a zlých trestá. Majme to vždy na pamäti, keď budeme prijímať trest alebo karhať.

Amen.

Piata hlavná pravda

Mt 10,28

Duša človeka je nesmrteľná⁷⁷

Vysvetliť pojem nesmrteľnosť duše a povzbudiť veriacich k čnostnému prežívaniu života.

AI

Dovoľte na úvod otázku. Viete, ktorí športovci sú najsvätejší? ... Sú to vraj cyklisti, pretože sa neustále starajú o svoje duše (v bicykli). Áno, je to myslené ako žart, ale zároveň vyjadruje veľkú pravdu. Vyjadruje, že aj my sa máme neustále starať o svoju dušu. No nie o tú, ktorú máme v pneumatike svojho auta či bicykla, ale o tú, ktorá je súčasťou našej osobnosti, nášho Ja. O nesmrteľnú dušu, ktorá oživuje naše smrteľné telo.

KE

Drahí bratia a sestry! Pán Ježiš pri istej príležitosti povedal: „**Nebojte sa tých; čo zabijajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu i telo zahubiť v pekle**“ (Mt 10,28).

⁷⁷ Porov.: ŽMIJOVSKÝ, M.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2005.

DI

Duša človeka je nesmrteľná; tak znie piata pravda z malého Vyznania viery. Biblická reč výraz „nesmrteľnosť duše“ nepozná. Ak spomína nesmrteľnosť, tak jedine vo vzťahu k Bohu. V Starom zákone nie je očakávanie posmrtného života, ale mŕtvi existujú v šeoľe; kniha Múdrosti a kniha Sirachovho syna rozpráva o nesmrteľnosti celého človeka. Slová, ktoré sa v Starom zákone používajú na označenie duše (nefeš – hrdlo, pás; prenesene dych, život), na ducha (ruach – vietor, dych, duch, životná sila, život), na telo (bassar – mäso, telo, príbuzenstvo, rodina) znamenajú celého človeka. Pritom nie je medzi nimi protirečenie: nefeš a ruach = človek vo vzťahu k Bohu; človek nemá telo, ale je telom, nemá ducha, ale je duchom, ktorý je otvorený Bohu. Oboje značí celú ľudskú osobu. Telo nie je väzením duše, ani zdrojom hriechu, ako o tom učí antický filozof Platón. Keď duša a telo tvorí jednotu, padá stará predstava, že smrť je odlúčením duše od tela. Smrť je teda udalosť, ktorá postihuje celého človeka. Ako je to teda s nesmrteľnosťou duše? Filozofi vysvetľujú nesmrteľnosť duše jej jednoduchosťou. Nemôže sa rozdeliť, nemôže sa rozpadnúť, nemôže teda zaniknúť. Teológia to vysvetľuje krajšie. Človek nemôže zaniknúť, pretože Boh ho pozná a miluje. A keďže každá láska tiahne k trvaniu, Božia láska trvalosť nielen chce, ale ju i spôsobuje. Sami uznajme, nie je to krásne byť si vedomí, že ja nezaniknem, pretože Boh o mne vie, stvoril ma a má ma rád? Som Boží majetok, a preto nezaniknem. Môžem na Božiu lásku odpovedať svojou láskou, môžem uveriť: **„Kto uverí v Syna, ten už má život večný“** (Jn 3,15). Viera v nesmrteľnosť je pre nás, kresťanov, radostnou istotou. I napriek uvedenému, viera v nesmrteľnosť zostáva naďalej vereníím a nie poznaním. Nemožno ju dokázať vedeckým pokusom. Žiadny chirurg nenájde dušu ako orgán v ľudskom tele. Nikto nedokáže pokusmi v laboratóriu, že dušu nemožno zabiť, rozbiť, že je nesmrteľná. Je a zostane súčasťou našej viery v Boha, súčasťou nášho Kréda, že verím vo vzkriesenie tela a v život večný. Je súčasťou viery, že Boh nášho počiatku - Stvoriteľ, je tiež Bohom nášho konca - Boh Dovŕšiteľ. Boh je Alfa i Omega.⁷⁸

PAR

Už vieme, že smrťou sa náš život nekončí. Práve naopak, iba začína. A to vďaka Bohu, ktorý nás obdaroval nesmrteľnou dušou. Je namieste otázka: Ako bude vyzeráť náš život po smrti? Bude vyzeráť presne tak, ako si ho navrhne v tomto pozemskom živote. Na konci vekov bude Boh každému vyplácať spravodlivú mzdu za svoje pozemské hospodárenie. Spravodlivo odváži naše skutky. Na ktorú stranu sa nakloní váha nášho života? Na tú, kde sa nachádza všetko dobro, čo sme vykonali počas nášho putovania do nebeskej vlasti? Alebo

⁷⁸ Porov.: ZVĚŘINA, J.: *Teologie agapé*. Praha : Vyšehrad, 1994, s. 445, Simajchl, L.: *Cestou do Emauz: 12. neděľa v období cez rok A*.

na tú, kde je zase všetko zlo, ktoré sme spáchali a zároveň i dobro, ktoré sme nevykonali, zanedbali?! Po akej ceste kráčame za svojím večným cieľom? Po širokej, ktorá je na prvý pohľad vábivá, ale zradná? Alebo po úzkej, ktorú nám odporúča Pán Ježiš?! Svet, v ktorom žijeme, nám ponúka mnoho ciest. Sľubuje nám, že vyplní všetky naše túžby. Aj keď dosiahneme cieľ - splnenie nejakej túžby, vždy nám bude niečo chýbať, pretože svet nám ponúka len to pozemské: bohatstvo, sláva, úspech, kariéra... Môže nám svet dať lásku alebo večný život? Asi ťažko! „**Ved' čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal a svojej duši by uškodil?! Alebo za čo vymení človek svoju dušu?!**“ (Mt 16, 26) Nastúpme na cestu svätosti, na cestu do Božieho kráľovstva, ktorá nie je nič iné ako nasledovanie Krista. Keď pozeráme na akúkoľvek časť z jeho života, vždy tam nájdeme vzor, ako sa Ježiš správa a čo robí. A toto môže urobiť každý z nás, ale ak nepoznáme dobre Ježišov život, nebudeme vedieť, ako ho nasledovať. Preto je pre nás dôležité stále viac a hlbšie poznávať jeho život. Takto sa od Ježiša naučíme plniť Božiu vôľu. Plnením Božej vôle nasledujeme Krista a kráčame krok za krokom, každý so svojím každodenným krížom, do Božieho kráľovstva.

MY

Na okraji oázy rástla mladá palma. Jedného dňa šiel okolo človek, ktorý mal mániu všetko ničiť. Uvidel malý stromček, vzal ťažký kameň a položil ho do koruny stromu. Potom šiel ďalej. Palma sa pokúšala všetkými možnými spôsobmi túto záťaž zhodiť, ale bez výsledku. Kameň sedel pevne v jej korune. Palma sa nechcela tak ľahko vzdať: zapustila silno korene, išla čoraz hlbšie do zeme, aby si zabezpečila pevnú oporu. Tak narazila na vodnú žilu, odtiaľ čerpala silu a vzrast. Až teraz zbadala, že rastie. Zakrátko sa stala najväčšou a najkrajšou palmou na okolí. Po rokoch prechádzal tadiaľ znova ten zlý človek a chcel vidieť dielo svojej skazy. Predstavoval si, že nájde nejaký malý, zdeformovaný stromček. Zrazu sa k nemu schýlila najkrajšia palma, ukázala mu kameň a povedala: „Ďakujem ti, človeče. Tvoja záťaž ma urobila silnou.“⁷⁹

Aj na naše ramená neraz diabol kladie záťaž, ktorú si myslíme, že už nemôžeme uniesť a často sa vzdávame. Ale uvedomme si jedno, že Pán Boh síce dopustí, ale neopustí. Preto nám poslal svojho Syna, ktorý je tou vodnou žilou, na ktorú by sme sa mali napojiť. Z neho čerpajme životodárnu silu, podobne ako palma z príbehu. Až budeme žiť z Krista, s Kristom a v Kristovi, vtedy zistíme, že skutočne rastieme a náš život bude skutočným životom; prežívaním Božieho kráľovstva už tu na zemi. Nedovoľme Zlému duchu, aby nás zničil - zahubil. Majme na pamäti Ježišove slová: „**Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu i telo zahubiť v pekle**“ (Mt 10,28). Jedno staré latinské príslovie hovorí: „Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!“ „Čokoľvek robíš, rob múdro a so zameraním na cieľ!“

⁷⁹ Porov.: WOJTOWICZ, K.: *O kázni a dáždnikoch*. Bratislava : LÚČ, 1992, s. 64.

Pamätajme, že náš cieľ je blažené prebývanie v nebeskom kráľovstve, spása našej nesmrteľnej duše.

ADE

Čo je radostnou zvesťou dnešného Božieho slova? Dušu zabiť nemožno. Ľudská osobnosť je nesmrteľná Božou láskou. Čo nás teda čaká, až dôjdeme na koniec tohto života? Nič? - Nie! Všetko - to jest: Boh! Boh v celej svojej добрôte, tak ako nám ho zjavil jeho jednorodený Syn, Ježiš Kristus. Poďme teda spoločne vyznať, že veríme v Boha Stvoriteľa, že veríme v Boha Dovŕšiteľa, že veríme v život večný.

Amen.

Šiesta hlavná pravda

Jn 3,16-21

Milost' Božia je pre spásu potrebná
Poukázat' na dôležitosť Božej milosti v ľudskom živote.⁸⁰

AI

Človek je vo svojej prirodzenosti hriešny. Je to svojím spôsobom povedané neprirodzene a tvrdo. Túto katastrofu v človeku spôsobil dedičný hriech. Jeho následkom je každý človek zviazaný s hriechom, od ktorého nás oslobodzuje Božia milosť.

KE

Náš Nebeský Otec nás nekonečne miluje a nechce, aby čo len jeden z jeho maličkých zahynul. „***Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život***“ (Jn 3,16).

DI

Výkladový slovník termínom milosť označuje mnohé termíny, ale medzi tie najznámejšie bezpochyby iste patrí slovo zľutovanie. Teda môžeme povedať, že náš Nebeský Otec sa nad nami zmilúva, aby sme boli schopní dosiahnuť spásu.

Proti slabosti ľudskej prirodzenosti je jediným liekom len Božia milosť. Človek sám nič nezmôže, a preto je nútený, ak chce byť spasený, spoliehať sa na jeho Pána. Na to, aby človek zhrešil, stačila mu sloboda, ale aby sa dokázal vrátiť do oblasti spravodlivosti, potrebuje pomoc milosti, ktorú dostáva z Božieho

⁸⁰ Porov.: GURČÍK, R.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

milosrdenstva. Boh nám dáva vo svojej nekonečnej láske v boji proti hriechu dve hlavné milosti: milosť pomáhajúcu a posväcujúcu. Každý z nás pozná sv. Augustína, horlivého učiteľa náuky o milosti. Veľmi často zdôrazňoval podstatu milostí, pričom stále hovoril: „Milosť je zdarma, nezávisí od našich zásluh, bola už pred našimi zásluhami. A to je aj vtedy, keď sa nám ponúka ako dôsledok našich činov.“ Napriek tomu dáte mi iste za pravdu, že milosť je Boží dar, lebo naše činy konáme z Božieho podnetu.⁸¹ Je nielen dar Boha človeku, ale je nezaslúžený dar Boha človeku, ktorý si ho až tak neváži. Samotné milosti-pomáhajúca alebo posväcujúca, majú za cieľ zdokonaľiť človeka. Vybudovať v ňom väčšiu odolnosť voči hriechu. Milosť pomáhajúca vychádza zo samotného konania v človeku.⁸² Spočíva v tom, že človeku Boh dopomôže osvietením jeho rozumu pre poznanie jeho nadprirodzeného zamerania. Jednoducho povedané, Boh umožní človeku poznať jeho zameranie pre večnosť. Milosť posväcujúca spočíva na účasti na Božom poznaní a láske. Jednoducho povedané, Boh odkrýva svoju dokonalosť a milosrdenstvo.

PAR

Človek má svoj plný význam iba v Stvoriteľovi. On tvorí človeka pre seba, aby človek našiel vo svojom Tvorcovi svoju dokonalosť Božieho obrazu. Božia láska je k nám veľká do takej miery, až nám ponúka z Božej pohnútky jeho milosti. Sme hriešni a hriešnosť nám zatvára vnímanie Boha. Hriešnosť človeka je jeho bytostnou tragédiou.⁸³ A prečo? V takom stave si človek nachádza najčastejšie náhradu v časnosti. Len Boh môže pozdvihnúť človeka k sebe. Pozdvihnúť ho z prachu svojej úbohosti a hriešnosti, aby človek bol aktívnym Božím dieťaťom. Čo robí dieťa dieťaťom? Iste mi dáte za pravdu, že je to nepochybne nevinnosť. Nevinnosť spočíva v dôvere v Boha do maximálnej možnej miery. Stav Božieho dieťaťa si človek nijak nezaslúžil. Prečo? Svojím hriechom stratil Božiu náklonnosť. Môžeme povedať, že človek v pozícii Božieho dieťaťa je zo strany Boha. Boh je nekonečne milostivý a milosrdný. Nemá záujem, aby človek bol mimo svojej nebeskej vlasti.

Všetko nadprirodzené dobro je dar Božej milosti. Svätý Augustín hovorí: „Prví rodičia prv ako konali proti Božej vôli, ľúbili sa Bohu a Boh sa ľúbil im.“ Napriek tomu, že naši prví rodičia mali živočíšne telo, necítili v ňom proti sebe nič, čo by ich neposlúchalo. Aj napriek tejto ľudskej dokonalosti sa človek zapredal hriechu. Toto zapredanie sa hriechu má ďalekosiahle následky pre ľudstvo. Človek stratil milosti pochádzajúce od Nebeského Otca. Lenže obeta Ježiša Krista nám získala všetky milosti späť. On nás vykúpil a zaistil nám plán našej spásy, ktorý je už z polovice naplnený. Závisí na nás, ako zvládneme našu hriešnosť.

⁸¹ Porov.: ŠPIDLÍK T.: *Pramene svetla*. SSV, Trnava 2000, s. 65.

⁸² Porov.: LITVA A.: *Teológia sv. Augustína*. Dobrá kniha, Trnava 2003, s. 208.

⁸³ Porov.: ŠPIDLÍK T.: *Pramene svetla*. 2000, s. 86.

Je spravodlivé, že za hriech si zasluhujeme spravodlivý trest zo strany Boha. My, ľudia, nadobudneme spravodlivosť len víťazstvom nad hriechom za pomoci Božej milosti.

MY

Svätý Augustín obetoval pre náuku o milosti a jej obhajobu celý život. Záležalo mu, aby ľudia neupadali do bludu a nezačali si ospravedlňovať svoje mylné kroky. Povinnosťou každého kresťana je prosiť Boha o milosti. Právo prosiť Boha o milosti môže len ten človek, ktorému nie je cudzie milosrdenstvo.

Na konci občianskej vojny Severu proti Juhu v Amerike sa rozhodovalo o osude Južnej Ameriky. Poradcovia prezidenta Abraháma Lincolna naliehali, aby južanov potrestal za všetko krviprelatie, ktoré napáchali a navrhovali rôzne tresty. Prezident ich pozorne počúval a keď dohovorili, skromným hlasom povedal: „Je možné zahubiť svojich nepriateľov, keď z nich plánujem urobiť svojich priateľov?“ Odpovedal prezident, ktorý namiesto pomsty vytvoril veľkorysý plán obnovy.

Iste tento príklad má svoje nedostatky, ale snaží sa poukázať na netradičný spôsob zbavenia sa nepriateľov. Každé Božie dieťa malo by prirodzene okolo seba rozdávať milosti z lásky a nezištne. Nikto nemá právo žiadať od Nebeského Otca milosti a milosrdenstvo, kto nedokáže byť sám milostivý.

ADE

Snažme sa o to, aby sa náš život zhodoval s Božou vôľou. Božia vôľa predstavuje život podľa evanjelia. Máme k dispozícii rozum a slobodnú vôľu. Lenže musíme brať do úvahy aj našu slabosť, ktorá sa prejavuje v našej hriechnosti. Náš Boh nám ponúka aj napriek našej nevďačnosti zbrane proti hriechu. Veľmi účinnou zbraňou je odolnosť voči hriechu. Odolnosť musí byť živená modlitbou a úprimnosťou k Bohu. Aby sme dokázali mať v sebe odpor voči hriechu, je potrebná Božia milosť. Veď koniec - koncov všetci chceme dosiahnuť spásu.

Prajem Vám, aby ste boli otvorení pre pôsobenie Božej milosti a mali v sebe vypestovanú dostatočnú odolnosť proti hriechu.

Amen.

Homílie: Pätoro cirkevných prikázaní

Prvý cirkevný prikaz

Mk 2,23-28

*Svätiť prikázané sviatky
Boh cez Cirkev chráni ľudí.⁸⁴*

AI

Pamätám si, že ako šiestak či siedmak na základnej škole som písal slohovú prácu o dnešnej dobe. Napísal som tam, že je veľmi uponáhľaná a to len preto, že sa o tom všade hovorilo. Nebol som o tom ešte ako dieťa presvedčený z vlastnej skúsenosti. Až s odstupom času som to pocítil aj na vlastnej koži. Okrem školy prišli aj iné povinnosti a času bolo čoraz menej.

Áno, drahí bratia a sestry, žijeme v dobe, kde životný štýl môžeme charakterizovať stereotypnosťou a veľkou uponáhľanosťou. Ráno vstaneme, ideme do školy či práce, po návrate domov píšeme domáce úlohy, spravíme niečo v domácnosti alebo na záhradke, no veľa toho nestihneme, lebo sa už začne stmievať. Povenujeme sa trocha rodine (v tom lepšom prípade), pozrieme televízor a unavení ideme spať. Nejak takto to vyzerá aj po iné dni pracovného týždňa a už od pondelka sa tešíme na víkend. Tešíme sa na to, že si porobíme aj nejaké iné veci okrem povinností, že sa budeme môcť povenovať svojim koníčkom, že si oddýchneme. Ale chápeme správne nedeľu aj v tom hlbšom kresťanskom zmysle? Máme na mysli cirkevné prikázania, že máme svätiť cirkevné sviatky, medzi ktoré patrí aj nedeľa?

KE

Pán Ježiš, ktorý prišiel naplniť Starý Zákon, sám nás učí správne pochopiť určitú časť Božieho zákona. Konkrétne význam židovskej soboty, teda dnešnej nedele, keď napomína farizejov, že človek nebol ustanovený pre sobotu, ale sobota pre neho (porov. Mk 2,27), lebo kritizovali jeho učeníkov, že pracovali, keď si zbierali klásky.

DI

Vo svojej zaslepenosti a ctižiadostivosti, že jedine oni sú strážcovia Božieho zákona, zašli farizeji tak ďaleko, že robili viac, ako Boh vo svojich desiatich prikázaniach vôbec určil. Okolo zákona Desatora vznikol ešte celý múr prikázov, zákazov a nariadení, ktoré bolo treba prísne dodržiavať, pričom zabúdali na vážnosť okolností, lásku, zhovievavosť. Farizeji boli v židovstve

⁸⁴ Porov.: ČERVENÝ, J.: Seminár. Spišská Kapitula : 2005.

zvláštnou skupinou. Dodržiavanie zákonov považovali za to najhlavnejšie. O zákaze pracovať v sobotu sa viedli rôzne diskusie. Dokonca aj vajce, ktoré zniesla sliepka v sobotu, spadá pod zákaz pripravovania jedál, ktorý odvodzovali od zákazu pracovať. A navyše rozhodli, že také vajce sa nielenže nesmie jesť, no neslobodno sa ho ani dotknúť, ba ani sa len naň pozrieť.

Ako vlastne znelo starozákonné prikázanie o sobote? **„Zachovávajúte svoju sobotu, nech je vám svätou! Kto by v nej konal prácu, nech je taký človek spomedzi svojho ľudu vyhubený“** (Ex 31,15;35,2). Za znesvätenie soboty bol teda trest smrti.

Keď učenici prechádzali cez obilné pole, boli hladní, a tak si odtrhli niekoľko klasov a podrviac ich v rukách jedli zrná. Súkromné vlastníctvo v židovstve sa chápalo trochu ináč ako je to dnes. Celá zem patrila Bohu a človek, ktorý mal vyhradený kus poľa, bol iba jeho správcom, užívateľom. Preto smel hladný človek skromne užiť jeho plody. Najmä okraj obilného poľa bol vyhradený chudobným. Starozákonný predpis teda dovoľoval, aby človek, čo šiel okolo, užil trocha z obilného poľa alebo vinohradu. Len sa nesmelo nič odnieť domov v nádobe alebo vreci. To by už bola krádež. Boží zákon neustanovil pojem vlastníctva tak pevne a nepovzniesol ho tak vysoko, že by už neostalo miesto pre lásku. Počínanie učeníkov samo osebe bolo teda zákonom dovolené a nebolo to nič zavrhnutiahodného. No, že sa to stalo v sobotu, to bol zločin. Odtŕhať klasy, drviť ich, veď to podľa mienky farizejov znamená žať, mlieť, pracovať. No bol tento výklad farizejov oprávnený? Odpoveď je: nie. Pretože v knihe Exodus výslovne stojí: **„V prvý a posledný deň týždňa zadržíte slávnostné zhromaždenie. V nich neslobodno pracovať, okrem toho, čo bude treba urobiť na prípravu jedla pre jednotlivé osoby“** (Ex 12,16)! Veď tu sa výslovne hovorí, že pripravovanie jedla v sobotu nie je práca. Kdeže na svete sa utíšenie hladu stotožňuje s pracovaním? Prostý triezvy rozum to jednoducho odmieta. Príklad o Dávidovi, ktorý Ježiš použil, je veľmi vhodný. Podľa tradície sa aj to stalo v sobotu. Dávidovo správanie spočívalo na myšlienke, že vo výnimočných prípadoch, keď mravná povinnosť (v tomto prípade zachovanie Dávidovho života), sa dostáva do sporu s liturgickým zákonom, musí liturgický zákon ustúpiť. Zákon zasvätenia soboty, ktorý mal byť ukazovateľom cesty ku spásu, sa takto nesprávnym vysvetľovaním stal len slepým dodržiavaním Zákona len kvôli Zákonu.

PAR

Kým farizeji išli tvrdo za zachovávaním soboty až nezmyselnými nariadeniami, nesprávame sa aj my podobne, lež v opačnom extréme? Má pre nás kresťanov nedeľa ešte stále náboženský význam? Nezvykli sme si v tento deň len na akési pohodlie a na žiadne povinnosti jeho zasvätenia Pánovi?

Iste sa asi v duchu pýtate, milí bratia a sestry, že prečo Židia slávia sobotu a my kresťania nedeľu? Zasväcovať určitý deň Bohu sa začal odvtedy, ako dal Boh

Mojžišovi Desatoro. Kresťania si za tento deň zvolili nedeľu, keď Ježiš slávne vstal z mŕtvych. Keďže židovstvo ešte stále očakáva Mesiáša a neverí, že ním bol Ježiš a že vstal z mŕtvych, ostalo stále pri sobote.

„Spomni, aby si sviatočný deň zasvätil Pánovi.“ Tu sa nemyslí len nedeľa, ale aj všetky ostatné prikázané sviatky. Ale vieme, akým spôsobom ich máme zasvätiť? Vo všeobecnosti môžeme povedať, že náboženský význam nedele a sviatkov spočíva teda v tom, aby človek zo svojho času, ktorý dostal od Boha ako dar, venoval nejakú časť na Boží kult, a aby sám rástol po duchovnej stránke. To si vyžaduje, aby sme v niektorý deň prestali pracovať a náboženským kultom, v ktorom je na prvom mieste svätá omša, uctili si Boha a počúvaním Božieho slova sami rástli v poznaní Boha. Okrem povinného počúvania Božieho slova vo svätej omši, mali by sme si aj doma čítať Sväté písmo a inú duchovnú literatúru. Zvlášť je to krásne a vrelo vám to aj odporúčam, keď si nájdeme chvíľku času na spoločné čítanie v rodine. Nemusí to byť dlhé. Stačí jedna kapitolka z Písma. Ale význam to má mnohokrát ďalekosiahlejší. Takto sa dokážu všetci členovia spoločne stretnúť a porozprávať.

Keďže potrebujeme z niečoho žiť, celý týždeň pracujeme. Telesná či duševná práca nás vyčerpáva, výsledkom čoho je únava. No Boh nechcel, aby nás práca gniavila. Preto tento svätý deň odpočinku je dôkazom Božej dobroty. Boli doby, zvlášť v otrokárskych spoločnostiach, kde sa na človeka dívali iba ako na jednotku pracovnej sily. Vtedy zvlášť vynikal význam nedele a sviatku, ktorým Cirkev chránila pracujúceho človeka. Z tejto prestávky od práce vyplýva aj sociálny význam nedele. Tu sa stretávajú členovia rodiny, často na celý týždeň od seba odlúčení, stretávajú sa priatelia, príbuzní sa navzájom navštevujú...

Keďže v súčasnosti psychická práca nadobúda čoraz širšie uplatnenie, netreba pod pojmom práca chápať len fyzickú námahu. Na prácu sa treba teda pozerieť z dvoch rovín. Napríklad človek, ktorý celý týždeň presedí v zamestnaní za počítačom a nad papiermi a v nedeľu bude robiť to isté, jeho telo si neodpočinie. Keby išiel v nedeľu poobede s celou rodinou do záhradky a tam aj niečo urobil, keďže cez týždeň na to nemá moc času, zrekreoval by sa aj on, aj rodina by mala pekný spoločný zážitok. Podobne sa nezrekreuje ťažko pracujúci človek, ktorý v nedeľu podnikne ťažkú turistickú cestu alebo pestuje vysilujúci šport. Keďže dnes pribúda duševne pracujúcich a telesná práca býva častokrát jednotvárna, napríklad pri páse alebo za volantom, naozaj sa žiada iné chápanie dovolených a nedovolených prác. Všeobecne môžeme povedať, že treba konať odlišnú prácu, ako je tá cez týždeň. Ak je táto práca naším každodenným zamestnaním, vtedy je nedovolená. Avšak jestvujú aj ospravedlňujúce príčiny, ktoré dovoľujú pracovať. Ide o nevyhnutné verejné služby, dopravu, pekárne a továrne s nepretržitou prevádzkou, rôzne služby lásky v nemocniciach a iných orgánoch, pri katastrofách, zachraňovaní úrody a podobne.

Najdôležitejším úkonom zasvätenia sviatku je svätá omša. Ona je stredobodom a vrcholom celého kresťanského náboženstva a prameňom všetkých milostí. Patrí k nevyhnutným prostriedkom spásy. Druhý cirkevný príkaz hovorí, že sa máme v nedele a prikázané sviatky zúčastniť na celej svätej omši a byť na nej aspoň fyzicky prítomní. Teda tí, ktorí sú vonku pred chrámom a nábožne sledujú to, čo sa deje, majú splnenú povinnosť, no tí, ktorí sa rozprávajú a zaoberajú sa vlastnými záležitosťami, by si mali spytovať svedomie, keďže ide o ťažký hriech, lebo túto povinnosť zúčastnenia sa na svätej omši splnenú nemajú. Podobne ako pri práci, aj tu existujú ospravedlňujúce príčiny. Povinnosť zúčastniť sa na svätej omši ospravedlňuje deti do sedem rokov, starých a nemocných ľudí. Pravda, deti by si mali privykať už od malička. Taktiež ospravedlňuje tých, ktorí sú zamestnaní v službách spoločnosti, ako sú napr. lekári, vojaci, strážcovia a podobne. Ale tu je vhodné sa zúčastniť svätej omše v sobotu večer. Na Slovensku je možné splniť nedeľnú povinnosť svätej omše na každej svätej omši, ktorá je slúžená v predchádzajúci deň po 15.00. Tak nevidím v tom veľký problém pre tých, ktorí vedia už dopredu, že v nedeľu alebo prikázaný sviatok budú cestovať alebo vykonávať inú dovolenú činnosť a nebudú sa tak môcť zúčastniť svätej omše. Áno, je tu takáto možnosť, ale nech je fakt využívaná s dobrým úmyslom. Aby sa nám nestávalo pravidlom, že túto povinnosť svätej omše si splníme už v sobotu večer s myšlienkou, že chceme mať voľnú nedeľu. Lebo nedeľa je deň Pánov a nie deň leňošenia. Áno, oddýchnuť si treba, ale treba si splniť aj povinnosti, ktoré vyplývajú z titulu kresťana. Veď po prieskume je nás na Slovensku vyše osemdesiat percent, ale koľko z týchto si poriadne plní svoje povinnosti?

MY

Pri istej príležitosti nám Max Kašparů – stály diakon, ktorý pôsobí v Čechách, vyrozprával svoju skúsenosť.

Mali sme stretávku po niekoľkých rokoch po maturite. Ako tak sedíme a rozprávame o rôznych veciach, prišla za mnou jedna spolužiačka s otázkou: „Dopočula som sa, že vraj máš niečo spoločné s kostolom.“ A dodala: „Aj ja som kresťanka.“ „Hm, to je pekné,“ odpovedal som. „A čo to pre teba znamená?“ „No, chodím do kostola na polnočnú omšu.“ Ja som sa len tak zadivene pozrel na ňu a ona dodala: „Vari ty chodíš častejšie?“ „Áno,“ odpovedal som. „Každú nedeľu a ak mi to okolnosti dovoľia, aj každý deň v týždni.“ „Tak to ty musíš byť dajaký fanatik,“ povedala s úsmevom. Ja jej na to: „Máš muža?“ „Mám,“ odpovedala a ukázala na ruku s obrúčkou. „A keď ideš do práce alebo niekde inde preč, ako často sa k nemu vraciaš?“ „No, každý deň.“ „Tak to ty musíš byť dajaká fanatička. Nestačí ti prísť len na Vianoce? Pozdraviť ho, spýtať sa, ako sa má, hodinku – dve s ním porozprávať a ísť preč?“ Vtedy sklonila hlavu a povedala: „Viem, čo mi tým chceš povedať.“

Áno, milí bratia a sestry, treba si uvedomiť, že volať sa kresťanmi nie je všetko, treba podľa toho aj žiť. Aby sme tak mohli urobiť, daroval nám Pán tieto sviatočné dni. Tu máme možnosť na chvíľu sa zastaviť, zamyslieť sa nad svojím životom, prehodnotiť si svoj vzťah s Bohom i s ľuďmi a uvedomiť si, čo je naším životným cieľom. Či je to zháňanie sa len po časných dobrách a či spása našej duše. My, ľudia, sme slabí, náchylní na hriech a často aj podľahneme. Stáva sa nám, že aj zasvätenie nedele berieme na ľahkú váhu. Zvykli sme si na „moderný“ spôsob života. Nehanbíme sa ísť aj v nedeľu nakupovať. Možno si poviete, že to nie je žiadna robota – nakúpim a nedeľu zasvätim. Ale pri tom zabúdame na tú druhú stránku. V tom obchode musí niekto byť, kto nám tie veci predá. Pozeráme len na vlastné potreby, ale pri tom zabúdame, že tej predavačke napríklad mohol prísť manžel po týždňovke domov, večer odchádza opäť na týždeň preč, no ona musí sedieť v obchode, lebo keby sa ozvala, príde o prácu. Ako by sa nám to páčilo, keby išlo o nás? Kým sa to nás osobne netýka, vôbec si neuvedomujeme, že takto podporujeme znesväcovanie nedele. Čo ak chcela aj táto rodinka zasvätiť nedeľu, ísť s deťmi do prírody, no kvôli našej pohode, že sa nám nechce ísť nakúpiť v sobotu, si to nemohla dovoliť. Nevie, či sa môžeme volať pravými kresťanmi, keď takýmto spôsobom podporujeme možný rozvrat rodiny.

ADE

Preto usilujme sa, drahí bratia a sestry, aby aj v tejto, tak uponáhľanej dobe, sme sa dokázali na chvíľu zastaviť. Aby sme aspoň v tieto sviatočné dni dokázali vypnúť od každodenného kolotoča, našli si čas na Boha i na blízky, prispievali k budovaniu nebeského kráľovstva už tu na zemi, a tak sa mohli spokojne nazvať pravými kresťanmi.

Amen.

Druhý cirkevný príkaz

Lk 4,14-16

V nedeľu a v prikázaný sviatok zúčastniť sa na celej svätej omši.

Vysvetliť význam nedele a sviatočného dňa a povzbudiť ľudí k sláveniu nedele a prikázaných sviatkov.⁸⁵

AI

Katechéta na hodine náboženstva pri téme o stvorení sveta položila deťom otázku: „Čo urobil Pán Boh na siedmy deň stvorenia sveta?“ Jedno z detí odpovedalo: „Išiel do kostola.“

⁸⁵ Porov.: BENKO, F.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

Povieme si, že je to len taký žart. Ale otázka nášho prežívania a svätenia nedele a prikázaných sviatkov účasťou na svätej omši je stále aktuálna.

KE

V evanjeliu sme počuli ako Pán Ježiš, tak ako všetci Židia, chodil v sobotu do synagógy (porov. Lk 4,16).

DI

Pre Židov je aj dnes sobota sviatočným dňom, dňom odpočinku. Už v knihe Genezis čítame, že za šesť dní stvoril Boh nebo i zem. „**A v siedmy deň odpočíval od všetkých svojich diel, ktoré urobil. I požehnal siedmy deň a zasvätil ho, lebo v ňom odpočíval od všetkých diel, ktoré Boh stvoril a urobil**“ (Gn 2,2-3). Neskôr Boh, keď dal ľuďom Desatoro, prikázal: „**Spomni na sobotňajší deň, aby si ho zasvätil**“ (Ex 20,8). Deň odpočinku je takým preto, že je to deň požehnaný Bohom a tým je aj zasvätený. Je oddelený od ostatných dní, aby bol medzi všetkými „dňom Pána“.

Človek má celý svoj život i všetok svoj čas prežívať ako chválu a vdáku Stvoriteľovi. Ale vzťah človeka k Bohu potrebuje aj výslovné chvíle modlitby, v ktorých sa tento vzťah stáva intenzívnym dialógom. „Deň Pána“ je v pravom zmysle slova dňom takéhoto vzťahu. V ten deň si Židia mali obnoviť spomienku na Božie dielo, ktorým je stvorenie, a na ich vyslobodenie z Egypta. Táto spomienka má oživovať celý náboženský život človeka. Vplývať má naňho najmä v deň odpočinku.

Kresťania prijali ako sviatočný deň prvý deň po sobote, lebo v ňom sa uskutočnilo Pánovo vzkriesenie. To, čo Boh urobil v stvorení a čo vykonal pre svoj ľud pri odchode z Egypta, našlo svoje zavŕšenie v smrti a v zmŕtvychvstaní Krista. Od „soboty“ sa prechádza k prvému dňu. Deň Pána sa stáva dňom Ježiša Krista. Prví kresťania sa v tento deň schádzali na lámaní chleba.

Nedeľa, deň vzkriesenia, nie je len spomienkou na dajakú minulú udalosť, ale je slávením živej prítomnosti Vzkrieseného medzi veriacimi. Aby sa táto prítomnosť zvestovala a prežívala primeraným spôsobom, nestačí, aby sa Kristovi učeníci modlili individuálne a v súkromí svojho srdca si pripomínali Kristovu smrť a zmŕtvychvstanie. „Nedeľné slávenie Pánovho dňa a jeho Eucharistie je stredobodom života Cirkvi“ (KKC 2177). Účasť celého spoločenstva je ešte zjavnejšia na nedeľnom zhromaždení. Umožňuje priniesť na oltár prežitý týždeň s celou ľudskou ťarchou, ktorou bol poznačený. Zúčastňovanie sa na nedeľnom zhromaždení veriacich prví kresťania cítili ako povinnosť svedomia, prameniacu vo vnútornej potrebe. I keď je účasť na Eucharistii srdcom nedele, jednako by bolo obmedzujúce zúžiť povinnosť „svätiť ju“ len touto účasťou. Deň Pána sa totiž prežíva dobre vtedy, ak je celý poznačený vdáčnosťou a činnou spomienkou na spásonosné Božie gestá.⁸⁶

PAR

⁸⁶ Porov.: JÁN PAVOL II.: *Dies Domini*. Apoštolský list o slávení nedele.

Všetci sme sa krstom stali Božími deťmi a členmi Cirkvi. Všetkých nás sa týkajú požiadavky, ktoré Cirkev kladie na svojich členov. Jednou z takýchto požiadaviek je aj, ako to hovorí Katechizmus Katolíckej cirkvi, aby veriaci „svätili deň, v ktorom sa pripomína Pánovo zmŕtvychvstanie, ako aj hlavné liturgické sviatky, ktorými sa uctieva tajomstvá Pána, Panny Márie a svätých, a to predovšetkým účasťou na slávení Eucharistie, na ktorom sa zhromažďuje kresťanské spoločenstvo, a aby sa zdržiavali tých prác, ktoré by mohli prikázanému sväteniu týchto dní prekážať“ (KKC 2042). Každý z nás by mal nejakú časť zo svojho času venovať na Boží kult a aby sám rástol v poznávaní Boha. To si vyžaduje, aby v niektoré dni prestal pracovať a náboženským kultom, v ktorom je na prvom mieste svätá omša, uctil si Boha a počúvaním Božieho slova sám rástol v jeho poznaní. V tomto poznávaní by sme mali pokračovať aj doma čítaním Svätého písma a inej duchovnej literatúry. Po šiestich pracovných dňoch máme k dispozícii jeden deň odpočinku, v ktorom môžeme zregenerovať telesné i duševné sily. Rodina má možnosť sa spolu stretnúť, často po celotýždňovom odlúčení. Môžeme navštíviť svojich príbuzných a priateľov a upevniť tak medziludské vzťahy.⁸⁷ Položme si každý z nás otázku: „Ako ja slávim nedeľu a prikázané sviatky? Zúčastňujem sa na svätej omši? Nekonám práce, ktoré môžem vykonať inokedy? Venujem nejaký čas aj svojim priateľom a známym?“

MY

Nedeľa je deň, ktorý stojí v samotnom srdci kresťanského života. Svätý Otec v dokumente o svätení nedele *Dies Domini* nás vyzýva: „Nebojte sa! Otvorte svoje brány Kristovi... Nebojte sa venovať svoj čas Kristovi! Áno, sprístupnite svoj čas Kristovi, aby ho mohol osvietiť a usmerniť. On pozná tajomstvo času i tajomstvo večnosti a dáva nám svoj deň ako vždy nový dar svojej lásky. Znovuobjavenie tohto dňa je milosť, o ktorú treba prosieť nielen pre dokonalé prežívanie vlastných požiadaviek viery, ale aby sme aj konkrétne odpovedali na hlboké vnútorné túžby, ktoré sú v každej ľudskej bytosti. Čas venovaný Kristovi nie je nikdy stratený, ale skôr získaný čas upriamený na hlboké poľudštenie našich vzťahov a nášho života“ (DD 7). Milosťou, ktorú získame na svätej omši, obdarme aj svojich blízkych.

ADE

Prosme si o silu a milosť, aby sme znovu objavili dar, ktorý nám Boh dáva v nedeľu a sviatočných dňoch. Aby sa ich slávenie pre nás stalo povinnosťou svedomia prameniaca vo vnútornej potrebe. A tak aj slávením nedele a prikázaných sviatkov budeme vydávať svedectvo o svojej príslušnosti k Cirkvi.

Amen.

⁸⁷ Porov.: TONDRA, F.: *Morálna teológia II.* Spišské Podhradie :s. 63 – 69.

Zachovať prikázané dni pokánia

*Význam pokánia dnes.*⁸⁸

AI

Predstavte si, ako malý chlapec uteká za mamou s rozbitou vázou. Príde k nej a povie jej: „Mami, prepáč, nechcel som, ale za to ti budem pomáhať umývať riad celý týždeň!“

KE

Veľký prorok Izaiáš nás vyzýva k pokániu takto: „***Obmyte, očistite sa od svojich hriechov, prestaňte robiť zlo, učte sa robiť dobro! Pomôžte utláčanému, vymôžte právo sirote!***“ (porov. Iz 1,16–17).

DI

Tak ako nás tento prorok Izaiáš nabáda, aby sme robili pokánie, aj Ježiš chce od nás pokánie. Ježiš chce od nás, aby sme konali vnútorné pokánie a zároveň aj vonkajšie pokánie (porov. Mk 1,15). Vnútorné pokánie je zanechanie svojich hriechov a návrat k Bohu celým srdcom. Vonkajšie pokánie sa prejavuje v našom každodennom živote, ako napríklad skutky milosrdnej lásky. Pokánie je vtedy, keď prideme pred Boha s našimi hriechmi s rozhodnutím zmeniť svoj život a s nádejou na Božie milosrdenstvo. Pokánie sprevádza spasiteľná bolesť a spasiteľný zármutok, ktorý vychádza z hĺbky srdca. Boh nám vtedy dáva milosti a silu začať znova. Tento nový začiatok potvrdzujeme svojimi skutkami (porov. KKC 1430 – 1433).

Dni pokánia sú spoločné dni, kedy si všetci veriaci spoločne pripomíname svoju hriešnosť, a preto sa zvláštnym spôsobom venujeme modlitbe, konáme skutky nábožnosti a dobročinnnej lásky, ďalej vernejšie plníme svoje povinnosti a najmä zachovávame pôst a zdržiavame sa mäsa (porov. CIC k. 1249).

„Každodenné obrátenie a pokánie nachádzajú svoj prameň a svoj pokrm v Eucharistii, lebo v nej sa sprítomňuje Kristova obeta, ktorá nás zmierila s Bohom. Eucharistiou sa živí a posilňujú tí, ktorí žijú z Kristovho života; ona je protilek, ktorý nás oslobodzuje od každodenných previnení a chráni pred smrteľnými hriechmi“ (KKC 1436).

PAR

Mohlo by sa nám zdať, že Cirkev od nás žiada, aby sme sa cítili previnilo, nikdy nezdvihli hlavu zo zeme, a že sme stále veľkí hriešnici, ktorí patria len do pekla. Ale takto to vôbec nie je. Cirkev nám ponúka tieto dni pokánia, lebo nám chce pomôcť. Pokáním sa môžeme očistiť od svojich zlých náklonností a takto byť bližšie pri Bohu. Ale naše pokánie nemá vyzeráť ako najmodernejšia

⁸⁸ Porov.: BOČA, M.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

odtučňovacia diéta, ani ako nejaká praktika východného náboženstva. Cirkev preto v dnešnej pluralistickej spoločnosti dáva dôraz na dva aspekty náboženského pôstu: vzťah ku Kristovi a vzťah k svojmu blížnemu.

Vo vzťahu ku Kristovi sa postíme, pretože Kristus – Ženích, ešte nie je úplne prítomný v mojom vnútri, v spoločnosti, v ktorej žijem. Ženích je pripravený, ja však pripravený nie som. Nie som celkom zamestnaný jeho láskou a neprijímam bezvýhradne jeho život. Postím sa skutočne preto, že v sebe chcem vytvoriť miesto pre Krista a uvoľniť mu vo svojom vnútri dostatočný priestor, aby mohol naplniť celý môj život? Vo vzťahu k blížnym nemôžem zabudnúť, že pôst má vycibriť moju citlivosť k tým, ktorí trpia hladom a sú smädní, a viesť ma k stálej zodpovednosti za tých, ktorí sú chudobní a potrebujú pomoc.⁸⁹

Pokánie za spáchané hriechy sa neodčiní len tým, že prestaneme robiť zlo. Keď sme z nášho srdca zlo odstránili, nemôže tam ostať prázdnota. Tam musí nastúpiť dobro, ktoré konáme svojim blížnym. Keby sme prestali robiť zlo a vnútro nechali vymetené, ale prázdne, vtedy sa vráti diabol aj so svojimi spoločníkmi a naše vnútro bude horšie od toho, ako bolo na začiatku (*porov. Mt 12,43–45*). Naše vnútro máme naplniť láskou k Bohu a skutkami milosrdnej lásky.

MY

Krásu obrátenia a pokánia opísal sám Pán Ježiš v Podobenstve o márnotrattnom synovi, ktorého stredobodom je milosrdný otec a veľmi dobre poukazuje na vnútorný svet kajúceho hriešnika (*porov. Lk 15, 11 – 32*).

Istý bohatý človek mal dvoch synov. Mladší z nich, očarený klamlivou slobodou, vypýtal si od otca dedičstvo, ktoré mu patrilo. Keď mu ho otec dal, neváhal a opustil otcovský dom. V domnienke, že je slobodný, užíval si svoje peniaze, až nakoniec zistil, že už nič nemá. Práve vtedy v krajine nastal hlad, uvedomil si, že sa nachádza v krajnej biede. Chcel si privyrobiť aspoň na chlieb, tak začal pásť svine u jedného hospodára. Ocitol sa v hlbokom ponížení, lebo hospodár mu nič nedával a on mal veľkú túžbu sa nasýtiť aspoň tým, čo žrali tie svine. Keď bol v takomto rozporení, začal o sebe uvažovať. Prišiel na to, že urobil chybu, keď odišiel od otca. Prenikla ho veľká ľútosť a rozhodol sa vrátiť k otcovi a priznať sa k vine. Keď prišiel domov, otec ho s veľkou radosťou prijal. Dal mu nové šaty, prsteň, obuv a usporiadal hostinu na jeho privítanie. Týmto mu vrátil ľudskú dôstojnosť, hodnotu a dal mu príležitosť začať odznova. A toto je cesta každého hriešnika, ktorý sa vracia k Bohu a do lona svojej rodiny, ktorou je Cirkev.

ADE

Pane Ježišu, Ty vieš, že sme hriešni. Stále padáme a tým sa vzdalujeme od Teba, dobrotivého Otca. Ale Ty nás aj takých miluješ a dávaš nám vždy novú

⁸⁹ Porov.: ZEVINI, G., CABRA, P.: *Lectio divina* 3. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství. 2002, s. 31.

príležitosť sa k Tebe vrátiť. Ľutujeme to, že Ťa svojimi hriechmi urážame a spolu s márnотratným synom Ti vyznávame: „**Otče, zhrešil som proti nebu i voči Tebe. Už nie som hodný volať sa Tvojím synom.**“

Amen.

Štvrtý cirkevný príkaz

Mk 13,33-37

***Aspoň raz v roku sa vyspovedať a vo Veľkonočnom období prijať
Sviatosť Oltáru***

*Povzbudiť veriacich, aby sa zamysleli nad otázkou večného života a boli
vždy pripravení na Pánov príchod.⁹⁰*

AI

Každý z nás sa už možno stretol s človekom, ktorý niečo hľadal. Úpenlivo pozeral na zem a všimal si najmenšie detaily, aké mu zrak dovoľoval. Bol veľmi smutný, lebo stratil drahocennú vec. Vec, ktorá mala pre neho obrovskú cenu. Ak to prenesieme do nášho života, všetci v živote mnoho vecí nadobúdame, no po čase ich úplne stratíme. Strácame rôzne veci, od tých najmenších drobností až po stratu života. Vieme, že život na tejto zemi každý z nás raz stratí úplne. A tu nastupuje otázka, ktorá hrkne každého človeka, ktorý sa nad tým pozastaví. Pýta sa: „Je to definitívny koniec alebo máme možnosť pokračovať v našom živote ďalej?“ „Ide tu o úplnú stratu života alebo....? Je možné život znovu nájsť a čo je potrebné pre ďalší život uskutočňovať?“

KE

Odpoveď na položené otázky môžeme nájsť v evanjeliu, kde Pán Ježiš hovorí, ako treba žiť, aby sme nestratili život. „**Majte sa na pozore, bdejte, lebo neviete, kedy príde ten čas**“ (Mk 13,33).

DI

V Starom zákone znamenali opásané bedrá istú pripravenosť na cestu. Preto Pán Ježiš preberá tento znak aj do svojho rozprávania o tom, ako máme žiť, aby sme boli vždy pripravení na deň „D“. V podobenstve vykresľuje človeka, ktorý išiel na cestu a svoj dom dáva na starosti svojim sluhom. Títo sluhovia nevedia deň, kedy príde pán, a preto sú povinní denne spravovať dom i majetok tak, aby sa mohol ich pán kedykoľvek vrátiť z cesty. Ak chcú obstáť, keď sa pán vráti, musia mať oči na pozore, aby ani na chvíľu nezanedbali pánov príkaz, lebo ak by sa vrátil, kto vie, ako by dopadli. V tomto podobenstve je jasné, že nie všetci sluhovia majú rovnakú úlohu v dome. Každý z nich má na starosti inú časť domu. No všetci zodpovedajú za celý dom. Pán prikázal

⁹⁰ Porov.: HOLÍK, M.: Seminárna práca. Spišská Kapitula. : 2004.

vrátnikovi, aby bdel, lebo hlavne on má najdôležitejšiu úlohu, aby nikto neprišiel, kto by chcel pánovmu domu uškodiť.

PAR

V podobnej situácii je každý z nás. Všetci sme na tomto svete pozvaní bdieť nad svojím životom, aby nás Pán nenašiel nepripravených. Byť pripravení značí žiť tak, aby sme mohli kedykoľvek vydať účet zo svojho šafárenia. Čo však vtedy, ak pred Pánovým príchodom urobíme nejaký prešľap, malér? Máme ešte nádej, že budeme pripravení pri Pánovom príchode alebo už nemáme viac možností to napraviť. Ak budeme všetko vykonávať na vlastnú päsť a budeme hrdinovia, že zvládneme všetko sami zamaskovať a Pán azda nič nezistí, sme na veľkom omyle. No niektorí si naopak myslia, že sú bez akýchkoľvek chýb, povedia: „Nikoho som nezabil, neokradol, iste budem spasený.“ Vieme, že aj malý hriech je obrovskou urážkou Nekonečného Boha. Sami to iste nezvládneme a Pán Ježiš to vedel. Preto založil Cirkev, aby sme nemali sami na starosti celý dom, ale aby sme spoločne chránili Kristovu Cirkev, ktorej hlavou je Kristus. Aby sme to mohli úspešne vykonávať, k tomu nám Ježiš dáva obrovskú posilu, sviatosti. Tieto sviatosti sú prameňom milostí, ktoré cez svojich služobníkov Kristus rozdáva všetkým, ktorým záleží na večnom živote. Ak chce človek čo najlepšie pracovať, musí byť silný. Musí jesť, spať, dostávať životnú energiu. Podobne je to aj v duchovnom živote. Ak chceme duchovne rásť, potrebujeme životnú energiu, ktorú nám ponúka Kristus cez svoju Cirkev. Pravidelná svätá spoveď a sväté prijímanie je základom toho, aby sme mohli pracovať v Kristovej Cirkvi, a tak pomáhať byť pripravený sebe ale aj iným, ktorých úlohou je podobne bdieť nad svojím večným životom. Preto Cirkev pre tých, ktorým až tak nezáleží na svojej večnej spáse a starajú sa skôr o terajší životný prospech, prikazuje aspoň raz v roku sa vyspovedať a vo Veľkonočnom období prijať Oltárnu Sviatosť. Je to skutočné minimum, aby sme aspoň na pol percenta boli kresťanmi. Ak si nevykonáme v úvodzovkách ani raz v roku túto povinnosť, je nad naším večným životom obrovský otáznik, akí sme kresťania a či máme právo sa nimi nazvať. Opravdivý kresťan, ktorému záleží na svojom večnom živote viac ako na pozemskom, sa snaží častejšie navštevovať tieto sviatosti, a tak rozecovať talenty, ktoré nám Kristus dal. Nie je to žiadne strašenie, ale hazardujeme so všetkým, čo je večné, ak sa prikláňame k tomu, čo je pominuteľné. Po svojej pozemskej smrti už nebudeme mať druhú možnosť naprávať, čo sme pokazili. Naš život je obmedzený iba na ten čas, keď sme tu a potom nasleduje iba večnosť. No aká večnosť to bude? Bude dobrá, zlá, aká vlastne? No taká, ako si ju pripravíme. Ak nám bude záležať na večnosti a budeme sa snažiť zhromažďovať si poklady do Pánovho príchodu po našej smrti, tak dopadneme veľmi dobre. No je ťažké hovoriť o tom, ako skončíme, ak nám nedajbože nebude záležať na večnosti. Čo bude s nami potom? Boh je milosrdným sudcom, ale aj spravodlivým. Bohu záleží na tom, aby sme boli všetci spasení, preto nám dal čas, aby sme si mohli alebo čiastočne aj zaslúžiť.

No viac bude nebo nezaslúžený dar, ktorý nám Kristus dal svojím Vykupiteľským dielom. Je veľmi nemúdre neprijímať ponuku, ktorú nám Cirkev ponúka pre našu spásu. Aspoň raz v roku. Nie je to málo? Raz v roku si spomenúť na Boha a na sviatky, aby ľudia nepovedali, ísť na spoveď a prijímanie a urobiť si čiarku, o rok zas. Študenti sa vracajú na sviatky domov zo škôl a aby rodičia nepovedali, idú na svätú spoveď, no po návrate na internát robia obrovské pohoršenie, dokonca až také, že by to neurobil ani neveriaci človek. Je to na veľké zamyslenie, akí sme veriaci, akí sme kresťania. Nie sme iba matrikoví?

MY

Istý človek bol veľmi dobrým a úspešným podnikateľom, ktorému sa všetko darilo. Pre svoju kariéru obetoval všetko. Rozviedol sa s manželkou, prestal platiť deťom príspevok a pozeral iba na seba. Podnikanie a peniaze ho úplne pohltili. Jeho meradlom bol bankový účet, z ktorého sa tešil zo všetkého najviac. Tento účet bol jeho „bohom“. Do neho vkladal všetky svoje nádeje na ďalšiu budúcnosť. Z týchto peňazí si kupoval rôzne veci, ktoré ho potešovali a pomáhali mu dostávať chuť ďalej honobiť majetok. Až raz prišla na neho obrovská depresia. Snívalo sa mu, že prišiel o všetky svoje peniaze. Banka, v ktorej ich mal uložené, zbankrotovala. A on, veľký pán podnikateľ, sa nevedel z tejto depresie dostať. Začal vyhľadávať najlepších odborníkov, no všetci len pokrútili hlavou a čudovali sa, ako môže tento úspešný človek mať strach a depresiu.

Na tomto životnom príbehu vidíme, ako skončí šťastie človeka, ak budeme všetky svoje nádeje vkladať do pomimutelných vecí. Vecí, ktoré sú pre nás málo podstatné. Ak by bol tento človek vkladal svoju nádej do večného života, nezostal by sám, bez rodiny, priateľov. Možno by nemal takú kariéru, ale jeho srdce by bolo naplnené väčším šťastím, ktoré mu nik neodníme. Lebo toto šťastie nám môže dať iba niekto, kto nestojí na peniazoch a kariére. Je ním skutočný a opravdivý Boh.

ADE

Všetci sme začlenení do Kristovho tela. Sme jeho časťami a našou hlavou je Kristus. Od neho dostávame v Cirkvi silu, aby sme mohli dostávať milosti, ktoré sú nepomimutelné a nemeniteľné. Tieto milosti sú záslužné pre našu večnosť, ktorá je v našich rukách a záleží len na nás, aký postoj zaujmeme k tejto najdôležitejšej otázke nášho života. Budeme suchými konármi alebo sa budeme snažiť častejšie prijímať Sviatosť Pokánia a Sviatosť Oltárnu a nie iba raz v roku. Budme stále pripravení a nie iba raz v roku.

Amen.

Alternatíva:

Štvrtý cirkevný príkaz

Mk 13,33-37

Sobáš vo svetle prikázaní
Kedy, kde, ako cirkevný sobáš?⁹¹

AI

V súčasnosti poznáme dva druhy sobášov, civilný a cirkevný. Mladí ľudia, snúbenci, sa môžu rozhodnúť, pred ktorou autoritou uzavruť manželskú zmluvu. Či pred starostom alebo primátorom na strane štátu, alebo pred biskupom, kňazom, alebo diakonom na strane Cirkvi. Je namieste si položiť otázku, či si môže kresťan- katolík vybrať, pred ktorou autoritou uzavrie manželstvo? Či pred civilnou alebo Cirkevnou autoritou?

KE

V evanjeliu je známa udalosť, ktorá sa odohrala na začiatku Ježišovho účinkovania. Na svadbe v Káne Galilejskej bol prítomný Ježiš, jeho matka Mária i učeníci (porov. Jn 2,1-11).

DI

Vráťme sa k položenej otázke, kde by mal kresťan- katolík uzavrieť manželstvo? V evanjeliu sme počuli, že Ježiš bol prítomný na svadbe. To nám už čo- to napovedá. Úplnú odpoveď nájdeme, keď sa pozrieme na Päť Cirkevných prikázaní. Štvrté Cirkevné prikázanie znie: „Uzatvárať manželstvo pred tvárou Cirkvi“. Na vysvetlenie tohto príkazu si pomôžeme Kódexom Katolíckej Cirkvi, zbierkou Cirkevných zákonov.

V kánone 1108 §1 sa píše: „Iba tie manželstvá sú platné, ktoré sa uzatvárajú pred asistujúcim miestnym ordinárom alebo farárom, alebo pred kňazom či diakonom, ktorých delegoval jeden z nich, ako aj pred dvoma svedkami. §2 toho istého kánona upresňuje, že „asistujúcim pri uzavieraní manželstva sa rozumie iba ten, kto je prítomný a žiada prejav súhlasu uzavierajúcich stránok a v mene Cirkvi ho prijíma“ (CIC 1108).

Na pochopenie tohto kánona sa najprv pozrime do histórie. Pred Tridentským koncilom Cirkev nepredpisovala k platnosti uzavretia manželstva nijaký presne stanovený spôsob uzavierania manželstva. To však neznamená, že Cirkev nemala určitý spôsob slávenia manželstva, ale uznávala ako platné aj iné spôsoby slávenia. V období pred Tridentským koncilom sa však veľmi užívalo uzatváranie tajných manželstiev, uzatváranie bez prítomnosti akejkoľvek verejnej authority, či už cirkevnej alebo svetskej. Z toho dôvodu predovšetkým biskupi Španielska a Francúzska žiadali, aby koncil nariadil presnú formu slávenia manželstva ako povinnú na platnosť manželstva. Výsledkom tejto

⁹¹ Porov.: HOLÍK, M.: Seminárna práca. Spišská Kapitula. : 2004.

žiadosti bol dekrét Tametsi z 11. novembra 1563. Tento dekrét mal nedostatky, a preto 2. augusta 1907 vydala Posvätná kongregácia koncilu nový dekrét pod názvom *Ne temere*, v ktorom spôsob uzatvárania manželstva dostal už takmer dnešnú podobu. Táto podoba sa dostala do latinského kódexu Jána Pavla II. z roku 1983.⁹²

Z uvedeného vyplýva, že manželstvo sa musí uzavrieť pred posvätným služobníkom Cirkvi, ktorým je biskup, kňaz a diakon a pred dvoma svedkami. Takto sa musí uzavrieť manželstvo, ak aspoň jedna manželská stránka je katolíkom a neodpadla od katolíckej Cirkvi formálnym úkonom. Môže byť udelená výnimka, ale na jej udelenie musí byť vážny dôvod, ako napríklad nebezpečenstvo smrti, miešané manželstvo, rozdielne náboženstvo snúbencov.⁹³

Kňaz alebo diakon, ktorý asistuje pri slávení manželstva, prijíma v mene Cirkvi súhlas manželov a udeľuje im požehnanie Cirkvi. Prítomnosť služobníka Cirkvi, ako aj dvoch svedkov vyjadruje viditeľným spôsobom, že manželstvo je ekleziálnou, cirkevnou skutočnosťou. Z tohto dôvodu Cirkev vyžaduje od svojich veriacich formu, spôsob, uzavretia manželstva.

Podľa Katechizmu Katolíckej cirkvi viaceré dôvody prispievajú na vysvetlenie tohto rozhodnutia. Prvý dôvod je, že sviatosť manželstva je liturgický úkon, preto je vhodné, aby sa slávalo vo verejnej liturgii Cirkvi. Druhý dôvod hovorí, že manželstvo uvádza do cirkevného stavu, vytvára práva a povinnosti v Cirkvi medzi manželmi a voči deťom. Tretí dôvod je, že manželstvo je životným stavom v Cirkvi, preto je potrebné, aby bola istota o uzavretí manželstva. Odtiaľ je povinnosť mať svedkov. Posledným, štvrtým dôvodom je, že verejný ráz súhlasu chráni manželský súhlas, keď raz bol daný a pomáha zostať mu verným (porov. KKC 1630-1631).

PAR

Je ešte jeden dôvod, prečo je potrebné uzatvárať manželstvo v kostole pred Božou tvárou. My, ľudia, sme hriešni, sme poznamenaní vlastnými hriechmi a ich následkami. Mnohokrát dochádza k nedorozumeniam medzi nami. Vy, manželia, ktorí ste tu prítomní, isto môžete potvrdiť, že tých nedorozumení je niekedy možno i viac, než by si človek prial. Každý z nás zápasí so svojím skrytým sebestvom, so svojou pýchou. I keď nechceme konať zlo, častokrát ho konáme i ďalej. Mnohokrát sa manželia snažia vlastnými silami napraviť, čo vo vzťahu pokazili a často to dopadne ešte horšie. Sú situácie, kedy manželia potrebujú pomoc Ježiša Krista. Sú to chvíle, keď bude chcieť jeden druhému odpustiť. Kedykoľvek, keď budú chcieť si vyprosiť milosť, aby mohli začať odznova. Keď budú chcieť z Božej milosti zabudnúť na to, čo bolo ťažké. Kedykoľvek, keď budú v situácii, že budú deti choré, keď bude niečo nad ich sily, vtedy budú potrebovať Krista ako Božieho Syna, lebo nepomôže im len

⁹² Porov.: DUDA, J.: *Pokus o katolícku cirkevnoprávnu manželskú kazuistiku*. Spišské Podhradie : Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 2001, s. 8-10.

⁹³ Porov.: DUDA, J.: *Katolícke manželské právo*. Spišské Podhradie : Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1996, s. 206.

ľudská útecha. Môže prísť mamka a povedať: „Nebojte sa deti, dobre to dopadne“. Ale keď v tej chvíli človeka zvierajú úzkosť, strach, bolesť, beznádej, vtedy nepomôže len potľapkanie na rameno. Vtedy človek potrebuje akoby sa nadýchnuť z iného sveta, potrebuje sa napiť živej vody, počuť slovo, ktoré nie je len slovom ľudským, ale slovom Božím. Preto kresťania majú uzatvárať manželstvo v kostole, pred Božou tvárou. Vtedy v tej chvíli sa nie len snúbenci zaväzujú prísahou, že si zostanú verní, ale Boh sám sa zaväzuje prísahou, že kedykoľvek budú prosiť, On im pomôže. Ale oni dvaja musia prosiť o túto pomoc, lebo kto neprosí, nič nedostane. Sám Ježiš povedal: „Proste a dostanete“.

MY

Sobáš je začiatok spoločného života. A ako každý začiatok, aj tento je nesmierne dôležitý.

Skúsme si predstaviť takého skokana na lyžiach. Najprv sa pomaly spúšťa dolu mostíkom, sústredí sa, celým svojím bytím sa sústreďuje na odraz z mostíka. Všetko to závisí od toho, ako sa odrazí. Keď sa mu odraz nepodarí, všetci už len s napätím sledujeme, ako to dopadne. Ťažko bojuje s vlastnou rovnováhou a pokúša sa zo skoku vyťažiť aspoň niečo, no aj tak sa mu to väčšinou nepodarí. Potom sa len pozeráme, ako sa doláme, dodrúgza a môže byť rád, keď sa z toho šťastne dostane. Ale keď sa mu odraz podarí, vtedy vychutnávame jeho nádherný skok a dopad na zem.

Podobne sa aj snúbenci, keď uzatvárajú manželstvo pred oltárom, odrážajú do spoločného života. Ježiš ponúka záruku dobrého začiatku. Preto sú snúbenci pred oltárom, aby Ho prosili o spoluprácu. Ak pôjdu v trojici, určite sa dobre odrazia a skok do Božieho náručia sa im určite podarí. Veď kde inde sa ponáhľame, ak nie k Bohu? Všetci k nemu smerujeme a všetci sa tam raz stretneme.

ADE

Priblížili sme si štvrté cirkevné prikázanie: uzatvárať manželstvo pred tvárou Cirkvi. Tak ako bol Ježiš prítomný na svadbe v Káne spolu so svojimi učeníkmi a matkou Máriou, tak aj dnes chce byť prítomný na svadbách, ale nie len na nich, ale chce byť prítomný v celom ľudskom živote. Záleží len na nás, či ho prijmem do svojho života a budeme ho prosiť o pomoc a plniť jeho vôľu. Poslúchnime slová jeho matky: „Urobte všetko, čo vám povie“. A náš život dopadne tak dobre ako svadba v Káne. Amen.

Podporovať cirkevné ustanovizne

*Pripomenúť veriacim ich spoluúčasť a zodpovednosť na šírení evanjelia.*⁹⁴

AI

Medzi ľuďmi sa hovorí: „Ak nevieme presne o čo ide, väčšinou ide o peniaze...“ Nechcem, aby ste nevedeli presne, o čo v tejto homílii pôjde... Práve naopak, budeme sa spolu zamýšľať o spoluúčasti všetkých pokrstených na šírení Božieho kráľovstva. Teraz sa v mysli prenesme na posledný súd a započúvajte sa do známeho súdneho rozsudku:

KE

„Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili!“ (Mt 25,40)

DI

Tieto slová vyslovil Pán Ježiš, keď rozprával o poslednom súde. Je to posledná veta, adresovaná spravodlivým. Ňou vysvetľuje Pán Ježiš, že všetky tie skutky milosrdenstva vykonané ľuďom sa bytostne dotýkajú Jeho. Počudovanie bolo veľké. Na oboch stranách. Možno sa pýtate, prečo sa zaoberáme práve týmto. Keď si všímame dnešnú spoločnosť, čoraz vypuklejšiu začína byť problém individualizmu. Viera sa stáva privátnou záležitosťou, problémy druhých sa nás netýkajú... Ako však môžeme svedčiť o Kristovi vo svojej ulite? Ako sa môžeme podieľať na šírení evanjelia – čo je mimochodom úlohou každého kresťana – bez osobnej zaangažovanosti?

Cirkev vždy pociťovala potrebu spoluúčasti veriacich na šírení evanjelia. V koncilových dokumentoch „Lumen Gentium“ a „Apostolicam actionem“ nachádzame usmernenia, ako sa môžu a majú veriaci zúčastňovať šírenia viery buď prostredníctvom podpory cirkevných ustanovizní alebo spoluprácou na spoločnom diele a to tak, že cirkevná hierarchia berie do úvahy služby a charizmy laikov. V LG 31 stojí: „Veriaci ako kvas života sa majú pričiňovať o posvätenie sveta najmä svedectvom svojho života, jasom svojej viery, nádeje a lásky.“

PAR

Tu, drahí bratia a sestry vidíme, ako často sa na piate Cirkevné prikázanie dívame veľmi obmedzene. A koľkým z nás tento obmedzený pohľad aj vyhovuje? Veď pre dakoho je ľahšie hodiť do zvončeka hoci aj väčší obnos, ako zmenou života vydávať svedectvo viery. Úlohou laikov je pretvárať spoločnosť a svet v duchu evanjelia. Každý podľa povolania, ktorého sa mu dostalo. Nikto nemá právo žiadať od otca alebo matky, ktorá má tri malé deti, aby sa odsťahovali na Madagaskar a tam žili ako misionári. Ich „misijným územím“ je ich vlastná rodina. Ak zasejú semienko viery a dobrú výchovu do srdca svojich

⁹⁴ Porov.: HRBČEK, Š.: Seminárna práca. Spišská Kapitula. : 2004.

detí, dostatočne splnili svoje povolanie. No sú laici bez rodinných záväzkov, ktorí kvôli šíreniu Božieho kráľovstva opúšťajú domovinu, priateľov a istoty a odchádzajú väčšinou s kňazom k ľuďom, ktorým sa ešte radostná zvesť nedostala.

Inou formou zaangažovanosti laikov môže byť obrana mravných hodnôt v našej spoločnosti. Vidíme, ako sa rozrastajú prevrátené hodnoty tzv. „humanizmu,“ ktorý hovorí: Daj bližnému všetko, čo si zažiada a čo mu prináša uspokojenie. Miesto toho kresťanstvo hovorí: Daj bližnému všetko, čo mu osoží a čo mu slúži na spásu. A tak „humánnemu“ svetu nie je problém chváliť homosexuálne partnerstvá – veď v konečnom dôsledku ho to aj tak nič nestojí. Svedectvo čo – ako jasné, vždy nestačí, treba sa aj ozvať. Napr. zdvihnúť telefón a vyjadriť svoj kresťanský názor do relácie, napísať článok, zapojiť sa do petície.

Podobne aj charitatívna činnosť Cirkvi, ktorá zahŕňa láskou a starostlivosťou ľudí opustených a na okraji spoločnosti sa nezaobíde bez účasti laických veriacich.

MY

Najhlbší dôvod tejto účasti na apoštoláte je vedomie, že všetci veriaci tvoria jedno mystické telo Kristovo (*porov. Rim 12,4–5*). Rozdielnosť úloh nie je preto, aby sa niektorí vyvyšovali, ale aby sme všetci spolupracovali na jednom – Kristovom diele spásy. Všetkým veriacim v Krista je na základe krstu a birmovania od Boha zverený apoštolát. Majú povinnosť a právo buď jednotlivo alebo v združeniach pracovať na tom, aby všetci ľudia na celom svete poznali a prijali Božie posolstvo spásy (*porov. KKC 900*). Boh nám dal mnoho schopností a darov, aby sme ich využívali v službe. On chcel, aby sme sa narodili v dnešnej dobe a na tomto mieste mali svojím spôsobom „nenahraditeľnú“ úlohu. Svedectvo našej viery a radostnej služby nech vnáša svetlo do dnešného sveta.

ADE

Vidíme, že našou úlohou nie je len nechávať sa povzbudzovať, počúvať kázne, ale máme mať účasť na úlohách Cirkvi. My všetci sme Cirkev, nielen biskupi a kňazi. A Cirkev vás naozaj potrebuje. Vidíte dobre, že ja ako kňaz môžem ohlasovať evanjelium vám, ktorí ste tu prišli a ešte tým, s ktorými sa stretnem pri rôznych príležitostiach. Ale vy sa zajtra rozídete do práce, do škôl do sveta a tu stretnete mnoho ľudí, ktorí dnes možno vôbec neboli v kostole. Vieme, čo je to svedectvo viery a vieme, čo je to apoštolát. Pán, ktorý nám túto úlohu zveril, iste nám dá silu, múdrosť a dary svojho Ducha.

Amen.

Homílie: Krédo - Apoštolské vyznanie viery

Prvý článok Apoštolského vyznania viery

Gn 1,1-31

Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľ'a neba i zeme

*Boh stvoril svet a človeka z lásky. Človek zo stvorenia môže prísť k poznaniu Boha a tak mu prejaviť svoju lásku tým, že Jeho dar stvorenia bude využívať na chválu a slávu Stvoriteľ'a.*⁹⁵

AI

Svet. Zamýšľali ste sa už niekedy na tým, koľko poriadku, pravidiel a nádhery je v tomto svete? Koľko presnosti a dokonalosti! Odkiaľ toto všetko je? Už mnoho rokov sa človek snaží prísť na príčinu existencie sveta a seba samého. Postupom času vzniklo veľa názorov na pôvod sveta a človeka. Mnoho z týchto teórií už dnes neplatí a bolo vyvrátených dôsledkom prehlbujúceho sa ľudského poznania.

KE

Začíname cyklus tématických kázní, ktorých predmetom bude Vyznanie viery. Po kúskoch si rozoberieme celé Vyznanie viery, aby sme lepšie pochopili základné pravdy našej viery. ***Dnes začneme prvou pravdou: „Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľ'a neba i zeme.“***

My, kresťania, veríme, že príčinou vzniku sveta a človeka je Boh. V knihe Genezis môžeme čítať: ***„Na počiatku Boh stvoril nebo a zem“*** (Gn 1,1).

DI:

Najprv si vysvetlíme pojem „stvoril.“ Vysvetlíme si to na základe ľudskej činnosti. Keď človek niečo vytvára, napríklad džbán z hrudy hlíny alebo stôl z kusa dreva, vtedy na to, aby vytvoril nejakú vec, potrebuje materiál, z ktorého danú vec vytvorí. Takejto ľudskej činnosti hovoríme tvorenie. Na rozdiel od človeka Boh nepotrebuje nič na to, aby niečo vytvoril. On tvorí z ničoho a takejto činnosti hovoríme stvorenie.

Boh stvoril nebo a zem. Tieto slávnostné slová sa nachádzajú na úplnom začiatku Svätého Písma a Vyznanie viery preberá toto vyjadrenie. Toto vyjadrenie treba chápať všeobecnejšie a znamená celý vesmír, všetko, čo je. Na vrchole stvoriteľskej činnosti Boha je človek. Jemu dal do užívania celú zem, aby sa o ňu staral a zveľaďoval ju. ***„Plod'te a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!“*** (Gn 1,28)

⁹⁵ Porov.: HURÁK, J.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

Všetko stvorenie tu nie je samo pre seba. Ani príroda tu nie je len pre človeka, aby uspokojovala jeho základné potreby ako je hlad, smäd, atď. Príroda tu nie je len na to, aby slúžila človeku. Každý deň svojej existencie poukazuje na nesmiernu Božiu lásku a dokonalosť. Človek na základe Božej milosti a stvorených vecí okolo seba môže poznať Boha Stvoriteľa a na základe tohto poznania má Bohu za všetky tieto dary vzdávať chválu a vďaku.⁹⁶

PAR

Boh stvoril tento svet z lásky a dal ho do užívania človeku. Je to dar Boha človeku. Na mieste je však otázka, ako využívame tento dar Boha? Miesto toho, aby človek bol vďačný, stal sa veľkým egoistom. Je len málo tých, ktorí si to uvedomujú. Človek začal z prírody len brať. Bez zodpovednosti ju využíva a tak sa dary zeme stali pre človeka zdrojom zisku a blahobytu. Nie je vôbec zlé, že sa človek naučil ťažiť nerastné suroviny a využívať ich. Nie je zlé, že sa naučil lepšie obrábať zem a vytážiť z nej maximum. Nie je zlé, že rozvoj techniky a vedecký pokrok uľahčil a zdokonalil ľudskú prácu. Dôležité však je, s akým zámerom to robí. Za každou ľudskou činnosťou by mal byť Boh.

Priznajme si, niekedy aj my sami pri svojich prácach zabúdame na Boha. Žijeme v kolotoči každodenného stereotypu a častokrát zabúdame na hlbší zmysel našej práce. Niekedy sa stáva, že človek príliš myslí iba na seba a svojou činnosťou neubližuje len svojmu okoliu, prostrediu, v ktorom žije, ale aj ľuďom v jeho blízkosti. Niektorí ľudia zašli až tak ďaleko, že svojím konaním ničia životy iným ľuďom, či už fyzicky alebo morálne. Keď sa pozrieme do minulosti, vidíme, koľko katastrof spôsobil človek svojím konaním. Mnohé pokusy na prírode, človeku, nezmyselné vojny o územia alebo moc. Toto všetko je znevažovaním Božieho daru.

MY

Nie je tomu tak dávno a veľa ľudí z vlastnej skúsenosti pozná, čo to bol nacistický koncentračný tábor. Tieto tábory boli svojou povahou zamerané proti človeku, boli zriaďované na vyhladzovanie ľudí. Keď som bol minulý rok na exkurzii v jednom z takýchto táborov v Oswienčime v Poľsku, sprievodkyňa nám rozprávala, aké ťažké bolo prežiť v týchto táboroch. Mnohí z tých, čo prežili, sa zachránili iba na úkor svojich spoluväzňov.

Ale okrem iného ma zaujala jedna cela. V cele bol menší pomník, pred ním kvety a na pomníku meno: Maximilián Kolbe. Áno, svätec, ktorý vedel, aký vzácny je Boží dar ľudského života. Z väznice sa podarilo ujsť dvom väzňom. Na oplátku nacisti vybrali desiatich väzňov na popravu ako náhradu za utečencov. Medzi nimi bol aj otec početnej rodiny. Keď Maximilián videl, ako ťažko doľahlo na tohto otca rozhodnutie nacistov, rozhodol sa, že sa s ním vymení. Maximilián položil život za tohto otca, aby sa mohol vrátiť k svojej rodine.

⁹⁶ Porov.: Starozákonná prekladateľská komisia : *Výklady ku Starému zákonu I.* Kalich : Praha, 1991, s.20-34.
Katechizmus Katolíckej cirkvi. SSV : Trnava, 1998, čl. 279-300.

Tento svätec nám dal príklad, ako máme pristupovať k Božiemu stvoreniu. V ťažkých časoch nie je ľahké myslieť skôr na iných ako na seba. Vidíme však, že sa to dá. No zároveň by bolo lepšie, keby takýchto situácii nebolo. O čo krajší a pokojnejší by bol život na tejto zemi?

ADE

Človek počas svojej existencie veľakrát padol a máme sa z čoho poučiť. Majme stále na mysli, že my sami i všetko a všetci okolo nás sú dielom nesmiernej lásky a dobroty Boha. Je to dar nesmiernej ceny, ktorý máme chrániť. Zároveň tým, že ho chránime a zveľaďujeme, preukazujeme svojmu Stvoriteľovi úctu a vďaku. Viem, je to náročná a ťažká úloha, ale svet bude len vtedy lepší, keď začneme tvrdú prácu na sebe a vo svojom okolí.

Amen.

Druhý článok Apoštolského vyznania viery

Mt 1,18–23

... i v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána...

*Spoznanie Ježiša prostredníctvom svedectva Písma a kresťanov 21. storočia*⁹⁷

AI

Všetky štáty sveta si pokladajú za česť pozvať na návštevu do svojej krajiny významnú svetovú osobnosť. Môže to byť politik, umelec, filozof, športovec alebo nejaký cirkevný hodnostár alebo misionár. Pri ich návšteve sa očakáva najviac to, čo povedia. Spomeňme si na návštevu Svätého Otca v septembri v roku 2003. Aj tu sme očakávali, čo nám Kristov nástupca povie. Takéto slová môžu často formovať jednotlivcov i spoločnosti. Zámerne som použil slovo môžu, lebo ako je to v skutočnosti? Vráťim sa k návšteve Svätého Otca. Prešiel viac ako jeden rok a čo sme si z tejto návštevy odniesli, čo zostalo v našich srdciach a spomienkach?

KE

Už takmer 21 storočí ľudia na celej planéte hodnotia a sprítomňujú si najväčšiu udalosť v dejinách spásy, a to narodenie Ježiša. Práve spomínané evanjelium smeruje našu myseľ na Vianoce. Hádam tam každý chápe, že Vianoce sú vianočným pokladom. Hoci dnes neslávime Vianočné sviatky, predsa o tomto poklade môžeme rozprávať. Aj dnes sa mnohí neveriacky pýtajú: Ako sa narodil Boží Syn? Písmo nám dáva odpoveď: **„Hľa, Panna počne a porodí Syna a dá mu meno Emanuel, čo v preklade znamená Boh s nami“** (Mt 1,23).

DI

⁹⁷ Porov.: JURČÁGA,P.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

Rodokmeň, ktorý nám predstavuje evanjelista Matúš potvrdzuje, že Ježiš patrí do izraelského národa a že je Dávidovým Synom. Zároveň nás upozorňuje, že Ježiš všetkých svojich predkov nekonečne prevyšuje. Celý biblický text vrcholí týmto veršom: Jakub bol otec Jozefa, muža Márie, z ktorého sa narodil Kristus. Na tomto mieste je rodokmeň prerušený. Sled generácií končí u Jozefa, pretože miesto aktívneho tvaru „splodil“, nájdeme tu pasívum „narodil sa z“... Je teda evidentné, ako to potvrdzujú verše evanjelia, že Ježiš nie je len Dávidovým synom, ale že pochádza od Boha. Toto Ježišovo tajomstvo je pre niekoho prekvapením, pre iného pohoršením. Ježiš je plne začlenený do ľudského rodu a do židovského národa. Avšak zároveň ho prevyšuje, pretože prichádza zhora od Otca. V centre Matúšovho evanjelia je anjelovo posolstvo, ktoré Jozefovi oznamuje Ježišovo narodenie, meno a totožnosť. Anjelská zvesť sa drží schémy zo Starého zákona. Ústrednou postavou v Matúšovom evanjeliu je Jozef. Matúš poukazuje na to, že Ježiš bol Božím Synom od samého začiatku.⁹⁸

PAR

Prijať Ježiša do svojho života znamená prijať aj dnešné evanjelium. Základným zjavením Písma je skutočnosť, že Boh je nám blízko ako vládca, ale aj ako ten, kto rúca priehradu. Božie slovo nás pozýva, aby sme sa s Pánom stretli a žili v spoločenstve s ním. To je ale možné len vtedy, že sa pred ním stíšime.

Nájsť Boha znamená nájsť samotu, pretože pravá samota je duch a všetky typy našej ľudskej osamotenosti sú rôzne spôsoby, ako kráčať k dokonalej samote, ktorou je viera. Pravá samota neznamena neprítomnosť ľudí, ale prítomnosť Boha. Veď Boh prišiel medzi nás ako malé dieťa, jeho tichý plač môžeme veľmi ľahko prehlušiť svojím prehnaným a neplodným aktivizmom. Konzumná a márnivá spoločnosť nás odvádza od toho, aby sme sa stíšili a počúvali hlas Pána. Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna narodeného zo ženy, narodeného pod zákonom, aby vykúpil tých, čo boli pod zákonom, a aby sme dostali adoptívne synovstvo (porov. Gal 4,4-5). Odovzdávať kresťanskú vieru znamená predovšetkým ohlasovať Ježiša Krista, s cieľom privádzať k viere v neho. Jediné Kristus učí, kým každý to robí len natoľko, nakoľko je poslom alebo tlmočníkom jeho slova a nakoľko umožňuje Kristovi hovoriť jeho ústami. Slovo Ježiš v hebrejčine znamená Boh spasí. Toto meno vyjadruje aj jeho totožnosť a poslanie. Meno Ježiš znamená aj to, že samo Božie meno je prítomné v osobe Božieho Syna. Slovo Kristus pochádza z gréckeho prekladu hebrejského slova mesiáš, ktoré znamená pomazaný.

Titul Boží Syn sa v Starom Zákone dával anjelom, vyvolenému ľudu, synom Izraela a ich kráľom.⁹⁹

MY

⁹⁸ ZEVINI, G.: *Lectio Divina – Doba vánočná*. Kostelní Vydří : Karmelitánske nakladatelství 2003, str. 203

⁹⁹ *Katechismus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1998, s. 125

Slovo sa telom stalo, aby nás zmierilo s Bohom a spasilo. Slovo sa telom stalo, aby sme tak poznali Božiu lásku. Slovo sa telom stalo, aby nám bolo vzorom svätosti. Slovo sa telom stalo, aby nás urobilo účastnými na Božej prirodzenosti. Cirkev preberá výraz sv. Jána „***Slovo sa telom stalo***“ (Jn 1,14) a nazýva vtelením skutočnosť, že Boží Syn prijal ľudskú prirodzenosť, aby v nej uskutočnil našu spásu. Cirkev ospevuje tajomstvo vtelenia v hymne, ktorý uvádza sv. Pavol: Zmýšľajte tak ako Kristus. „***On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržiaval sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhy, stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži***“ (Flp 2,5-8).¹⁰⁰

Ježiš je teda skutočný človek ako my. Svätý Pavol vo svojom liste Galat'anom píše: „Keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy.“ Je to jediná Pavlova narážka na Máriu, Ježišovu matku. Mária dala Bohu k dispozícii vlastné telo, aby bolo možné vtelenie a tým aj vykúpenie. Ona, panna a matka, je vo svojej otvorenosti k Bohu a v prijatí jeho projektu lásky vrcholom celého ľudstva. Takzvané evanjelium detstva podčiarkuje a ešte viac zdôrazňuje i oživuje konkrétnosti mimoriadneho narodenia Ježiša.

ADE

Ježišov príchod by sme počas Vianoc označili za tajuplný. V tomto slove je ukryté, že náš Boh sa tak znižuje, že si vyberá obyčajnú ženu menom Mária, aby ona nám dala vtelené milosrdenstvo samého Ježiša a ona ho dáva každému.¹⁰¹

Boh - zmŕtvychvstalý Ježiš žije medzi nami aj v tomto 21. storočí. Sám o tom hovoril a dal nám obrovskú záruku, keď povedal svojim učeníkom v Galilei: „Ja som s vami až do skončenia sveta.“ Skúsme tieto jednoduché slová aplikovať na seba. Ja som s tebou.... Tu treba vložiť svoje meno. Ježiš je v našom živote prítomný, hoci nám nechýbajú skúšky, nechýbajú utrpenia, ale On tento život prežíva s nami, aby sme dokázali byť kresťanmi, ktorí sa neboja, ktorí majú radostnú tvár preto, lebo ich Boh je s nimi.

Amen.

Tretí článok Apoštolského vyznania viery

Mk 1,18–25

... ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny...

¹⁰⁰ Katechizmus Katolíckej Cirkvi. Trnava : SSV, 1998, s. 128.

¹⁰¹ GHILIONE, G.: Týždeň s Ježišom z Nazareta. Bratislava : Vydavateľstvo Don Bosco, 1998, s. 26

Poukázat' na rozmer Máriinho materstva a pouvažovať nad pravdou našej viery.¹⁰²

AI

V každej rodine a v každom veku vždy potrebujeme mamu. Skúsme si predstaviť tú obrovskú nostalgiu, ktorú skrývajú tieto slová. Mama, najnutnejšia osoba v živote. Potrebujeme jej materinskú jemnosť, citlivú bdelosť, jej prítomnosť a ochotu pomôcť. Dokonca aj Boh potreboval mamu, Máriu.

KE

Dnes sme postavení pred veľké tajomstvo našej viery. Boh chce vstúpiť do dejín tohto sveta. Mohol si vybrať rôzny spôsob, veď je Všemohúci, ale chcel nám byť vo všetkom podobný, okrem hriechu, a preto prichádza na svet skrze „áno” Márie, ktorá ho s láskou prijala pod svojím srdcom. **„Hľa, Panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel, čo v preklade znamená: Boh s nami”** (Mt 1,23).

DI

Podľa židovského práva bola Mária s Jozefom právne zasnúbená, avšak bývala pre svoj mladý vek (manželský sľub sa konal až po nástupe pohlavnej dospelosti ženy v 12- tich rokoch) v dome svojich rodičov. Manželské spolužitie začínalo až po roku. Jozef si nedokázal vysvetliť jej tehotenstvo, chcel prerušiť manželský sľub. Keďže židovstvo za čias Ježiša Krista neprijímalo panenské počatie pre Mesiáša, Mária nemohla očakávať, že Jozef uverí, keď mu povie o podivuhodnom počatí, ktoré učinil Boh. Až po Božom zásahu je Jozef ochotný zobrať si k sebe Máriu a jej dieťa uznať za svoje, adoptovať. Na vysvetlenie Máriinho podivuhodného počatia Matúš dvakrát uvádza, že bolo spôsobené **„skrze Ducha Svätého”** (Mt 1,18.20), Božou tvorivou a životnou silou. Tým autor evanjelia vylučuje Jozefovo otcovstvo v prirodzenom zmysle. Cieľom tohto svätého splodenia je zdôraznenie veľkej úlohy mesiášskeho dieťaťa **„oslobodiť svoj ľud od hriechu”** (Mt 1,21).¹⁰³

Duch Svätý, ktorý je Pán a Oživovateľ, je poslaný posvätiť lono Panny Márie a božsky ju oplodniť, aby tak počala Otcovho večného Syna v ľudskej prirodzenosti, ktorú z nej prijal. Čo sa týka predovšetkým Máriinho materstva, novozákonné texty sú svedectvom o historickosti Ježiša Krista a určujú historické miesto jeho života. Môže sa zdať nápadným, že nikde niet zmienky o tom, že by Ježiš oslovil Máriu menom matka. Augustín podčiarkuje, že Mária už pred telesným počatím bola spojená so svojim Synom.

V nicejsko - carihradskom vyznaní viery vyznávame: „On pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z nebies. A mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny a stal sa človekom” (KKC 456). Slovo sa telom stalo, aby nás zmierilo

¹⁰² Porov.: JURČAGA, P.: Seminárna práca. Spišská Kapitula :2004.

¹⁰³ Porov. BEINERT, W.: *Učení o Márii*. Olomouc: Matice Cyrilometodejská, 1996, s.26.

s Bohom a spasilo: „**Boh nás tak miloval a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy**” (1Jn 4,14). Slovo sa telom stalo, aby sme spoznali Božiu lásku, aby nám bolo vzorom v svätosti, aby nás urobilo účastnými na Božej prirodzenosti (porov. KKC 458–460). Cirkev preberá výraz svätého Jána: „**Slovo sa telom stalo**” (Jn 1,14). a nazýva vtelením tú skutočnosť, že Boží Syn prijal ľudskú prirodzenosť, aby v nej uskutočnil našu spásu. Viera v skutočné vtelenie Božieho Syna je rozpoznávacím znakom kresťanskej viery (porov. KKC 461–463).

PAR

Zvestovaním Panne Márii sa začína „**plnosť čias**” (Gal 4,4). Mária je povolaná počať toho, v ktorom bude telesne prebývať „**celá plnosť božstva**” (Kol 2,9). Čo katolícka cirkev verí o Márii, zakladá sa na tom, čo verí o Kristovi, ale čo učí o Márii, osvetľuje zas jej vieru v Krista. Cirkev si v priebehu storočí uvedomila, že Mária, ktorú Boh naplnil milosťou, bola vykúpená už od svojho počatia. Tento jas, ktorým bola Mária obdarovaná od prvej chvíle svojho počatia, dostáva celý od Krista. Otec ju v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním (porov. KKC 484–492). Mária sa v evanjeliách nazýva „**Ježišova matka**” (Jn 2,1). Cirkev vyznáva, že Mária je skutočne Bohorodička a od prvých formulácií viery vyznávala, že Ježiš sa počal v lone Panny Márie mocou Ducha Svätého. Prehlbenie viery v panenské materstvo priviedlo Cirkev k vyznávaniu skutočného a trvalého Máriinho panenstva aj pri pôrode Božieho Syna, ktorý sa stal človekom. Liturgia Cirkvi oslavuje Máriu vždy ako pannu. Ježiš je Máriin jediný syn, ale jej duchovné materstvo sa rozprestiera na všetkých ľuďoch, ktorých prišiel Ježiš spasiť. Máriino panenstvo ukazuje, že pri vtelení mal absolútnu iniciatívu Boh. Ježišovým Otcom je iba Boh. Mária je panna, pretože jej panenstvo je znakom viery, ktorá nebola narušená nijakou pochybnosťou. Jej viera jej umožňuje stať sa Matkou Spasiteľa: „Mária je blahoslavenjšia preto, že uverila v Krista, ako preto, že počala Kristovo telo.” (porov. KKC 495–506).

Dôsledkom popierania pravého Kristovho človečenstva bolo popieranie pravého Máriinho materstva. Cirkev v apoštolskom vyznaní vyznáva o Božom Synovi toto: „Narodil sa z Márie Panny.” Ako matka Božieho Syna je Mária matkou Božou. Dogma o skutočnom Máriinom materstve obsahuje v sebe dve pravdy: Mária je skutočnou matkou – poskytla k vytvoreniu Kristovej ľudskej prirodzenosti všetko, čo poskytuje každá iná matka k vzniku telesného plodu. Mária je skutočnou Božou matkou – počala a porodila druhú Božskú osobu, nie čo do Božskej prirodzenosti, ale čo do prijatej ľudskej prirodzenosti.¹⁰⁴

MY

¹⁰⁴ Porov. FRANKOVSKÝ, A.: *Náuka o Matke Vykupiteľa*. Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa J. Vojtaššáka, 1995, s.3

Ježišovo vtelenie je dielom Ducha Svätého, ktorý je Duchom lásky. Ale aj dielom ženy, ktorá povedala svoje "áno" plánu vykúpenia. V Duchu Svätom Mária počala Ježiša, ktorého vo svojom lone nosila a v Betleheme porodila. Mária bola vstupnou bránou, ktorou Ježiš vstúpil do nášho sveta a našich dejín. Ježišovo ľudské telo, ktoré je prítomné vo Sviatosti Oltárnej, bolo vytvorené v lone Panny Márie. Oslavujeme a radujeme sa z Márie, Božej Matky, ktorá bola pripravovateľkou Ježišovej cesty. Nazaretský dom je svedkom božského materstva, ktoré dozrieva v Panne Márii. Mária tu očakáva prisľúbeného Syna a ako každá matka sa pripravuje na jeho narodenie. Tajomstvo vtelenia, tajomstvo, ktoré pretrváva. Malo svoj začiatok, miesto a čas. Nekonečný Boh sa stáva človekom a začína žiť v určitom kraji, v Palestíne. Večný Boh začína jestvovať v presnom čase, historicky overiteľnom. Mária má v náručí toho, ktorého vzývajú, očakávajú a po ktorom vzdychajú v toľkých modlitbách, v ktorom má Boh svoje zaľúbenie. Všetky milosti, ktoré Milostiplná dostala, boli jej dané vzhľadom na všetko prevyšujúcu hodnotu telesnej Matky večného Slova. Toto predivné dielo milostí sa začalo uchránením od dedičného hriechu z výkupnej moci krvi, ktorú matersky poskytla budúcemu Bohočlovekovi. No práve vzhľadom na jej hodnotu Božej matky pokračuje aj toto omilostenie – Mária mala počať Vykupiteľa sveta ako Panna, mala zostať Pannou neustále, v pôrode i po pôrode. Že Matka Bohočloveka zostala pri materskom počatí svojho dieťaťa Pannou, a že ňou zostala aj pri Ježišovom pôrode, aj po ňom, po celý svoj pozemský život, to je tajomstvo našej katolíckej viery, ktorú tak ako učenie o nepoškvrnenej s úctou preberáme zo Svätého Písma a z tradície. Keď sa potom snažíme vniknúť do hlbokého zmyslu tohto tajomného Božieho ustanovenia, môžeme povedať, že tento zázrak panenského materstva je prejavom a overením našej viery, znamením, ako to predpovedal prorok Izaiáš: **„Preto Vám sám Pán dá znamenie: Hľa, Panna počne a porodí Syna...”** (Iz 7,14). V tomto vysvetlení Ježišovho panenského narodenia z Márie sa nachádza tiež celé tajomstvo Cirkvi. V Panne Márii ako v prototypu sa ukazuje, akým spôsobom sa deje táto obnova Adamovho pokolenia: v zrodení Matky Cirkvi.¹⁰⁵

V prvej svetovej vojne na francúzsko-nemeckom bojisku našli sa jeden pri druhom dvaja nepriateľskí vojaci, obaja smrteľne ranení. V strašných smrteľných mukách stonali a každý vo svojom jazyku vyslovoval akési slová. Zrazu ťažko ranený Nemec pozbieral všetky svoje sily a začal sa hlasno modliť: „Ave Maria, gratia plena... Zdravas Mária, milostiplná...” Francúz spozornel a počúval svojho spolutrpiaceho. Keď tento vyslovil meno Ježiš, začal sám pokračovať v tejto modlitbe: „Sancta Maria, Mater Dei... Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych, teraz i v hodinu našej smrti!” Len čo sa skončil tento neobyčajný Zdravas, oba životy vyhasli. Dvaja nepriateľskí vojaci ležali

¹⁰⁵ Porov. RAHNER, H.: *Mária a Cirkev*. Trnava: Dobrá kniha, 1997, s.30-32.

pokoje vedľa seba spojením láskou k tej istej Matke. Spojilo ich jej milosrdné materinské srdce.¹⁰⁶

ADE

Žiadny ľudský jazyk nedokáže dostatočne osláviť tú, z ktorej prijal telo „jediný prostredník medzi Bohom a ľuďmi“ (1 Tim 2,5). Žiadny ľudský chválospev nedokáže vystihnúť tú, ktorej čisté lono vydalo krásny plod, ktorý živí našu dušu. Jedine Panna Mária mohla pocítiť Krista vo svojom lone, ale všetci ho môžeme s láskou nosiť vo svojom srdci. Boh chce aj v našom živote urobiť veľké veci. Chce, aby sme sa stali takými jasnými poslami a nositeľmi Boha, ako bola Mária. Staňme sa ako Mária nádobou milostí. Môžeme byť ňou len vtedy, keď budeme vytrvalo zachovávať Božie prikázania a ak budeme otvorení vnuknutiam Ducha Svätého. Práve na toto poukazuje pravda viery, že nekonečný a všemohúci Boh vstúpil do svojho stvorenia skrze jedno zo svojich detí – skrze Máriu.

Amen.

Štvrtý článok Apoštolského vyznania viery

Lk 18,31-33

Ježiš Kristus „trpel za vlády Poncia Piláta, bol ukrižovaný, umrel a bol pochovaný.“

Ukázať zmysel a hodnotu utrpenia a kríža.¹⁰⁷

AI

Každá firma, organizácia, spoločnosť, každé združenie má svoje akési logo, svoj symbol. Výnimkou nie je ani náboženstvo. Naším kresťanským symbolom je kríž. Ale poďme poporiadku, prečo je tomu tak.

KE

Najprv sa vás spýtam, ako by ste sa tvárili, keby niekto niekoľkokrát hovoril o svojom utrpení, o tom ako zomrie? Ježiš to hovoril trikrát a pri treťom povedal: ***„Hľa, vystupujeme do Jeruzalema a splní sa všetko, čo napísali Proroci o Synovi človeka. Vydajú ho pohanom, vysmejú, potupia a opľujú, zbičujú ho a zabijú, ale on tretieho dňa vstane z mŕtvych“*** (Lk 18,31b–33).

DI

¹⁰⁶ PAULINY, A.: *555 príkladov pre kázne*. Rím: SÚSCM, 1987, s.87.

¹⁰⁷ Porov.: HOLÍK, M.: *Seminárna práca*. Spišská Kapitula : 2004.

Mocný Boh, ktorý je všemohúci a slúžia mu všetky mocnosti neba i sveta, prichádza na zem, kde žije obyčajné Božie stvorenie, aby sa stal človekom. Nielen však aby sa ním stal, ale aby človeka zmieril s Bohom Otcom a to sa dá uskutočniť jedine obetujúcou láskou, ktorá končí na dreve kríža. Prečo to Ježiš urobil? Nedalo sa to inak, miernejšie? Musel sa Boh tak ponížiť a vziať na seba všetky kliatby, ktoré spôsobili hriechy nás ľudí? Nemusel, chcel. Katechizmus Katolíckej cirkvi hovorí: „Ježiš vyžadoval od jeruzalemských náboženských predstaviteľov, aby uverili v neho pre skutky jeho Otca, ktoré koná. Ale taký úkon viery mal prejsť cez tajomné odumretie sebe samému, pre nové narodenie „zhora“ pod vplyvom Božej milosti. Takáto požiadavka obrátenia zoči – voči takému prekvapujúcemu splneniu prisľúbení umožňuje pochopiť tragický omyl veľrady, keď usúdila, že Ježiš si ako bohorúhač zasluhuje smrť“ (KKC 591). Kristus prišiel preto, aby nás vyslobodil z otroctva hriechu (porov. Gal 5,1).

Vo filme Umučenie Krista je vyobrazené stretnutie Ježiša s Pilátom veľmi zaujímavé. Pilát sa zamýšľal nad Ježišovými slovami i nad jeho správaním. Cítil v ňom niečo sväté, príjemné, nič totožné s tým, čo žalujú Židia. A predsa ho necháva mučiť najťažšou smrťou vykonávanou Rimanmi a to len preto, aby neohrozil svoj trón. Aj toto všetko však bolo v Božom pláne, ako hovorí Katechizmus Katolíckej cirkvi v bode 559. Pilát sa chcel zrieknuť rozhodnutia, preto ho poslal k Herodesovi. Je to Herodes Antipas, vládca Galiley a Zajordánska, bol synom Herodesa Veľkého.¹⁰⁸

Ježiš bol pre Herodesa akýsi človek, ktorý robí iba zázraky. Mlčal. Herodes sa mu vysmial, ale Ježiš toto stretnutie i tak nenechal neplodné, pretože Pilát a Herodes sa zmierili (porov. Lk 23,12). Tu sa vyjadruje bez slov sila Kristovho utrpenia, sila jeho kríža, pretože práve Kristov kríž zjednocuje svojich priateľov. Ale kríž zjednocuje aj nepriateľov. Svetáci sú ochotní vzdať sa menšej nenávisti, keď majú možnosť prejsť spoločne svoju nenávisť voči Bohu. Bol to dobrý vtip na zasmiatie, keď tento väzeň zaliaty vlastnou krvou, nenávidený vlastnými, tvrdil, že je kráľ.¹⁰⁹ Ježiš už nebude oslobodený, pretože Pilát má strach z ľudí a súhlasí s nimi: „**Ukrižuj ho!**“ (Jn 19,14-15). Ježiš sa nebráni, ale ide. Ide, ako chce Boh, lebo jeho pokrmom je plniť Božiu vôľu (porov. Jn 4,34) a vypiť kalich utrpenia (porov. Lk 22,42). Po troch hodinách ťažkých bolestí - hypovolemickom šoku, čiže šoku z veľkého vykrvácania, po rôznych krčoch, najmä vyklbenej ruky, ktorú násilne vyklbili rímski vojaci, lebo zle vymerali vopred vyvŕtané diery a dali ich ďalej od seba, ako siahali Ježišove ruky. Pán hovorí: „**Žlznim**“ (Jn 19,28). Ježiš je smädný po našej láske. Tu na Golgote vystupuje poslednýkrát na kazateľnicu. „Podľa mienky niektorých autorov to bolo 7. apríla roku 30.“¹¹⁰ Pod krížom stojí jeho Matka, Ján a Mária Magdaléna – nevinnosť, kňazstvo, pokánie. Tieto tri typy duší vždy budú stáť

¹⁰⁸ Porov.: HERIBAN, J.: *Poznámky k Svätému písmu*. Trnava: SSV, 2001, s. 266.

¹⁰⁹ Porov.: SHEEN, F. J.: *Život Krista*. Trnava: Dobrá kniha, 1998, s. 375.

¹¹⁰ HERIBAN, J.: *Poznámky k Svätému písmu*. 2001, s. 336.

pod Kristovým krížom.¹¹¹ Pomazaný Kráľ na kríži, na svojom tróne, zomrel. Zomrel, aby položil život za svojich priateľov (*porov. Jn 15,13*). Srdce plné lásky sa otvorilo, aby nám preukázal milosrdenstvo vždy, kedykoľvek prídeme pod jeho kríž. Nezostal na kríži ten, ktorý sa pre nás celkom obetoval.

Narodil sa v maštaľke, uložený bol do jasiel z dreva, zomrel na drevenom kríži a bol uložený do kamenného hrobu. „Ježiš z Božej milosti okúsil smrť za všetkých“ (*KKC 624*). Čo znamená, že bol Ježiš uložený do hrobu? Katechizmus Katolíckej cirkvi na to odpovedá: „Krst, ktorého pôvodným a úplným znakom je ponorenie do vody, účinne naznačuje zostúpenie kresťana do hrobu, aby s Kristom umrel hriechu pre nový život“ (*KKC 628*). Ježiš nás povzbudzuje pochovať starého človeka, hriešneho, s dedičným hriechom a prijať nové, vzkriesené Božou milosťou v krste.

PAR

Kríž je vstupom do života s Kristom. Veľmi ma zaujal obraz, na ktorom je Kristus ukrižovaný a pod ním stojí sv. František Assiský a objíma Ježiša. Ježiš ho za to objíma jednou rukou za plece, akoby mu chcel povedať: „Teba milujem, lebo ty si môj priateľ a zostal si pod mojim krížom až do konca“. To hovorí každému, kto stojí pod jeho krížom. Páter Pio hovorí: „Ježiš nie je nikdy bez kríža, ale ani kríž nie je nikdy bez Ježiša“.¹¹² Ani my, ak chceme svoj život žiť a chceme ho žiť pre Krista, pre jeho lásku, nemôžeme byť bez kríža. Ani bez toho, aby sme trpeli. Keď vstupujeme do Cirkvi, Cirkev nás prijíma znakom kríža. Kríž je brána do Kristovho kráľovstva, je kľúčom k svätosti. Iba v tóni kríža budeme žiť v zhode s Božou vôľou.

Požehnanie znakom kríža má takú veľkú moc, že aj zlí duchovia sa pred ním trasú a utekajú. Sestra Faustína vo svojom Denníčku píše: „Pravá láska sa meria teplomerom utrpenia“.¹¹³ Tak, ako Ježišova láska išla až na kríž, tak aj naša k nemu sa meria utrpením. „Čím väčšie utrpenie, tým sa láska stáva čistejšou“.¹¹⁴ Boh nám dáva utrpenia, ale zostáva pri nás. Svätý Otec raz niekde povedal, že z kríža sa neschádza, ale na kríži sa zomiera. Veď aj Ježišovi hovorili a posmievali sa, aby z neho zostúpil (*porov. Mt 27,40*), ale on to neurobil. Aké by to bolo, keby sa nás Pán teraz spýtal, či ho chceme nasledovať? Ale on sa nás to naozaj pýta. Lebo každý deň má dosť trápení (*porov. Mt 6,34*), aby sme mohli trpiaceho Ježiša napodobňovať a ísť za ním. My nechceme kráčať popri ňom len pohodlným životom, ale tak, ako Ježiš povedal: „**Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma**“ (*Lk 9,23*). Kresťan, ten, kto chce ísť s Kristom a za Kristom to nedokáže a nie je to možné bez kríža. A my za ním chceme ísť, my chceme s ním žiť a chceme žiť jeho

¹¹¹ Porov.: SHEEN, F. J.: *Život Krista*. 1998, s. 401.

¹¹² PÁTER PIO: *Vlastnými slo.: Denníček vami*. Trnava: Dobrá kniha, 2002, s. 52.

¹¹³ KOWALSKÁ, M. F. Smižany: *Spoločnosť katolíckeho apoštolátu*, 2003, s. 168.

¹¹⁴ KOWALSKÁ, M. F.: *Denníček*. 2003, s. 54.

život. Ako hovorí apoštol Pavol: „*S Kristom som pribitý na kríž. Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus*“ (Gal 2,20–21).

MY

Ježišova Matka stála pod krížom. Nehanbila sa za kríž. Prežívala určite obrovskú bolesť, až jej meč bolesti prebodol dušu. Každá matka prežíva bolesť spolu so svojím dieťaťom, ale Mária ju prežívala ešte viac znásobenú, pretože bola čistá a milovala. Nevyčítala to Bohu, ale trpela z lásky. Lebo láska trpí, láska bolí.

Kristov učeník je jeden veľký trpiteľ, musí ho to bolieť. Ved' aj láska dvoch ľudí v manželstve sa prispôsobuje, aby jeden druhému pomáhal. Aké by to bolo, keby si každý z nich robil, čo chcel. To sa nedá. Láska je v kríži, v bolesti. „Cesta k dokonalosti vedie cez kríž. Niet svätosti bez odriekania a duchovného boja“ (KKC 2015). Svätci prežívali kríž, aj my ho prežívame. Milovali ho a rozjímali o ňom. Panna Mária ho prežívala a prežíval ho aj Boh, jednorodený Syn Otca. Prežívanie utrpenia má takú hodnotu, aká je láska ku Kristovi spolu s jeho krížom. Láska dokáže všetko zniesť aj všetko vydrží (porov. 1Kor 13,7). Ježišovi sme natoľko podobní, nakoľko nesieme svoj kríž a akú veľkú lásku máme ku krížu.

A tak ja nechcem iba vliecť za sebou kríž ako nepríjemné bremeno, ale chcem ho niesť ako prejav svojej lásky k Pánovi, ktorý za mňa trpel za vlády Piláta, bol za mňa ukrižovaný ako Boží Baránok, ktorý sňal moje hriechy (porov. Jn 1,29). Umrel, bol pochovaný, aby som s ním umrel a bol pochovaný aj ja a s ním vstal z mŕtvych ako nový človek narodený z vody a z Ducha, a tak verím, že vojdem do Božieho kráľovstva (porov. Jn 3,5). Tam budem s Ježišom, ktorého milujem, lebo on namiesto ponúkanej radosti vzal na seba kríž, pohrdol potupou a mne sa teraz každý deň ponúka v Eucharistii, v oslávenom Tele, aby som sa ním posilňoval a posväcoval.

ADE

Kristov kríž je nielen našim symbolom či logom, ale je to nástroj Božej moci. Preto sa teraz modlime, aby sme si zamilovali kríž, aby sme si zamilovali Pána až po smrť na kríži. Vďaka nemu nás Boh môže, ale aj požehnáva všetkým nebeským duchovným požehnaním (porov. Ef 1,3).

Pane Ježišu, daj mi silu, keď sa moja slabá prirodzenosť búri pri pohľade na utrpenie, aby som mohol prijať s pokojom všetky bolesti a zármutok. Všetko spájam s tvojimi zásluhami, s tvojimi bolesťami a tvojím odčinením, s tvojimi slzami, aby som smel s tebou spolupracovať na svojej spáse a utiecť od hriechu, ktorý bol jedinou príčinou tvojho utrpenia. Znič vo mne všetko, čo sa ti nepáči a svojím plameňom lásky vpíš svoje utrpenie do môjho srdca. Drž ma blízko pri sebe, aby som ťa nikdy neopustil v tvojom utrpení, ale aby som zomrel na kríži a bol ti vo všetkom podobný. Pane, nech je moja duša nasýtená tvojou krvou a sýti sa chlebom tvojich utrpení.¹¹⁵ Amen.

¹¹⁵ Porov.: PÁTER PIO: *Ježišova agónia v Getsemanskej zahradě*. Brno: Sypták, 2003, s. 35.

*... zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych...*¹¹⁶

AI

Dnes sa stretávame s mnohými nábožensko-filozofickými pohľadmi na život po smrti, ale aj na život pred životom. Mnohé z týchto názorov sú však klamlivé a neposkytujú človeku pravdivý obraz o týchto nadprirodzených skutočnostiach. Preto je potrebné vo svetle viery, opýtať sa toho, ktorý je darcom života a najlepšie pozná i tie najhlbšie túžby ľudského srdca.

KE

Kristus bol usmrtený v tele, ale Duchom oživený. V ňom prišiel a kázal aj duchom, čo boli vo väzení. Preto sa evanjelium zvestovalo aj mŕtvym, aby boli odsúdení podľa ľudí v tele a žili podľa Boha v Duchu (1Pt 3,18b-19;4,6).

DI

V Katechizme Katolíckej Cirkvi čítame, že duša Kristova po smrti zostúpila k zosnulým. Je to článok viery. Ježiš „**zostúpil do nižších častí zeme. Ten, čo zostúpil, je ten istý, čo aj vystúpil**“ (Ef 4,9-10). Apoštolský symbol vyznáva v tom istom článku viery Kristovo zostúpenie k zosnulým a jeho zmŕtvychvstanie na tretí deň, lebo on vo svojej Veľkej noci (t. j. vo svojej smrti a zmŕtvychvstaní) dal vyprýštiť životu z priepasti smrti: „Tvoj Syn Ježiš Kristus, ktorý slávne vstal z mŕtvych, osvecuje ľudstvo veľkonočným svetlom a s tebou žije a kraľuje na veky vekov. Amen“ (KKC 631). Vieme, že po hriechu Adama a Evy sa nebo zavrelo. Nik nemohol vojsť do nebeskej slávy, kým nás Kristus nevykúpil z otroctva diabla a nezačal za naše hriechy. „Hlbiny zeme sa rozumie ríša zosnulých, kam zostúpil náš Pán a Spasiteľ, aby duše svätých, ktoré tam boli zatvorené, priviedol so sebou ako víťaz do neba“ (sv. Hieronym). Početné tvrdenia Nového zákona, že Ježiš „**vstal z mŕtvych**“ (1Kor 15,20), predpokladajú, že pred svojím vzkriesením sa zdržiaval na mieste pobytu zosnulých. To je prvý význam, ktorý apoštolské ohlasovanie dalo Ježišovmu zostúpeniu do pekiel (čiže k zosnulým): Ježiš zakúsil smrť, ako všetci ľudia a svojou dušou zostúpil na miesto pobytu zosnulých, no zostúpil tam ako Spasiteľ a ohlasoval dobrú zvesť duchom, ktorí tam boli uväznení (KKC 632). Miesto pobytu zosnulých, kam po smrti zostúpil Kristus, volá Sväté písmo „predpeklie“, lebo tí, čo sa tam nachádzajú, sú pozbavení videnia Boha. Taký bol totiž pred príchodom Vykupiteľa údel všetkých zosnulých, či už zlých alebo spravodlivých. To však neznamená, že ich údel bol rovnaký. Duše týchto spravodlivých, ktoré v Abrahámovom lone očakávali Spasiteľa, oslobodil Kristus Pán, keď zostúpil do pekiel. Ježiš nezostúpil do pekiel (k zosnulým), aby

¹¹⁶ Porov.: MÓRES, R.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

vyslobodil zatratených, ani aby zničil peklo zatratenia, ale aby vyslobodil spravodlivých, ktorí ho predišli (KKC 633).

„Preto sa evanjelium zvestovalo aj mŕtvym“ (1Pt 4,6). Zostúpenie k zosnulým je plným zavŕšením ohlasovania spásy. Je poslednou fázou Ježišovho mesiášskeho poslania, ktorým je rozšírenie vykupiteľského diela na všetkých ľuďoch všetkých čias a na všetkých miestach, lebo všetci tí, čo sú spasení, dostali účasť na vykúpení.

Kristus teda zostúpil do hĺbín smrti, aby mŕtvi počuli hlas Božieho Syna a aby tí, čo ho počujú, žili. Ježiš, **„Pôvodca života“, svojou „smrťou zničil toho, ktorý vládol nad smrťou, čiže diabla a vyslobodil tých, ktorých celý život zotročoval strach pred smrťou“** (Hebr 2,14-15). Vzkriesený Kristus má odvtedy „kľúče od smrti a podsvetia“ (Zvj 1,18) a **„na meno Ježiš“ sa zohýna „každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí“** (Flp 2,10).

PAR

Čo sa to deje? Aké je dnes veľké ticho na zemi! Veľké ticho a osamelosť. Veľké ticho, lebo Kráľ spí. Zem sa zľakla a zatíchla, lebo Boh v tele zaspal a zobudil tých, čo spali od vekov. Boh v tele zomrel a otriasol ríšou zosnulých. Isto ide hľadať prvého otca ako stratenú ovcu. Určite chce navštíviť tých, čo sedia v tme a v tône smrti. Áno, Boh a jeho Syn idú vyslobodiť z múk uväzneného Adama a s ním uväznenú Evu.

Pán k nim prišiel s víťaznou zbraňou kríža v náručí. Len čo ho zbadal prvý otec Adam, od úžasu sa bil do prs a zavolať na všetkých: „Môj Pán so všetkými.“ A Kristus odpovedá Adamovi: „I s duchom tvojím.“ Berie ho za ruku, budí ho a hovorí: „Prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a zažiari ti Kristus.

Ja som tvoj Boh a kvôli tebe som sa stal tvojím synom, kvôli tebe a kvôli tým, čo vzídu z teba, teraz hovorím a svojou mocou rozkazujem tým, čo sú vo väzení: Vyjdite, tým, čo sú vo tme: Zažiarť a tým, čo spia: Vstaňte!

Rozkazujem ti: Prebud' sa, ty, čo spíš! Ved' som ťa nestvoril na to, aby si bol uväznený v podsvetí. Vstaň z mŕtvych; ja som život tých, čo zomreli. Vstaň, dielo mojich rúk! Vstaň, moja podoba, stvorená na môj obraz! Vstaň, vyjdime stadiaľto! Ved' ty si vo mne a ja v tebe; sme jedna a nerozdielna prirodzenosť.

Pre teba som sa ja, tvoj Boh, stal tvojím synom. Pre teba som si ja, tvoj Pán, vzal tvoju prirodzenosť sluhu. Pre teba som ja, čo som nad nebesiami, prišiel na zem, ba zostúpil som do podsvetia. Pre teba, človeka, stal som sa človekom, ktorému niet pomoci; moje lôžko je medzi mŕtvymi. Pre teba, čo si odišiel zo záhrady, v záhrade som bol vydaný Židom a v záhrade som bol ukrižovaný.

Pozri na sliny na mojej tvári, ktoré som prijal pre teba, aby som ti vrátil prvotný život. Pozri, ako ma bili po tvári; zniesol som to, aby som obnovil tvoju znetvorenú tvár podľa svojho obrazu.

Pozri sa na môj zbičovaný chrbát, na rany, ktoré som prijal, aby som odstránil bremeno tvojich hriechov, ktoré zaťažovali tvoj chrbát. Pozri na moje ruky, pre teba klincami pevne pribité k drevu, lebo ty si kedysi siahol rukou po strome zla.

Zaspal som na kríži a kopija prenikla do môjho boku, lebo ty si zaspal v raji a z tvojho boku vzišla Eva. Môj bok zahojil ranu tvojho boku. Môj spánok ťa vyvedie zo spánku v ríši smrti. Moja kopija odrazila kopiju namierenú proti tebe.

Vstaň, pod' me stadiaľto. Nepriateľ ťa vylákal z rajskej krajiny a ja ti dám miesto už nie v raji, ale na nebeskom tróne. On ti zahatal obrazný strom života, ale ja, ktorý som sám život, spojil som sa s tebou. Ustanovil som cherubov, aby ťa strážili ako sluhovia; teraz urobím, že sa ti budú klaňať, akoby si bol Boh.

Nebeský trón je pripravený, nosiči ochotní a prichystaní, svadobná komnata zariadená, jedlá pripravené, večné stánky a príbytky vyzdobené, pokladnice otvorené a nebeské kráľovstvo je od vekov pripravené.¹¹⁷

MY

„A my vám zvestujeme, že prisľúbenie, ktoré dostali naši otcovia, Boh splnil nám, ich deťom, keď vzkriesil Ježiša“ (Sk 13,32-22). Ježišovo zmŕtvychvstanie je vrcholná pravda našej viery v Krista. Prvé kresťanské spoločenstvo ju verilo a prežívalo ako ústrednú pravdu, Tradícia ju podáva ďalej ako základnú pravdu, spisy Nového zákona ju potvrdzujú a spolu s krížom sa ohlasuje ako podstatná časť veľkonočného tajomstva:

Kristus vstal z mŕtvych. Svojou smrťou premohol smrť a zosnulým daroval život. Ježiš sa zjavuje svojim učeníkom, dáva sa im dotýkať a jedáva s nimi. Tým ich vyzýva, aby uznali, že nie je duch, ale hlavne, aby sa presvedčili, že vzkriesené telo, s ktorým sa im ukazuje, je to isté, ktoré bolo umučené a ukrižované, lebo ešte nesie stopy jeho umučenia. Je to pravé a skutočné telo, má zároveň aj nové vlastnosti osláveného tela. Už sa nenachádza v priestore a čase, ale môže sa stať prítomným, kde Ježiš chce a kedy chce, lebo jeho ľudská prirodzenosť už nemôže byť zadŕžaná na zemi, ale patrí iba do božskej oblasti Otca. Preto je vzkriesený Ježiš zvrchovane slobodný zjaviť sa tak, ako chce (porov. KKC 645). Kristovo zmŕtvychvstanie nebolo návratom do pozemského života. On vo svojom vzkriesenom tele prechádza zo stavu smrti do iného života mimo času a priestoru. Ježišovo telo je pri vzkriesení naplnené mocou Ducha Svätého. Má účasť na Božom živote, v stave svojej slávy, takže sv. Pavol môže o Kristovi povedať, že je „Nebeským človekom“.

ADE

„Ak nebol Kristus vzkriesený, potom je márne naše hlásanie a márna je naša viera“ (1 Kor 15,14). Vo svetle Božieho Slova treba povedať, že existuje len jeden život, ktorý nám bol daný ako dar a po jeho skončení nasleduje súd. Zmŕtvychvstanie je predovšetkým potvrdením všetkého, čo Ježiš robil a čo nás naučil. A napokon Kristovo zmŕtvychvstanie je počiatkom a prameňom nášho budúceho vzkriesenia: **„Kristus vstal z mŕtvych....Ved' ako všetci umierajú**

¹¹⁷ Zo starobylej homílie na Svätú a veľkú sobotu. In: MALÝ, V.: *Veľký týždeň a veľkonočné trojdnie*. Trnava : SSV, 1999, s. 169.

v Adamovi tak zasa ožijú v Kristovi“ (1 Kor 15,20-22). V očakávaní tohto zavŕšenia vzkriesený Kristus žije v srdciach svojich veriacich. V ňom kresťania zakusujú „sily budúceho veku“ (Hebr 6,5) a ich život je Kristom unášaný do lona Božieho života, **„aby... už nežili pre seba, ale pre toho, ktorý za nich zomrel a vstal z mŕtvych“** (2 Kor 5,15). (Porov. KKC 655) V tomto očakávaní nového a večného života vykročíme spolu s Matkou nádeje, matkou Vzkrieseného Pána. Amen.

Šiesty článok Apoštolského vyznania viery

Lk 24,51-52

... vystúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca Všemohúceho ...
*Náše miesto je v nebi!*¹¹⁸

AI

Uvedomili ste si niekedy, ako vyzerajú naše lúčenia? Ako sa chováme? Je viac tých bolestných alebo radostných? Pre učeníkov bolo lúčenie radostné! Veď čítame!

KE:

„... ako ich žehnal, vzdialil sa od nich a vznášal sa do neba. Oni sa mu klaňali a s veľkou radosťou sa vrátili do Jeruzalema“ (Lk 24, 51-52).

DI

Prečo boli učeníci takí naradostení? Ako chápali Ježišov odchod, vystúpenie na nebesia? Ježiš sa učeníkom štyridsať dní zjavoval a hovoril im o Božom kráľovstve (porov.: Sk 1,3). Jedol s nimi, pil, ale prichádzal aj cez zatvorené dvere. Ako je to možné? Jeho telo bolo oslávené už od chvíle zmŕtvychvstania. No jeho sláva ostala ešte zahalená výzorom obvyčajnej ľudskej prirodzenosti.¹¹⁹ Vysvitá to z jeho tajomných slov Márii Magdaléne: Ešte som nevystúpil k Otcovi; ale choď k mojim bratom a povedz im: „Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu“ (porov.: Jn 20, 17).“

Učeníci potrebovali tento čas lásky. Čas nazerania do Kristovej oslávenej tváre.¹²⁰ Počas tohto obdobia im nerozdával dary. Skôr vydával zákony a pripravoval štruktúru svojho mystického tela, Cirkvi. Mojžiš sa postil, skôr než predložil ľudu Zákon; Eliáš sa postil štyridsať dní pred obnovením Zákona; vzkriesený Ježiš teraz štyridsať dní kladie piliere svojej Cirkvi a predkladá nový evanjelizačný zákon.¹²¹ Každým stretnutím s Ježišom sa zväčšovala viera

¹¹⁸ Porov.: PIATÁK, J.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

¹¹⁹ Porov.: Katechizmus Katolíckej Cirkvi. Trnava : SSV, 1999, 659.

¹²⁰ Porov.: JANÁČ, P.: *Hľadajte moju tvár*. Katolícka univerzita v Ružomberku, 2001, s. 46.

¹²¹ Porov.: SHEEN, F.J.: *Život Krista*. Trnava : Dobrá kniha, 1998, s. 477.

apoštolov a rástlo odhodlanie kráčať ďalej spoločne. Práve z tohto zážitku viery žila mladučká Cirkev v Jeruzaleme.¹²² Preto boli plní radosti, keď ich žehnal a vystupoval do neba. Boli plní nádeje, že ako údy jeho tela sa tam tiež raz dostanú.¹²³ Veď im povedal: „**A ja, až budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých pritiahnem k sebe**“ (Jn 12,32). Učeníci boli teda vyzbrojení novou vierou, nádejou a láskou.

PAR

Ježiš nechcel, aby sa naše myšlienky pripútavali len na zem.¹²⁴ Koľkokrát ho chceli korunovať na zemi za kráľa? On im to však nedovolil. Vedel, že jeho kráľovstvo je väčšie a trvácnejšie ako to pozemské. On je kňazom, prorokom a kráľom večného kráľovstva, nie pozemského. Preto dopustil, že sa mu vysmievali ako prorokovi – zaviazali mu oči a pýtali sa ho, kto ho udel. Vysmievali sa z neho ako z kráľa. Obliekli mu plášť kráľovskej farby a namiesto žezla mu dali do ruky trstinu. Smiali sa z neho ako z kňaza, keď ho vyzvali, aby zostúpil z kríža.¹²⁵ Dnes počujeme, ako sa mnohí smejú zo svätého otca. Hovorí: „Nech odstúpi, nech to nechá mladšiemu! Čo môže ešte urobiť?!“ Čo môže ešte urobiť? Stále je pre nás svedkom pevnej viery, nádeje a lásky. Sám povedal: „Z kríža sa nezostupuje, na kríži sa umiera.“ Aj náš život je často plný bolesti a trápenia. Plný sklamaní a odmietnutí. Pozrime sa však sami do svojho vnútra a pýtajme sa, či sme dosť trpezliví. Pýtajme sa, či sme ochotní odumrieť tomuto svetu. Pýtajme sa, či veríme! Ak áno, potom nám nebude vadiť, keď hneď neuvidíme ovocie svojej práce. Ježiš objal kríž a bol na nebo pozdvihnutý. Veril, že jeho smrť prinesie ovocie. Zrno prinesie úrodu, iba ak odumrie. Všetkým je nám ťažké povedať verím, keď nesieme kríž. Ale napriek tomu my to vyznávame. Kedy? Keď recitujeme Credo – Verím v Boha. Vtedy vyznávame, že Ježiš vystúpil na nebesia. Naša viera nie je márna, lebo máme Krista, ktorý nás predišiel. Nenecháva nás samých. On sám ostáva medzi nami v Cirkvi, ktorú založil. Je cestou do neba. Ona je viditeľným zhromaždením, ale aj duchovným spoločenstvom.¹²⁶ V nej sa uskutočňuje tajomstvo nášho zjednotenia s Bohom. Môžeme povedať, že v Cirkvi sa realizuje celý Boží plán – utváranie spoločenstva s Najsvätejšou Trojicou.¹²⁷

Na hodine náboženstva som sa opýtal detí: „Kto z vás chce byť svätý?“ Nesmelo sa predralo niekoľko rúk a ostatní na nich zazerali. Potom som sa opýtal: „Kto z vás chce ísť do neba?“ Tu sa začali predbiehať, všetky ruky vystreľovali hore a vykrikovali: „Všetci, všetci!“ Deti mali predstavu, že byť svätý, je ťažké.

¹²² Porov.: JANÁČ, P.: *Hľadajte moju tvár*. Katolícka univerzita v Ružomberku, 2001, s. 47.

¹²³ Porov.: *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1999, 661.

¹²⁴ Porov.: SHEEN, F.J.: *Život Krista*. Trnava : Dobrá kniha, 1998, s. 478.

¹²⁵ Porov.: SHEEN, F.J.: *Život Krista*. Trnava :1998, s. 478.

¹²⁶ Porov.: JANÁČ, P.: *Hľadajte moju tvár*. Katolícka univerzita v Ružomberku, 2001, s. 50.

¹²⁷ Porov.: JANÁČ, P.: *Hľadajte moju tvár*. 2001, s. 51.

Možno si mysleli, že musia od rána do večera kľačať a modliť sa. Vôbec nie. Boh chce, aby sme s ním boli všetci v nebi. Všetci ako tu sedíme. Nežiada od nás nemožné. Nechce, aby sme sa cítili ako otroci. Naša nábožnosť a cesta k Nemu má vychádzať z prirodzenosti. Nečakajme na zázračné znamenia, nebuďme smutní, ak nič zvláštne nezažívame. Ježiš nás chce viesť do neba cez malé kroky, jednoduché denné rozhodnutia. Je nám naklonený. V nebi bez prestania vykonáva svoje kňazstvo¹²⁸ a prihovára sa za nás (*porov.: Hebr 7,25*).

Raz sa ma jeden neveriaci chlapec opýtal: „Čo vy tam budete robiť v tom nebi? Budete tam mať bazén a televízor?“ Bratia a sestry! Čo je bazén a televízor oproti tomu, čo nám Boh pripravil. Vo svätom Písme čítame: Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú. Určite to bude radosť, ktorej sa nevyrovná žiadna radosť tohto sveta. V nebi je Kristus stredom, hlavnou postavou, hlavným vykonávateľom liturgie, ktorá v nebi uctieva Otca. Ježiš sedí po pravici Otca. To znamená, že mu patrila Božia česť a sláva už pred všetkými vekmi. Po tom, čo sa stal človekom, zomrel za nás, vstal z mŕtvych a vystúpil na nebesia, sedí po pravici Otca aj s telom.¹²⁹ Jemu bola odovzdaná moc, sláva a kráľovstvo; jemu slúžili všetky národy, kmene a jazyky! Jeho vláda je vláda večná, ktorá nezanikne a jeho kráľovstvo nebude nikdy zničené.¹³⁰

MY

Boh si to všetko nechce nechať pre seba! Pozýva každého jedného z nás, aby sme sa s ním tešili naveky. Nielen hodinu, nielen deň, nielen rok, ale naveky. Viete, prečo hovorím každého jedného z nás? Lebo Ježiš je hlava a my sme jeho údy. Jeho tajomné telo. Každý z nás je iný. Niektorí vie opraviť auto, iný vyrobiť stoličku, ďalší namaľovať obraz. Sme odlišní. Vďaka Bohu! Keby vedel každý len maľovať obrazy, nevozili by sme sa na autách. Každý z nás je nejaký úd tela. Jeden oko, druhý ucho, ďalší ruka. Boh chce, aby bolo celé telo s ním. Telo, to je Cirkev. Ježiš založil Cirkev lebo chcel, aby sme si pomáhali na ceste k nemu. Držme sa Cirkvi, držme sa navzájom a tešme sa na stretnutie s Ježišom ako apoštolí, keď ich žehnal a odchádzal. Radujme sa, lebo Ježiš má pre každého jedného pripravené miesto a prihovára sa za nás.

ADE

A tak sa spoločne modlíme. Ježiš, ďakujem ti za nádej. V nádeji na budúci život s tebou, chcem užívať všetky časné veci. Prečo by som mal túžiť po bohatstve ja, keď ty si bol chudobný? Prečo by som mal túžiť po sláve a moci v očiach ľudí, keď ty si sa zriekol slávy tohto sveta. Prečo by som mal v srdci živiť horlivú nádej na dokonalé šťastie v tomto živote, keď taká nádej privádza

¹²⁸ Porov.: *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1999, 662.

¹²⁹ Porov.: *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1999, 663.

¹³⁰ Porov.: *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1999, 664.

k zúfalstvu?! Prečo by som mal dôverovať tomu, čo môžem zovrieť prstami, keď smrť uvoľní moje zovretie a taká nádej bude márna. Nie Ježiš! Ja dúfam v to, čo žiadne oko nikdy nevidelo.¹³¹

Amen.

Siedmy článok Apoštolského vyznania viery

Mt 25, 31 – 32a

...Odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych...

Čítal som raz jednu príhodu. Nevieť, či je pravdivá, či vymyslená.

Istý šofér dostal defekt na aute a potrebné náradie nemal pri sebe. Vonku strašne pršalo, tak sa ešte viac načertil a s veľkou nechutou sa pustil hľadať nejakú pomoc. V diaľke zazrel svetlo prerážajúce cez maličké okienko útleho domčeka. Pomyslel si: „Pôjdem ta a požiadam o pomoc!“ No ešte bol len vo veľkej vzdialenosti a už mu vŕtalo v hlave, či v domčeku býva dedko alebo nejaký schopný muž, či bude mať ten starček potrebný kľúč. „Ak nie, tak ho aspoň poprosím o pumpu a lepidlo,“ pokračovali jeho myšlienkové pochody. „To musí mať každý.“ Už videl celkom zreteľne, že pred domom stojí aj auto, ale Zlý mu nedal pokoj: „Čo ak si bude myslieť, že som zlodej a ešte ma aj zbije.“ V takomto duševnom rozporení nervózne zabúchal na dvere. Dvere sa otvorili a zaznel príjemný hlas ochotného muža domu. Spomínaný šofér si to vôbec nevšimol, skríčal naň: „Ak mi nepožičiaš náradie, tak si nechaj aj svoju pumpu a nemysli si, že som zlodej!“ Prudko sa otočil a utekal ozlomkrky do tmy a dažďa. Už vopred si v svojej nervózne mysli predstavoval nemožnú reakciu.¹³²

Ako často sa stáva, že sami posudzujeme ľudí okolo nás. Ako často sa stáva, že my sme tí najlepší a najspravodlivejší a chyby robia len iní. Ako často sa stáva, že zmanipulovaní niekým alebo nejakou falošnou náukou hneď bez vlastnej mienky nemáme záujem zhovárať sa s dotýčným človekom. Ako často sa stáva, že ako sa ľudovo povie, nedáme pokoj zosnulému ani po smrti. Ako často súdime...

Dnes sa zamyslime spolu nad súdom Ježiša Krista v rámci našich katechéz podľa Apoštolského vyznania viery. Siedmy článok vyznania viery: „Odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych“ nás pobáda k spravodlivosti a láske, ale ešte viac k pripravenosti na posledný súd Krista, ktorý má všetku moc od Otca a v onen deň bude milosťou a láskou posadený na trón a postaví si živých aj mŕtvych po svojej pravici a ľavici.

¹³¹ MERTON, T.: *Rozjímání o Samote*. Rim : Křesťanská akademie, 1970, s. 38.

¹³² Tento príbeh som čítal už dávno v časopise *Svetlo*, ktorý vydávajú Saleziáni Don Bosca, preto si presne nepamätám ročník ani číslo mesačníka. Viem len, že to bolo od známeho autora Bruna Ferrera.

KE

V evanjeliu o poslednom súde píše apoštol a evanjelista Matúš: „**Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy. Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy**“ (Mt 25,31–32a).

DI

Už v tomto výroku z podobenstva samého Ježiša Krista je zahrnutá pravda viery – Syn človeka príde a zasadnúť na trón bude súdiť všetkých ľudí zo všetkých národov. Takto môžeme uvažovať o dvoch častiach jedného článku vierovyznania.

„**Odtiaľ príde...**“ v sebe obsahuje pravdu druhého príchodu. Grécke slovo parousia (PARÚZIA) nesie v sebe dva významy. Prvý je príchod znovu, fyzický návrat. Druhý zasa znamená prítomnosť, prísť, aby som bol fyzicky prítomný.¹³³ Ježišov druhý príchod na konci vekov bude z trónu slávy po pravici Otca, kde sedí, ako sme si to už povedali na predošlých katechézach. Vieme, že Ježiš, náš Pán a Boh, je stále prítomný medzi nami „**po všetky dni až do skončenia sveta**“ (Mt 28, 20b), ale tu ide o vieru v jeho fyzicky druhý príchod na konci sveta, ktorý bude sprevádzaný anjelmi a Jeho slávou. Už veľkolepé vyznanie viery Jedenástej synody v Tolede z roku 675 vyznáva túto pravdu: „Keď náš Pán a Vykupiteľ bol vzkriesený, aby nám bol príkladom, vrátil sa nanebovstúpením na Otcov trón, ktorý podľa svojho božstva nikdy neopustil. Tam sedí po pravici Otca a na konci časov je očakávaný ako sudca živých i mŕtvych. Odtiaľ príde so všetkými svätými (anjelmi a ľuďmi), aby vykonal súd, aby dal každému jeho zaslúženú odplatu za to, čo konal, kým bol v tele, či už dobré a či zlé.“¹³⁴ Sám Pán Ježiš mnohokrát vyzýva ľudí ku skutočnej bdelosti, lebo nikto nevie „ani dňa ani hodiny“ (Mt 25,13), kedy nastane slávny príchod a záverečný súd národov.

Oveľa závažnejšia z pohľadu večnej blaženosti a večného trápenia je druhá časť článku vyznania viery: „bude súdiť.“ Katechizmus Katolíckej Cirkvi o tom píše: „V deň súdu na konci sveta Kristus príde v sláve, aby zavŕšil definitívne víťazstvo dobra nad zlom, ktoré v priebehu dejín rastú spolu ako pšenica a kúkol“ (KKC 681). Takto nás posolstvo posledného súdu vyzýva na obrátenie, dokiaľ ešte Boh dáva ľuďom „milostivý čas“, čas na nápravu. Ďalej vnuká svätú bázeň pred Bohom a zaväzuje zasadiť sa za spravodlivosť Božieho kráľovstva (Porov.: KKC 1041). Celému súdu bude predchádzať veľké vzkriesenie mŕtvych, ako o tom čítame na stránkach Svätého písma: „...**prichádza hodina, keď všetci v hrobách počujú hlas (Syna človeka) a vyjdú: tí, čo robili dobre budú vzkriesení pre život, a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na**

¹³³ HUDYMAČ, P., PRISTÁŠ, P.: *Grécko-slovenský slovník k Novému zákonu*. Košice : VERBUM, 2000, s. 148.

¹³⁴ *Vyznanie viery Jedenástej synody v Tolede*. in: NEUNER, J., ROOS, H.: *Viera Cirkvi v úradných dokumentoch jej Magistéria*. Z nemeckého originálu preložil Mikula Vojtech, SJ. Trnava : Dobrá kniha, 1995, s. 431.

odsúdenie“ (Jn 5,28–29). Celá tradícia svätej katolíckej Cirkvi sa pridáva k tejto viere.¹³⁵

Zaujímavosťou je, že Pán pri poslednom súde nedáva možnosť obhajovať sa. „Pred Ježišom Kristom, ktorý je Pravda, sa definitívne ukáže pravda o vzťahu každého človeka k Bohu. Posledný súd odhalí až do posledných dôsledkov, čo dobré každý urobil alebo zanedbal urobiť počas svojho pozemského života“ (KKC 1039). Sudca pri poslednom súde, ako uvádza evanjelium, vypočítava skutky ľudí, ktoré ich samých odsudzujú. Podľa vypočítavaných činov vynesie svoj rozsudok, až keď sa vráti po dlhej dobe. Že je táto miera platná za všetkých okolností je zrejmé z toho, že sú podľa nej posudzovaní nie len Ježišovi učeníci či Izrael, ale aj všetky národy.¹³⁶

PAR

Ako badáme z úryvkov a citátov zo Svätého písma a tradície Cirkvi Bohu nemožno slúžiť obchádzaním človeka. Večný Pán príde a len skonštatuje výsledok života. Urobí tak podľa meradla lásky. Niektorí si myslia, že ako Sudca by mal azda povedať: „Ty si konal skutky lásky – budeš prijatý do večnej slávy a kráľovstva lásky. Ty si zase odporoval láske – budeš zavrhnutý do večného ohňa a vyhodený von, kde je **„plač a škrípanie zubami“**“ (Mt 22,13; porovnaj aj Mt 8,12; 13,42,50;24,51;25,30. Lk 13,28). Kristus namiesto toho hovorí: „Ty si prijatý, lebo si ma miloval. Ty si sa sám zavrhol, lebo si odporoval láske voči mne a mojej milosti.“¹³⁷ Bližšie k tomu dodáva aj Katechizmus: „Kristus je Pán večného života. Ako Vykupiteľovi sveta mu patrí plné právo definitívne súdiť skutky a srdcia ľudí. Toto právo »získal« svojím krížom. No Syn neprišiel preto, aby súdil, ale aby spasil a dával život, ktorý má v sebe. Každý, kto v tomto živote odmieta milosť, už odsudzuje sám seba, dostane odplatu podľa svojich skutkov a môže sa aj naveky zavrhnúť, ak odmietne Ducha lásky“ (KKC 679). Ako nádherne je povedané, že človek ide k Bohu a do večného šťastia cez človeka a cez službu lásky už tu na zemi. Ak podám pohár vody smädnému, ak prichýlim cestujúceho, ak navštívim chorého, ak nakrím hladného, ak oblečiem nahého, ak poučím nevedomého, ak napomeniem hriešnika a odsúdím jeho hriech, ak pomôžem blúdiacemu, vždy vtedy si zhromažďujem poklad v nebi a odmenu pri poslednom súde. Jednoducho povedané, ak prejavím lásku akýmkoľvek spôsobom bez nároku na odmenu a nezištne, práve vtedy si zabezpečím večnú pochvalu a kráľovstvo nebeské. A zas ak neprejavím lásku, potom nebudem mať ani za čo, ani vďaka čomu vojsť do večnej blaženosti. Tak si sám píšem rozsudok večného zatratenia. Veď za nič nemôžem dostať nič,“

¹³⁵ Porov.: „Všetci budú vzkriesení s vlastným telom, ktoré tu nosia...“ Štvrtý Lateránsky koncil (1215). in: NEUNER, J., ROOS, H.: *Viera Cirkvi v úradných dokumentoch jej Magistéria*. Z nemeckého originálu preložil Mikula Vojtech, SJ. Trnava : Dobrá kniha, 1995, s. 432.

¹³⁶ Porov.: LIMBECK, M.: *Malý Stuttgartský komentár – Evangelium sv. Matouše*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 1996, s. 252.

¹³⁷ Porov.: KOREC, J. CH.: *Rok nad evanjeliom*. Bratislava : LÚČ, 2000, s. 293.

tobôž nie za nič večnú slávu. Aj Boh pri rešpektovaní našej slobody a našej vôle ostáva ticho stáť a nič nám nenúti.

MY

Pozrime sa na príklad jednej ženy, o ktorej som počul raz takúto príhodu.

Bola nábožná a milujúca žena, ktorá sa starala o svojho nevládneho osemdesiatročného svokra. Bol to už starý muž, ktorý prežil vojnu a mal bohaté zážitky zo zákopov. Zub staroby sa u neho zapísal tak, že už bol nevládnym a jeho nevesta ho deň čo deň obriaďovala, ba dokonca, keď sa pošpinil, aj ho prebaľovala. Robila to s láskou a úctou. Často sa starec pošťazoval a „pojojčal“. Jedného dňa sa na nevestu nahneval a vysolil jej jedno zaucho. Žena ho nechala tak bez slova – pokorne odišla. Po chvíľke prišlo starcovi ľúto nad činom, ktorý vykonal. Mal predsa túto ženu, ktorá mu slúžila veľmi rad. Poslal pre ňu a so slzami v očiach sa jej ospravedlnil. Bolo mu to zjavne ľúto. Žena sa zohla a s radosťou v srdci povedala: „Dedo, veď ja vás mám rada a robím to z lásky.“

Spomínaná žena neodsúdila otca svojho manžela, ale mu odpustila a prejavila mu službu telesného milosrdenstva. A práve na toto bude Večný Pán pri poslednom súde poukazovať. A možno to nemusia byť až také vrcholky lásky. Jednoducho stačí, ak ja, kňaz, budem s láskou slúžiť vám, moji veriaci. Ak s láskou pôjdem so Sviatosťou alebo zaopatriť umierajúceho. A tebe, otec rodiny, stačí možno jednoducho povedať manželke po príchode z práce, ako ju veľmi máš rád. Stačí, ak sa s deťmi porozprávaš a vypočuješ ich denné detské problémy. Ty, matka, jednoducho povzbudíš utrápenú mládež, ktorá ťa možno ani nepočúva a denne za nich obetuješ svoje práce a námahy. A ty, mladý človek, nedaj sa strhnúť partiou, ale buď verný Kristovi a rodičom, ktorí ti dali život. Najmenší, ty ochotne počúvni svoju mamku, keď ťa pošle vysypať smeti a nehundri a neodvrávaj. Tak si už tu na zemi – možno takými nepatrnými skutkami lásky k blížnemu – zaslúžime stáť po príchode Pána v sláve po jeho pravici a naveky zaujať Božie kráľovstvo. A pri smrti potom môžeme smelo zvolať so sv. Pavlom, apoštolom: **„Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale všetkým, čo milujú jeho príchod“** (2 Tim 4,8).

ADE

Pán príde so svojimi anjelmi v sláve. Sme pripravení? Preto sa ponáhľajme robiť skutky milosrdenstva a skutky lásky. Lebo – znova to zopakujem – človek ide do večného šťastia a večnej slávy cez službu lásky a milosrdenstva blížnemu. Na to sa nás bude pýtať Boh. A v istom zmysle našou obhajobou bude zástup ľudí okolo nás. A Pán sám dá odpoveď za nás, veď **„...čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste to urobili...“** (Mt 25, 40b).

Neposudzujme už ľudí okolo seba. Zahľadme sa na seba a do svojho srdca. Pripravme svoju myseľ a svoje ruky na konanie nepatrných a predsa veľkých skutkov lásky, ktoré nám zabezpečia odmenu.

Pane, prosíme Ťa, my, tvoji služobníci, zhliadni milo na nás a pomôž nám konať dobro a umenšovať v nás našu pýchu a egoizmus. Veď čokoľvek dobrého vykonáme, je to tvoja milosť a tvoja láska, ktorá nás k tomu pobáda.

Amen.

ôsmy článok Apoštolského vyznania viery

Sk 19,2

*Verím v Ducha Svätého.*¹³⁸

AI

Kedy sme sa naposledy doma či medzi známymi rozprávali o Duchu Svätom? Čo vieme o Duchu Svätom?

KE

V Skutkoch apoštolských sa Pavol pýta niektorých učeníkov, dostali ste Ducha Svätého, keď ste uverili? Odpovedali mu: „Ani sme nepočuli, že je Duch Svätý“ (Sk 19,2). Uvážme, či my, prítomní, by sme asi neodpovedali podobne?

DI

V škole sme síce počuli o Duchu Svätom, sme pokrstení a birmovaní, ale tým sa naše vedomosti a vzťah k Duchu Svätému v našom živote končia. A vskutku každý jeden z nás ho potrebuje, pocítiť jeho prítomnosť, lebo žijeme v období veľkého rozvoja techniky, racionálneho zmýšľania a pôsobenia masmédií, ktoré chcú človekovi pomôcť objaviť čosi, čo by mohol opovážlivo nazvať pôsobením Ducha Svätého. Aby sme mohli lepšie pochopiť a objaviť, prijať Ducha Svätého, je potrebné, bratia a sestry, objaviť posolstvo Turíc. Turice sú završením Veľkej noci, tajomstvo Pánovej obetnej smrti, zmŕtvychvstania a jeho vstupu do večnosti Otca v nanebovstúpení. Toto všetko sa udialo len preto, aby sa Boží Duch stal naším podielom. Všetky tieto udalosti smerovali k jedinému cieľu, zbaviť zem a človeka hriechu a očistenému svetu dať Duchovného Boha. Preto sú Turice dovŕšením Veľkej noci. Syn Otca vniesol do Otcovho sveta naše človečenstvo, preto sa zniesla láska Otca a Syna vo svätom plameni do našich srdc. Syn človeka zomrel podľa tela, preto každý z nás môže odteraz v Duchu Svätom žiť Boží život. Boh je náš. Daroval nám seba samého.

PAR

¹³⁸ Porov.: RATAJ, A.: Seminárna práca. Spišská Kapitula : 2004.

A toho Boha, ktorý sa rozdal, nazývame Duch Svätý. Je náš. Je v každom srdci, ktoré ho s vierou a pokorou hľadá a volá. Tak veľmi je náš, že vlastne už nemožno povedať, čo je človek, ak zároveň nepovieme, že Boh sám mu patri. Boh je náš. Toto je poslanstvo Turíc, nádherné poslanstvo sily, svetla a víťazstva, poslanstva lásky. Boh, ktorý nás obšťastňuje sebou samým. Ak ho počujeme a veríme Mu, vtedy je naše srdce také pokorné, že prijme dar, ktorým je sám Boh, ako milosť, ktorú možno prijať len na kolenách z nemej otrasnosti, z takého Božieho zmilovania. Alebo je naše srdce také pyšné a seba isteže pokladá za najsamozrejmejšie na svete, že Boh nás navštívi svojou najosobnejšou láskou?

MY

Položme si otázky: Je naše srdce také spokojné, že sa opováži veriť v takú milosť alebo také zbabelé a zúfalé, také unavené a prázdne, že sa dokáže presvedčiť len o vlastnej biede a bezmocnosti, lebo tieto treba okúsiť, kým vo vlastníctve Božieho Ducha treba veriť? Veríme v poslanstvo Turíc? Nemusíme aj my volať s mužom v evanjeliu: „**Verím Pane, pomôž mojej nevere**“ (Mk 9,24) Vždy znova a znova sa budeme musieť pýtať spolu s prvými pokrstenými po Petrovej turičnej kázni: „Čo mám robiť, aby Duch Svätý bol nám podielom, aby navždy zostal s nami?“ Táto otázka platí aj pre nás všetkých tu prítomných. Odpoveď: „**Robte pokánie a nech sa každý z vás dá pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Ducha Svätého**“ (Sk 2,38). Sme pokrstení, to je prvý skutok, ktorý na nás Boh vykonal, ktorý nás uisťuje, že nám chcel dať Ducha Svätého, ktorý vane kam chce a vo svojom milosrdenstve sa pohybuje po všetkých cestách sveta, aby sa aj tam zmocnil ľudí a iste nájde aj nás a mnohých iných vo svojej milosti. Keď sa jeho skutok odohrá nielen v hĺbke nášho srdca, ale aj na tele, v slove a vo vode, kde sa vysluhuje krst, tam vieme, že Boh istotne kladie svoju ruku na človeka a vraví mu: „Si môj.“ Tu Boh vtlačá svoju nezmazateľnú pečať do srdca človeka, tu Otec vkladá svojho dobrého Ducha ako svätú silu a božský život do hĺbky bytosti. Boh si nás už v prvých dňoch nášho života slávnostne a verejne privlastnil a rozlial v našich srdciach Ducha svojej lásky. On v krste prehovoril do nás všetkých: „Si môj syn a svätý chrám môjho vlastného Ducha.“ A sladký Duch drahého Boha je v hĺbke nášho života.

Vo vnútri, kam nič iné neprenikne. Sme pokrstení, ako som už v úvode spomenul a hoci sa krstný list nachádza na prvých stránkach kníh nášho života, to neznamená, že Duch Boží je v nás a už ho nepotrebujeme vzývať. A preto sa musíme nanovo otvárať, denne sa k nemu viackrát obracať, robiť pokánie. Veď ja, takzvaný dobrý kresťan, keď vo vlastnom živote často mám dojem, že má Boží Duch opustil, keď vo vlastnom živote a v živote Cirkvi často málo ho pociťujem a okolo nás objavujem.

Tento dojem často môže byť oprávnený. Ale v tomto dojme je väčšinou čosi mylné. Myné preto, lebo nám chýba oko viery, aby sme videli Ducha v nás

a v Cirkvi. Aj keď cítime, ako málo sme ozajstní duchovní ľudia, zväčšia sme v zajatí nesprávnych predstáv o Božom Duchu a jeho pôsobení v nás a v Cirkvi. Predovšetkým tu potrebujeme denne novú zmenu a obrátenia. Vraj niekedy hľadáme jasnosť neochvejnej viery a jej rozhodnutie. Myslíme si, že hľadáme Ducha viery a pritom hľadáme len jas pozemskej samozrejmosti namiesto istoty Ducha, ktorý prebýva v tme viery. Údajne hľadáme moc Ducha, ktorý víťazí nad svetom a pritom v skutočnosti požadujeme presvedčivého uplatnenia sa Božieho kráľovstva, čo nás odbremení od toho, aby sme v trpezlivosti a zhovievavosti vytrvali až do konca. Nazdávame sa, že hľadáme Ducha Božej Moci a pritom si žiadame vládu sveta namiesto moci Ducha Svätého, ktorý sa až dokonca a s vytrvalou láskou uchádza o srdcia ľudí, o ich slobodnú lásku. Vraj hľadáme slobodu Božích detí v duchu slobody a pritom v skutočnosti požadujeme neviazanosť pre našu ťažkopádnosť a pozemskú myseľ. Myslíme si, že hľadáme Ducha slobody a pritom hľadáme len zvrátenosť, ktorá na človeka kladie putá vlastného egoizmu tým, že ho oslobodzuje od iného namiesto toho, aby ho viedla k slobode ducha a nezištnej láske k Bohu. Vraj hľadáme Ducha svätej radosti a v skutočnosti chceme pokojnú zábavu, potešenie, obveselenie, ktoré nás ušetrí od toho, aby sme aj my ronili Kristove slzy a slzy pokánia. Údajne hľadáme Ducha, ktorý oživuje a v skutočnosti chceme len bezduchosť, ktorá nám klade život tam, kde je smrť, aby nás tak odlákala od toho života, ktorý sa získava smrťou.

Keď v tomto všetkom zmeníme zmýšľanie, denne ho budeme meniť, keď nebudeme mylne vysvetľovať svoje životné skúsenosti, ako keď sa Boží Duch sám vzdialil a zoslabol, keď sa z nich poučíme, že vždy znova a znova hľadáme Božieho Ducha na nesprávnom mieste a nesprávnym spôsobom, keď spoznáme, že ho vždy znova a znova chceme zamieňať s niečím iným- potom znova a znova zarážajúcou radosťou zbadáme: je so mnou Duch viery v temnote, Duch víťazstva v slabosti, Duch slobody v poslušnosti, Duch radosti v slzách, Duch večného života uprostred smrti. Potom nás v povinnostiach každodenného života napĺňa istota, je tu so mnou, potešuje a posilňuje, lieči a pomáha, dáva mi pevnú nádej večnosti. On mení naše zmýšľanie, ale musíme sa dennodenne modliť o Ducha Svätého.

Na Turíce zostúpil Duch na tých, čo sa modlili. On je Duch milosti, nezaslúžený dar milosti, nevyspytateľný zázrak Božej lásky. On je vždy a v každom okamihu, ostáva slobodným darom zhora. Keď človek očakáva, hoci sám od seba nesmie nič očakávať, keď počíta s nevypočítateľným, keď volá toho, ktorý nemá meno, keď dôveruje bez toho, aby sa odvolal na niečo, čo je v ňom samom, tam sa modlí, modlí o Ducha Svätého. A tam Duch prichádza azda tíško a nebadane. Prichádza nie preto, lebo sa človek modlí, ale preto, lebo nás miluje, nie preto, lebo my sme dobrí, ale preto, lebo on nás chce milovať. Duch prichádza, lebo v modliacom sa Boží Duch volá seba samého.

Nech sa teda v nás modlí poznanie nášho bezprávia pred Bohom, nech sa v nás modlí naša bezmocnosť, nech sa v nás modlí aj naša hriešnosť, ktorá nám zaráža reč, nech sa v nás modlí naša bieda, bezmocnosť a tma, naša necitlivosť pre Boha a jeho svätú lásku, nech sa aj ona modlí v nemej vytrvalosti, nech sa v nás všetko modlí o Otcovho a Synovho Ducha.

ADE

Zjednotme sa v modlitbe a prosme Ducha Svätého, aby zakotvil v každom z nás.

Príď, Duchu, Duch Otca a Syna. Príď, Duch lásky, Duch detstva, Duch pokoja, dôvery a sily a svätej radosti. Príď, ty tajomný klenot v slzách sveta. Príď, ty víťazný život v smrti zeme. Príď, ty Otec chudobných, ty Tešiteľ stiesnených. Príď, ty Svetlo večnej pravdy. Ty si láska sama. V tebe je nám Boh Otcom, lebo ty nás voláš: Abba, drahý Otec! Ďakujeme ti, ty Oživovateľ, ty Svätý Duch, že v nás prebývaš, že ty sám si chcel byť v nás pečaťou živého Boha, že sme jeho vlastníctvom.

Zostaň s nami. Neopusti nás. Neopusti nás v trpkom životnom boji. A neopusti nás na konci, keď nás všetko opustí. Veni Sancte Spiritus.

Amen.

Deviaty článok Apoštolského vyznania viery

Mt 16,13-20

***Verím v svätú Cirkev katolícku¹³⁹**
Poukázať na nepremožiteľnosť Cirkvi.*

AI

Každý z nás už isto zažil vo svojom živote poriadnu búrku. Nemyslím tým obraznú búrku v podobe vytočenej manželky, nervózneho manžela či rozhnevaného nadriadeného, ale normálnu, klasickú prietrž mračien, hromy, blesky a s tým spojený strach a takú malú dušičku, či sa nám niečo nestane. No už málokto z nás zažil takúto búrku na mori. Rozbesnené vlny narážajú na trup lode, ktorá sa kymáca sem a tam a kormidelník má čo robiť, aby ju udržal nad hladinou.

Jeden múdry muž raz povedal: „Je potešením byť v člne, ktorým je Cirkev, poznačená búrkami, keď sa vie, že sa nepotopí.“ Áno, budeme dnes rozprávať o loďke, ktorá sa aj napriek búrkam nikdy nepotopila- budeme rozprávať o Cirkvi.

KE

¹³⁹ Možno použiť evanjelium z 21. nedele cyklu A.

V evanjeliu čítame Ježišovu otázku a Petrovu odpoveď: „*Ty si Mesiáš, Syn živého Boha.*“ A Ježiš akoby na tomto základe, na tomto vyznaní Petra, zakladá svoju Cirkev: „*Ty si Peter, skala a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu*“ (Mt 16,18).

DI

Ježiš postavil svoju Cirkev na skale, Petrovi, na základe jeho vyznaní, že On je Mesiáš. Celá Cirkev stojí a padá na tomto vyznaní, celá Cirkev stojí a padá s Ježišom. Čiže má božský pôvod. No zároveň je zverená ľuďom, pozostáva z ľudí a zároveň je pre ľudí. A z toho pramení jej ľudský pôvod. Teda je to božsko-ľudská ustanovizeň. Z božskej stránky vyplýva jej pevnosť, stálosť, nezničiteľnosť a z ľudskej jej nestálosť, slabosť a náklonnosť na zlé. No Ježiš prisľúbil, že božský prvok v nej nikdy nezanikne.

Vtipne to povedal jeden kardinál, ktorý na vyhrážku Napoleona, že môže zničiť Cirkev, odpovedal: „Pane, to sa nepodarilo za osemnásť storočí ani nám kňazom.“

Čiže aj keď sme len ľudia omylní a náklonní na zlé, ani keby sme chceli, Cirkev by sme nemohli zničiť. Prísľub Krista o pevnosti Cirkvi, jej stálosti a nezničiteľnosti je taký jasný a suverénny, že to až vyráža dych.

Cirkev je pre všetkých ľudí. Nielen pre vyvolených. Každý je pozvaný, aby sa do nej začlenil. A to sa stáva pri krste. Krstom sa stávam členom Cirkvi, členom s určitými právami a povinnosťami.

PAR

Ježiš prišiel na svet pred dvetisíc rokmi. Prišiel, aby nám pomohol z nášho biedneho a hriešneho položenia. Prišiel, aby nás vykúpil. To aj uskutočnil na konci svojho života svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. No nebola to len akási jednorazová udalosť: prišiel, vykúpil, odišiel a bodka. Táto udalosť bola až príliš významná a dôležitá na to, aby sa vmestila len do obdobia tridsiatich troch rokov Ježišovho života a pôsobenia na tejto zemi.

Bolo to snád' len tých niekoľko málo ľudí, ktorí mali to šťastie byť s Ježišom, dotýkať sa ho, hovoriť s ním, či jednoducho žiť s ním? Čím si to zaslúžili? Čím si zaslúžili takú výsadu byť tak blízko, tak bezprostredne s Bohom? Prišiel Ježiš na to, aby sa stretol a urobil šťastnými len tých ľudí, s ktorými prišiel do styku počas svojho pozemského života? Nebolo to málo?

Áno, Ježiš žil tu na zemi len tridsaťtri rokov a aj to len tri roky verejne. Bolo by to dosť málo, keby to bolo len tri roky. Tri roky, rozlúčka a oznámenie, že sa s nami stretne až na konci sveta.

Ježiš sa chce stretnúť s každým človekom. Nielen s apoštolmi, s ľuďmi, ktorí žili v tom čase a na tom mieste v Palestíne pred dvetisíc rokmi. Ježiš je tu pre všetkých. Nemusíme sa tomu čudovať, že On to dokáže. Je Boh a tomu je možné všetko.

A tak dal apoštolom prisľub, že im pošle Ducha Svätého. Je to tajomstvo, ale kde je Boh Otec, tam je i Boh Syn aj Boh Duch Svätý. Čiže znovu prišiel, hoci

už nie vo fyzickej podobe, v akej žil na zemi ale ináč. No prišiel a tým sa stal ľudom blízkym a dosiahnuteľným. Apoštoli vo večeradle spolu s Máriou sa stali základom pre Cirkev- tú Cirkev, o ktorej Ježiš povedal, že ju nepremôžu ani pekelné brány.

Viditeľnou hlavou tejto Cirkvi sa stal Peter- apoštol a po ňom ďalší a ďalší nástupcovia. To, že Cirkev má svoju viditeľnú hlavu svedčí o znaku jej pravosti a o tom, že v poslušnosti tejto hlave sa udržuje jej jednota a pevnosť.

Dovtedy bolo tým pravým náboženstvom výlučne náboženstvo židovské. Židia boli tí, ktorí jediní mohli povedať: „Len my máme jediného pravého Boha“. No vznikom Cirkvi boli pozvaní všetci ľudia do spoločenstva jediného pravého náboženstva- kresťanstva. Už niet obmedzenia, kto môže alebo nemôže byť kresťanom, pretože kresťanom môže byť každý. Kristus to tak chcel. To On chcel otvoriť k sebe dvere pre všetkých ľudí celého sveta.

MY

Často vo svete počúvame, že Cirkev by mala to a to, zanedbáva to a to, mala by sa viac sústreďiť na to a to a nestarať sa do toho a toho... Často sa Cirkev chápe ako chladná, suchá a konzervatívna organizácia niekoľkých ľudí, ktorí hovoria svetu, čo by mal a čo by nemal robiť. Zabúda na to, že Cirkev to je život, to sme my sami.

Cirkev je tu pre ľudí, pre ich dobro, nie pre zlo. Cirkev, to nie je policajt, ktorý kontroluje rýchlosť na ceste a keď ju niekto poruší, s radosťou vyberá pokuty. Je skôr dopravná značka, ktorá ukazuje smer, uľahčuje cestu a ochraňuje pred prípadnými nehodami na tejto ceste. Čiže je tu v zmysle pomáhať dosiahnuť cieľ- nie sťažovať jeho dosiahnutie.

V Cirkvi sa stretávame s Kristom. Cirkev je cesta ku spáse, chce, aby všetci ľudia boli spasení práve prostredníctvom Cirkvi- ustanovizne, kde sa prepája božské s ľudským. A to ľudské by nás nemalo nikdy odradiť.

Jeden farár raz rozprával o Cirkvi. Keď skončil, hlásil sa ktosi o slovo a hovoril: „To sú všetko pekné reči. Poznám však katolíckych kňazov, ktorí nežijú s chudobnými, ale sami sa obohacujú. A poznám aj katolíkov- mužov, ktorí svoju ženu oklamali. Táto Cirkev hriešnikov sa mi nepáči.“

Páter odpovedal: „Máš úplnú pravdu, ale spýtam sa ťa teraz jednu vec. Možno sa mýlim, ale nie je golier na tvojej košeli trochu špinavý?“

„Áno, je.“

„Povedz mi: je špinavý preto, lebo si nepoužil mydlo, ktoré na to nestačí?“

„Nie,“ odpovedal diskutér, „nepoužil som žiadne mydlo.“

„Vidíš. Aj katolícka Cirkev má jedno celkom výnimočné mydlo: evanjelium, sviatosti a modlitbu. Čítať a žiť evanjelium, dôstojne pristupovať k sviatostiam a dobre sa modliť, to je obdivuhodné mydlo, ktoré nám všetkým pomáha k svätosti.“

Nie sme všetci svätí, pretože sme si nezvykli toto „mydlo“ dostatočne používať. Skúsme urobiť Cirkev lepšou tak, že sa polepšíme my.

Pomodlime sa teraz modlitbu, ktorou to môžeme začať: „Pane, prijmi ma takého, aký som, s mojimi chybami, s mojimi nedostatkami a urob ma takým, akým ma Ty chceš mať.“

ADE

Nech viera v nezničiteľnosť Cirkvi nás poháňa, aby sme sa snažili a pomáhali budovať jednotu a pevnosť Cirkvi. Práve tým, že začneme od seba. Nie kritikou tých druhých, ale snahou o vlastnú svätosť. Keďže Cirkev tvoríme my, posväcovaním seba budujeme aj svätosť Cirkvi.

Amen.

Desiaty článok Apoštolského vyznania viery

Zj 7,9.14b-17

***Spoločenstvo svätých*¹⁴⁰**

*Cez lásku môžeme budovať opravdivé spoločenstvo.*¹⁴¹

AI

Kto, čo je vlastne Cirkev? Cirkev má veľa pomenovaní a označení. Môžeme jej dať veľa prívlastkov, ktoré ju vystihujú, napríklad: je tá, ktorá patrí Pánovi, je spoločenstvom ľudu. Označujeme ju symbolmi, ako napríklad: ovčincem, Božou roľou, stavbou.

KE

Aj svätý apoštol Ján opisuje Cirkev vo svojom videní: „***Ja, Ján, videl som veľký zástup, ktorý nik nemohol spočítať, zo všetkých národov, kmeňov, plemien a jazykov. Stáli pred trónom a pred Baránkom, oblečení do bieleho rúcha a v rukách mali palmy***“ (Zj 7,9).

DI

V Katechizme Katolíckej Cirkvi čítame, že Boh stvoril svet, aby mal účasť na jeho živote. Táto účasť na jeho živote sa uskutočňuje zhromažďovaním ľudí v Kristovi a týmto zhromaždením je Cirkev. Cirkev je teda spoločenstvom ľudí, v ktorého centre je Boh. Založil ju Kristus a ona sa zrodila z jeho prebodnutého boku na kríži. Je jeho nevestou. Zjavená je Duchom Svätým v deň Turíc. Nakoniec bude Cirkev zavŕšená až v nebeskej sláve. A tak by sme mohli

¹⁴⁰ Možno použiť čítanie zo 4. veľkonočnej nedele cyklu C.

¹⁴¹ Porov. SAKMÁR, P.: Seminár. Spišská Kapitula. 2005.

povedať o trojakom stave Cirkvi. Putujúcej, trpiacej a oslávenej. Tieto tri zložky tvoria spoločenstvo putujúcej a pozemskej Cirkvi. Niektorí Kristovi učeníci putujú na zemi, iní skončili tento život a očisťujú sa, iní sú už oslávení a vidia jasne trojjediného Boha v nebi. My, ako putujúca Cirkev, posilňujeme svoje spojenie so zosnulými výmenou duchovných dobier. Tí, čo sa očisťujú, môžu nám pomáhať svojimi modlitbami a obetami. Podobne aj my môžeme pomáhať im, pretože nám to prikazuje láska. Duše v očistci si už nemôžu pomôcť, a tak vlastne tvoríme spoločenstvo. Svätí, ktorí sú už v nebi, väčšmi upevňujú Cirkev, keď za nás orodujú u Nebeského Otca.

PAR

Do neba neprichádza nik sám. Prichádzame tam s ľuďmi, s ktorými sme tu žili v spoločenstve lásky. Pamiatku svätých si uctieваме nielen pre ich príklad, ale ešte viac preto, aby sa pestovaním bratskej lásky upevňovala jednota celej Cirkvi v Duchu. Žijeme tak, ako v jednej rodine. Nesieme zodpovednosť jeden za druhého. Tou zodpovednosťou je aj pomáhať tým, ktorí zosnuli a potrebujú našu pomoc. Taktiež nesieme zodpovednosť za tých, s ktorými nažívame a to predovšetkým svojím osobným príkladom, postojom, ako sa správame, ako sme schopní druhým pomôcť, aká je ochota v nás pestovať a budovať spoločenstvo. Do akej miery vieme povzbudiť a prejaviť lásku, zvlášť tam, kde je jej najmenej. Koľko vieme obetovať za tých, ktorí si už nevedia pomôcť. Kristus od nás žiada, aby sme žili spoločenstvo medzi sebou a s ním.

MY

Dobre to vystihuje aj tento príklad. „Spisovateľ Michael Grunwal píše, že na diaľnici medzi Mníchovom a Norimbergom nainštalovali pracovníci Červeného kríža spolu s dopravnými orgánmi model ťažkej autohavárie. Na okraji pravého dopravného pruhu umiestnili dve narazené a rozbité osobné autá. Okolo nich kaluže krvi a skrvavené ľudské figuríny. Aj niekoľko detských figurín na zemi ako následok ťažkej autohavárie. Všetko toto dokonale nainscenovali, pretože chceli zistiť, na akom stupni je u používateľov autostrády medziľudská láska. A výsledok? Tridsaťdva áut prešlo okolo bez povšimnutia. Až tridsiaty tretí zastavil, aby pomohol a bol to černocho.

Prečo ostatní prešli okolo tragickej situácie nevšímavo? Prečo niektorí dokonca pridali plyn, aby chytrejšie minuli haváriu? O niekoľko kilometrov boli všetci zastavení a dostali otázku: „Prečo ste obišli nešťastie, ktoré sa stalo na ceste?“ Jedni odpovedali, že sa ponáhľali, aby nezmeškali svoj termín. Iní, že autohavária spadá do kompetencie Červeného kríža. Iní nevedeli nič odpovedať. Iní povedali, že sa báli, že by sa ich auto zašpinilo krvou. Iní, že nemôžu vidieť mŕtveho alebo umierajúceho človeka. A iní, že sa nechceli dostať do nejakých opletačiek a ťažkostí. Jedným slovom: všetci videli len seba a nie svojich

blížnych.¹⁴² Tu je koreň všetkej ľudskej biedy. Vidíme len seba samých. A takto sa nedá budovať spoločenstvo. Toto spoločenstvo rozvracia. Spoločenstvo sa buduje vtedy, ak vychádzame zo seba, ak niečo dávame pre dobro iných a keď to dotujeme láskou. Aj svätí v nebi orodujú za nás a svojimi zásluhami nám pomáhajú, aby sme sa tam raz spolu tešili z prítomnosti Boha.

ADE

A tak budujme spoločenstvo medzi sebou. Učme sa pozeráť na ľudí nielen očami, ale i srdcom. Upriamme svoj zrak na Krista, ktorý je hlavou mystického tela Cirkvi, čiže spoločenstva celého ľudstva. Nech nám v tom pomáha a oroduje za nás svätá Panna ako žiarivý príklad budovania spoločenstva s apoštolmi.

Amen.

Jedenásty článok Apoštolského vyznania viery

Mt 18,21-22

Odpustenie

Význam odpustenia pre našu spásu..¹⁴³

AI

Ak ste pozorne počúvali evanjelium, určite tušíte o čom bude rozjímať. Samozrejme o odpustení. Odpustení, ktoré je veľmi dôležité a potrebné v živote každého z nás, a to nie len dnes, zajtra, pozajtra, ale vždy, v každej chvíli, v každom čase a v každej dobe, či už priaznivej alebo nepriaznivej, pretože odpustenie znamená milovať; a čo už môže byť potrebnšie a dôležitejšie v živote každého z nás, ak nie milovať a byť milovaný.

KE

Potrebu a dôležitosť odpustenia dosvedčuje aj dnešný rozhovor Petra s Kristom. „**Pane, koľko rás mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehreší? Azda sedem rás?**“ **Ježiš mu odpovedal: „Hovorím ti: Nie sedem rás, ale sedemdesiatsedem rás“** (Mt 18,21-22).

DI

Táto Kristova odpoveď na Petrovu otázku tvorí podstatu dnešného evanjelia. Práve touto odpoveďou a následným podobenstvom o sluhovi, ktorý nechcel odpustiť, poučuje Kristus Petra o odpustení, o hodnote odpustenia, o tom, koľkokrát odpustiť, ako odpustiť a zároveň prečo odpustiť. O tom, koľko

¹⁴² Vrabec, J.: *V službe slova*. Rím : SúSCM, 1991.

¹⁴³ Porov.: GRICH, M.: Seminár. Spišská Kapitula 2005.

krát odpustiť, sa dozvedáme už z úvodného dialógu Petra s Kristom. „**Pane, azda sedem ráz mám odpustiť svojmu bratovi? Veru hovorím ti: Nie sedem ráz, ale sedemdesiatsedem ráz**“ (Mt 18,21-22). Ponajprv však treba spomenúť, že mnoho vecí písaných v Písme Svätom, vrátane čísel, netreba chápať doslovne, ale treba v nich vidieť symboliku. Aj číslo sedem, ktoré je mnohokrát uvádzané v Písme Svätom, má svoj symbolický význam. Je to najkrajšie číslo u židovského národa, v židovskej symbolike, pretože predstavuje plnosť, svätosť, dokonalosť, úplnosť a hojnosť. Možno si povieť, že ak číslo sedem má v židovskej symbolike takýto význam, prečo potom Kristus povedal Petrovi, že sedem ráz odpustiť je málo a treba nie sedem ráz odpustiť, ale sedemdesiat sedem raz. Problém je v tom, že hoci Peter vnímal číslo sedem ako svätosť, hojnosť, plnosť a dokonalosť, zároveň ho však vnímal ako číslo hranice. To znamená, že vedel, že je potrebné sedem ráz odpustiť, teda mnoho a mnoho ráz, ale myslel si, že viac ako sedem ráz už nie je potrebné odpustiť. Keďže Kristus ako Boží Syn a Bohočlovek poznal toto Petrovo zmýšľanie, odmieta takúto zdanlivú, ohraničenú ľudskú dobrosrdečnosť, veľkodušnosť a ochotu sedemnásobne odpustiť a preto hovorí: „**Nie sedem ráz treba odpustiť, ale sedemdesiatsedem ráz.**“ Čo znamená, že miera odpúšťania nie je obmedzená, ale je neobmedzená, je bez hraníc a nezávisle od okolností je treba vždy odpustiť.

V podobenstve o sluhovi, ktorý nechcel odpustiť, Kristus vysvetľuje Petrovi to, ako treba odpustiť a prečo treba odpustiť. Snaží sa Petrovi povedať, že nestačí iba hocijako odpúšťať, ale je potrebné správne odpúšťať. A správne odpúšťať, znamená odpúšťať zo srdca a z lásky. Pretože ak by niekto neodpúšťal zo srdca a z lásky, ale z nejakých iných dôvodov, napríklad aby ho iní videli, aký je dobrý a láskyplný, alebo aby sa ukázal pred svetom, a hoc by takto odpustil aj sedem ráz, nevyrovnal by sa ani zďaleka tomu, kto by odpustil iba raz, ale z lásky a zo srdca. Napokon sa mu Kristus snaží povedať, že tak ako sa Nebeský Otec zmilúva nad každým hriešnikom a ustavične mu odpúšťa hriechy, tak sa má aj každý hriešnik zmiľovať a odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti nemu prehreší. Lebo každý človek má byť tým, ktorý odpustenie nielen prijíma, ale zároveň odpustenie dáva. Ale ten, kto by však odpustenie iba prijímal a sám by svojmu bratovi neodpustil, skončí uväznený v tme, podobne ako nemilosrdný sluha v podobenstve, pokým svoj dlh nesplatí.

PAR

Práve sme počuli, ako Kristus vysvetľoval Petrovi, aké dôležité a potrebné je odpustenie v živote človeka. Počuli sme, ako ho Kristus poučal o tom, koľko krát odpustiť, ako odpustiť a prečo odpustiť. No tieto Kristove slová smerované Petrovi sú Kristom nasmerované aj k nám, lebo On chce, aby sme aj my chápali, aké dôležité a potrebné je v našom živote vždy a z lásky odpustiť. Ale chápeme to? Položme si otázku. Aký rozdiel je medzi odpustením, pri ktorom Boh

odpúšťa hriechy človeku a odpustením, pri ktorom človek odpúšťa prečiny svojim bratom a sestrám? Pravdu povediac nemal by byť žiaden rozdiel, pretože tak ako z lásky a vždy odpúšťa Boh hriechy človeku, tak má aj človek vždy a z lásky odpúšťať prečiny svojim bratom a sestrám. No v skutočnosti je to inak. Rozdiel medzi odpustením z Božej strany a odpustením zo strany človeka je veľký. Veď si len porovnajme koľkokrát a ako odpúšťa Boh nám a koľkokrát a ako my iným.

My, ľudia, sa často chováme ako egoisti a sebeci... Snažíme sa byť spravodlivými a plne túžime po spravodlivosti. Pravdaže nie vždy. Nie vtedy, keď sa jedná o nás, o naše konanie, ale iba vtedy, keď sa jedná o iných. Ak sa niekto prehreší voči blížnemu, nech ho stihne aj spravodlivý trest. Snažíme sa, aby každý dostal za svoje konanie to, čo mu patrí. Jednoducho povedané, hráme sa často na spravodlivých, ale pritom sme sami nespravodliví. Veď si vezmeme len takú skutočnosť. Každý z nás sa dennodenne a mnohokrát vo svojom živote prehreší voči Bohu, či už svojimi slovami, skutkami alebo cez svojich blížnych a čo vtedy urobí každý z nás. Určite nikto nepomyslí na spravodlivosť a nepoprosí Boha, aby mu dal za jeho hriechy spravodlivý trest, ale bude prosiť, aby sa nad ním Boh zmiloval a odpustil mu všetko zlé, čím sa proti nemu prehrešil. A Boh mu vo svojom milosrdenstve a vo svojej veľkej láske všetko odpustí. Ale na druhej strane stačí, keď sa niekto proti nám aj máličko prehreší, keď nám niekto nepodákuje, alebo ak si nás niekto dostatočne nevšíma, nectí a neprejavuje dostatok lásky a momentálne zabúdame na to, o čo sme pred chvíľou Boha prosili a namiesto toho, aby sme z lásky odpustili, voláme po spravodlivosti. Nebuďme takí. Nebuďme nespravodliví. Lebo ak my budeme prijímať odpustenie, ale my neodpustíme, splní sa nám to, o čo aj v modlitbe Pána prosíme. Otče, odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom, ale neodpúšťaj nám naše viny, ako ani my neodpúšťame viny svojim bratom a sestrám. A čo nás bude potom čakať, keď Boh vyslyší našu prosbu? Pravdepodobne to, čo aj nemilosrdného sluhu v dnešnom podobenstve.

MY

Naozaj nebuďme nespravodlivými a nemilosrdnými. Nestaňme sa tými, ktorí nedokážu odpustiť svojim bratom a sestrám, ale staňme sa takými, akých nás chce mať Kristus, pokornými a milujúcimi, schopnými vždy a z lásky odpustiť, aj keby sa veľkosť previnenia našich bratov a sestier zdala neodpustiteľná.

K tomu, aby sa nám to darilo, nech nás povzbudí aj tento príbeh, ktorý sa odohral v jednej španielskej dedine v čase, keď v Španielsku nemilosrdne zúrila občianska vojna. V celej krajine vládol strach a nepokoj. Urputné boje medzi národnými a červenou armádou prinášali so sebou aj mnoho skazy, ako boli horiace dediny, znesvätené kostoly a veľké množstvo mŕtvych. Keď raz po

tvrdom boji oddiel národníarov čistil dedinu od nepriateľov, pri múre našli ťažko raneného a zomierajúceho príslušníka červenej armády. Nevšímali si ho, no on na nich zvolal: „Prosím, zavolajte mi kňaza.“ Nikto z oddielu mu nechcel pomôcť, iba v jednom z nich sa prejavil súcit a priviedol k nemu kňaza. Kňaz sa k ranenému súcitne sklonil a spýtal sa ho: „Chcete sa vyspovedať?“ Zomierajúci vojak odpovedal: „Áno, chcem.“ Predtým však ako ho kňaz začal spovedať, opýtal sa: „Vy ste tunajší farár?“ Keď mu kňaz prisvedčil, vojak ťažko povzdychol a povedal s úzkosťou: „Bože môj!“ Trvalo dlho, kým kňaz odišiel od zomierajúceho. Keď ho vyspovedal, prišiel k hliadke a s námahou a trasúcim sa hlasom povedal: „Bratia, zaneste zomierajúceho do najbližšieho domu, aby nezomrel na ulici.“ Keď hliadka podišla k vojakovi a chcela ho odniesť, zomierajúci vojak naznačil rukou, aby počkali a so slzami v očiach a veľkou radosťou povedal: „On mi odpustil a dal mi rozhrešenie.“ Jeden z národníarov mu však povedal: „Prečo by ti neodpustil, veď je to jeho robota!“ No zomierajúci vojak povedal: „Vy však neviete, čo hrozné som urobil. Ja sám som zabil tridsaťdva kňazov. Vždy, keď som prišiel do nejakej dediny, šiel som najprv na faru, aby som mohol zabiť kňaza. Podobne aj tu som to tak urobil. Kňaza som však na fare nenašiel, ale našiel som jeho otca a dvoch bratov. Opýtal som sa ich, kde je farár, ale oni nechceli prezradiť, tak som ich všetkých bez milosti zastrelil. Už chápete?! Tomu kňazovi, ktorý ma prišiel vyspovedať, som zabil otca a bratov a on mi napriek tomu odpustil.“

ADE

V úvode sme si spomínali, aké dôležité a potrebné je odpustenie v živote každého z nás. Prosme teda všetci pri tejto svätej omši, aby sme vedeli vždy a z lásky odpustiť svojim bratom a sestrám a tak dokázali Kristovi, že sme hodní nosiť jeho meno.

Amen.

Dvanásty článok Apoštolského vyznania viery

Mt 25,31-46

Verím v život večný

Poukázať na smrť ako nie na koniec, ale ako na začiatok nového života, či jeho pokračovania.¹⁴⁴

AI

Odchod z tohto života je pre nás vo väčšej miere tabu, aj napriek tomu, že mnohí z nás už majú skúsenosť svedka z udalosti smrti nejakého človeka. Nedokážeme tento priestor nášho života v podstate veľmi dobre chápať, aj keď

¹⁴⁴ Porov.: TONDRA, P.: Seminár. Spišská Kapitula : 2004,

sa nás bytostne dotýka. Prečo je to pre nás také nedostupné? Pravdepodobne však ešte väčším tabu pre mnohých je viera v to, čo je za touto hranicou. Prijat' vieru v túto skutočnosť je častokrát celoživotným procesom.

KE

Ten, v ktorého verili, veria a budú veriť, hovorí implicitne o viere a explicitne o forme tohto života vo výroku pre všetkých: „A pôjdu tí, ktorí nič nespravili pre najmenších do večného trápenia, kým spravodliví do večného života“ (porov.: Mt 25,45-46). Je to odpoveď v pozitívnom význame. On nás neposiela do života alebo trápenia, ale pritom hovorí jasne podmienky pre smer života i pre smer trápenia. My sami sa rozhodujeme pre danú skutočnosť, pre daný smer po tomto živote.

DI

S vierou a formou posmrtného života sa ľudia trápia, kým sú na svete.

Hebrejský národ v čase Starého zákona vieru v túto skutočnosť mal stále vyriešenú. Túto vieru formovali hlavne patriarchovia a proroci. Oni stále verili v posmrtný život, len problémom pre nich bola forma tohto života. Spočiatku verili, že i posmrtný život prebieha na zemi, ale s tým rozdielom, že len spravodliví ho budú žiť a to v hojnosti materiálnych darov, kým nespravodliví sa už vôbec k tejto forme života nedostanú. Potvrdením toho sú aj tzv. Múdroslovné knihy, ktoré sa k téme večného života radikálne približujú aj tým, že hovoria o ideále ľudského života a to tak, že nepohrdajú pozemskými hodnotami, ale pritom vyzdvihujú duchovné hodnoty (porov. *Múdr* 7-9). Aj reč o bezbožných, pre ktorých jestvuje istá smrť, je tiež náznakom nadčasového rozmeru týchto kategórií. Až neskôr sa postupným vplyvom prorokov vytvára forma posmrtného života v prítomnosti Toho, ktorý stanovil podmienky pre smer života alebo trápenia. Prvú rozhodujúcu zmienku o forme večného života a odplate za zlo a dobro vyslovuje autor druhej knihy Machabejcov. Opisuje v nej mučenie siedmich bratov, kvôli neporušeniu tradície a zákonov otcov (porov.: 2 Mach 7). Myšlienka ešte nie je vyjadrená jasne a dokonale, pretože sa týka iba mučeníkov.¹⁴⁵ Jasnosť v tomto prinášajú až autori Novozákonných kníh.

Okolité národy Hebrejov mali taktiež určitú formu viery a predstavy posmrtného života, čomu nasvedčujú ich pohrebiská. Pochovávali svojich pozostalých do základov domov alebo pod podlahy izieb, aby zostávali s nimi a ochraňovali ich. To poukazuje na ich vieru v posmrtný život.¹⁴⁶

PAR

Pozrime sa však na fenomén smrti a života po ňom z pohľadu filozofie. Nakoľko však filozofia pracuje iba s prirodzeným rozumom, tak jej možnosťou

¹⁴⁵ porov.: TYROL, A.: *Múdroslovné knihy*. Spišské Podhradie: Spišská Kapitula, 2002, s. 183.

¹⁴⁶ porov.: BIČ, M.: *Stopami dávnych věku*. Praha: Vyšehrad, 1979, s. 54 – 58.

zaoberania sa tejto problematiky je iba z pohľadu vnímania času, ktorý môžeme rozčleniť do troch kategórií: časnosť, večitosť a večnosť.

Časnosť, čo je vlastne čas, je plynulé a súvislé trvanie bytia v postupnosti, ktoré malo začiatok a bude mať aj koniec svojho jestvovania. Čas vlastní všetky stvorené materiálne bytia, v ktorých prebiehajú zmeny v podstate, aj navonok (z dreva popol, z ovocnej šťavy víno, z ľudského tela prach).

Večitosť je súvislé trvanie bez postupnosti, ktoré malo začiatok, ale nebude mať koniec. Večitosť vlastní všetky stvorené nemateriálne bytia čiže stvorení duchovia, aj ľudské duše, ktoré sú nemeniteľné v podstate svojho bytia, ale sa menia ich vonkajšie vlastnosti (napr. naberanie zručnosti, vedomosti).

Večnosť je najdokonalejšie trvanie bez postupnosti, bez začiatku a bez konca. Večnosť vlastní jedine Boh, v ktorom sa nemení ani podstata, ani vonkajšie vlastnosti, lebo vždy všetko vlastní v najplnšej miere.¹⁴⁷

Všetky tieto skutočnosti sa dotýkajú človeka v rôznych intenzitách a možnostiach, ale najviac sa ho dotýka večitosť. Človek má svoj počiatok, ale nebude mať svoj koniec, či už žil spravodlivo alebo nespravodlivo. Nebude mať koniec jeho duchovná stránka, ktorá sa skladá z rozumu a slobodnej vôle.

MY

Už aj dnešná seriózna moderná veda uznáva, že svet a vesmír mali svoj počiatok, ktorý je zaznačený v knihe Genezis v hebrejskej Biblii. Tento počiatok nazývajú „big-bang“ – „veľký tresk“. V tomto momente vznikol – bol stvorený prvý atóm. Odvtedy prešlo asi 15 miliárd rokov. Z toho je človek na zemi asi pol miliardy rokov.¹⁴⁸ Každý človek však žije len určitý počet hodín, dní, mesiacov alebo rokov. Nikto z nás tu nie je, ani nebude večne v tomto ľudskom tele. Príde smrť. Avšak príde aj koniec sveta a vesmíru. Už starí Gréci boli presvedčení, že hmota nemôže byť večná, lebo sa neustále mení a to, čo sa mení, raz sa musí zmeniť v nič. Je jasné z pozorovania vecí okolo seba, že raz nastane koniec.¹⁴⁹ Povstáva však otázka: Človek zomrie, nastane koniec sveta a vesmíru, ale čo bude ďalej s človekom, respektíve lepšie povedané s jeho dušou? Zanikne, prevtelí sa, či bude v čomsi pokračovať? My vieme veľmi dobre z vlastnej skúsenosti, že žiaden deň, príhoda, okolnosť sa už nevráti. Smer nášho putovania je lineárny a nie chronologický. A tak našou úlohou je veľmi správne využiť čas v tomto lineárnom putovaní- nazývaný „kairos“. Je to čas milosti daný nám zo strany Toho, kto určil podmienky pre život po smrti. Uznať svoju smrť je zároveň uznať aj život nekončiaci sa našou smrťou. Ona je len prechodom, bránou do ďalšej etapy nášho bytia. Aký bude tento život? Taký, aký nám ho dajú? Alebo aký si ho zaslúžime? Alebo aký sme sa rozhodli žiť už tu na zemi? Áno! Ten po smrti je len pokračovaním toho, aký sme ho žili tu na

¹⁴⁷ porov.: ŠOKA, S.: *Kozmológia*. Trnava: SSV, 1986, s. 82.

¹⁴⁸ porov.: KOMA, Š.: *Cieľ a cesta*. Námestovo: Štúdio F, 2002, s. 11.

¹⁴⁹ porov.: KOMA, Š.: *Cieľ a cesta*. Námestovo: Štúdio F, 2002, s. 11.

zemi a to v prístupe k nášmu blížnemu, bratom a sestrám a k Bohu. Nie je lepšie na tomto svete 80 rokov sa zapierať, trpieť, odporovať zlu a robiť dobré skutky a následne celú večnosť žiť v pokoji, porozumení a láske. Alebo je lepšie na tomto svete žiť bez lásky, porozumenia, v hrubosti voči iným a následne celú večnosť trpieť a žiť vo výčitkách svojho vlastného svedomia, svojich vlastných nedostatkov? Veď čo je to 80 rokov oproti večnosti, ktorá sa nikdy neskončí. Celá táto skutočnosť je potvrdená v knihe kníh – Biblii. A nielen veda či filozofia, ktorá za tento obzor už nedokáže hľadiť, nás môže naplňať zmyslom života, lebo pravý zmysel života sa naplňa až po smrti. Potvrdil to aj ten, ktorý dal podmienky pre naše smerovanie po smrti.

ADE

V jednej kresťanskej veľkonočnej piesni sa spieva: Kde je smrť tvoje víťazstvo, kde je tvoja sila? Odpoveď znie, že na kríži nad ňou zvíťazil Pán. Tieto slová, ktoré vychádzajú z vnútornej túžby i potvrdenej skutočnosti jednoznačne vyvracajú mimobiblický mezopotámsky epos o Gilgámešovi, v ktorom sa hovorí o treste pre človeka, ktorý neobstál v skúške pred bohmi, ale aj v iných mimobiblických eposoch sa píše o tejto skutočnosti, ale ani v jednej nie je nádej na vyslobodenie zo smrti okrem biblickej skutočnosti.¹⁵⁰ Tu je jednoznačne potvrdená aj uskutočnená porážka trestu človeka a to je smrť, lebo človek tiež vstane z mŕtvych. Nezostane naveky mŕtvym. Veď v každom jednom človekovi je túžba po nesmrteľnosti, ktorá to nepriamo potvrdzuje. A tak využime dobre svoj čas, lebo čas je cenou večnosti.¹⁵¹ Strácať čas znamená strácať Boha.¹⁵² Amen.

¹⁵⁰ porov.: TYROL, A.: *Všeobecný úvod do historických kníh S tarého zákona*. Svit: Katolícke Biblické dielo, 2000, s. 34 - 36.

¹⁵¹ porov.: MÜHS, W.: *Tajomstvo času*. Bratislava: LÚČ, 2002, č. 1.

¹⁵² porov.: MÜHS, W.: *Tajomstvo času*. Bratislava: LÚČ, 2002, č. 306.

Homílie: O Božom slove.

Nový zákon

Mt 25,31-46

Moc Božieho Slova

*Povzbudiť veriacich k horlivejšiemu prístupu k sv. Písmu a uplatňovaniu evanjelia vo svojom živote.*¹⁵³

AI

Kniha Svätého Písma je stály bestseller. Každý rok vyjde v najväčšom počte exemplárov. Ročne vychádza na svete okolo troch miliónov kompletných biblií, tri milióny Nového zákona, 19 miliónov jednotlivých kníh s výkladom. Každoročne vychádza okolo 25 miliónov biblických textov. Takýto náklad nedosiahla nikdy žiadna iná kniha. Môžeme teda povedať, že biblia je najčítanejšou knihou svetovej literatúry? Číta sa v takom množstve, v akom sa tlačí a kupuje? Alebo sa len postaví na popredné miesto v domácej knižnici? Presnú štatistiku, koľko ľudí číta bibliu, nemáme. Ale je isté, že skutočných znalcov a pravidelných čitateľov biblie je málo. No nestačí len Božie slovo čítať, ale aj žiť.

KE

Svätý apoštol Jakub nás povzbudzuje a vyzýva, aby sme „**v tichosti prijali zasiaté slovo, lebo ono má moc spasť naše duše**“ (porov.: Jak 1,21).

DI

„Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov... V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi“ (Hebr 1,1-2). Cez Starý zákon Boh pripravoval svoj vyvolený ľud na príchod Krista, Vykupiteľa sveta. Kristus neprišiel, aby tento zákon zrušil, ale naplnil (porov.: Mt 5, 17). Kým Starý zákon bol zákonom zmluvy a zákona, Nový zákon je zákonom lásky. Ježiš Kristus, ktorý sa stal človekom, je jediný, dokonalý a definitívne Otcovo Slovo. V ňom Otec povedal všetko a nebude už iné slovo okrem tohto. No hoci je Zjavenie završené, jeho obsah nie je plne rozvitý. Je teda úlohou kresťanskej viery v priebehu storočí postupne pochopiť jeho plný význam. Preto nás Cirkev vyzýva k neustálemu čítaniu a štúdiu Svätého Písma; zvlášť textom Nového zákona. V ňom neprestajne nachádzame svoj pokrm a svoju silu. V ňom nachádzame náš životný program a cestu do zasľúbenej zeme v Nebeskom Jeruzaleme. Každé slovo, každý krok, každý okamih Kristovho života nesie v sebe spásne poslanie. Všetko konal „pre nás a pre našu spásu“, ako vyznávame v Kréde. **„Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze**

¹⁵³ Porov.: ŽMIJOVSKÝ, M.: Seminár. Spišská Kapitula : 2004.

neho svet spasil“ (Jn 3,17). Dielo našej spásy zavŕšil Ježiš Kristus svojím veľkonočným tajomstvom: svojím umučením, svojou obetou na kríži a svojím zmŕtvychvstaním Kristus vzal na seba všetky hriechy ľudstva, vzal na kríž celú našu hriešnu skutočnosť, náš strach, našu ľudskú opustenosť, naše utrpenie i smrť a priniesol to všetko v sebe ako obetu Otcovi. V tej chvíli sa naplnil život ľudí novou nádejou, nádejou vykúpených v Kristovi. To je evanjelium – to je radostná zvesť Nového zákona.¹⁵⁴

PAR

Ústrednou myšlienkou Nového zákona je teda láska, ktorá sa naplno prejavila v Ježišovi Kristovi – večnom Slove Otca. **„Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo. V ňom bol život“** (Jn 1,2-4a). Božie slovo má v sebe zázrak života. Tým sa podstatne líši od slov ľudských. Božie slovo obsahuje vitálny princíp, ktorý je schopný, ak podľa neho robíme, pretvárať, robiť zázraky, slovom – tvoriť. Božím slovom povstal svet a všetko, čo je v ňom. My si nemôžeme Božie slovo privteliť, zobrať ho. Môžeme a musíme ísť len v ústrety životnej sile, ktorá je v ňom a poskytnúť mu dostatočnú vlahu, aby mohlo vzísť a rozvinúť sa. Keby sme Božie slovo aspoň trochu brali vážne, keby sme podľa neho žili, vtedy by sme sa týmto slovom, premeneným na život, aj my stali spolupracovníkmi na druhom stvorení sveta. Lebo – nezabúdajme – toto Slovo je slovom stvoriteľským. Ak si to uvedomíme a prenesieme do svojho života, potom sa nebudeme čudovať rozsievačovi z evanjelia, ktorý rozhadzuje semeno aj na cestu, aj na skalú, aj do trňa (porov.: Lk 8,4-8). Božie slovo je s našou spoluprácou schopné konať zázraky. Je schopné dať zakvitnúť púšti. Dať vzklíčiť semenu aj na vyprahnutej kamenitej pôde tohto sveta. Aj v tŕní vidíme kvitnúť ľalie, aj v tvrdom asfalte občas vykvitne fialka. Božie slovo má neuveriteľnú silu. Božie slovo obrátilo zmýšľanie Pavla na ceste do Damasku. Božím slovom sa obrátil jeden z najväčších cirkevných otcov, svätý Augustín. Stačilo tak málo! Hlas chlapca: Vezmi a čítaj! A on vzal, čítal a zmenil sa. A to je výzva aj pre nás! Vezmime, čítajme a zmeňme svoj doterajší život podľa evanjelia.

Ako vysvetliť to, že počúvame správne slová a potom, keď vyjdeme z kostola, dopúšťame sa chýb? Prečo počúvame veľké slová a stále robíme úbohé veci? Prečo vidíme pred sebou žiať vysoké ideály a uspokojujeme sa s obyčajnými dusivými obzormi? Prečo sa s nadšením otvárame Slovu, ktoré nás robí slobodnými, a vzápätí otrocky prijímame svoje otroctvá najponižujúcejšie z nich – svoju polovičatosť.

MY

Žiaľ, často je to preto, lebo sa podobáme poľu, kde rastie husté trnie. Pôda je teda už obsadená. Zaujatá predovšetkým nami samými. Našimi predsudkami. Našimi spôsobmi a navyknutými schémami, v ktorých myslíme. Tým, čomu zanovite hovoríme „zdravý“ rozum. A práve ten v nás udúša Božie slovo.

¹⁵⁴ Porov.: KKC 50 – 141.; KRAPKA, E.: *Tajomstvá svätej omše*. Trnava : Dobrá kniha, 1998.

Bránime sa pred Božím slovom, lebo ho považujeme za nebezpečné, lebo nás môže hnať k nerozumným činom, ktoré nenechajú nedotknutým naše pohodlie. Vkladáme ho do presne vymedzeného priečinku našej mysle. Usilujeme sa ho zaradiť do navyknutých foriem svojho myslenia a uvažovania. Nevzdávame sa mu bezpodmienečne, akoby sme mali, ale pokúšame sa ho prispôbiť si ho. Preto Pán Ježiš hovorí o potrebe stať sa deťmi. A to je veľmi ťažké! Dieťa nemá myseľ zaťaženú kategóriami a návykmi, ktoré mu prekážajú. Prijíma Slovo so všetkou ochotou, bez výhrad.

Len aby v nás Slovo nevyvolalo nijaký otras! Preto sa ponáhľame zneškodniť ho. S opatrnosťou ho oberáme o všetku výbušnú silu. Namiesto toho, aby sme Slovu pripravili potrebnú vlahu a podporili jeho prenikavú životnú silu, máme naporúdzi prísady a enzýmy, ktoré ho oslabujú, zneškodňujú a robia pre náš chúlостivý žalúdok ľahko stráviteľným. Slovo je ostrý, dvojsečný meč. A my sa ho ponáhľame otupiť, aby nás nezranil. Slovo je žiarivé svetlo. A my ho prikrývame hrubým, málo priesvitným papierom, aby nám nedráždilo zrak. Slovo je oheň. A my naň vylievame vedrá vody nášho „zdravého“ rozumu, našej falošnej rozvážnosti a neuveriteľnej lenivosti. Zneškodniť Slovo značí teda mať tvrdé srdce.¹⁵⁵ Náš základný postoj voči Božiemu slovu nech je teda ochota, poddajnosť a pozornosť.

ADE

„Bože, stvor vo mne srdce čisté a v mojom vnútri obnov ducha pevného. Neodvrhuj ma pred svojej tváre a neodnímaj mi svojho Ducha Svätého. Navráť mi radosť z tvojej spásy a posilni ma duchom veľkej ochoty. Pokrop ma yzopom a zasa budem čistý; umy ma a budem belší ako sneh. Pane, otvor moje pery a moje ústa budú ohlasovať tvoju slávu“ (Ž 51, 12-14.9.17). Pane, daj aby som „v tichosti prijal tvoje zasiatie Slovo, lebo ono má moc spasit’ naše duše“ (porov.: Jak 1, 21).

Amen.

Cirkevná tradícia

Lk 22,19

*Poukázat’ na nemennost’ Krista v dejinách spásy.*¹⁵⁶

AI

Myslím si, že takmer každý z vás videl filmové spracovanie života Ježiša Krista. Existuje množstvo filmov, ktoré z rozličných uhlov pohľadu predstavujú dnešnému svetu túto jedinečnú osobnosť. Predsa však pri pozeraní filmov o

¹⁵⁵ PRONZATO, A.: *Nepohodlné evanjeliá*. Bratislava : LÚČ, 2001, s. 108.

¹⁵⁶ Porov.: GURČÍK, R.: *Seminárna práca*. Spišská Kapitula : 2005.

Ježišovi môže vzniknúť jedno riziko. Spočíva v tom, že film sledujeme ako historický príbeh o mimoriadnej osobe, ktorá kedysi dávno žila na zemi, ktorú síce v dnešnej dobe obdivujeme, ale to je všetko, čo nám môže dať. On žil vtedy a my žijeme teraz. Ak by sme s takýmito pocitmi pozerali na filmové diela o Ježišovi, tak by to boli pocity a názory falošné alebo nepravdivé.

KE

Kristus mal záujem, aby jeho maličkí neboli ochudobnení o jeho lásku pochádzajúcu od Otca. Preto pri Poslednej večeri ponúkol ľudstvu slová záchrany. Slová, ktoré pozná celá Cirkev od svojho počiatku: „***Toto robte na moju pamiatku***“ (Lk 22,19).

DI

Filmy o Ježišovi majú pravdu v tom, že naše kresťanstvo je náboženstvom historickým. Samotná tradícia je živým svedectvom Krista. Je opretá o fakty, ktoré sa stali v určitom čase a priestore. Tradícia ako taká je definovaná ako súhrn zvykov obyčají, spoločenských pravidiel zdedených a zachovávaných generáciami.¹⁵⁷ Výskum pozná dve základné tradície: ústnu a písomnú. Oblasťou ústnej tradície je vo väčšej miere ľudová slovesnosť. Oblasťou písomnej tradície sú rôzne textové dokumentácie. Písomná tradícia je pre jej možnosti objektom väčšieho záujmu. V kresťanskom svete je tradícia jedným z nosných prvkov. Kristus, Syn Boží, je naozaj postavou historickou. Narodil sa preto, aby bol prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi (porov. 1 Tim 2,5). Aby vybudoval most medzi nebom a zemou. Bol kňazom, učiteľom, pastierom a svojou bezhraničnou láskou oslobodil človeka z okov hriechu, ktoré ho vzdŕaľovali od Boha a druhého človeka. Jeho láska ho priviedla až na kríž, kde obetoval svoje utrpenie a smrť za všetky hriechy sveta a za jeho záchranu. Bolo by to zaiste voči ďalším generáciám ľudí nespravodlivé, keby sa bola Ježišova záchrana obmedzila len na dobu, keď telesne žil na našej zemi. Kristus však takejto nespravodlivosti predišiel. Pri Poslednej večeri povedal slová: „***Toto robte na moju pamiatku***“ (Lk 22,19). A v tejto chvíli rozhodol, že jeho poslanie sa bude na tejto zemi sprítomňovať do konca sveta. Termín pamiatka je pre nás kresťanov mementom určujúcim podmienky a spôsoby viery. Kresťanská tradícia sama v seba zahŕňa množstvo ľudských osudov, ktoré sa dali do služieb Kristovej lásky. Hrdinstvo a obeta pre Krista priniesla večné ovocie.

PAR

Celý liturgický rok v Cirkvi má charakter tradície. Je to ale tradícia zvláštneho druhu. Nie je to nejaké predstavovanie si udalostí z minulých čias, ani pripomínanie si jednotlivých Ježišových skutkov. Nie je to pamiatka podobná tej, keď sa pozeráme na nejaké staré fotografie, alebo sa ocitneme pred historickým pomníkom, alebo sa zúčastníme slávnostnej akadémie, ktorá si pripomína určitú historickú udalosť. Pamiatka, o akej rozprával Ježiš, je pamiatkou stále živou a účinnou, rovnako zasahujúca srdcia ľudí. Je to

¹⁵⁷ Porov.: ŠALINOVÁ, IVANOVÁ: Slovník cudzích slov pre školu a prax. SPN : Bratislava, 1988.

pamiatka, ktorá spôsobuje tie isté veci, aké spôsoboval Ježiš, keď žil na zemi. Jej prítomnosť sa vo vrcholnej podobe uskutočňuje pri každej svätej omši. Omša sprítomňuje celé dielo Ježišovej spásy a jeho jednotlivé časti. Na sv. omši znova a znova prežívame Ježišovo narodenie, účinkovanie, jeho Poslednú večeru a aj jeho smrť a zmŕtvychvstanie.

A tak ako Ježiš posilňoval zástupy vo viere, to isté robí celými dejinami spásy, pri každej sv. omši. My každým dňom vstupujeme do ďalšieho ročníka školy viery. Nebudeme sa tu vyučovať katechizmovým alebo systematickým spôsobom, ale budem počúvať Ježiša tak, ako to robili ľudia v jeho historickej dobe. On nám bude znova tým svojim jedinečným spôsobom rozprávať o kráse našej viery, o jej zmysle, o jej ťažkostiach a o jej víťazstvách.

Bude nás často vyzývať, aby sme ho nasledovali a liturgický rok sa tak stane aj školou dobrého života alebo kresťanskej morálky. Ježiš nám ponúkne veľké množstvo rád a námetov na zušľachtenie nášho života. Budeme môcť stále rozmýšľať a porovnávať naše predstavy o kvalite života s predstavami Ježiša.

MY

Preto si zapamätajme hlavné Ježišovo slovo v dnešnom evanjeliu: „*Bedlite*“. Dajme si predsavzatie, že budeme bedliť v celom cirkevnom roku. Že pri každej sv. omši otvoríme Ježišovi dvere svojho srdca. Nášmu otváraniu bude pomáhať aj to, že do kostola prídeme skôr, aby sme sa mohli sústredene pripraviť na slávenie sv. omše. Od chvíle, keď príde kňaz k oltáru až po jeho požehnanie na konci, prežívajme všetko s láskou a radosťou. Buďme pri Ježišovi tak blízko, ako je to len možné. Počúvajte ho, pýtajte sa ho, rozprávajte sa s ním. A nadovšetko ho vo sv. prijímaní vovedme do nášho života. Toto je bedlivosť. Opak toho je spánok. Nemusí to byť pri sv. omši akurát fyzický spánok našich očí, ale duchovný spánok našich srdiec. Verím, že nikto z nás tu nebude chcieť prespať tú spásonosnú hodinu.

ADE

Určite si radi aj v budúcnosti pozrieme filmy o Ježišovi. Ale nezabúdajme, že živý film Ježišovho života nám neponúkne videokazeta, ale každá sv. omša. Samotná omša nám ponúka osobné stretnutie s Kristom. Z tohto dôvodu je nemiestne namietat' na formu, štýl omše.

Prajem Vám i sebe, aby sme pri každej svätej omši cítili Krista osobne prítomného v Eucharistii a nech v časoch pochybnosti nám napomáha jeho Tradícia.

Amen.

Homílie o Desatore:

Prvý príkaz Desatora:

Mk 7,7

*Prvý príkaz Boha
Boh hovorí o sebe.*

AI

Prvé Božie prikázanie sa začína slovami: „***Ja som Pán, tvoj Boh...*** (Dt 5,6). Napomína nás, aby sme v Boha verili a vyznávali ho. Je akýmsi strážcom nad našou vierou. To je výsostný Boží nárok na celý náš život. Hovorí to, že Boh chce byť pri nás: chce byť tvoj Boh.

KE

Prikazuje nám, aby sme v Boha verili, dúfali, milovali ho a klaňali sa mu.

DI

V Starom zákone čítame, že Boh nestrpel, aby nábožný Jakub svojho najmladšieho syna Jozefa veľmi miloval. Preto mu ho na čas odňal. Neskôršie sa to stalo aj s Benjamínom. V 3. Knihe kráľov čítame, že za akých okolností prehovoril prorok Eliáš na hore Karmel k zhromaždenému ľudu a jeho predstaviteľom: „Dokedyže budete pokulhávať na dve strany? Ak Pán je Boh, choďte za ním a ak Baal, choďte za tým!“ Dá sa tu priamo povedať, že tento ľud si ctí Boha svojimi perami, ale jeho srdce je ďaleko od neho.

Ďalej sa v knihe Exodus píše: „***Ja som Pán, Boh tvoj...!***“ (Ex 20,2). Boh oznamuje svoje prikázania skrze Mojžiša na hore Sinaj. Hrmenie a blesky pri zjavení prezrádzajú, že Boh je pánom prírody a označujú aj Božiu velebu.

Od tohto úvodného a základného prikázania musíme pozeráť na celé Desatoro. Boh sa nám v ňom zjavuje a predstavuje. Boh, ktorý sa v minulosti ukázal ako nám pomáhajúci, ako s nami verne kráčajúci, sa zaručuje, že bude s nami aj v budúcnosti. Aj Ježiš sa ako starozákonní otcovia alebo proroci neuspokojil iba s dodržiavaním toho alebo oného predpisu od svojich nasledovníkov, ale vyžadoval, aby ich srdce bolo úplne Božie, aby patrilo úplne Bohu. Pre farizejov a zákonníkov boli všetky prikázania rovnako záväzné. Predsa sa však rozlišovalo, ktoré je dôležitejšie a ktoré menej dôležité. Dokonca sa robili pokusy o zhrnutie obsahu jednotlivých prikázaní. Je teda prirodzené, že chceli vedieť, ako sa k tomuto problému vyjadrí Ježiš Kristus. Padla teda otázka: „***Učiteľ, ktoré prikázanie v Zákone je najväčšie?***“ (Mt 22,36)

Ježiš im odpovedal na túto otázku. Najväčším prikázaním je: „***Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! To je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé je mu podobné:***

Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého! V týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i proroci“ (Mt 22,35-46).

Obidve tieto prikázania sa nachádzali vo Svätom písme, ktoré farizeji poznali. Neboli však uvedené spolu v takomto úzkom vzťahu. Ježiš však vyhlasuje oba zákony za „najväčšie prikázanie“. Je to nový zákon, v ktorom sú obsiahnuté všetky ostatné.

Išlo mu o to, čo je v živote človeka naozaj prvoradé a to je láska k Bohu a blížnemu. Išlo mu o správnu orientáciu srdca človeka a nielen srdca, ale aj rozumu a vôle.

PAR

Opakom tejto pravosti správnej orientácie je pre Ježiša falošnosť . Aká to škaredá nerest' v očiach Boha. Koľko nepríjemností a bolestí prináša život s falošným človekom. A podľa Ježiša je možné byť falošným aj voči Bohu. A práve tu táto nerest' nabera mimoriadne odporný ráz . Lebo sa zdá , akoby chcel človek zaskočiť Boha, ktorý vie všetko. Jeho ústa sú plné pekných modlitieb, chvál, ba možno si aj myslí, že miluje Boha, ale pritom jeho srdce a jeho sklony, celé jeho vnútro je niekde úplne inde. Boh hovorí v 1. prikázaní aj slová : „Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.“ Tieto slová potom jednoznačne znamenajú, že človek sa klania niečomu inému. V Ježišovej náuke ide predsa o absolútny primát Boha, o lásku k Nemu a nie k niečomu inému. O oddanosť, o úprimnosť. Všetko ostatné je druhoradé. Ak je na tomto prvom mieste niekto , niečo iné, je to zlé. Je to klam, ktorým si druhý človek ospravedľňuje svoje „iné“ prvé miesta. Pre koho bude táto Ježišova požiadavka prvou v živote, ten si vo svojom živote všetko zjednoduší. Pre toho stratia zákony a príkazy svoju nepríjemnú povahu a objavia sa vo svojej pravej podstate iba ako orientačné tabule, ktoré ukazujú človeku smer k Bohu. Dokiaľ nemilujeme Boha pravou a úprimnou láskou, dovtedy prikázania a Božia vôľa sú pre nás neznesiteľným bremenom. Preto sa stáva, že niektorí si z prikázaní vyberajú len to, čo im vyhovuje a ostatné odmietajú ako neprimerané požiadavky pre dnešnú dobu. A to len preto, že im chýba vzťah lásky k Bohu.

MY

Povieme niekoľko príkladov zo života svätých, ako treba milovať Boha a teda chápať prvé Božie prikázanie.

Sv. Bernárd hovorí: „Boha máme milovať, pretože si zaslúži našu lásku pre svoju nekonečnú dokonalosť a že je náš nebeský Otec, od ktorého pochádza „každé dobrodenie a každý dokonalý dar“. A ďalej: „Príčinou milovať Boha je Boh sám“.

Sv. Gregor hovorí o pustovníkovi, ktorý unavený a znechutený márnosťami sveta, utiahol sa do jaskyne v horách. Ale vedomý si svojej nestálosti, dal si na nohu pripevniť reťaz, ktorú prikoval ku skale. Kladivo potom hodil do rieky, aby sa nikdy nemohol odtiaľ odpútať. Keď sa o jeho čine dozvedel sv. Benedikt,

povedal mu: „Priateľ, ak chceš byť pravým Božím sluhom, nepotrebuješ žiadnu reťaz. Láska k Bohu ti musí byť dostatočným putom.“

Pustovník pochopil. Reťaz dal odstrániť a uvedomil si, že láska k Bohu je ďaleko silnejšou reťazou než všetky reťaze sveta.

Don Columba Marmion vo svojej knihe „Kristus, život duše“, ktorá patrí medzi najhodnotnejšie diela o spiritualite, komentuje prvé prikázanie takto: „Boha máme milovať totaliter et totum- „Úplne a celý“. Milovať Boha totaliter, úplne, znamená milovať ho celou svojou dušou, celou svojou myslou, celým svojím srdcom, zo všetkých svojich síl. To znamená prijať v celom rozsahu všetko, čo vyžaduje jeho svätá vôľa. Milovať Boha totum, znamená milovať Boha a všetko, čo má vzťah k Bohu.

ADE

Ak sa všetci kresťania budú usilovať o to, aby ich srdce patrilo Bohu úplne. Ak iba jemu jedinému sa budú klaňať, tak Boh nám sľubuje stonásobne viac tu na zemi a po smrti príbytok, ktorý nám on sám išiel pre nás pripraviť. Všetko pre nás, aby sme naveky žili spolu s ním. A aj preto dáva Židom príkaz: **„Milovať budeš Pána svojho Boha celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou. A tieto slová, ktoré Ti ja dnes hovorím, budú v Tvojom srdci, budeš ich opakovať svojim synom a hovoriť o nich, či budeš sedieť vo svojom dome alebo cestovať, či budeš líhať alebo vstávať, aby si sa mal dobre a aby sa Ti dobre vodilo.“**

Amen.

Druhý príkaz Desatora:

Mk 7,7

Nevezmeš meno Božie nadarmo.

Veľkosť Božieho mena.¹⁵⁸

AI

Arabi majú povest' o Nimrodovi, ktorý mal troch synov. Raz si ich povolal k sebe a ukázal im tri zapečatené urny. Jedna bola zo zlata, druhá z ligotavého striebra a tretia bola z hliny. Povedal najstaršiemu: „Vyber si tú, ktorá má podľa teba najväčšiu hodnotu.“ Najstarší hneď siahol po zlatej urne, na ktorej bol nápis „Kráľovstvo“. Otvoril ju a našiel v nej plno krvi. Druhý syn siahol po striebornej urne, na ktorej bol nápis „Sláva“. Keď ju otvoril, našiel v nej prach z ľudí, ktorí boli v živote slávnici. Tretiemu ostala urna hlinená. Otvoril ju a nebolo v nej nič. Ale na jej dne sa vynímalo slovo „Boh“. Keď sa potom kráľ pýtal svojich dvorných radcov, ktorá urna je podľa nich najcennejšia, jedni hovorili zlatá, druhí strieborná, ale niektorí múdri starci povedali, že najväčšiu cenu má hlinená urna, lebo Božie meno je cennejšie ako celý svet.

¹⁵⁸ Porov.: BELÝ, P., Š.: Seminár. Badín : 2005.

KE

Meno Boha je naozaj cennejšie ako celý svet. Preto aj v Desatore je druhé prikázanie, ktoré hovorí: „*Nevezmeš meno Pána, svojho Boha nadarmo*“ (Dt 5,11)!

DI

Semitské národy si myslia, že meno je akoby zastupovanie konkrétnej osoby. Veria, že človek dostáva do svojej moci a pod svoj vplyv veci a osoby, len čo sa dozvie ich meno. Aj o bohoch si mysleli, že ak spoznajú ich mená, tak si ich môžu zaklínaním nakloniť. V Starom zákone sa Boh predstavil a vyslovil svoje meno. Mojžišovi z horiaceho kra oznámil, že je: JAHVE, čo sa dá do slovenčiny preložiť ako „Ja som, ktorý som“, alebo „Ten, ktorý je tu vždy.“ Toto meno bolo pre židovský národ tak vzácne a tak si ho vážili, že sa skoro vôbec nevyslovovalo. Namiesto neho používali výraz ADONAI, čo v slovenčine znamená Pán.

Izrael bol hrdý na „svojho Boha“ i na to, že pozná jeho meno a smie sa na Neho obracať prosto, od srdca k srdcu: modlitbou, obetnými darmi a sľubmi.

PAR

Boh sa nám predstavil menom. Jeho meno je pre človeka zdvíhacím mostom, ktorým sa dostáva k Bohu. My sa púšťame do rozhovoru s Bohom a objavujeme Ho.

Ako je to s Božím menom dnes? Je uctievané tak ako si jeho veľkosť a svätosť vyžaduje? Vzdávame tomuto svätému menu úctu, ktorú si zasluhuje? Máme bázeň pred menom nášho Boha? Čo v našom živote znamená vyslovenie Božieho mena? Toto meno sa má vyslovovať vždy s úctou a bážňou. Boh nám ho zjavil nie preto, aby sme sa ním oháňali vtedy, ak stratíme argumenty a ak chceme zafrajeriť v komunikácii s druhými ľuďmi. Oslovovať Boha máme vtedy, keď mu chceme poďakovať, vtedy, keď ho chceme o niečo prosiť, ale i vtedy, keď mu chceme ďakovať za jeho veľké dobrodenia a dary, ktorými nás každodenne zahrňuje.

MY

Martin Buber, židovský mysliteľ, sa o mene Boh vyjadril takto: „Nijaké slovo sa nepoužíva tak často ako slovo Boh. Toto slovo je natoľko poškvrnené a znetvorené, že sa vlastne už nedá ani používať. Nazdávam sa, že napriek tomu sa nesmieme tomuto slovu vyhýbať a vynechávať ho, ale sa máme pokúsiť zdvihnúť ho so všetkou úctou z prachu a vrátiť mu jeho význam.“

Tento veľký muž povedal kus pravdy. A myslím si, že tieto slová adresoval nám všetkým, milovaní bratia sestry. Zodvihňme pošliapané meno Božie a vráťme mu jeho miesto. Snažme sa hovoriť toto meno s úctou vždy a všade. Na pracoviskách, v školách i pri rozličných stretnutiach.

ADE

Božie meno si zasluhuje úctu. Vzdávajme mu ju a ďakujme Bohu za to, že nám dal poznať svoje meno a svoju dobrotu. Amen.

Tretí príkaz Desatora:

Lk 23,50-56

Sviatočný deň
*Prečo zasvätiť nedeľu?*¹⁵⁹

AI

Je aj mojím potešením, že ste dnes prišli do kostola. Ale koľkí dnes na toto miesto vôbec neprídu?! Ich počet je tiež obrovský. Prečo sme dnes a každú nedeľu, či sviatok tu, v tomto chráme?

KE

Zamyslieť sa pozornejšie nad touto otázkou nás nabáda aj dnešné Božie slovo. **„Šesť dní budeš pracovať a robiť každú svoju prácu, ale siedmy deň je sobota pre Pána“** (Dt 5,13-14).

DI

Prečo zasvätiť sobotu?

Sobota je podľa Svätého Písma v Starom zákone dňom, kedy Boh ukončil svoje diela a „odpočíval.“ Preto je siedmy deň odpočinkom aj pre nás. Boh jednoducho chcel, aby sme v rámci týždňa mali jeden deň, ktorý by bol všeobecne v spoločnosti uznávaný ako Jeho deň, teda deň, kedy sa máme venovať výhradne Jemu.

Neskôr Boh dáva desať príkazov človekovi, aby prostredníctvom nich vytrval na ceste k Bohu a bol mu verný.

Boh hovorí: **„Zachovávaj sobotňajší deň ako ti prikázal Pán, tvoj Boh. Šesť dní budeš pracovať, ale siedmy deň je sobota, (to jest odpočinok) pre Pána, tvojho Boha“** (Dt 5,12-14).

Preto nám vyhradil deň, kedy sa „zasvätime“ práve napĺňaniu tejto úžasnej a vôbec nie podradnej úlohy. Táto príčina povýšenia soboty je nesmierne dôležitá, pretože v nej pramení dôvod, prečo kresťania neslávia sobotu, ale nedeľu.

Ježiš Kristus, Boží Syn, prišiel na svet, aby ho celý spasil a vykúpil. A to sa udialo práve Jeho smrťou a zmŕtvychvstaním. Prvý deň v týždni (po sobote) beží Mária Magdaléna a iná Mária k hrobu, kde bol pochovaný Ježiš. Niet ho tu! Vstal z mŕtvych! (Lk 24,6a)

V prvý deň nového týždňa, teda v nedeľu sa uskutočnila veľká a dlho očakávaná chvíľa. Všetci sme práve Jeho vzkriesením povstali k novému životu, k novej nádeji. Každý človek na tejto zemi je povolaný k večnému životu. Teda každá nedeľa je pripomenutím tejto dôležitej udalosti.

Boh chce, aby sme tento sviatočný deň zasvätili.

Ako? Svätiteľ deň alebo zasvätiť deň znamená istým spôsobom ho urobiť pre náš život posvätným. Urobiť ho výnimočným než sú pre nás iné dni. Písmo nám

¹⁵⁹ Porov.: FIDEF, M.: Seminár. Badín : 2005

priamo nehovorí, ako to urobiť. Svätiť nedeľu znamená v kresťanskej tradícii stretávať sa na bohoslužbách a jednomyseľne ako jedno spoločenstvo vzdávať vďaky Bohu. Do tejto tradície patrí aj venovanie sa náboženskému rozvíjaniu svojej osobnosti (čítaním Sv. Pisma, kresťanskej tlače, sledovanie kresťanských médií a pod.) a v neposlednom rade zdržiavanie sa telesnej práce.

PAR

Boli sme stvorení vďaka Božej láske. Boh nám dal zákony, aby sme ich zachovávaním vytrvali na ceste. A Ježiš nám otvoril prarodičmi stratené nebo. Vari sa neoplatí ďakovať mu za tieto nespočetné dobrodenia? Toto je jeden dôvod nášho stretnutia. Hlavným dôvodom je však oslava nášho Nebeského Otca. **„Lebo od neho, skrze neho a pre neho je všetko. Jemu sláva naveky“** (Rim 11,36). Tým, že sme dnes prišli na svätú omšu, prejavili sme svoju vieru verejne. On je jediný Pán nášho života! Niekedy si myslíme, že slávením nedele zameškáme veľa pracovných a iných príležitostí. Prídeme o dobrý zárobok, vyhodí nás zo zamestnania. Nie je však viac a hodnotnejšie, keď prežijeme tento deň so svojimi najbližšími?! Nie je viac, keď im venujeme svoj čas?! Za toto všetko dostaneme oveľa viac ako príplatok k výplate za prácu vo sviatok. Božie požehnanie pre celú rodinu, Boží pokoj v srdci a raz účasť na Jeho živote. Ani dnes neodídeme odtiaľto s prázdnyimi rukami. V jednej piesni sa spieva: „Odchádzam od Teba plný Teba, ja som však nekradol, to Ty si mi dal tak veľa.“ Bratia a sestry, veľa dostávame denne od Boha. Skúsme si spomenúť, čím všetkým nás a našich blízkych už v živote obdaroval? A samého Krista môžeme prijať do svojho srdca aj teraz o malú chvíľu. Oplatí sa zachovať to, čo od nás žiada Boh, lebo On nikoho nenechá bez odmeny. Za všetko dobré, čo vykonáme, dostaneme stonásobne viac.

MY

Boh nás pozná veľmi dobre. Vie, že aj telo človeka potrebuje oddych. Čo povieť na takúto jednanie?

Jeden kňaz si zaumienil, že jeden deň v týždni bude viac venovať Bohu a pre svoje posilnenie. Pretože v nedeľu mával tri sväté omše a vždy bol vyčerpaný. V tento deň ho práve jedna pani súrne hľadala. Telefonovala najskôr na mobil, potom na pevnú linku a nič. Nakoniec prišla na faru, ale aj tak ho nenašla. Na druhý deň ho stretla a vraví: „Kde ste boli celý včerašný deň? Celý deň som vás hľadala.“ Kňaz odpovedal: „Mal som deň voľna.“ „Ale otče, veď ani diabol nemá ani jeden deň voľný.“ „No vidíte. On je diabol. Keby som nemal voľný deň, čoskoro by som bol ako on.“ Zasvätenie nedele je prejav našej viery a zároveň posilou a načerpaním síl tak pre telo ako aj pre dušu.

ADE

Spoznali sme dôvod nášho dnešného spoločného stretnutia. Je dobré, keď „deti“ vedia ďakovať, chváliť i prosiť svojho Otca. To isté ste vy urobili dnes.

A vďaka tomu, že sme dnes verejne vyznali vieru v Boha, neodídeme naprázdno.

Bože, daj, aby sme aj dnes odišli z tohto chrámu s Tebou v srdci a zároveň boli ochotní podeliť sa s každým, koho dnes stretneme. Nauč nás s radosťou prežívať Tvoj deň.

Amen.

Štvrtý príkaz Desatora:

Lk 2,40-52

Cti svojho otca a svoju matku

„...a bol im poslušný. A vzrástol v múdrosti, veku a v obľube u Boha i u ľudí.“

AI

„Stratil sa dvanásťročný chlapec.“ „Pätnásťročná dcéra je už dva mesiace nezvestná.“ „Uniesli päťročné dieťa.“ Takéto správy čítavame v novinách. Možno sa už aj vám deti stratili vo veľkom obchode alebo na ulici. Hľadali ste sa a našli. Deti sa strácajú...

KE

Aj v dnešnom evanjeliu sme počuli, že dokonca i svätej rodine, Jozefovi a Márii sa stratil syn Ježiš. **„Vrátili sa teda do Jeruzalema a tam ho hľadali“** (Lk 2,45).

DI

Aj Boží Syn, keď sa stal ľudským dieťaťom, robil rodičom starosti. Avšak, ako každé poriadne dieťa, tak aj Ježiš bol rodičom poslušný a zachovával domáci poriadok. Aj On prežil väčšinu svojho života v rodine. Keď mal dvanásť rokov, nebol ešte ani mužom, ale nebol už ani malým dieťaťom. Jeho matka Mária si na ceste z Jeruzalema domov všimla, že Ježiš nekráča s ňou. Možno si myslela, že však už má dvanásť rokov a chce byť medzi mužmi a tak kráča s Jozefom. A Jozef si možno myslel, že je to ešte dieťa a tak kráča so svojou matkou. Až večer zistili, že Ježiš s nimi nekráča vôbec, ani s jedným, ani s druhým. Určite im v mysli vírili otázky: Čo je s ním? Ako je to možné? Kde je? A na druhý deň bežali hneď naspäť do Jeruzalema, aby ho tam hľadali. A našli ho. Na ich prekvapenie v chráme, medzi učiteľmi. On im vysvetlil, prečo tam je, možno to hneď nepochopili, ale dôležité je, že hľadali Božiu vôľu, nie svoju. To isté robil aj Ježiš, a preto v ich rodine vládol opravdivý pokoj a opravdivá láska. Ježiš sa tak vzrástol v obľube u Boha i u ľudí a svojim rodičom bol poslušný. Niektorí si povie, že však to je jasné, veď bol Božím Synom a Panna Mária i sv. Jozef boli svätci. To je síce pravda, ale aj

vo svätej rodine vznikli napätia a problémy, ako sme to počuli aj v dnešnom evanjeliu. Tam sa však všetko riešilo s Bohom. A to je základ. Svätá rodina dobre poznala štvrté božie prikázanie a vedela, že Bohu ide v tomto prikázaní predovšetkým o vzťah medzi rodičmi a deťmi. A toto by sme si mali dobre uvedomiť aj my.

PAR

Skúsme sa zamyslieť nad tým, či sa aj naše deti nestrácajú. Nie tak, že ich niekto unesie, alebo že sa niekde stratia, ale či sa nestrácajú z našej mysle, z nášho života a zo života s Bohom.

Milí rodičia, položte si úprimne ruku na srdce a porozmýšľajte, či naozaj hľadáte svoje deti, keď sa vám zdá, že sa začínajú strácať. Aj vy, deti, skúste tiež porozmýšľať nad tým, či sa niekedy nestrácate svojim rodičom aj z vlastnej viny. Možno práve tým, že ich neposlúchnete a potom vám je to aj ľúto, aj vás to trápi, ale dokážete sa vrátiť včas a prejavíť rodičom opäť svoju lásku tým, že už budete voči nim poslušní? Dnešné Božie slovo nám chce všetkým povedať, že Ježiš prežil väčšinu svojho života v rodine, tam bol vychovávaný, tam vyrastal. A chce nám pripomenúť aj to, že rodičia sú darcami nielen telesného života, ale i života Božieho. Deti si práve v rodine osvojujú dobré čnosti a vlastnosti. A to predovšetkým cez osobný príklad rodičov, ktorým záleží na svojich deťoch a ktorí svoje deti naozaj hľadajú hneď ako zistia, že sa strácajú. Všimnime si aj to, že do jeruzalemského chrámu išla celá rodina, nielen rodičia bez detí, nie deti bez rodičov, alebo mama bez otca. Všimnime si, že obidvaja rodičia hľadali Ježiša.

Koľko otcov a matiek sa dnes vôbec nestará o to, kde ich dieťa je, čo robí, s kým sa kamaráti... Jozef a Mária našli svoje dieťa v kostole. Koľko je dnes rodičov, ktorí by radi videli svoje dieťa všade inde, len nie v kostole...

V kostole, kde ste počuli milé deti, že Ježiša tiež mamina pokarhala za to, že sa im stratil. Ježiš im to vysvetlil, ale potom sa vrátil s nimi domov a bol im poslušný. A tak deti čo si myslíte, čo je odmenou za vašu poslušnosť?... Možno práve to, že doma sa cítite naozaj dobre, že cítite od svojich rodičov lásku. Neberte to nikdy samozrejme, láska rodičov je veľký dar a všetky deti tento dar nepoznajú. Najväčším bohatstvom každého človeka je to, že má dobrú rodinu, kde sa všetci navzájom majú radi.

MY

Aj tieto dva príbehy zo života nám môžu pomôcť pochopiť to, aká dôležitá je v rodine ozajstná láska medzi jej členmi a zvlášť láska rodičov k deťom.

Jeden otec umýval auto a prišiel k nemu jeho malý syn Vladko. Otec sa mu začal sťažovať, že nikto mu to neurobí tak, ako by to on potreboval a tak si to radšej spraví sám, lebo to auto je pre neho veľká investícia a treba mu venovať čas a námahu.“ A ja

nie som veľká investícia?“ opýtal sa Vladko. „Ako to myslíš?“ „Lebo pre mňa nikdy nemáš čas!“ Iný otec zas denne brával malého synčeka na kolená a rozprával mu rozprávky. Ale jedného dňa mu doniesol CD-prehrávač a veľa cédečiek s rozprávkami. Keď sa o niekoľko dní chlapca opýtal, ako sa mu páčia rozprávky na cédečkách, synček mu odpovedal: „Vôbec sa mi nepáčia, lebo CD-prehrávaču si nemôžem sadnúť na kolená.“

Rodičia, majte čas pre svoje deti, len tak im môžete dokázať to, že ich vždy hľadáte a že ich máte naozaj radi. A keď vaše deti pociťujú túto rodičovskú lásku, určite sa im budú ľahšie rešpektovať vaše požiadavky a poslušnosť i úcta bude pre nich samozrejmosťou i radosťou.

Ak sa chceme zmeniť podľa svätej rodiny, bude nás to určite niečo stáť. Ale veď sa hovorí, že čo nič nestojí, za nič nestojí...

ADE

Prajem vám všetkým, aby ste si vedeli vytvoriť pekný domov, aby ste boli dobrou rodinou a aby ste boli bohatí na vzájomnú lásku. A pri vašich problémoch v rodine nikdy nezabúdajte na Boha, ktorý dokáže vyriešiť aj tú najzložitejšiu situáciu. Boh chce vyliat' svoju milosť na každú rodinu, ktorá sa na neho spolieha. Chce byť s nami, aby naše rodiny mohli byť vnútorne silné a zjednotené. Týka sa to nás všetkých, či už sme slobodní a či ženatí alebo vydaté: každý patrí rodine a Bohu, ktorý má hlboký záujem o rodinný život. Spolu ho teda prosme, aby vládol ako kráľ a ochranca rodín.

Amen.

Piaty príkaz Desatora:

Mt 5,17-37

*Nezabiješ
Chrán život.¹⁶⁰*

AI

Vrah zo škôlky. Zabíjal samovrah. Zomrel mi v náručí ... Takto a podobne môžeme čítať na titulných stránkach novín či časopisov. Často sa v médiách stretáme s informáciou, ktorá hovorí o tom, že človek človeku siahol na život. Tlač je týmito informáciami doslova presiaknutá. Čím je týchto informácií viac, tým ďalej nás vôbec neprekvapujú. Dokonca, ak sa nás bytostne nedotýkajú, tak pokrútime hlavou a prípadne si povzdychneme: „kam len tento svet speje“ a

¹⁶⁰ Porov.: HÝROŠŠ, Š.: Seminár. Badín : 2004.

ideme ďalej. Myslím si, že je to trochu málo na človeka, ktorý je stvorený na Boží obraz a pre ktorého je Boh jediný darca a Pán života.

KE

V dnešnom Božom slove odznelo piate Božie prikázanie: „*Nezabiješ!*“ (Mt 5,21; Dt 5,17)!

DI

Nevezmeš sebe ani druhému dar života, ktorý ti dal Boh. Ten Boh, ktorý ťa stvoril. O tom, že je človek dielom Boha svedčí aj jeho vznešenosť a pôvod, ktorý je v mnohom podobný Bohu. Možno si niektorí poviete: „Ako môžeme povedať, že sa človek podobá na Boha, keď Boha nikto nikdy nevidel?“ Božia črta v človeku je viditeľná v tom, že človek sa líši od iného stvorenia. Jedine človek od Boha dostal niečo výnimočné. Boh dal človeku to, čo nedal žiadnemu inému stvoreniu. Dal mu rozum, slobodnú vôľu a nesmrteľnú dušu.

Teda jedine človek môže rozmyšľať a jedine človek je zodpovedný za svoje konanie. Jedine človek má svoju mienku, iba on môže čosi nové objavovať, spoznávať, má svoj názor. Môže rozvíjať všetko, čo má okolo seba a tak sa zapojiť do Božieho plánu stvorenia.

Boh okrem rozumu dal človeku slobodnú vôľu. Je jedinou bytosťou, ktorá sa môže slobodne rozhodovať. Dal mu slobodu. Sv. Otec pri svojej tretej návšteve na Slovensku nás vyzval, aby sme sa učili pravej slobode. Na rozdiel od zvierat, ktoré sa riadia inštinktom a pudmi si človek môže sám voľiť. Jednoducho by sme povedali, že je sám sebe strojom svojho šťastia a môže si život zariadiť ako chce.

Pri stvorení človek dostal ešte jeden veľký dar a ním je nesmrteľná duša.

Takto sme teda pripodobnení k svojmu Stvoriteľovi. A preto Boh chráni človeka. A keďže Boh je jediný darca a Pán života, nik nemá právo siahnuť na ľudský život.

PAR

Preto Vás chcem povzbudiť k životu. Vážte si svoj život i život vašich príbuzných. Život je veľký Boží dar. Dostali sme ho ako dar od Boha. Určite mi dáte za pravdu keď poviem, že je radosť vidieť, keď sa dieťa alebo mladý človek teší zo života. A ešte väčšia radosť je a to mi dajú deti a mladí za pravdu, keď vidieť radosť na tvári s vráskami u staršieho človeka. Mnohých to povzbudí a dokáže ich nadchnúť. Možno si niektorí poviete: „Prečo by sme sa mali tešiť zo svojho života. Veď každý deň prináša ťažkosti, problémy, mnohé starosti.“ Ale je to naozaj? Prináša len ťažkosti a problémy? Neprináša i radostné chvíle, oddych, pohodu, šťastie? Ale áno! Prečo vidíme všetko len v čiernobielych farbách. Veď život prináša aj veľa radosti. Premietnime si v mysli jeden jediný deň napr. tohto týždňa. Nenájde tam aj šťastie, radosť, úsmev druhého ...? Ale pravdaže áno. Preto dajme životu zelenú.

MY

Koľkí naši príbuzní boli plní života, chceli žiť a predsa zomreli pri rôznych životných pohromách, nešťastiach či tragédiách. Spomínam si na udalosť, ktorú mi rozprával jeden kňaz. Chlapec, osemnásť – devätnásť- ročný, veľmi túžil po novej motorke. Často prosil otca a mamu, aby mu ju kúpili. Jedného dňa mu ju naozaj kúpili. Syn chodil na motorke veľmi rýchlo. A rodičia mali o neho pochopiteľne strach. Preto mu aj dohovárali a hovorili, aby chodil pomalšie a dával si pozor na seba. Ale syn veľmi rád rodičom odpovedal slovami: „Chcem žiť a nie hniť!“ Neubehol dlhý čas, syn zhavaroval a zabil sa.

Tento chlapec bol plný života. Život mal pred sebou. Chcel žiť a predsa si svoj život nevážil.

ADE

Chráňme si svoj život i život našich blízkych. Nebojme sa prijať ho v podobe malého dieťaťa a zároveň chrániť ho v podobe rozstraseneho starého človeka. Nezabúdajme, že Boh je jediný darca a Pán nášho života. A nikto z nás nemá právo siahnuť na svoj život ani na život iného.

Amen.

Šiesty príkaz Desatora:

Mt 5,27-30

Je žiadostivosť hriešna?

Žiadostivosť.¹⁶¹

AI

Šiel som po ulici a počul som dvoch mladíkov, ako uznanlivo chválili Boha za krásu, ktorú vložil do nimi obdivovanej slečny. Jeden z nich drgol laktom do toho druhého a doslova hovorí: „Pane Bože, tak táto ti vyšla, škoda len, že nie je ani pre jedného z nás...“ Čo myslíte, v porovnaní s tým ,čo sme počuli práve v evanjeliu, mali za to hriech?

KE

Čo je to „žiadostivo hľadiť“? Vôbec, čo je žiadostivosť sama? Ako ju premôcť, oslobodiť sa od nej a byť tak obrazom naozaj podobným Bohu?

DI

Nájsť odpovede na všetky tieto otázky nám pomôže najlepšie Písmo sväté a Katechizmus. U sv. Jána nachádzame v jeho prvom liste rozlíšenie troch druhov nezriadenej túžby, žiadostivosti. Hovorí o žiadostivosti tela, žiadostivosti očí a o pýche života. Naša dnešná téma 6 a 9. prikázanie – sa v cirkevnej tradícii oddávna spája práve s prvou žiadostivosťou z tohto rozlíšenia, ako nám ho

¹⁶¹ Porov.: MARKOVIČ, B.: Seminárna práca. Badín : 2005.

zanechal sv. Ján – žiadostivosťou tela. Ona je totiž človeku v zápase o jeho svätosť dávny súperom. Sám veľký apoštol Pavol nám píše, že nachádza v sebe dvojaký zákon, že keď chce robiť dobro, je mu blízke zlo. Že nerobí dobro, ktoré chce, ale zlo, ktoré nechce. Duch je ochotný, ale telo slabé. Čo teda? Ostaneme len tak nečinne stáť s rukami založenými v bok, ospravedlňujúc si svoju prehru so žiadostivosťou, že duch je síce ochotný, ale telo slabé? Kto by povedal „áno“, ešte vie málo o nasledovaní Krista. Možno sa v niekom z vás, vo mne, možno v každom z nás ozýva tento osteň, ktorý nám bol daný do duše presne tak, ako sa k tomu priznáva aj Pavol. Ale bratia a sestry nezabúdajme, že žiadostivosť sama ešte nie je vina! Ona nie je hriechom, ale k hriechu navádza! My nie sme hriešni preto, že pociťujeme v sebe žiadostivosť, ale stávame sa hriešnymi, ak sa jej oddávame, teda ak sa oddávame tomu, k čomu ona vedie – hriechu. Ako sa teda uchránime hriechu zo žiadostivosti? Ježiš Kristus nám povedal veľmi jasne, že srdce človeka nepoškvrňuje to, čo do neho vchádza, ale čo z neho vychádza. Lebo zo srdca človeka vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá. Teda srdce je tým miestom, kde sa odohráva boj medzi jeho čistotou a žiadostivosťou. Vrátiac sa k tým mladíkom z ulice, nebolo nič hriešneho na tom, čo vstúpilo do ich srdca, teda prirodzená krása ženy. Dôležité je, ako sa k tomu všetkému vo svojich srdciach stavali. Ako to celé spracovali a čo z ich srdca vystúpilo. Ak úprimná chvála Boha, dobre. Ak nezriadené myšlienky, či možno slová, zle. A preto nič iné nám nezaručí také víťazstvo, ako očistenie srdca. Pýtate sa ako? Prostredníctvom čistých pohľadov, myšlienok a modlitbou o čnosť a dar čistoty srdca.

PAR

Myslíte, že toto všetko nie je niečo nedosiahnuteľné. Každý z nás asi túži po tom, aby sa za svoje myšlienky nemusel hanbiť, keby ich bolo vidno nad našimi hlavami ako v komixoch... Každý z nás asi túži, aby ho nezalial studený pot hanby, keď sa naplnia slová písma – nie je nič, čo by sa neprezvedelo... Asi každý z nás túži myslieť, konať, žiť tak, aby sa nikdy nemusel hanbiť. Máme k tomu dva spôsoby riešenia. Ten prvý, trochu nešťastný, spočíva v uznaní neresti za čnosť a opačne. V tomto riešení sa nik nehanbí za nečistý pohľad na ženu, muža... V tomto riešení nikomu nerobí problém robiť zlo ako dobro a navyše sa tým aj chváliť. V tomto riešení našli útočisko všetci tí, ktorí dokážu akýmkoľvek spôsobom podporovať, alebo priamo pracovať v prostredí, ktoré si neláme hlavu s úctou ku človeku. No je tu aj druhé riešenie, o niečo ťažšie, ale neuniká pred realitou. Je to riešenie, ktoré nám v mnohom kladie na chrbát ťarchu kríža. Ale práve pre ten kríž sa stáva podobným riešeniu samého Boha. On sa tiež nezriekol kríža, hoci mu bol ťažký a párkrát aj pod jeho ťarchou padol, ale iba skrze jeho kríž prišla na svet spása. Je to riešenie oddanej modlitby naplnenej dôverou v Toho, ktorý pozná počet našich vlasov na hlave. No nezvládneme ho uniesť bez modlitby, očistenia srdca skrze neúnavné striehnutie na svoje myšlienky i činy...

MY

Keď si počas dňa dáme pozor na to, na čo myslíme a nebudeme sa zbytočne v myšlienkach zaoberať niečím, čo by nás zvädzalo k hriechu zo žiadostivosti, môžeme dospieť až k takej čistote srdca, akú mal mladý mních zo známeho príbehu...

Tento mladý mních bol na cestách so svojím starším spolubratom. Prišli k brodu rieky, cez ktorý sa chceli dostať na druhú stranu. Stála tam aj mladá slečna v drahých šatách. Nechcela prejsť brodom, aby si ich nezmáčala a nezašpinila. Poprosila mníchov o pomoc a mladý mních ju vzal na ruky a preniesol cez brod na druhú stranu rieky. Rozlúčili sa a každý pokračoval vo svojej ceste. Starší mních neprestával ani po hodinách mladému vyčítať, že takýmto počinom mohol vystaviť svoju dušu žiadostivosti a upadnúť tak do hriechu. Tu mu mladý mních odpovedal: „Neviem, kto z nás ju nosí dlhšie. Ja som ju nechal na druhom brehu rieky, ale ty ju v srdci nosíš až doteraz...“

ADE

Poprosme Boha už pri dnešnej svätej omši, aby nám dal srdce čisté. Srdce, ktoré bude prázdne od hriešnych myšlienok, predstav... Srdce, ktoré bude pretvorené podľa srdca Kristovho.

Amen.

Siedmy príkaz Desatora:

Mt 19,18

„Nepokradneš!“

*Vedieť sa uspokojiť s tým, čo mám.*¹⁶²

AI

Pán farár nachytá Janka na strome ,ako mu kradne čerešne a hovorí: „Teraz pôjdem k vám domov a všetko požalujem otcovi.“ A Janko na to: „Nemusíte ísť domov, oco je na vedľajšom strome.“

V tomto krátkom úsmevnom dialógu je obsiahnutá jedna veľká pravda: aký otec, taký syn. Ak je otec zlodej, nech nečaká, že jeho syn bude poctivý podnikateľ.

KE

Boh nám radí, ako sa vyhnúť takémuto trapasu na strome, hovorí: **„Nepokradneš!“** (Ex 20, 15; Dt 5, 19; Mt 19, 18)

¹⁶² Porov.: KARCAGI, A. : Seminárna práca. Badín. 2005.

DI

Celé Slovensko nadáva na to, ako sa kradlo, ako sa kradne a ako sa bude kradnúť. Ukradnúť sa dá dnes všetko, počnúc peniazmi, cez myšlienky, čas, vzdelanie až po ľudskú dôstojnosť. V čom má tento hriech svoj koreň? Rozmýšľajme. Človek, ktorý kradne, si za každú cenu prisvojí niečo, čo mu nepatrí. Chce to. Túži po tom. A je mu jedno, že na to nemá, on to chce. Je tým posadnutý. Čiže kameňom úrazu je chamtivosť, túžba mať. Človek, ktorý kradne chce mať. Žije pre vlastníctvo. Zlodej je človek, ktorý nemá na to, čo chce. Je to človek netrpezlivý a lenivý a navyše veľký egoista. Lebo zlodej nemyslí na obeť, ktorú okradne, či jej tá vec nebude chýbať, ako bez nej bude žiť... Tieto myšlienky mu v živote hlavou nepreleteli a ak, tak ich potlačil. Zlodej je človek, ktorý myslí len na seba.

Čo na to hovorí Boh? „**Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom. Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo? A ak ste neboli verní v cudzom, kto vám dá čo je vaše?**“ (Lk 16,10-12) Ježiš tu naráža na spoľahlivosť. Ak si vekom dospelý, mal by si byť aj charakterom dospelý, a k tomu patrí spoľahlivosť.

V knihe Levitikus Boh hovorí: „Nekradnite, neluhajte a neklamte jeden druhého“ (Lv 19, 11). Tu vidíme, že ak začne človek kradnúť, nezostane to len pri tomto jednom hriechu. Naň sa nabalia ďalšie a ďalšie: klamstvo, pretváрка... a nie zriedka končia lúpeže aj vraždou.

Prorok Zachariáš hovorí: „**Lebo každý zlodej.... bude odstránený...**“ (Zach 5, 3) a sv. apoštol Pavol píše v liste Korint'anom: „**...ani zlodeji ani chamtivci ani opilci ani utrhači ani lupiči nebudú dedičmi Božieho kráľovstva**“ (1 Kor 6,10). Počujete? Zlodeji a chamtivci nebudú dedičmi Božieho kráľovstva. Tí, ktorí by chceli ukradnúť pre seba aj celý svet, len aby sa mohli utápať v hmote, tí to skutočné bohatstvo nedostanú. Zostanú bez odmeny.

Vyššie som spomenul, že ukradnúť sa dá čokoľvek. Muž, ktorý znásilní ženu, ukradol jej dôstojnosť. Chlapec, ktorý sexuálne žije s dievčaťom pred tým, ako uzavrujú sviatostné manželstvo, kradne toto dievča jej rodičom a Bohu, pretože oni mu ho nezverili, nedali. To dievča mu nepatrí. Nemá na ňu nárok. A to platí aj opačne – vo vzťahu toho dievčaťa ku chlapcovi. Myslíš si, že je to pritiahnuté za vlasy? Nie, to je realita. Ak si za stotisíckorunový úplatok kúpiš titul, tak si ho ukradol atď.

PAR

Keď má človek veľa, chce mať ešte viac. S jedlom rastie chuť. Pred pár rokmi skončila doba, kedy sa snád' viac kradlo, ako kupovalo. A ešte sa to komentovalo „múdrost'ami“ typu: „Kto nekradne, okráda vlastnú rodinu.“ Prosím vás, čo je to za hlúposť? A do tejto skupiny patrí aj veľa kresťanov.

Nenamýšľajme si, že nás sa tento hriech netýka. Koľkí z nás si z práce čo – to zobrali domov, ospravedlňujúc si tento skutok slovami: „Toto je aj tak navyše, toto by sa vyhodilo a je to maličkosť a tamto som si ušetril.“ Urobil by si to, keby nad tebou stál tvoj vedúci? Bud' k sebe úprimný. Pri krádeži je druhoradé to, čo si ukradol, Boh pozerá v prvom rade na tvoje srdce. Či bolo schopné privlastniť si niečo, čo mu nepatrilo, nech už to bolo čokoľvek. Samozrejme, nie je krádež ako krádež. Keď ukradneš osemdesiatročnej chudobnej dôchodkyni sto korún a milionárovi sto korún, vina je v oboch prípadoch diametrálne odlišná, ale fakt je ten, že si bol schopný krahnúť. Ide o princíp – privlastnil si si to, čo ti nepatrí. Ale čo nič nestojí, za nič nestojí. Ak chceš v živote niečo mať, tak si na to zarob, pousiluj sa, bud' trpezlivý, aj keď so zárobkami je to bieda, ale jednoducho, kým na to nemáš, nezníž sa k tomu, že si to ukradneš. Azda neveríš, že Boh ti dá, za čím tvoje srdce túži, pokiaľ ti to bude slúžiť na dobré, nie na zlé? (*porov.: Ž 20,5;37,4*) Neveríš, že Boh sa o teba postará? Maj svoju dôstojnosť, tak pred Bohom, ako aj pred ľuďmi.

Zriekaj sa túžby po tom, čo nikdy nemôže byť tvoje, aby ťa táto nezriadená túžba neprivedla k hriechu. Uvedom si, že hodnota tvojej osoby a tvojho života nezávisí od toho, čo máš, čo vlastniš, ale od toho, kto si. A ty si Boží syn, Božia dcéra, obmytý(á) Baránkovou krvou. V tom je naša hodnota a nezvýši sa tým, že budeš mať mobil za 15.000, ktorý niekto za teba ukradol a ty si ho „len kúpiš“. Nie, každý z nás dobre vie, kedy koná skutky tmy a kedy skutky svetla. Ak to, čo robíš, ti nevyčíta svedomie a urobil by si to bez problémov pred Bohom a na verejnosti, je to O. K. Ak niečo z tohto chýba, nie si čistý.

MY

Párkrát som si to predstavoval a prednedávnom som sa dozvedel, že sa to aj naozaj stalo. Minulý rok otvorili v nemenovanom veľkomeste prvé Tesco. Ale zopár psychológov využilo túto príležitosť na jeden test. Dohodli sa s vedením hypermarketu, že prvých pätnásť minút od otvorenia bude v oddelení potravín všetko zadarmo a koľko si kto stihne za tých pätnásť minút naberať do košíkov, tašiek..., toľko si môže odniesť so sebou. Páska bola prestrihnutá. Do oddelenia sa nahrnuli stovky ľudí. Viete si predstaviť, čo sa tam za tých pätnásť minút odohralo? To boli súboje na široké lakty, ľudia sa tam div nepošliapali a táto davová psychóza prerástla až do konfliktov, agresivity, kde - tu sa strhla bitka... Za necelých pätnásť minút sa z ľudí stali zvery. Ako by si sa ty zachoval na ich mieste?

ADE

Nekradnúť je negatívny príkaz, to znamená, že nemáme niečo robiť, ale Ježiš nás vyzýva, aby sme robili druhým to, čo chceme, aby oni robili nám. Preto, nielen že nekradnime, ale bud'me štedrý a rozdávejme dobrodenia, ktoré máme od Boha.

Amen.

Česť a dobré meno

Je to poklad, čo sa skrýva za dobrým menom.

AI

Charakter. Čo vyvoláva toto slovo v nás? Čo si uvedomujeme, keď počnúc parlamentom a snád' aj v našej rodine sa berie dobré meno, česť...? Aký máme vzťah k ohováraníu a osočovaníu. Skúsme si uvedomiť a realizovať vo svojom živote: „Čo nechceš, aby iní robili tebe, nerob ani ty iným.

KE

Zamyslime sa nad ôsmym Božím prikázaním, ktoré Boh dal Mojžišovi na hore Sínaji. „***Nepreriekneš krivého svedectva proti blížnemu svojmu.***“

DI

Toto prikázanie v živote je dosť často podceňované. Nepovedať krivého svedectva proti blížnemu je obťažné a namáhavé. Aj Ježiš napomínal a karhal, či už svojich učeníkov alebo ľudí, čo ho obklopovali. Je veľa statí v Písme, kde Ježiš osobne napomína, alebo aj napráva myšlienky ľudí, lebo on vidí aj do srdca človeka a vie, čo má človek v úmysle, čo ho trápi, alebo na čo sa pripravuje. Už aj v Starom zákone si prekročenie nejakého prikázania zasluhovalo trest, a to nie ľahký. Tiež v Novom zákone môžeme badať rôzne priestupky, ohovárania alebo posudzovania, krivé svedectvo zo strany farizejov a ďalších, im podobných skupín. Ale Ježiš aj na tieto priestupky vedel upozorniť a poukázať na to, čo je v ľudskom srdci zlé. Aj svojim učeníkom hovorieval, aby boli pripravení na to, že ich budú posudzovať, ohovárať aj krivo svedčiť proti nim. Ale Ježiš nás svojím životom učí, že aj vyrieknutie krivého svedectva proti druhému sa nakoniec obráti proti tomu, kto toto svedectvo vydáva.

PAR

Určite sme sa aj my dostali do situácie, že sme boli na strane odsúdených, resp. na strane ohováraných alebo posudzovaných, alebo nebodaj aj na tej druhej strane. Ako som kdesi čítal, jediné, čo sa nedá zastaviť, je vystrelený šíp a povedané slovo. Slovo, ktoré vypustíme z úst sa už nedá vrátiť, nedá sa už napraviť a už vonkoncom nejako zmeniť. Takéto slovo letí obrovskou rýchlosťou a zasahuje človeka priamo do srdca, ba povedal by som, že slovo je ešte ostrejšie ako šíp, ba aj ako meč. Rana po ublížení slovom bolí veľmi dlho a jej zacelenie je veľmi bolestivé a stále nám vrta v našom vnútri. Verím, milovaní, že nikto z nás by nechcel byť nástrojom nejakej krivdy, ohovárania alebo zlého svedectva pred druhými, lebo nikomu z nás by to nebolo a nie je príjemné. Skúsme odstraňovať zo svojho života všetko to zlé. Skúsme sa držať výroku Pána Ježiša: „***Čo nechcete, aby iní robili vám, nerobte ani vy im.***“ Ak

nechceme, aby nás niekto stále premieľal v ústach, tak to nerobme ani my. Veľmi ľahko sa nám pri stretnutiach ohovára, alebo ako to zvyknú mladí hovoriť „konštatuje“ o osobe, ktorá tam nie je prítomná. Ale Ježiš nás povzbudzuje slovami: „Milujte aj svojich nepriateľov.“ Snažme sa zanechať, alebo lepšie povedané úplne odstrániť tieto zlozvyky z našich rodín, ale najmä z našich srdc. Predstavme si, čo by asi v tej chvíli urobil na našom mieste Ježiš, ako by sa v takejto situácii a chvíli zachoval. Možno takým povzbudením k tomu, ako sa zrieknuť či už ohovárania alebo neoprávneného svedectva voči druhým, nám dá aj tento príbeh.

MY

Filip Neri bol veselý svätec. Raz chcel istú ženu odnaučiť ohovárať. Požiadal ju, aby mu na trhu kúpila sliepku. A povedal jej, aby ju cestou späť hneď aj ošklbala. V ten deň fúkal silný vietor. Keď žena aj so sliepkou prišla k Filipovi Nerimu, svätec ju pochválil a dodal: „Nechajte sliepku tu a choďte mi pozbierať perie.“ „Ale to je nemožné!“, zvolala žena. „Vietor ho rozniesol na všetky strany sveta.“ Filip Neri na to povedal: „A tak isto je nemožné napraviť aj vaše zlomyseľné reči a ohováranie.“

Tu vidíme, bratia a sestry, ako slová ohovárania a krivého svedectva môžu ublížiť. Tu môžeme vidieť, ako vie byť ľudský jazyk ostrejší ako meč a rýchlejší ako šíp.

ADE

Prosme Pána, aby nás tieto zlozvyky neovládali, ale aby sme sa ich s pomocou Pána zriekali a odstraňovali, a tak sa mu vo všetkom páčili.

Amen.

Deviaty príkaz z Desatora

Mt5,17-37

Žiadostivosť a zákon daný od Ježiša

*Každý, kto na ženu hľadá žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci.*¹⁶³

AI

Kto z nás by vedel povedať, čo je to Zákon? Prečo zákon chráni nielen hmotný majetok, ale aj česť človeka. Prečo odsudzujeme správanie ľudí proti prírode, proti tomu, čo Boh vložil do človeka?

KE

Ježiš v úvode evanjelia hovorí: „***Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť...***“ (Mt 5,17).

¹⁶³ Porov.: HLAVATÝ, M., KUŠNÍR, M. : Seminárna práca z homiletiky. Spišská Kapitula : 2005.

DI

V Starom Zákone sa stretávame s výrazom Tóra. Označuje učenie, ktoré dal Boh ľuďom, aby ním riadil ich správanie. Už Starý Zákon dosvedčil, že v posledných časoch spolu s novou zmluvou aj Zákon prekoná hlboké zmeny. Tóra, ktorú bude Boh Izraela učiť všetky národy na svätom vrchu neprevýši svojou hodnotou ten Zákon, ktorý priniesol a dal Mojžiš. Prorocké predpovede nedali bližší údaj o tomto novom Zákone, ale tvrdia, že vzťah medzi ľuďmi a Zákonom sa zmení. Už nebude reč o Zákone, ktorý je človeku vonkajší, vrytý do kamenných tabúl, ale bude tento Zákon vpísaný do hĺbky srdca, takže všetci budú poznať Boha, čo veľmi chýbalo ľudu Starej zmluvy. Srdca budú zmenené a ľudia budú napokon pod vnútorným tlakom Božieho ducha zachovávať Božie zákony a nariadenia. Taký bude Nový zákon, ktorý Kristus prinesie svetu.

Zákon prichádza a odovzdáva sa nám skrze pokolenia. Ježiš miloval náboženstvo svojho ľudu a svojej vlasti, náboženstvo v ktorom vyrastal. Miloval aj jeho zvyky a posvätné obrady. Vedel, že toto náboženstvo vyrastá a ide cestou veľkej úcty a veľkej lásky k Bohu. Vedel ale tiež to, že tak ako sa náboženstvo a úcta k Bohu chápala a ako sa praktizovala nestačilo k vytvoreniu Božieho kráľovstva, toho ktoré On prišiel založiť a kde panoval iba Všemohúci Boh, v ktorom ústila pravda, dobro a nekonečná láska. Ježiš neprišiel zrušiť, ba vidíme že hrozí trestami tomu, kto by zrušil, vymazal, zanedbal čo i najmenšie z prikázaní – veď všetky kedysi vznikli z lásky k Bohu a blížnemu, ale zároveň prehlasuje, že je potrebné byť bedlivými a pripravenými na príchod Božieho kráľovstva. Ježiš nám ponúka svoju predstavu ,ako sa pripraviť na Božie kráľovstvo, hovorí: **„Počuli ste, že bolo povedané: „Nescudzoložíš.“ No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadá žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci“** (Mt 5,27–29).

Už Mojžišov Zákon vyžadoval od Židov, aby mali v úcte život blížneho. Ježiš prichádza, neruší zákon ,ale ho znútorňuje a žiada, aby sme blížneho milovali z hĺbky srdca. Iba so srdca, ktoré miluje, môže naozaj vyrásť skutočná úcta voči blížnemu. Naša modlitba a obeta majú cenu pred Bohom len vtedy, keď nami hýbe tento duch lásky.

Mojžiš zakázal cudzoložstvo. Ježiš však žiada od svojich učeníkov a aj od tých čo v neho uveria, teda aj od nás nepomerne viac, keď hovorí, aby sme netúžili po manželke blížneho. Kresťanské manželstvo, to nie je len fyzická príťažlivosť, len nejaký egoizmus zmyslov. Je to sviatosť, neprestajne oživovaná láskou, ktorú si manželia navzájom darujú a ktorou postupne zahrňujú svoje deti. Spoločne ako rodina sa usilujú čo najdokonalejšie pripodobniť Kristovej láske.

Mojžiš ďalej zakázal aj falošnú prisahu. No Ježiš aj v tomto smere prevyšuje Zákon a zdôrazňuje, že slová by nám nemali slúžiť na to, aby sme sa vzájomne klamali, ale aby každý mohol pred druhým vyjadriť vlastný názor a myšlienku.

Ježišov postoj k Starému Zákonu je jasný, ale aj odstupňovaný. Prudko sa stavia proti tradícii Starších, ktorých sa držia zákonníci, no jeho postoj k Zákonu je

iný. Odmieťa túto tradíciu, lebo ona vedie ľudí k prestupovaniu Zákona a k porušovaniu Božieho slova. V Božom kráľovstve sa Zákon nesmie rušiť, ale splniť a aj Ježiš ho sám zachováva.

PAR

Ježiš neodstraňuje Zákon – ani len literu z neho neodníma! Ale zákon nestačí zachovávať len navonok, len ako predpis. Zákon treba zachovávať srdcom a láskou k Bohu. Pre zachovanie Zákona nemôže človek zabudnúť na lásku a pokoru, nemôže sa považovať za spravodlivého a byť namyslený, pohrdat' inými a šliapať po nich ako po hriešnikoch. Nábožnosť musí prejsť od paragrafov do srdca a musí preniknúť celú osobnosť človeka pokornou oddanosťou Bohu. Boh nepotrebuje ani naše výkony, ani naše obety, ani nijaké chvastanie sa tým, akí sme nábožní. Čaká od nás postoj pravdy, postoj pokory, postoj, v ktorom vyznávame, že všetko čo sme a čo máme ,dostávame ako dobrotivý dar od Boha, ktorý nám odpúšťa naše poklesky, pády a podáva nám pomocnú ruku. Často si ani neuvedomujeme, ako nám pomáha prejsť každodennými pokušeniami. Ježiš nás vyzýva na bdelosť ducha ,ktorá je potrebná, aby sme ostávali čistí, nie zašpinení od hriechov. Každý verný kresťan ak zachováva Zákon daný od Ježiša s oddaným a pokorným srdcom, ten si nerobí nijaké nároky, ale všetko prijíma ako milosť a dar.

Podvádzať druhých, krivo svedčiť, prekrúcať zmysel slova, chcieť z neho urobiť nástroj, ktorý rozdeľuje a privádza do zmätku, namiesto toho, aby slúžil k porozumeniu a jednote. Koľkokrát sa s tým stretávame aj my v každodennom živote. Rôzne okolnosti nás priam k tomu nútia a chcú položiť na kolená naše základy, ktoré získavame vzorom života Ježiša Krista. V každej chvíli nášho života sa rozhodujeme medzi životom a smrťou, medzi dobrom a zlom, medzi láskou a nenávisťou. Aby sme sa mohli pokladať za opravdivých kresťanov, na to nestačí navonok zachovávať desať Božích prikázaní. Nerobiť zle je málo! Je potrebné konať dobro.

Dajme si otázku, sú naše myšlienky, slová a skutky každodenného života dobré, podobné životu Ježiša Krista? Alebo sme žiadostiví, plný túžob a chlípnosti? Každý z nás vie, že sa musíme chrániť, aby sme si nežiadali a nepriali veci hriešne. Zlým myšlienkam máme odporovať hneď od začiatku. Keď sa už nejaku dobu zlou myšlienkou zaoberáme, potom sa jej už ťažko ubránime.

Sv. Augustín vraví: „Keď zlá myšlienka v tebe vznikla a hneď ju potlačíš, nepoškvrní sa ňou tvoje srdce a zase nadobudne čistotu. Ale ak je ponecháš na dlhšiu dobu v srdci, ťažko a s mnohými námahami ju odtiaľ odstrániš“.

Zlá myšlienka, túžba, pokušenie, ak sa neodstráni, spôsobuje zaľúbenie. Zo zaľúbenia vzniká zvolenie, za zvolením nasleduje skutok. Z opakujúcich sa skutkov vzniká zvyk a zo zvyku vzniká potreba. Malá iskra sa ľahko uhasí, veľký oheň už ťažko. Aj Kristus odbil hneď diabla, keď mu povedal: „Odstúp, satan!“ Aj my si povedzme: „Odíď zlá myšlienka, odíď zlá žiadosť!“ Ježiš nás poučuje a hovorí, vaša reč nech je „áno – áno; nie – nie!“ Dažd'ové kvapky

pomaly prehlbujú aj najtvrdší kameň. Musíme bojovať, ako bojoval božský Majster. Naša žiadostivosť nás chce uviesť do zmätku. Bude nás chcieť odtrhnúť od povinnosti a vernosti k zákonu, otriast' našou čistotou. Ponúkne nám pohár pochybnej radosti, a to s horkosťou na dne. Pozve nás na opojnú slávnosť, z ktorej pre večnosť zostane len sklamané srdce a páľčivá vina, ktorú potom musíme splatiť do haliera.

MY

Vo svojom srdci nemáme chcieť nič, čo nie je poctivé. O tom nám hovorí aj nasledujúci príbeh:

Bolo to roku 1902 v Taliansku. Na vidieku bývali vedľa seba dve rodiny: rodina Gorettiovcov a rodina Sereneliiovcov.

Mama Gorettiová bola vdova a so svojím šesťnásťročným synom musela ťažko pracovať v poľnohospodárstve, aby uživila päť mladších detí. Dokázala to len vďaka tomu, že dvanásťročná Mária prevzala za ňu domáce práce. Bolo to pekné, usilovné a veselé dievča.

U Sereneliiovcov to vyzeralo inakšie. Otec pil a veľmi málo sa staral o výchovu svojho dvadsaťročného syna Alessandra. Bol to darebák, ktorý každú poctivú prácu zďaleka obchádzal. Veľmi túžil po peknom dievčati so susedstva.

Jedného dňa zavolať Máriu do svojej izby. Pokúsil sa ju rýchlo nahovoriť na zlý skutok a pritom bol čoraz dotieravejší. Mária však nepovolila. Mladý muž bol nesmierne sklamaný a veľmi sa nahneval. Siahol po noži a vyhrážal sa jej. Keď Mária volala o pomoc, stratil sebaovládanie. Vrhol sa na ňu a viac ráz ju dopichal nožom.

O niekoľko dní Mária zomrela vo veľkých bolestiach v nemocnici. Krátko pred smrťou svojmu vrahovi so srdca odpustila.

Čo možno robiť proti nečistým myšlienkam a túžbam? Krásne nás o tom učí aj Don Bosco, ktorý hovorí: „Cez deň si vždy nájdi nejakú prácu, ale v noci sa ustavične modli, kým ťa nepremôže spánok.“

ADE

Evanjelium nás všetkých vyzýva predovšetkým k zvnútornenému zachovaniu Božieho zákona. Musíme si dať pozor aj my, ktorí sa pokladáme za praktizujúcich kresťanov, pretože sme často pokúšaní uchýliť sa k pokrytectvu, k rozporu medzi tým čo počúvame, čo hovoríme, čo žijeme, čo robíme.... nie vždy je ľahké objaviť a odhaliť úmysly nášho srdca. Jedno nám ale musí byť jasné a majme to vždy na pamäti, že Pán Boh nás pozná, vidí do nášho srdca, nakoľko sme úprimní v zachovávaní jeho prikázaní a zákona. Pri každom rozhodovaní teda zostúpme najprv do hlbín svojho srdca. Odtiaľ nech vo svetle pravdy vykročia na cestu naše rozhodnutia. Buďme vždy verní a Boh bude požehnávať každý náš krok po ceste spásy.

Amen.

Správny vzťah k hodnotám

*Je v poriadku, že prestupujem príkaz ohľadom vlastníctva?*¹⁶⁴

AI

To je moje... Naše... Nechceme aby na naše, moje niekto siahol, privlastnil si... Mnohí ľudia si požičajú a nevracajú. Knižnice poznajú upomienky. Čo všetko si vieme privlastniť... O čom sú vojny? Keby sa zachovával tento príkaz iste by mali oveľa menej práce súdy, advokáti...

KE

„Ani nepožiadaj...“ Takto začína posledný v poradí príkazov Desatora. Nie však posledný, na ktorý by už nebolo potrebné dávať pozor, zachovávať to, čo nám vo svojej láske dáva Boh.

DI

Vieme si pripomenúť z Písma, kde kladie dôraz Boh na tento príkaz? V prvej knihe Písma čítame, ako si Kain v hriešnom počínaní robí nádej na lásku Boha, hoci obetuje zlé plody svojej práce. V poslednej knihe apoštola Jána- Apokalypse, Zjavení, čítame, ako sa Bohu nepáči správanie mnohých voči Bohu, keď vedome a dobrovoľne žijú v nepriateľstve voči Bohu. Robia si národ na to, čo im nepatrí.

PAR

Desiate prikázanie zdvojuje a dopĺňa deviate, ktoré sa týka telesnej žiadostivosti. Desiate prikázanie zakazuje chtivosť, žiadostivosť po majetku blížneho, ktorá je koreňom krádeže, lúpeže a podvodu, zakázaných siedmym prikázaním. Kresťanský život sa snaží zameriavať hmotné majetky tohto sveta k Bohu a k bratskej láske. Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti vyžaduje praktické uplatnenie čnosti miernosti, aby sa krotilo lipnutie na všetkom tohoto sveta a čnosti spravodlivosti, aby bolo blížnemu podľa práva dávané to, čo mu prináleží, ako aj uskutočňovanie vzájomnej ľudskej solidarity, a to podľa zlatého pravidla a veľkomyseľnosti. Desiate prikázanie zakazuje nenásytnosť a túžbu po neobmedzenom privlastňovaní si vecí, pozemských majetkov, zakazuje nezriadenú žiadostivosť, ktorá vzniká z bezuzdnej záľuby v bohatstve a s ním spojenej moci. Zakazuje tiež takú túžbu, ktorá vedie ku spáchaniu nespravodlivosti, ktorou by bol poškodený pozemský majetok blížneho. Toto prikázanie nezakazuje túžiť po majetku, ktorý patrí blížnemu, pokiaľ sa k tomu dostáva spravodlivou cestou a spravodlivými prostriedkami. Desiate prikázanie vyžaduje, aby sa z ľudského srdca vyhostila závisť, ktorá je jednou z

¹⁶⁴ Porov.: PATAY, J., R.: Seminár. Badín : 2005.

hlavných nerestí. Závist má svoju príčinu často v pýche. Pokrstený sa má preto naučiť žiť v pokore. Poriadok zákona a milosti odvracia ľudské srdce od žiadostivosti a závesti, dáva mu okusovať túžbu po zvrchovanom dobre, poučuje ho o vôli Svätého Ducha, ktorý nasycuje ľudské srdce.

Všetci veriaci a teda aj my máme dbať o to, aby sme správne ovládali svoje sklony, aby nám užívanie pozemských vecí a pripútane k majetku proti duchu evanjelia chudoby nebránilo postupovať k dokonalej láske. Túžba po opravdivom šťastí oslobodzuje človeka od nezriadeného lipnutia na majetkoch tohto sveta, aby dosiahla svoje naplnenie vo videní Boha, ktoré presahuje akékoľvek šťastie. Svätý ľud musí za pomoci milosti, ktorá prichádza zhora, ešte bojovať, aby dosiahol majetky, ktoré Boh sľubuje.

MY

Aby kresťan vlastnil a videl Boha, umŕtvuje svoje žiadosti a s Božou milosťou víťazí nad zvodmi rozkoše a moci.

ADE

Majme stále na pamäti a často stále žime tak, aby sme rešpektovali Božiu vôľu ohľadom príkazov Boha. Desatoro sú pravidlá zdravého života, ktoré vedú k všeobecnému pokoju, poriadku a zmyslu plnohodnotného ľudského života. Prosme preto Pána, aby nás milostivo udržoval na ceste svojich prikázaní a zaslúbení.

Amen.

Homílie: Sedem darov Ducha Svätého

Dar múdrosti

Mt 7,21-27

V čom a ako sa prejavuje múdrosť?

Je možné byť múdрым bez Boha?

AI

Už ste niekedy zažili ,aby Vaše auto dostalo defekt? Šoféri ho nemajú radi, pretože im znemožňuje pokračovať v ceste. Defekt je vlastne diera v pneumatike. Vzduch unikne a pneumatika splaskne. Auto to ťahá doboku. Múdry vodič hneď zastane, lebo vie, že ak by pokračoval v jazde s prázdnu pneumatikou, mohol by sa zabiť alebo prinajlepšom iba úplne zničiť pneumatiku. Už ste niekedy zažili stretnutie s Bohom? Každé stretnutie s Bohom nás okrem iných vecí upozorňuje aj na „defekty“ – defekty duchovného života. Lebo tie nás ťahajú do rôznych strán, len nie k Bohu. Múdry vodič zastane, keď má defekt. Múdry kresťan urobí podobne, keď vidí, že odbočil zo správneho smeru, ale nezostane len tam. Snaží sa svoj život napraviť.

KE

Ježiš nám dáva návod ako ďalej. Ponúka nám svoje slová, aby sme sa mohli zorientovať. Hovorí: „***Nie každý, kto mi hovorí:» Pane, pane,« vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, čo plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach***“ (Mt 7,21).

DI

Všetci dobre chápeme, čo znamená žiť podľa Božej vôle. Znamená to zúčastňovať sa v prikázané dni na sv. omši, pravidelne sa modliť, dodržiavať pôst, raz za čas sa vyspovedať. Áno, toto všetko je dobré a potrebné, ale ak za tým nestojí úsilie v každej chvíli života povedať Bohu „áno“, potom je to iba prázdny postoj, ktorý Ježiš odsudzoval u farizejov. Nikto z nás by sa asi nechcel podobáť tomu hlúpemu mužovi, ktorý si postavil dom na piesku. Ale realita života nás mnohokrát núti priznať si toto „hlúpe“ konanie v osobnom živote. Čo máme teda robiť, aby sme konali ako ten múdry muž z podobenstva? Odpoveď je jednoduchá. Musíme sa usilovať o pestovanie múdrosti v živote. Pozrite, ako je to dôležité. Mať múdrosť znamená mať aj nový pohľad na svet, nové hodnotenie skutočnosti vo svetle Božej pravdy. Spája nás s Bohom . Myslieť tak ako Ježiš, znamená byť v Bohu. Mysel' rastie poznávaním. Je prekvapujúce, aký zdravý úsudok v praktických otázkach života majú i veľmi prostí a jednoduchí veriaci.

Zdalo by sa, že logickým výsledkom tejto skúsenosti bude múdry život človeka. No o tom, že to tak často nie je, svedčí znova skúsenosť nášho váhania medzi tým „rozumným“ a „nerozumným“ konaním v našom živote. Cieľom príbehu o staviteľovi na skale je povzbudiť k múdrosti života.

Ježiš nám ním pripomína nemúdrosť, ktorá má neodvolateľné následky. Ježišova predpoveď dažďa v podobenstve bude trpkým a bolestným precitnutím tých, ktorí v živote venovali toľko pozornosti všetkému, len nie najpodstatnejšiemu - svojmu osobnému spoločenstvu s Bohom a so všetkými ľuďmi.

PAR

Je veľmi dôležité raz a navždy sa rozhodnúť, či chcem žiť s Bohom alebo bez Boha. Nedá sa hovoriť, že žijem s Bohom, pričom moje skutky hovoria o opaku. Najväčším nebezpečenstvom pre cirkev je kresťan, ktorý vydáva zlý príklad. A okolo seba môžeme vidieť veľa príkladov, ktoré svedčia o neprijatí Boha. Kresťan, ktorý odbočil zo správnej cesty k Bohu, zaručene urobí ešte viac škody.

Muž odbočil zo správnej cesty. Začal mu viac chutiť alkohol. Namiesto toho, aby sa spamätal, pil stále viac a viac. A čo sa stalo? Odbočil veľmi od Boha a zranil veľa ľudí. Posmieval sa Bohu, manželke, začal zanedbávať deti. Dokonca ich začal bezdôvodne biť. Zarmucoval všetkých, ktorí ho mali radi.

Ďalej asi netreba veľa hovoriť. Asi už veľmi dobre cítite, čo znamená odbočiť zo správnej cesty k Bohu.

MY

To, že sa oplatí ísť k Bohu hoci aj cez úzku bránu, plniac vôľu Božiu, pochopil iný muž. Vypočujme si jeho skúsenosť:

„Vždy som sa považoval za dobrého kresťana. Napomenutia do života, ktoré som počul v kázni alebo čítal v biblii sa ma nikdy nedotkli. Myslel som si, že je to určené pre tých horších odo mňa. Až raz som začul v kázni takúto myšlienku: „Prejdite si svoj život a porozmýšľajte, ako by hodnotil Ježiš.“ Urobil som to a bol som zhrozený. Pri prezeraní si svojho minulého života som si uvedomil, koľkých neverností a zrád som sa voči Bohu dopustil. Ja, ktorý som sa považoval za dobrého kresťana. Stál som pred rozhodnutím: Ako ďalej? Rozhodol som sa pre Boha. Nebolo to ľahké. Stálo to zato. Začal som sa sám seba pýtať: „Páči sa to Bohu, čo robíš alebo čo chceš urobiť?“ Prestal som chodiť do krčmy. Prinieslo mi to posmech zo strany priateľov, ale ja som tým našiel voľný čas zájsť na sv. omšu. Nepochopený som ostal aj vtedy, keď som sa rozhodol prestať s rozprávaním o chybách blížnych. Vraj som nespoločenský človek. Ale odvtedy mám oveľa viac priateľov a ľudí, ktorí mi dôverujú. Moje manželstvo, predtým dobré, stalo sa

vynikajúcim. Deti doteraz akoby tvrdohlavé a neposlušné dajú odrazu na moje slovo. Toto všetko sa mi zdá ako zázrak. A to len preto, že som sa usiloval dať v každej chvíli prednosť Božej vôli pred svojou.

ADE

Defekt znemožňuje pokračovať v ceste. Odhaľme teda svoje chyby – defekty vo svojom živote napríklad „spytovaním si svedomia.“ Len keď si uvedomíme svoje odbočenia od Boha, budeme môcť skutočne zosúladiť svoj život s jeho vôľou.

Amen.

Dar rozumnosti

Lk 10,11

Ako sa prejavuje rozumnosť?
Obrovský Boží dar, ktorý si málo vážime.

AI

Každý z nás sa už určite stretol s vyjadrením: „To, čo si spravil, bolo nerozumné.“ Táto veta nás sprevádza počas našich životných „chybných krokov“ a väčšinou nám ju hovoria ľudia, ktorým na nás záleží a chcú nám pomôcť. Čo sa myslí slovom nerozumné. Vo mne toto slovo vždy vzbudí dojem, akoby mi niečo chýbalo. Niečo, čo nemám a možno by som mal mať.

KE

Chýba mi dar rozumu? Kde v Písme sa spomína dar rozumu? Dar, ktorý je darom Ducha Svätého. Čo povieme na zvestovanie? Mária koná. „**Zarazila sa a rozmyšľala**“ nad posolstvom (porov. Lk 1,29).

DI

Boh stvoril človeka ako rozumnú bytosť. Takto nás to učí katechizmus. Rozum je teda dar, ktorý sme dostali od Boha. Svätý Irenej Lyonský hovorí: „Človek je rozumná bytosť a tým je podobný Bohu; bol stvorený slobodným v rozhodovaní a pánom svojich činov. Rozum je dar nad všetky dary. Ním sa líšime od zvierat, ním sa podobáme svojmu Stvoriteľovi, on nám umožňuje spoznávať svojho Boha.

Dar rozumu je darom, ktorý nám pomáha vedieť sa správne v danej situácii rozhodnúť. Vedieť zaujať správne stanovisko či postoj. Vedieť to, ako konať. Určite poznáme Ježišov výrok: „**Ked' vás predvedú pred vládarov, nestarajte sa o to, čo budete hovoriť, lebo v tú hodinu vám Duch vnukne, čo máte povedať**“

(Lk 10,11). Je to mimoriadny dar, ktorý nielen živí našu dušu, ale človek, ktorý koná pod vplyvom Ducha, oslovuje aj tých, ktorí ho počúvajú.

A predsa často sa tento dar zneužíva a správame sa ako nerozumní. Kedy sa takto správame? Vždy, keď hrešíme, pretože hriech je čin, ktorý protirečí rozumu. Každé zlo, ktoré spáchame, je v protiklade k tomu, na čo sme boli stvorení a protiví sa aj obrovskému daru rozumu, ktorým sme boli obdarovaní.

PAR

Často sa stáva, že ak zhrešíme, tak sa cítime veľmi zle a hovoríme si: „Aký som len nerozumný.“ Načo som to spravil, nad čím som rozmýšľal, keď som to robil. Obrovská devíza je náš rozum. A my máme ďakovať Bohu za tento ničím nezaslúžený dar. Takisto je na nás, aby sme prosili o tento dar. Dáva ho Boh skrze Ducha Svätého, tretiu Božskú osobu. Prosiť o dar rozumu je našou povinnosťou a zároveň obrovským privilegiom. Nedajme si vziať toto privilegium a využívajme ho. Nebojme sa prosiť o dar rozumu. Boh nám ho dáva, túži len po tom, aby sme ho oslovili, poprosili a spolupracovali s ním.

MY

Svätý Ján Mária Vianey strávil veľa hodín pred bohostánkom. A pritom sa o ňom dalo povedať, že od prirodzenosti veľa rozumu nemal. Aspoň tak sa o ňom hovorí, že ledva skončil teologické štúdiá, ba dokonca mu museli aj nejaké skúšky odpustiť, aby mohol byť vysvätený. Samozrejme, že ním mnohí pohrdali a vraveli: „Prečo tí ľudia chodia počúvať toho hlúpeho farára, ktorý nemá dokončenú ani teológiu?“ A nakoniec ten „hlúpy farár“ sa stal najpočúvanejším farárom. Nielen medzi obyčajným ľudom ale aj medzi učenými teológmi a biskupmi. Všetci ho chodili počúvať. Vychádzala z neho Božia múdrosť, ktorú získal ako dar pre svoj rozum osvietený Božím Duchom pred bohostánkom.

Tú múdrosť, ktorú hlásal tak presvedčivo, získal od Boha pred bohostánkom. Bratia a sestry, nebojme sa stráviť čas s Bohom pred bohostánkom. Je to čas, kedy sa stávame múdrejšími, čas kedy nás Boh obdarúva svojimi nesmiernymi darmi a tiež je to čas, kedy my spoznávame Boha a jeho svätú vôľu.

ADE

Nebeský Otče, zošli na nás svojho Ducha múdrosti a rozumu, aby nám naplnil naše srdcia a ukázal nám tvoju nesmiernu lásku, akou nás zahŕňaš.

Amen.

Dar rady si treba vážiť
Kristus – obdivuhodný radca.¹⁶⁵

AI

Počas prvopiatkového týždňa vyhlásil pán farár spoved'. Prišiel aj jeden chlapec. Keď už mal vyznať hriechy, naraz ostalo v spovednici ticho. Keď to už pridľho trvalo, kňaz ho vyzval, aby povedal hriechy. Lenže chlapec odpovedal, že žiadne nemá. Kňaz vedel, že bez hriechu sa nedá dať rozhrešenie, tak sa začal chlapca pýtať: „Nehneval si rodičov?“ „Nie!“ „Nebil si sa s kamarátom?“ „Nie!“ Nemohol si na žiadny hriech spomenúť. Pán farár mu teda povedal: „Janko, iste máš sestričku.“ „Mám.“ „A určite má pokladničku s peniažkami.“ „Má.“ „Tak si iste niekedy skúšal špendlíčkom vybrať nejaké peniaze a vziať?“ „Nie pán farár, ale nápad je to dobrý.“

Tento vtíp je ukážkou toho, ako aj my niekedy za každú cenu chceme poradiť, no nie vždy to vyjde.

KE

Aj mladík, ktorý prišiel za Ježišom si žiadal radu: „***Učiteľ, čo nám robiť, aby som mal večný život?***“ (Mt 19,16)

DI

Čo je to vlastne rada? Vo výkladovom slovníku som sa dočítal, že je to návod na konanie, poučenie. Je to návod, ako sa zachovať v tej, ktorej situácii, ako ju vyriešiť. A dobrá rada dáva návod, ako dobre zvládnuť nejakú situáciu v živote. V užšom význame ide o priateľskú radu, ba dokonca otcovskú. Tu môžeme vidieť hlboký význam tohto slova. Dávam radu, pretože mám záujem o toho človeka, pretože mi na ňom záleží, pretože je môj priateľ. Alebo ide ešte o užší vzťah, milujem otcovskou láskou. Chcem, aby človek napredoval vo svojom živote. O tom svedčí aj príslovie, ktoré každý z nás určite pozná: „Dobrá rada nad zlato!“

Človek musí v živote riešiť mnohé zložité situácie, kedy potrebuje poradiť. Ale ako? Neraz hľadáme pomoc u ľudí, odborníkov na rôzne oblasti života alebo i u blízkych, skúsenejších životom. Sami však z vlastnej skúsenosti vieme, že nie vždy to dobre dopadne. Nie vždy dostaneme dobrú radu.

Prorok Izaiáš už niekoľko storočí pred príchodom Ježiša Krista hovoril, že Mesiáš bude tým „obdivuhodným radcom“. Áno, Ježiš je skutočne obdivuhodný radca, lebo nik tak nepozná človeka ako on a jeho rady a usmernenia sú pre nás vždy aktuálne. Zvlášť, keď ide o rady, ktoré nám pomáhajú dobre si usporiadať svoj pozemský život, aby sme dosiahli Božie kráľovstvo. Napríklad ako sme počuli aj v dnešnom evanjeliu: „Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som dosiahol večný život?“ Na prvý pohľad sa nám zdá, že ho Ježiš zarmútil. Lenže On mu

¹⁶⁵ Porov.: FIDER, M.: Seminár. Badín : 2005.

dáva nevyhnutnú radu na to, aby bol šťastný. Vie, že všetci sme povolani k večnému šťastiu. Ježiš nám nikdy nechce priťažiť tak, aby sme Jeho požiadavky nesplnili. Chce dobro pre každého. Veď Jeho slová sú pravdivé, sú duch a život.

Nenájedme chybu v jeho rozprávaní, v jeho náuke, v jeho posolstve, ktoré odovzdáva nám ľuďom. Ježiš nám dnes dáva do pozornosti dar svojho Ducha. Dar Ducha Svätého, ktorý je jedným zo siedmich darov. V ňom nám radí, povzbudzuje, usmerňuje. Tento dar rady, to je totálna dôvera, viera, že Boh mi pomôže v ktorejkoľvek situácii, pokiaľ sa to neprieči Božej vôli. Boh poradí, ako sa máme rozhodnúť a čo máme robiť. Zároveň chce, aby sme sa naučili prijímať jeho vždy dobré rady, a tak sa raz stali dobrými radcami pre tých, ktorých nám zveril tu na zemi.

PAR

Vieme, že Boh okrem tohto výnimočného vplyvu cez dar rady, ktorý nám priamo vstúpi do srdca, nám neraz pomáha aj cez bratov a sestry, ktorí dôsledne prežívajú život s Kristom. Určite si mnohí spomínate, keď vám poradili rodičia alebo priatelia. Každý z nás určite neraz ocenil dobrú radu spovedníka. Je to nenahraditeľná pomoc v živote. Naopak, je veľkým umením vedieť prijať radu. Spomínam si, keď mi ako študentovi rodičia radili, ale ja som ich rady nechcel prijať. Až s odstupom času som pochopil, aké vzácne boli ich rady. Rodičia chcú pre svoje deti, aby sa mali dobre. O čo viac Boh, otec všetkých ľudí, chce šťastie pre každého z nás!? Každá jeho rada, jej prijatie nás s ním užšie spája a bezpečne nás vedie ku spáse. Naučme sa prijímať jeho rady! Neodchádzajme od rozhovoru s Ním smutní ako mladík v dnešnom evanjeliu. Ale tešme sa, že sme dostali dobrú radu od obdivuhodného radcu, ktorý vždy hovorí pravdu. My, ľudia, chceme mať všelijakých poradcov, od všetkého si chceme dať poradiť, ale najcennejší radca, ktorý sa nikdy nemýli, je Boh.

MY

Mnohí z vás ste už iste veľa počuli o sv. pátrovi Piovi. Okrem iného vynikal aj tým, že bol dobrým spovedníkom a duchovným radcom. Prichádzali k nemu obyčajní ľudia, ale aj kňazi, biskupi i osobnosti svetského života. Jedného dňa prišla k nemu do spovednice aj vtedy známa herečka Lea Padovani a povedala mu: „Neprišla som kvôli sebe, ale kvôli mužovi, ktorého milujem.“ „Viem,“ povedal otec Pio, „že ho miluješ, ale on nepatrí tebe. Je ženatý a vážne chorý. Lekári mu dávajú už len pár mesiacov. Ak ho nenecháš, zomrie v hriechu. Vyber si, tvoja láska alebo jeho život! A teraz odíď,“ dodal. – „Ale ja nemôžem,“ odpovedala s očami plnými slz. Ale páter Pio nekompromisne odpovedal: „Tak už dosť, azda si nemyslíš, že ti dám rozhrešenie?!“ Herečka nechcela prijať túto jeho radu, avšak celú nastávajúcu noc v daždi kľáčala a preplakala. Ráno sa vrátila a páter sa jej pýta: „Tak ako si sa rozhodla, dcérenka?“ „Nechám ho, aby bol spasený.“ Z jej očí žiarila radosť, keď jej Pio povedal, že bude žiť. Zachránila svojím rozhodnutím človeka, aby mohol žiť večne.

Mali sme niekedy podobnú skúsenosť? Ako sme zareagovali? Dokázali sme prijať aj prísnejšie odporúčanie spovedníka? Dokážeme niečo obetovať aj pre nebo alebo iba všetko pre pozemské výhody? A koľkokrát sme už ľuďom poradili? Bolo to vždy správne? Možno niektorým sme svojou radou život zachránili a niektorým ho sťažili.

ADE

K tomu, aby sme boli dobrými radcami, naučme sa prijímať rady od obdivuhodného radcu, Ježiša Krista.

Pane, prosíme Ťa o dar tvojho Ducha, o dar rady, aby sme vždy u Teba našli správne riešenie svojich i cudzích problémov. Často stojíme pred dilemou, ako sa rozhodnúť. Vďaka daru rady, ktorý nám udeľuje Tvoj Duch Svätý, nemusíme ľutovať svoje rozhodnutia.

Amen.

Dar sily

Mt 9,1-6

Byť silný, znamená byť Kristov

Kristus- naša sila..¹⁶⁶

AI

Keď sa chystáte na nejakú dlhšiu cestu, určite sa potrebujete na to pripraviť. Zbalíte si nejaké veci, zoberiete si so sebou jedlo, vodu. Ak idete do hôr, tak sa dobre oblečiete a obujete. Keď idete autom, skontrolujete, či je všetko v poriadku. Toto všetko je normálne a čudovali by sme sa, keby niekto išiel na dlhú cestu alebo túru len tak, nič by si so sebou nezobral, nijako by sa na to nechystal.

KE

A čudujeme sa, keď počúvame v evanjeliu, ako Ježiš radí svojim učeníkom: „***Na cestu si neberte nič: ani palicu, ani kapsu, ani chlieb, ani peniaze, ani dvojše šiat nemajte***“ (Lk 9,3).

DI

Pán Ježiš robí svojich apoštolov slabými, aby v nich prebývala Kristova sila. Dáva im silu a moc nad všetkými zlými duchmi, a to je pre nich najdôležitejšie. Ježiš chce, aby všetky ich slabosti boli príležitosťou k tomu, aby sa v nich prejavila jeho sila. Apoštoli neprotestovali. Dobre vedeli, že Kristova sila a moc je neprekonateľná a nepozná hraníc, pretože pochádza od Boha. Plní

¹⁶⁶ Porov.: BÉLY, Š, P.: Seminár. Badín : 2005.

tejto sily išli, chodili po dedinách, hlásali evanjelium a uzdravovali chorých. Nemali sa čoho báť. Boli si istí, že im naozaj netreba ani jedlo, ani peniaze, ani dvoje šiat. Mali silnú vieru. Podobne aj svätý Pavol, keď bol vo väzení spolu so Sílasm, tiež si bol vedomý toho, že tam sa môže prejaviť už len Kristova sila. Nevedel, čo sa s nimi stane na druhý deň, mohol čakať aj to, že ich životy sa skončia. O pol noci začali spievať žalmy na Božiu slávu. Boli v životnej slabosti, ale v Kristovej sile. S úplnou dôverou sa spoliehali na Boha. Všetci sa čudovali, ako je to možné, že si spievajú, keď nevedeli, či sa dožijú ďalšieho dňa. A nakoniec im spadli okovy a otvorili sa dvere žalára. Prejavila sa Božia sila, lebo Pavol a Sílasm mali silnú vieru, hoci boli vtedy bezmocní a slabí.

PAR

A je ešte veľa takýchto svedkov, cez ktorých zažiarila Kristova sila. Stačí spomenúť Pannu Máriu pod krížom, sv. Štefana, ktorý sa ešte aj počas toho, keď ho kameňovali, modlil za svojich vrahov. Aj dvanásťročná sv. Agneska to dokázala, hoci bola útla a slabá. Jej telo nebolo možné spútať okovami a kat sa chvel od strachu, keď ju mal sťat'. Prečo toľká sila? Lebo opravdivo verila Kristovi...

Všetci potrebujeme silu Božieho Ducha. Deti a mladí preto, aby dokázali kráčať po tej správnej ceste životom, ktorá má šťastný koniec a spôsobuje nekonečnú radosť. Rodičia preto, aby vládali dobre vychovávať svoje deti a postarať sa o svoju rodinu. A starší preto, aby dokázali s trpezlivosťou znášať rôzne ťažkosti, choroby a trápenia. Jedno je veľmi dôležité – aby sme v sebe objavili Kristovu silu, aby sme mu dôverovali, a aby sme túto jeho silu nechali v sebe pôsobiť. Veľakrát prežívame v živote chvíle, keď sa vôbec necítíme byť silní, skôr naopak, spoznávame, že sme slabí. Napríklad, keď treba niečo vážne vybaviť, radšej by sme boli, keby to za nás vybavil niekto druhý. Často zabúdame na to, že je tu ešte Boh, ktorý nám môže pomôcť, len my musíme chcieť a musíme mu dôverovať a prosieť ho. Lebo nie je silný ten, kto oplýva fyzickou silou alebo má silné reči, alebo chce ovládať iných, ale práve naopak, ten, kto sa dokáže spoľahnúť na Boha a na jeho silu a pomoc. Mali by sme si byť naozaj vedomí toho, že nič nezmôžeme bez Boha. A Božia sila sa zakladá predovšetkým na láske.

MY

O istom čínskom cisárovi sa hovorí, že chcel dobyť krajinu svojich nepriateľov a všetkých ich zničiť. A mal na to dosť síl, celé vojsko a veľa zbraní. Neskôr ho jeho spolupracovníci videli s nepriateľmi stolovať a žartovať. „Nechcel si ty vlastne zničiť svojich nepriateľov?“ opýtali sa ho. „Zničil som ich“, odpovedal, „urobil som z nich svojich priateľov.“

Cisár pochopil, čo je to správna sila ducha. A zvíťazil s láskou, nie s nenávisťou. Jedno pekné príslovie hovorí, že dobrotou a úsmevom sa dá u ľudí viac

dosiahnuť ako hnevom a silou. Trpezlivosť, vytrvalosť a láska – to je sila ducha a tá dokáže viac ako fyzická sila a zúrivosť.

ADE

Prosme pri dnešnej svätej omši Ducha Svätého o dar sily. Tej ozajstnej, ktorá vychádza z našej viery a lásky. Len tak budeme môcť zmeniť aspoň kúsok sveta, v ktorom vládne nepokoj, nenávisť a strach. Len Kristova sila, sila Božieho Ducha, dokáže urobiť zázraky aj v dnešnej spoločnosti. Tak teda prosme a dôverujme, Boh nás počuje. Jedine On nás môže vystrojiť a pripraviť na cestu životom a potom už nebudeme potrebovať naozaj nič.

Amen.

Dar umenia

Mt 9,1-6

Dar umenia je možný každému

Umenie žiť.¹⁶⁷

AI

Vedieť pekne prežiť deň, týždeň, mesiac vôbec nie je ľahké. Najlepšie sami viete, koľko vás to stojí námahy. Preto niekedy povieme, že dobre prežiť svoj život je drina a umenie. Je to pravda. Stojí nás to veľa námahy a učíme sa to celý život.

KE

Ježiš Kristus nám v Božom slove ukazuje cestu a učí nás umeniu zmysluplne prežiť svoj život.

DI

V biblickom ponímaní slovo umenie neoznačuje umeleckú činnosť. V tomto prípade pod slovom umenie nemyslíme na umelecké sochy, obrazy, rezby, romány alebo na hudobné či umelecké diela. Ale ide tu o poznanie, či vedenie, teda o vedomosť alebo inými slovami o učenosť, rozum, pochopenie, vnímanie, učenie. Jednoducho povedané o schopnosť naučiť sa. Ide o preklad gréckeho slova gnósis, čo znamená poznanie, vedomosť. Dar poznania patrí medzi sedem darov Ducha Svätého. Tento piaty dar Ducha Svätého sa kedysi nazýval aj darom umenia. Keď hovoríme o dare umenia, môžeme povedať, že je to dar od Boha, v ktorom nám dáva schopnosť žiť svoj život tak, aby nás i našich blízkych dvíhal k nebu. Je umenie dobre prežiť svoj život. Dar poznania sa veľmi úzko spája, ba až prelína s darom umenia. Veľmi dobre to vidieť na sv. Terezke, ktorá bola vyhlásená za učiteľku Cirkvi. Nie kvôli vzdelaniu, ale kvôli

¹⁶⁷ Porov.: HÝROŠŠ, Š.: Seminár. Badín : 2005.

poznaniu, umeniu nádherne žiť svoj život. Dar umenia je darom Božím, v ktorom nám Boh ponúka schopnosť, umenie žiť svoj život.

PAR

Každé umelecké dielo má svoju krásu, svoju hodnotu. Život človeka má nevyčísliteľnú hodnotu vtedy, keď je správne a pekne prežitý. Možno si teraz poviete: „Ale ako ho prežiť?“ Tento otáznik je v mnohých z nás. Nedávno som čítal jednu úvahu, ktorá začínala týmito slovami: „Vždy sa mi videlo tak trochu nespravodlivé byť vrhnutý na tento svet bez návodu na jeho použitie. Aj šoférovať vás naučia v autoškole, ale ako žiť, to nikto netuší. Jestvujú o tom iba domnienky, ktoré občas tí múdrejší medzi nami zverejňujú ako istú cestu, no vždy bez záruky.“ Jednu z ciest, ako prežiť život, nám dáva Ježiš. Nedáva nám len cestu, ale dáva nám aj záruku, a to večný život. Pozemský život, to je škola, v ktorej sa okresávame a pripravujeme na ten nebeský. Je to škola, v ktorej neexistujú prázdniny. Potvrdzuje to aj jedno brazílske príslovie, ktoré tiež hovorí, že „v škole života nie sú prázdniny“. Dennodenne sa učíme a pripravujeme na lepšie prežitie zajtrajška. K tomuto vás chcem práve dnes povzbudiť, učme sa plnohodnotnejšie žiť. Je to veľké umenie, z ktorého môže vzniknúť krásne umelecké dielo, za ktoré budeme hodnotne ocenení najväčšou cenou a to spásou našej duše.

MY

Veľa ľudí získalo túto cenu, o ktorú tiež museli denne tvrdo zápasieť. Títo ľudia nám ukázali, ako žiť. Dali nám vzor. Je medzi nimi veľa Bohu zasvätených, ale aj veľa otcov, matiek a dokonca i detí. Mnoho z nich Cirkev uctieva ako orodovníkov v nebi, s prívlastkom blahoslavení alebo svätí, napríklad páter Pio, blahoslavená matka Tereza. Je však aj veľa ľudí okolo nás, ktorí nám svedectvom svojho života ukázali ako žiť. Nehovoriac o mnohých životných skúsenostiach starších ľudí, našich súčasníkov, ktorí by nám vedeli rozpovedať mnohé pekné svedectvá. Ako žili v chudobe, jednoduchosti, niekedy v jednej izbe až desiati.

Počuli ste o žene, ktorá ovdovela s ôsmimi deťmi? Manžel dostal vrede na žalúdku. Podrobil sa operácii. Začalo to hnišať, nato prišiel zápal. Jeho utrpenie ukončila smrť. Zostalo jej osem detí. Naviac do domácnosti patrili ešte dve adoptované siroty. Keď sa vrátila z pohrebu, nemala času vyplakávať za mužom. Deti potrebovali jej starostlivosť. Videla, že bude musieť byť svojim deťom nielen matkou, ale i otcom. S výchovou začala veľmi prísne. Chybu a hriech nikomu neopomenula. Z jej detí vyrástli okrem iného dvaja kňazi, dve rehoľné sestry. A obe siroty, o ktoré sa starala, tiež zasvätili svoj život Bohu. Po chvíľach radosti prišiel čas skúšok, prenasledovanie Cirkvi. Jej deti pobrali do väzenia a do koncentračných táborov. Jeden zo synov na následky trýznenia zomrel. Matka prežívala ťažké chvíle. Denne sa modlila. A všetko odovzdávala Bohu. Po prenasledovaní išla bývať k synovi, kde si zlomila nohu a ostala odkázaná na barle. Dožila sa pekného veku, zomrela 103-ročná v náručí svojho syna, kňaza.

Jednoduchá žena, ktorá naplno prežila svoj život vo vzťahu s ľuďmi i vo vzťahu s Bohom. Nebála sa ťažkostí. Vo svojom živote nevegetovala, ale plnohodnotne prežívala každý deň. Z jej života vzniklo krásne umelecké dielo.

Verím, že ju Boh ocenil najvzácnejšou cenou, spásou jej duše.

ADE

Nebojme sa naplno prežiť svoj život. Vytvorme z nášho života aj my krásne hodnotné umelecké dielo. Viem, že nás to bude stáť veľa námahy. Ale bez nej to nejde. A tak isto to nepôjde bez Božieho požehnania. Preto prosme Ducha Svätého, aby nám udelil tento dar, ktorý je dôležitý pre našu spásu.

Amen.

Dar nábožnosti

Lk 18,9-14

*Nábožnosť je možná každému človeku
V čom spočíva čnosť nábožnosti?¹⁶⁸*

AI

Pán Ježiš nás v tomto úryvku z evanjelia učí, ako sa máme modliť, aká má byť naša nábožnosť, aby sme dosiahli ospravedlnenie. Drahí bratia a sestry, aká je moja nábožnosť? Zhoduje sa s tou, ktorú vyzdvihuje Ježiš ?

KE

Ježiš chváli nábožnosť mýtnika, ktorý hovorí: „**Bože, buď milostivý mne, hriešnemu**“ (Lk 18,13). A Ježiš hovorí: „Tento odišiel domov ospravedlnený a nie tamten“ (porov. Lk 18,14b).

DI

Nábožnosť môže byť rôzna. Záleží na každom človekovi, akú si zvolí, či chce byť nábožný v hĺbke svojho srdca alebo mu ide len o vonkajšiu a povrchnú zbožnosť. Ktorá je pravá?

Na jednej strane stoja farizeji, ktorí sa radi modlievajú postojáčky v synagógach a na rohoch ulíc, aby ich ľudia videli. Pri svojej modlitbe vyratúvajú všetky svoje skutky, ktoré robia, desiatky, ktoré dávajú, pôsty, ktoré konajú a myslia si, že sú lepší od iných pre svoju nábožnosť prejavovanú len navonok. Ježiš im hovorí, že už majú svoju odmenu.

Ježiš nás však pozýva k inému druhu nábožnosti, k nábožnosti, ktorá sa neprejavuje iba vonkajšími znakmi, ale k nábožnosti, ktorá vychádza z hĺbky nášho srdca. Tu je nám vzorom mýtnik z dnešného evanjelia, ktorý stál celkom vzadu a neodvážil sa ani oči k nebu zdvihnúť, ale bil sa do pŕs.

¹⁶⁸ Porov.: HOLUBČÍK, J.: Seminár. Spišská Kapitula : 2005.

V dnešnom svete, či už vo svete alebo u nás, sú ľudia, ktorí berú svoju vieru, nábožnosť vážne, ale sú aj takí, ktorí sa nazývajú kresťanmi len podľa mena, idú síce do kostola, aby sa ukázali pred ostatnými, že sú veriaci, idú na spoveď aspoň raz do roka, veď čo by povedali ľudia, dajú pokrstiť svoje deti, ale o ich výchovu sa už nestarajú. Sú kresťanmi len navonok a ich nábožnosť je povrchná a je len ako nejaká pozlátka alebo zvyk.

Kto môže byť pre nás, drahí bratia a sestry, vzorom a príkladom nábožnosti? Je to sám náš Božský Majster- Ježiš Kristus. Keď sa modlil, utiahol sa na pusté miesto a zotrval aj celú noc v úprimnom rozhovore so svojím Nebeským Otcem. On sa nebál uzdraviť chorého hoci aj v sobotu, keď videl, že potrebuje pomoc. Nestaral sa o to, čo povedia na to jednoduchí ľudia, farizeji, či zákonníci. Pomohol, nie preto, aby ho ľudia chválili, ale preto, lebo videl, že jeho pomoc je potrebná. Nebral ohľad na literu zákona, ale pozeral na ducha zákona. Snažil sa vo všetkom, všade a za každých okolností plniť iba Božiu vôľu.

PAR

A taká má byť aj naša nábožnosť. Máme mať úplnú dôveru voči svojmu nebeskému Otcovi. K nemu sa máme utiekať v našich problémoch a trápeniach. Aj my sa máme snažiť dať svoje skutky do súladu s Božou vôľou. Keď niečo dávame, máme to dávať z hĺbky svojho srdca a nečakať na odmenu, ani nikdy nehovorme, koľko sme toho urobili pre iných. Keď sa modlíme alebo postíme, má to byť opravdivé pokánie, nie len prejavené navonok, ale skutočne prežité v našom srdci.

Bohu sa vždy viac páči pokora človeka, ako keď sa niekto chváli svojimi činmi. Veď či sa môže nábožnosť človeka porovnávať s Božou? Veď on dal pre nás to najdrahšie ,čo mal, svojho Syna, ktorý prišiel na svet, pomáhal ľuďom a nakoniec sa z lásky k nám obetoval na kríži. Aj napriek tomu nikdy nepoukazuje na svoje dobré skutky, ale čo nám dáva, dáva preto, lebo nás miluje.

MY

Vzorom pravej nábožnosti môže byť sv. Mikuláš, ktorý žil vo štvrtom storočí v Malej Ázii a bol biskupom v meste Mýra v dnešnom Turecku. Bol známy svojím svätým životom, svojou nábožnosťou a svojou ochotou pomôcť tým, ktorí boli v núdzi.

Legenda o ňom hovorí, že raz jeden otec upadol do takej biedy, že bola ohrozená jeho česť i česť jeho troch dcér, ktoré sa nemohli vydať, lebo nemali žiadne veno. Žili veľmi chudobne a museli vykonávať podradné práce, aby sa vôbec užívali. Podľa tejto legendy im svätý Mikuláš raz v noci dal do okna mešec peňazí, aby sa najstaršia z nich mohla vydať a nepozorovane odišiel, takže nikto, ani sám otec nevedel, odkiaľ sa peniaze v okne vzali. To sa opakovalo aj po ďalšie dva roky, takže sa všetky tri dcéry mohli vydať a tak si zabezpečiť svoju budúcnosť.

Je nám vzorom v tom, že aj keď pomohol, nevyratával čo urobil, koľko dal, ani nečakal na odmenu alebo poďakovanie. To, čo robil, urobil v skrytosti, lebo vedel, že Boh vidí všetko, čo koná, a že nepríde o svoju odmenu vo večnosti.

ADE

Nasledujme, drahí bratia a sestry, Krista i svätého Mikuláša v ich pravej nábožnosti, ktorá nepozera na seba, ale ktorá sa stará o dobro blízkych, aby im nechýbalo nič z toho, čo sme im schopní poskytnúť a v čom môžeme pomôcť. A ak niekomu pomôžeme, nikdy mu to nepripomínajme a už nie Bohu, a tak si zaslúžime veľkú odmenu v Nebeskom kráľovstve. Lebo aj my sme ľudia hriešni a potrebujeme, aby bol Boh k nám milosrdný. A čím my budeme milosrdnejší, tým bude aj väčšie Jeho zľutovanie voči nám.

Amen.

Dar bázne Božej

Iz 11,2

Bát' sa uraziť Boha je veľká vec
*Vedieť sa uchrániť hriechu za každú cenu.*¹⁶⁹

AI

Rozpráva priateľ:,, S hanbou si spomínam na jednu nepríjemnú udalosť, ktorá sa mi stala pred pár rokmi ako mladému neskúsenému vodičovi. Bol som tak sebavedomý a pyšný na svoje šoférske schopnosti, že som chcel bez problémov, po krátkom rozhlídnutí sa, prefrčať cez križovatku napriek tomu, že bola červená a ja som ju videl. Nebyť vtedy orodovania všetkých svätých a dobrých brzd, skončil by som pod kamiónom. Nemal som žiadny rešpekt voči tomu semaforu a nevážil som si život, ani svoj ani iných. Trošku rešpektu, bázne pred tým červeným svetielkom a pred darom života by mi ušetrilo kopu problémov.“

Možno už tušíte, o čom chceme dnes hovoriť. Je to bázeň pred Bohom.

KE

Už prorok Izaiáš hovorí o Mesiášovi, že na ňom „***....spočinie duch Pánov: duch múdrosti a rozumu, duch rady a sily, duch poznania a bázne pred Pánom***“ (Iz 11,2).

DI

Bázeň Božia, svätá bázeň, bázeň pred Pánom. Všetky tieto termíny označujú jednu jedinú skutočnosť, ktorá je nevyhnutným predpokladom duchovného života, a teda vzťahu s Bohom. Už na začiatku vás chcem

¹⁶⁹ Porov.: KARCAGI, A.: Seminár. Badín : 2005.

upozorniť na základný fakt a to, že bázeň nie je strach. Nepoviem vám hneď, čo je bázeň, najprv vám poviem, čo je to strach, aby ste vedeli, čo bázeň nie je. Strach je pocit, ktorý veľmi dobre poznáme. Strach alebo fobia je reakciou na niečo, čo nás môže ohroziť, narušiť naše zdravie, pripraviť nás o život, spôsobiť bolesť. Pozitívnu funkciu strachu je, že nás chráni pred životu nebezpečnými situáciami. Keby sme nepocitovali strach, tak by sme bez problémov skúšali udržať rovnováhu na balkónovom zábradlí na ôsmom poschodí, alebo by sme bez mihnutia oka vliezli do kletky plnej levov atď. Číže strach nám chráni život. Na druhej strane strach nás často zotročuje, vládne nad našimi životmi. Strach o budúcnosť, strach pred bolesťou, pred sklamaním, pred človekom. A tu sa dostávame k základnému rozdielu medzi strachom a bázňou pred Bohom. Strach je totiž signál, že s premetom alebo osobou, ktorá ten strach v nás vyvoláva, nechceme mať nič spoločné. Číže strach ťa oddiaľuje od veci alebo osoby, ktorej sa bojíš. Ak sa niekoho bojíš, najradšej by si ho nestretol, nestretla. Utekáš od takéhoto človeka ozlomkrky. A tak pokým strach ťa od niekoho odlučuje, bázeň ťa k Bohu priťahuje, približuje.

Bázeň, po hebrejsky „jireá“, sa prekladá nie len ako strach, ale aj ako úcta, prejavovať úctu, mať niekoho v úcte. Bázeň Božia nie je strach, kvôli ktorému utekáme pred Bohom. Je to láskyplné uznanie Božieho majestátu a mojej maličkosti a táto svätá bázeň ma ťahá k Bohu. Bát sa Boha znamená báť sa ho zarmútiť, sklamať, raniť svojím hriechom. Keď niekoho miluješ, nepľuješ mu do tváre. Ani ťa to nenapadne. Mám veľkú chuť povedať, že bázeň Božia, láska a poslušnosť je vlastne jedna a tá istá skutočnosť, vyjadrená rôznymi pojmami. Prečo? Pretože keď Boha miluješ, máš pred ním bázeň, keď máš bázeň, tak ho miluješ. Nemožno Boha milovať a nemať pred ním bázeň a nemožno mať pred ním bázeň a nemilovať ho. A ako vieme, že milujeme Boha? Apoštol Ján vo svojom prvom liste píše: **„Lebo láska k Bohu spočíva v tom, že zachováваме jeho prikázania“** (1Jn 5,3a). Číže keď ho miluješ, si mu poslušný, zachovávaš to, čo chce, aby si zachovával.

Svätá bázeň, to je vytrhnutie zo všednosti dňa, života a otvorenie sa tajomstvu Boha. Je to proste akési „WAW!“, údiv, keď človek pozná, s kým má dočinenia. Myslím tým nejakú životnú situáciu, v ktorej ti Boh prejaví svoju dobrotu, svoju veľkosť.

Aký úžitok mám z bázne pred Bohom? Na čo mi je? Bázeň pred Bohom ťa chráni pred hriechom. Jozef Egyptský, keď ho zvädzala Putifarova manželka, povedal: **„Ako by som sa mohol dopustiť takej veľkej krivdy a proti Bohu sa prehrešiť“** (Gn 39,9b). Ďalej Boh požehnáva človeka, ktorý sa ho bojí. Dáva mu zdravie, dlhý život. Taktiež svätá bázeň dáva človeku silu k vernosti a statočnosti tak, ako to prežívali pôrodné babice v Egypte, keď im faraón kázal pozabíjať každého chlapca, ktorého Židovka porodí. Babice sa báli Boha a rozkazom faraóna sa neriadili. Božia bázeň zbavuje človeka strachu pred ľuďmi a pred smrťou. Traja Danielovi priatelia, ktorých idú hodiť do rozžeravej pece

smelo hovoria kráľovi: „*Či nás náš Boh, ktorého si ctíme, môže vytrhnúť z rozpálenej pece a z tvojich rúk, kráľu, oslobodiť nás a či nie, vedz, kráľu, že tvojich bohov si nectíme a zlatej soche, ktorú si postavil, sa neklaníme!*“ (Dan 3,17-18)

A na koniec to najdôležitejšie: Bázeň Božia je dar od Boha. Je to jeden zo siedmich darov Ducha Svätého, ktoré udeľuje Boh človeku vo sviatosti birmovania. Je to darček od Boha pre teba, aby si rástol vo svätosti. To nie je z teba. Už to, že bázeň je darom od Boha, je dôkazom toho, že bázeň nemôže byť strachom v klasickom slova zmysle, teda niečím, čo by nás od Boha vzdalovalo.

PAR

Ako získať tento dar? Ako som už povedal, každý dospelý kresťan, ktorý prijal sviatosť birmovania dostal tento dar v plnej miere. Ale keď ti niekto niečo dáva, ty to musíš prijať, dar rozbaľiť a potom užívať. Takže je dobré v modlitbe povedať Bohu, že tento dar prijímaš, poďakovať zaň a prosiť, aby ho Boh vo mne rozvil v plnej miere. Ale bázeň pred Pánom vzrastá aj akosi nevedomky tým, že rastieme vo svätosti, v láske k Bohu a k ľuďom, čím viac túžime po Bohu, tým viac v nás tieto dary vzrastajú.

MY

Rozpráva priateľ- kňaz:

„Mám veľmi dobrého priateľa. Je to tvrdý chlap, baník, ktorý žije pokojným a krásnym životom so svojou manželkou a troma deťmi, chlapcami. Ale nebolo to vždy tak. Už ako dospievajúci chlapec si rád vypil. Občas. Avšak toto občas sa stávalo čoraz častejším, až sa z mladého, silného chlapa stala troska, ťažký alkoholik. Už bol ženatý, mal dve deti. Okrem toho, že pravidelne a často chodieval domov opitý, bol aj veľmi agresívny. Bil ženu, deti. Bolo to zlé, veľmi zlé, neznesiteľné. Ale žena sa s deťmi neprestajne za muža modlila. Nechcela to riešiť rozvodom, aj keď nepristúpiť k tomuto riešeniu bolo veľmi ťažké. Odporúčalo jej to veľa známych.

Raz ich prišiel navštíviť ich rodinný priateľ, kňaz a okrem iného im povedal, že tomuto ich otcovi sa o krátky čas stane nešťastie. Otec rodiny sa mu vysmial do očí. Život išiel ďalej. Jedného dňa asi po pol roku zazvonil v ich domácnosti telefón. Zdvihla to manželka a dozvedela sa šokujúcu správu, že jej muža, spolu s ďalšími piatimi baníkmi, zavalilo v bani. Nádej, že prežijú, je minimálna. Po dlhých hodinách záchranných prác ich dostali na povrch. Ale živého iba jedného. Alkoholika.

Tento muž potom v nemocnici, keď sa zotavoval z tohto nešťastia, premýšľal o celom svojom živote. Bol stále vystrašený, ale nie len z toho, čo sa tam v bani stalo, ale aj zo splnenia proroctva kňaza, ktoré vyslovil pred niekoľkými mesiacmi. Vedel, že táto skúsenosť nebola náhodou, ale bolo to Božie riadenie. Tento muž bol preniknutý bážňou pred Bohom, pred jeho veľkosťou a zmilovaním. Zmenil sa. Prestal piť a prestal sa smiať Bohu do očí, lebo vedel, že Boh je ten, kto má všetko v rukách. Veď aj on mohol zomrieť tak, ako jeho štyria kolegovia.

ADE

Bázeň pred Bohom nie je strach z Boha. Prosme v tejto svätej omši za vzrast tohto daru od Boha, aby sme mu viac patrili a viac ho milovali.

Amen.

Homílie: Čnosti

Čnosť pravdy

Jn 3,21

Pravda
*Čo je pravda?*¹⁷⁰

AI

Skúsme sa dnes zamyslieť nad slovom pravda, čo vlastne pravda je a čo v nás slovo pravda vyvoláva. Názov denníka? Mienka väčšiny ľudí?

KE

„Ale kto koná pravdu, ide na svetlo, aby bolo vidieť, že svoje skutky koná v Bohu“ (Jn 3,21).

DI

Aj nás Boh pozýva na toto svetlo do svojej pravdy, lebo len On je Pravda. Nechajme sa teda vtiahnuť do tejto Pravdy. Čo je pravda? Iste sme sa už mnoho ráz nad týmto slovom zamýšľali. Určite nás už napadlo, či je naozaj pravda to, čo nám niekto hovorí. V dnešnej dobe mať istotu, že mi niekto hovorí pravdu, je dosť riskantné. Ale ak veríme Bohu, ktorý je sám Pravda, ako to prostredníctvom evanjelistov sám o sebe hovorí: „Ja som cesta, pravda a život“, tak sa nám nič nemôže stať. Musíme sa odovzdať Pánovej pravde a Pán nás oslobodí. Lebo Pán nie je Bohom klamstva, ale Bohom pravdy – On je absolútna Pravda.

PAR

Každý z nás zažil, že mu niekto povedal pravdu do očí. Iste mi dáte za pravdu, že niekedy pravda bolí a hlavne ak je to pravda o nás. Pravda samotná preniká až do špiku kostí a vie nás poriadne rozladiť. Ale pravda, ktorú nám podáva Pán o sebe a taktiež o nás, je úžasne reálna a totálne skutočná. Pán nás „nevodí za nos“, ale podáva sa nám vo svetle pravdy a v tomto svetle nám sprítomňuje aj Otca. Ježiš sám nám ukázal a dáva nám tiež prostriedky, ako žiť v jeho pravde a ako skrze ňu dosiahnuť spásu. Skúsme aj my s Ježišom nastúpiť na loďku jeho pravdy a dôjsť s ním do konečného cieľa, ktorým je On sám.

¹⁷⁰ Porov.: MUŠNÍR, M.: Seminárna práca. Badín : 2004.

Odvzdajme všetko do rúk Pána a on sa už postará. Kráčajme v jeho stopách a On nás nenechá zahynúť. Naučme sa kráčať vo svetle pravdy, lebo pravda nás vyslobodí. Ako to bolo aj v stati dnešného evanjelia: „**Ale kto koná pravdu, ide na svetlo, aby bolo vidieť, že svoje skutky koná v Bohu.**“ Podťte na svetlo, lebo ak konáme pravdu, ak žijeme Krista, tak naše samotné skutky sú pravdou. Nebojme sa otvoriť sa pravde, pravda je ako kľúč od nášho vnútra a otvoríme ním zamknutú klietku svojho vnútra a nechajme Ježiša konať v nás. Nasledujme ho, ako ho nasledovali apoštoli, ako ho nasleduje množstvo ľudí, lebo mu uverili a prijali jeho pravdu.

MY

Pozrime sa, čo zažila veľká osobnosť, o ktorej sa dnes veľa hovorí, Edita Steinová. Rodom bola židovka. Až do dvadsiateho prvého roku svojho života bola ateistkou. Nevedela uveriť, že jestvuje Boh. Ale bola mimoriadne nadaná a študovala filozofiu a dejiny. Stala sa vedeckou pracovníčkou a vynikajúcou univerzitnou profesorkou a hľadala poctivo pravdu. Do hľadania pravdy jej vstúpila táto udalosť. Dostala správu, že na fronte padol jej univerzitný asistent. Navštívila jeho manželku. Našla ju síce v čiernom, ale úplne spokojnú. To ju prekvapilo. Dozvedela sa, že viera v Boha ju robí takou spokojnou. Profesorka nič také ešte v živote nepočula ani nezažila. Zatúžila teda spoznať vieru v Boha. Čítala knihu sv. Terézie z Avily, jeden celý deň a celú noc, na jeden dúšok. Keď na druhé ráno trochu privrela oči, aby si odpočinula, vzdychla si nahlas: „Toto je pravda, ktorú som hľadala: Boh človeku stačí.“ A dala sa pokrstiť. Viera, že Boh nás miluje, ju tak uchvátila, že zatúžila celá sa zasvätiť Bohu, a preto vstúpila do kláštora karmelitánok. Vravievala: „Som super šťastná, prešťastná, našla som všetko, dosiahla som cieľ života.“ Jej radosť vyplývajúca z viery v láskyplného Boha bola taká úžasná, že sa nezlomila ani vtedy, keď ju odviekli do lágru medzi uväznených židov, ani vtedy, keď ju viedli ako židovku na popravu plynom. Umrela šťastná, pretože Boh jej ukázal cestu do večnej blaženosti. A táto rehoľná sestra Benedikta bola vyhlásená za blahoslavenú 1. 5. 1987 v Kolíne, počas návštevy Jána Pavla II. v Nemecku.

Zoberme si bratia a sestry príklad od Edity Steinovej, ktorá tiež celý život hľadala pravdu a ako sme počuli, tak ju aj našla. Snažme sa aj my hľadať pravdu nášho života. A snažme sa v tejto pravde hľadať nášho Boha.

ADE

Prosme Pána, aby nám v každom dni nášho života zjavoval pravdu, ktorá nás dovedie do večnosti, kde je On večná Pravda a kraluje na veky. Amen.

Božská čnosť viery.
Možnosť viery a starostlivosť o vieru.

AI

Práve sme počuli evanjelium priam nabité témou „viera“. A práve viera bude prvou z troch Božských čností, o ktorej si chceme niečo povedať v rámci nášho cyklu zamyslení nad Božskými čnosťami.

KE

Čo je viera? Je vôbec možné veriť? A ak veríme, je to raz navždy alebo sa treba o vieru aj starať?

DI

Aby sme mohli odpovedať na všetky tieto otázky, treba sa nám asi najskôr zamyslieť nad samotnou skutočnosťou viery. Z prirodzeného pohľadu môžeme povedať, že viera je psychologický aspekt vzťahu dvoch jedincov, ktorým „veriaci“ uznáva druhého ako autoritu. Jeho slovám prisudzuje pravdivú hodnotu a bežne tomu v reči hovoríme: „Ja mu verím.“ Veríme takto ľuďom, ktorí majú nejakú všeobecne uznávanú autoritu na základe príslušnosti k nejakej hodnovernej inštitúcii. Veríme lekárom, že nám dajú lieky, ktoré nás ozaj vyliečia. Veríme bankárom, že naše úspory nespreneveria. Veríme šoférovi autobusu, že nás dovezie práve tam, kam chceme ísť... Teda nachádzame vieru asi v každom z nás. No v bežnej reči sa pod pojmom „veriaci“ rozumie skôr náboženská skutočnosť. Keď sa povie: „veriaci“, nemyslí sa tým, že verí „televíznej rosníčke“, že dnes nebude pršať, ale že verí v Boha. Ale je v tom nejaký rozdiel? Veď sme si povedali, že viera je skutočnosť, ktorá sa týka vzťahu. A ak má človek vybudovaný vzťah s Bohom, môže mu teda aj veriť. Katechizmus nás učí, že viera je odpoveďou na Božie zjavenie, Božie volanie. Že je Božím darom, nezaslúženou milosťou, ktorá sa stáva začiatkom večného života (porov. KKC 142, 153, 162, 179, 298, 2005, 163-165). Celkom iste sa v nás vynorí otázka: „Ak je viera darom, má ho každý?“ Isteže áno, veď každý z nás pocítil, že je schopný veriť lekárovi, prečo nie aj Bohu? Tu sa natíska ale druhá otázka: „Prečo niektorí neveria v Boha?“ Neviem. Naozaj neviem, veď príčin je mnoho. Väčšinou je to opakované sklamanie z dôvery niekomu a takto sa mohol niekto sklamať aj vo svojom vzťahu k Bohu. Alebo o Bohu vôbec nepočul; alebo o ňom počul niečo, čo nemuselo byť pravdou, skreslilo jeho pohľad na Boha a tým, že neuveril tomu, ktorý o Bohu hovoril, neuveril ani v toho, o kom hovoril... Možností je naozaj veľa. Pravdou je ale aj to, že Boh sa môže dať poznať aj tomu, kto o ňom nikdy nepočul, aj to, že môže vliať milosť viery niekomu, kto už vieru raz stratil.

PAR

Keď už teda vieme, čo je viera, môže nám napadnúť otázka, ako sa o vieru starať, ako ju živiť, ako ju nestratiť. Mnohokrát to nie je jednoduché. Niekedy si treba uvedomiť, prečo má byť Boh tou autoritou, ktorej možno veriť. Inokedy sa treba vrátiť k tomu prvému podnetu, prečo sme sa veriť rozhodli. Sú ale situácie, v ktorých si nevieme dať rady sami a tak ako to v bežnom živote chodí, aj tu platí pravidlo pomoci od druhých. Pokiaľ ide o vieru v Boha, je to na prvom mieste Boh sám, u ktorého treba hľadať pomoc a modlitba ako prostriedok našej komunikácie s Ním. Veľmi pomáha aj pomoc zo strany druhých – kňazov, blízkych, priateľov. A v neposlednom rade sú to sviatosti, cez ktoré nám Boh ponúka mnohé iné potrebné milosti.

MY

Keby sme mali toto všetko podložiť nejakým príkladom, tak najlepšie bude dnešné evanjelium. Skúste si teraz privrieť oči a vžite sa do situácie Petra.

Ste Peter, ste v malej loďke, trmácajúcej sa v nepokojných vlnách jazera a z diaľky vidíte, ako niekto kráča po vode. Niektorí vykríknu: „Mátoha“. Iní: „To je Ježiš“. Čo si asi pomyslel Peter? Najlepší spôsob ako to zistiť, je vykročiť na vlny a ísť za ním. Ak je to Ježiš, prejdem sa po vlnách, ak to Ježiš nie je, čľupnem do vody. A aj vykročil. Šiel po vode ako po pevnej zemi, zrejme teda veril, že ten, za ktorým ide, je Ježiš. A stalo sa nemožné. No Ježiša viac neprosil o pomoc, spoľahol sa na seba, na svoje vedomosti o prírodných zákonoch, na svoje schopnosti a v tom sa začal topiť. A Ježišova reakcia? „Maloverný, prečo si zapochyboval?“ Rovnako ako Peter aj my sme schopní veriť v Boha. Ale akonáhle túto vieru neživíme, akonáhle neprosíme, ale spoľahneme sa na seba samých, padneme a začneme sa topiť. Ale aj tu je ešte stále čas vykríknuť: „Pane, zachráň ma.“

ADE

Čo teda spravíme so svojou vierou? Uveríme Bohu? Ak mu veríme, veríme mu vo všetkom? A ak sa topíme, dokážeme zakričať Pane, zachráň ma? Prosme, bratia a sestry, pri tejto svätej omši, aby sme toto všetko dokázali.

Amen.

Božská čnosť viery.
*Možnosť viery a starostlivosť o vieru.*¹⁷¹

AI

Podľa výsledkov jednej ankety by sa viac ako polovica opýtaných mladých ľudí vo veku od sedemnásiť do dvadsaťpäť rokov stačilo dožiť maximálne štyridsiatky.

Život aj tak nemá zmysel. Čo mám z nejakých úspechov? Srdce zostáva prázdne... A budúcnosť? Všetko je len osud a ten je nanič.

KE

Vážime si ľudí, ktorí dokážu druhým vliať nádej. Ježiš sa nám prihovára a uisťuje nás: „***Toto som vám povedal, aby ste vo mne mali pokoj. Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet!***“ (Jn 16,33)

DI

My vieme, že pokiaľ človek má nádej, aj jeho život má zmysel. Ak stratí nádej, stratí aj zmysel života. No nielen v osobnom živote, ale aj v spoločenskom, radi počúvame o víziách do budúcnosti, ktoré sú plné nádeje. Naopak, nepríjemne sa nám počúva niekto, kto predpovedá nejakú tragédiu alebo katastrofu. Máme však aj inú skúsenosť. Je to vtedy, keď nám niekto ponúka falošnú nádej, nádej, ktorá sa nikdy nestane skutočnosťou. Alebo keď niekto maľuje budúcnosť vo veľmi ružových farbách. Ježiš nám bez servítky na ústach pripomína tvrdú pravdu našich každodenných ťažkostí a nevľúdnosť, ktorá kráča ruka v ruke s nepochopením okolitého sveta. Často sa cítime sami a nepochopení. Ježiš nás týmito svojimi slovami nechce ubiť, práve naopak. Má v úmysle dodať nám odvalu a posilniť našu vieru, ktorú máme od neho. Nič nemôže tak posilniť našu vieru a nádej, ako keď sme vo svojom srdci presvedčení, že Boh môže všetko. Lebo keď náš rozum spozná, že Boh je naozaj všemohúci, ľahko a bez zaváhania bude súhlasiť a ochotne prijme všetko, čo nám prináša nový deň, nech je to čokoľvek a nech je to akékoľvek. Nové, darované poznanie viery veľmi dobre pozná ťažkosti a chvíle, kedy sa musí osvedčiť. Pokiaľ budeme žiť na tomto svete, naša viera bude neustále vystavovaná skúškam. Ale naša sila a naše šťastie je v Ježišovi, ktorý všetko prekonáva s nami, závisí od toho, ako sa naňho dokážeme spoľahnúť, ako mu veríme a koľko percent nádeje vkladáme do neho.

PAR

¹⁷¹ Porov.: PATAY, J.R.: Seminár. Badín : 2005.

Božím kráľovstvom na zemi je putujúca Cirkev. A keďže sa skladá z ľudí hriešnych a slabých, musí mať aj ona prorockého ducha. On nespočíva v tom, aby ohlasoval katastrofu a zánik našich nádejí, ale aby pomáhal kresťanom, aby dosiahli spásu. Preto aj prorocké poslanie Cirkvi je prinášajúce nádej. Má zmysel hľadať nádej tam, kde už nádeje niet? Má zmysel hľadať nádej tam, kde zhasína nevinný život?

Rozpráva kňaz:,, Na svojom predošlom pôsobisku som spoznal jedno mladé dievča. Na prvý pohľad klasická mestská tenagerka, no v jej srdci bolo čosi krásne. Vrelý a osobný vzťah s Ježišom. Jej priateľstvo s ním sa stále prehľbovalo a prerastalo do skutočnej lásky. S tým sa menil aj jej vzťah k ostatným ľuďom. Nikto, kto ju poznal alebo o niečo prosil, nebol odmietnutý. Naopak, každý cítil jej otvorené srdce. Bola veľmi živá a plná optimistického elánu. Avšak Pán ju požiadal o veľké svedectvo jej lásky. Vo svojich pätnástich rokoch dostala leukémiu. Ona ale nestratila nádej. Vo svojom utrpení žila pokojne a tešila sa z toho, že toto svoje utrpenie môže za niekoho alebo za niečie potreby obetovať. Milovala Ježiša ešte viac. Mala horúcu nádej v uzdravenie. Ale ani tak nie tela, to nebolo hlavne v pokročilom štádiu jej choroby také dôležité, ale mala nádej na uzdravenie mnohých duší. Bola šťastná pre nádej života s Ježišom. Často mi hovorila: „Neboj sa, budem sa za to modliť a ty ver Ježišovi, lebo on nás vždy vypočuje.“ Pán si ju povolal. Nebála sa smrti a prijala ju s nádejou a radosťou ako sv. František, ako svoju sestru, niečo, čo nevyhnutne patrí k životu. Pre ňu mala aj smrť zmysel. Žila v nádeji, lebo jej ženích, jej Boh premohol svet a aj nezmyselnému utrpeniu dal zmysel. Zomrela ako sedemnásťročná.“

Viera v Ježiša prináša so sebou nádej. Veľmi ju potrebujeme, lebo sa cítime ohrození vonkajším prostredím. Či sa nám neraz nezdá, že diabol je silnejší ako Boh? Že svet viac ovládajú peniaze ako vzájomná láska? Že noviny a televízia sú účinnejšie ako slová Biblie? Či poverie, bludy, mytológie, sekty nemajú väčší vplyv na ľudí ako zjavená Božia pravda? Áno, niekedy sa dobrí kresťania cítia ako emauzskí učeníci, ktorí smutní odchádzali z Jeruzalema, lebo boli presvedčení, že Ježiš prehral na kríži. Preto Cirkev musí neustále opakovať Ježišove slová: „Nebojte sa, ja som premohol svet! Nebo a zem pominú, ale moje slová nepominú. Čo sa bojíte, vy maloverní?“

MY

Boli sme, sme a budeme svedkami veľkých udalostí v Cirkvi, ale aj na celom svete. Cirkev neustále hlása miliónom ľudí ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Ježiša. A že vyše miliardy ľudí na našej planéte v Ježiša veria a stále sa rodia noví kresťania. Každý rok je naozaj nielen rokom vďaka, ale aj veľkej nádeje do neistej budúcnosti. Nech aj naša adventná príprava na Vianoce v tomto roku je naplnená nádejou, že ak sa my Boha, Ježiša a Cirkvi, nášho spoločenstva nádeje nespustíme, že ak si aj v tieto dni obnovíme svoj život, tak sa nemusíme nikoho a ničoho báť.

ADE

Jedna z ľudských múdrostí hovorí, že nádej zomiera posledná. My sa radujeme z toho, že naša nádej nie je na konci života, ale už od jeho začiatku a sprevádza nás celý život. Zakončíme priliehavými slovami kardinála Saliégeho: „Kresťan je človek nádeje. Kresťanský svet je svetom radosti, lebo je zároveň svetom nádeje. Máš strach? Kresťanstvo ťa z neho vylieči, vráti ti hrdosť a odvahu. Sú kresťania, ktorí nepoznajú strach alebo ktorí ho dokážu prekonať.“
Prajme si, aby ste sa stali práve takýmito.

Amen.

Čnosť lásky

Jn 3,16

Láska – mená lásky
*Láska vôkol nás.*¹⁷²

AI

Nedávno priateľ vykonal taký malý prieskum. Počúval vôkol seba a zameral sa hlavne na slová milovať, priateľstvo, náklonnosť. Všetky majú spoločný základ a ním je láska. Je zaujímavé sledovať a počúvať rozhovory ľudí, či už v televízii, rozhlase, či na ulici. Nebolo ani dňa, dokonca jeden večer ani hodiny, kedy by sa v rádiu aspoň jedenkrát neobjavilo slovo láska.

KE

A prečo takéto pozorovanie? Dôvod bol veľmi jednoduchý. V dnešnej dobe sme si tak zvykli používať slovo láska, že akosi pri počutí slov: „**Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna,**“ postrehneme možno len to, že sa jedná o Ježiša a ešte sa tam spomína svet. Slovo Láska nám však akosi vypadáva, nezachytávame ho.

DI

Dôvodov môže byť viacero. Jedným z nich je najmä to, že pri poukázaní na Lásku v slovenčine využívame na 90% slovo Láska. Manžel zvykne povedať svojej manželke „ľúbim ťa“, „milujem ťa“, no predsa len je to vyjadrenie činnosti, pocitu odvolávajúceho sa na Lásku.

V gréčtine sú na Lásku štyri rôzne výrazy. V opisnej forme ich používame i u nás, no samotné vyjadrujú hĺbku slova Láska.

Prvým je eros. Z neho máme odvodené i slovo erotika a samotné eros je tiež pomenovaním lásky, ktorá je telesná. Nemožno to však vnímať iba ako niečo

¹⁷² Porov.: STEINHÜBL, P.: Seminár. Badín : 2005.

negatívne, pretože vyjadrením hlbkej vnútornej lásky manželov je i telesné spolužitie, vyjadrené slovom eros.

Druhým označením je fileo. Je to najmä láska medzi priateľmi, známymi. Ak by sme to vyjadrovali v slovenčine, zrejme by sme použili slovo priateľstvo. Je to druh lásky, kedy človek dáva toľko, koľko dostal. Malé deti to vedia pekne vyjadriť, keď hovoria: „On je môj kamarát, lebo sa so mnou hráva“.

Oba tieto výrazy sa však v našom chápaní slova láska veľmi nepoužívajú.

Tretie vyjadrenie sa už približuje. Je to slovo stergo, poukazujúce na lásku matky, otca ku svojim deťom. Najmä lásku matky k dieťaťu. Matka dáva vždy viac lásky, ako dostáva. Dokonca je to prirodzené. Ved' keď je dieťa malé, len ťažko by sme si vedeli predstaviť, že matka by ho mala rada iba natoľko, nakoľko prejaví lásku k nej.

Štvrtým a posledný výrazom je agapao. Tu je však i najväčší problém, ako ho pripodobniť slovenskému slovu Láska. Agapao totižto vyjadruje lásku, ktorá dáva a pritom neočakáva späť.

A prečo je tu problém? Najmä kvôli tomu, že v slovenčine by sme museli na jej vyjadrenie použiť opis „láska obety“. No a obeta, to už nášmu uchu príjemne neznie.

PAR

No práve k agapé nás pozýva Ježiš Kristus. On pri stretnutí s hriešnicou nehovorí o tom, aby skúsila v láske postúpiť o niečo viac, ako je iba sex. On ju volá k plnej láske. Mýtnikovi Matúšovi nehovorí o tom, aby nie iba priateľom pomáhal, ale volá ho za apoštola a volá ho k plnej láske. A napokon sám seba dáva za nás nie preto, aby dokázal, že nás miluje viac, ako my milujeme jeho, ale aby nám ukázal bezhraničnosť lásky, ktorá neváhala vyliť svoju krv na dreve kríža. Pretože Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.

MY

Blahoslavená matka Tereza počúvla túto Ježišovu výzvu a jej výrok: „Láska bolí, musí bolieť“, je toho vyjadrením.

Do Indie raz za ňou prišiel reportér nemeckého časopisu Stern, aby s ňou urobil interview. Strávil pri nej jeden celý deň od rána až do neskorého večera, aby mohol napísať o tom, ako pracuje. Keď bola popoludní pri chorých a preväzovala im ich hnisavé rany, dôkladne si robil poznámky. Po skončení jej hovorí: „Na vás je vidno, s akou radosťou a odhodlaním pomáhate týmto chorým“. Ona sa na neho usmiala a odvetila mu: „A vy si myslíte, že mňa to teší, alebo že je mi to príjemné preväzovať tieto hnisajúce a toľkokrát zapáchajúce rany. Myslíte, že táto práca je radosťou, ktorú prežívam?“ Redaktor ostal zarazený touto otázkou. „Veru, nie“, pokračovala ďalej. „Nie je to nič príjemného, no z Lásky k Ježišovi a k nim som ochotná znížiť sa a s láskou im tie ich hnisavé rany ošetriť.“

ADE

A opäť láska. Vníname ju na každom kroku. No je potrebné, aby sme sa stali i citlivými na to, aká láska nás obklopuje. Kristus nám dal vzor tej najväčšej a najplnšej. Ja prajem vám i sebe, aby sme s Božou pomocou boli odhodlaní kráčať za ňou a nebáli sa otvoriť jej vlastné srdce.

Amen.

Milosť

Rim 5,12-21

Čo je milosť?

*Boh každého má rád.*¹⁷³

AI

Ako sa môžem stať užitočným vo svete? Čo môžem dať druhým, aby sa menili k lepšiemu? Túto otázku si kladú mnohí z nás. Ja som presvedčený, že aj kvôli tomuto je tu každý z vás. A riešenie hľadáme na správnom mieste, lebo to zverujeme Božej pomoci. O tomto sa hovorí dnes v Božom slove.

KE

Každý z nás chce byť spravodlivý. Ako môžeme dosiahnuť spravodlivosť, nám dnes oznamuje apoštol Pavol, keď hovorí „**milosť prináša ospravedlnenie z mnohých previnení**“ (Rim. 5,16).

DI

Možno sa spýtate, prečo sv. Pavol píše o Adamovi a v súvislosti s ním so smrťou a o Kristovi, ktorý dáva život a milosť a cez ňu ospravedlnenie. Áno, je to dobrá otázka. Je to úzko spojené a je tu použitá symbolika. Predstavuje nám dva symboly: Adama ako symbol toho, ktorý odmieta milosť a Krista ako toho, kto ju prijíma a prináša na svet.

Ako Adam odmieta tú milosť? Milosť je nezaslúžený dar, priazeň alebo pomoc od Boha. Vďaka nej sa stávame Božími deťmi a máme účasť na Božej prirodzenosti a večnom živote. Adam dostal dar žiť v Božej prítomnosti v raji. Boh mu dal všetko a obdaril ho milosťami. Dal mu jednu podmienku, aby vyskúšal jeho slobodu. Tá sloboda bola v tom, že si mal vybrať dobro a tým aj spoluprácu s Božou milosťou alebo výberom zla a tým odvrhnutie tejto spolupráce. Bez slobodného prijatia človeka nemôžeme dostať milosti. Adam si slobodne vybral zlo, a teda neprijal poslušnosť Bohu a spoluprácu s jeho milosťou. Toto rozhodnutie mu odobralo účasť na Božom živote a radosti života v jeho prítomnosti. Následkom tohto bola aj smrť.

¹⁷³ Porov.: TOPOR, P.: Seminárna práca. Badín : 2005.

Naproti tomu stojí Ježiš Kristus, ktorý s ňou dokonale spolupracuje a je jej poslušný. On ju prináša a skrze ňu nám dáva ospravedlnenie. Ježiš nám priniesol ospravedlnenie cez svoju dokonalú poslušnosť Bohu. Bol poslušný až na smrť na kríži. Vedel, že prišiel na svet priniesť obeť za nás ľudí a chcel byť v našej blízkosti. On nám chcel dať ospravedlnenie skrze svoje milosti a ukázať nám, ako s nimi spolupracovať. K tomu vyžaduje od nás súhlas k ich prijatiu.

Pán Ježiš nám ukazuje ako spolupracovať s milosťami a máme sa na ich prijatie pripravovať, aby sme ich boli schopní používať v svojom živote.

Pavol hovorí aj o tom, že tam, kde je hriech, pôsobí aj milosť. Napriek hriechom, Ježiš Kristus nám ponúka svoje milosti, aby sme ich prijali. On nám ich akoby kladie pod nohy, lebo mu záleží na každom z nás. Zakaždým ale pri tom rešpektuje našu slobodu.

Teraz už vieme, čo je tá milosť a ako funguje v našom živote? Aký má význam pre náš život? Ako máme spolupracovať s nezaslúženým darom? V tom nám pomáha Duch Svätý; on nám dáva svoje vnuknutia v každodennom živote. Stačí počúvať hlas svojho svedomia.

PAR

Táto spolupráca nám prináša ospravedlnenie z mnohých vín. To nám potvrdzuje aj Ježiš, keď hovorí: „**Po ich ovoci ich poznáte**“ (Mt 7,20). To, ako my prijímame milosti, sa prejavuje v živote každého z nás.

Ako to vyzerá v praxi? Pre nás mladších je to uvoľnenie miesta starším v autobuse alebo pomoc staršiemu, keď vidíme, že potrebuje pomoc. Pre vás starších poradiť alebo podeliť sa s mladšími so svojimi skúsenosťami. Navštíviť chorých. Prijímať slabosti a neohovárať. Prinášať obety. Ako veľa môžeme obetovať za druhých: svoje utrpenie, ťažkosti, námahy. Ale keby sme sa zastavili len na tomto, to by bolo ešte málo na našu modlitbu. Pozvať niekoho do kostola, ale pri tom rešpektovať jeho slobodu. Nebáť sa priznať k viere. Aké prostredie si vyberáme pre svoj voľný čas alebo kde sa pohybujeme. To jednoducho povedané znamená vyberať si dobro. Ako to máme robiť? Prosme o to, aby sme spolupracovali a prijímali Božie milosti. On nám dá silu a pomoc, aby sme to dokázali. Toto nám pomôže k spravodlivosti, to nás bude premieňať, aby sme boli spravodlivými ľuďmi.

Už chápeme, aké je dôležité prijať Božiu milosť? Chceme ju prijať hneď do svojho života? Kto z nás by odmietol prijať takúto cestu k spravodlivosti? Kto z nás by zavrhol život?

MY

Mnohí začali rozumieť Božej milosti, keď čítali knihu Fjodora Dostojevského, Zločin a trest. Opisuje život študenta Raskolnikova. Pochádzal z chudobnej šľachtickej rodiny. Odišiel študovať do mesta Petrohradu z malej dediny. Mal finančné problémy a vytvoril si filozofickú teóriu, na základe ktorej je hodnotnejší a môže zabiť človeka, ak mu to prospeje. Tak sa rozhodne, že zabije starenu, ktorá má záložňu. Spácha vraždu,

aby si vyriešil problémy s financiami. No nerátal s tým, čo nasleduje - výčitky svedomia a depresie. Svoj čin vôbec neľutoval. Pokojne sa prizeral na to, ako polícia obvinila nejakého murára. Prizeral sa, ale bolo mu to jedno. Prichádza moment, keď uvažuje, že sa prizná, ale nemá odvahu. Tu je však zaujímavá jedna skutočnosť. Napriek tomu, že bol vrahom a neľutoval svoj čin, predsa konal dobro. Zachránil dievča pred znásilnením. Dal posledné peniaze na pohreb jednej rodine alkoholika, ktorého prešiel koč. To sa pričínilo k tomu, že spoznal jeho dcéru Soňu a začal ju obdivovať. Mala veľmi dobré srdce. Bola veriaca. Jej sa prvýkrát priznal k tomu, čo spravil. Ona ho priviedla k tomu, aby sa priznal a vzdal polícii. Urobil to, ale svoj čin ešte neľutoval. Odsúdili ho a poslali na Sibír. Soňa sa rozhodla, že s ním na Sibír pôjde. Tam sa oňho starala a navštevovala ho. Jej postoj pomaly premieňal Raskolnikova i spoluväzňov, ale s ním sa nič nedialo. Stále bol zatrpknutý. Až raz mu začali robiť výčitky jeho spoluväzni a ochorel. Vtedy premýšľal a uvedomil si svoju vinu. To prinieslo zmenu v jeho živote. Premenu, ktorá mu dala nový pohľad na život. Začal byť prívetivejší a menej zatrpknutý. Začal mať úctu k životu a ľuďom.

Je krásne znázornené, ako odmietol milosti a potom ich prijal napriek svojmu hriechu. Na začiatku vidíme, ako zavrhol dobro, ale postupne chce začať naprávať to, čo pokazil. Koná dobro, a to začína premieňať jeho život. Každé dobro a prijatie milosti človeka otvára na pôsobenie milosti. Tu sa plnia slová sv. Pavla: „***Kde sa dostal hriech, tam sa ešte väčšmi rozhojnila milosť.***“ Áno, aj my by sme mali prijímať Božie milosti, aby sme sa stali lepšími a spravodlivejšími.

ADE

Prosme nášho Pána Ježiša Krista, aby pretváral naše srdcia. Nech sú naše srdcia otvorené na prijatie milostí, aby sme vždy konali dobro. Daj nám silu, aby sme premieňali svet k spravodlivosti a túto premenu začínali od seba.

Amen.

LUBOMÍR STANČEK

Lubomír STANČEK

TEMATICKÉ HOMÍLIE NAD UČENÍM CIRKVI

Prvé vydanie

Tlač: Tlačiareň J. Kušnír, Prešov

Vydala

**Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka
Spišská Kapitula – Spišské Podhradie
2009**

ISBN 978-80-89170-29-6

EAN 9788089170296